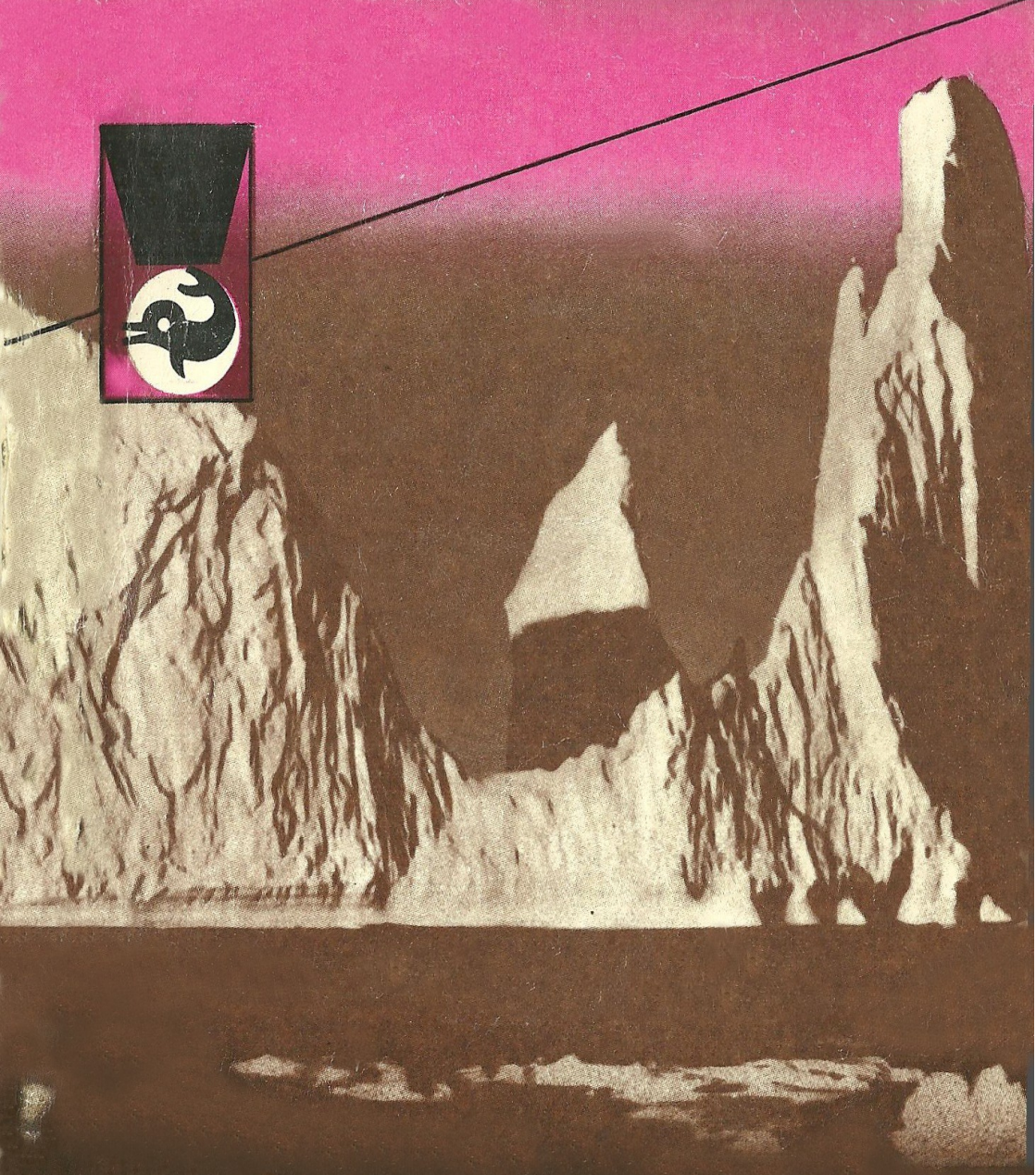

JEAN LEROY-GUYO

vraja marelui nord

JEAN LEROY-GUYO

VRAJA MARELUI NORD
II

În româneşte de
PAVEL POPESCU

EDITURA MERIDIANE
Bucureşti, 1981

Coperta de
MIHAI MĂNESCU

Ediţie electronică îngrijită de

MON VILLAGE SUR LA BANQUISE
Jean Leroy-Guyo
avec la collaboration de Nadine Lefebure
Coedition Robert Laffont — Opera Mundi
© Opera Mundi, Paris, 1977

CUPRINS

Partea a treia

SATUL ESCHIMOS

1. RĂMAS-BUN, KUVDLORSSUAK!

2. SINGUR CU „NANOK”

3. CARE PE CARE!

4. FURTUNA

5. PUNCT MORT

6. CAP DE LINIE: SAVIGSIVIK

7. SATUL CU O SUTĂ DE SUFLETE

8. DUNDAS

9. DUPĂ EXCURSIA DE LA DUNDAS

10. ZIUA EUFORIEI

11. CEA DINTÂI ZĂPADĂ

12. PLONJON ÎN OCEANUL ARCTIC

13. SAGATAK

14. DRAMĂ ŞI SĂRBĂTOARE ÎN SAT

15. STRIGOIUL

16. LOCUIESC LA SULUK

17. MOTOARE ŞI CERERI ÎN CĂSĂTORIE

18. PARTEA MEA DE BALENĂ

19. INTERMEDII

20. VENEŢIA PLUTITOARE

21. ZIUA Z

22 „NANOK” SE MUTĂ PE USCAT

23. VIAŢA ÎN OCTOMBRIE

24. ELICOPTER, BANCHIZĂ, DEZILUZII

25. O ZI ÎN FAMILIA NAJEI

26. BANCHIZA ÎN DERIVĂ

27. FURTUNA DE ZĂPADĂ
28 VIRAJE DUPĂ FURTUNĂ
29. CĂSUŢA
30. ÎN DRUM SPRE CAPUL YORK
31. CAPUL YORK
32, ÎNTOARCEREA
33. PLEC DIN SAVIGSIVIK
34. DIN NOU ÎN FRANŢA

Partea a treia

SATUL ESCHIMOS

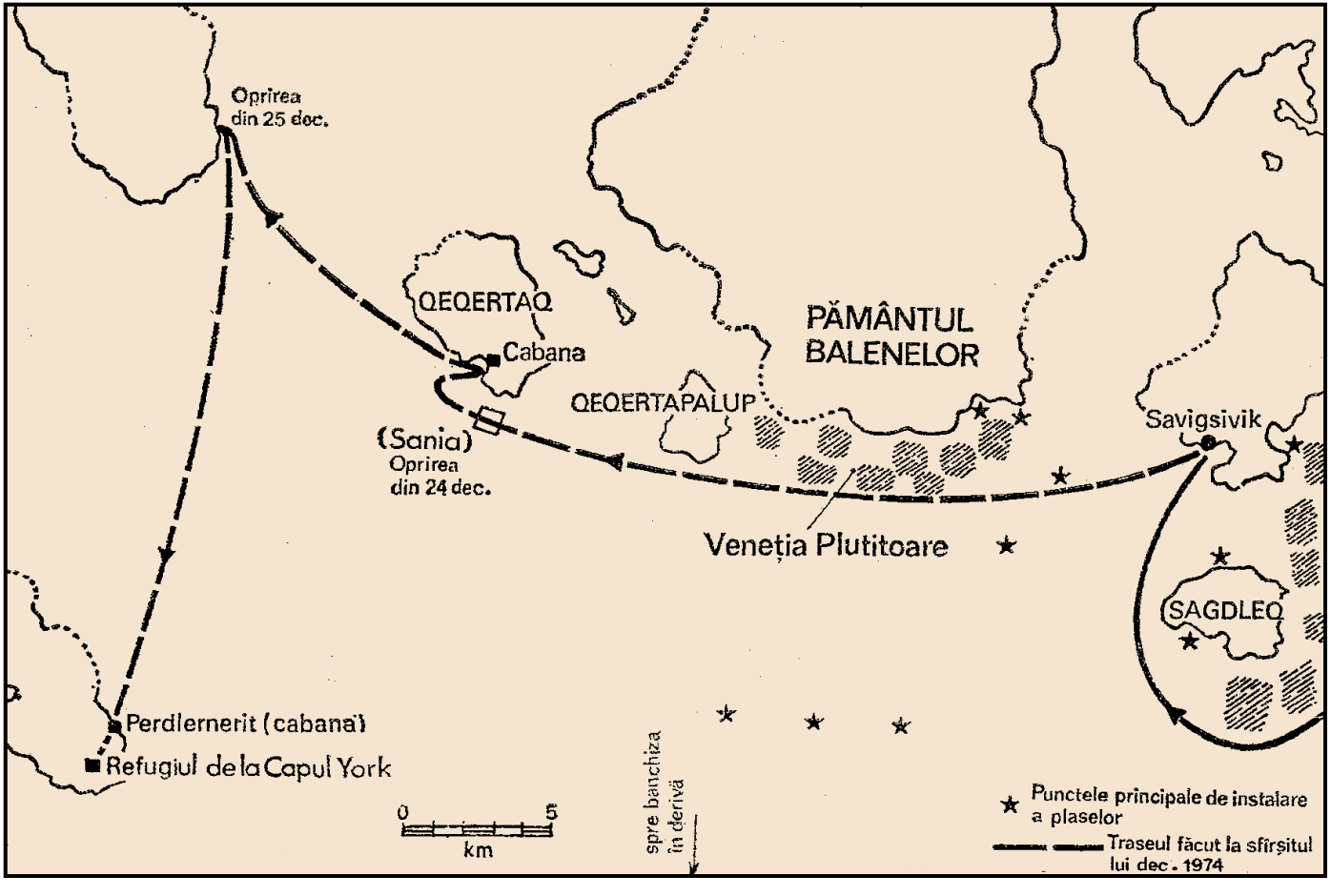
Oprirea
din 25 dec.
QEQERTAQ
Cabana
PĂMÂNTUL
BALENELOR
QEQERTAPALUP
(Sania)
Oprirea
din 24 dec.
Savigsivik
Veneția Plutitoare
SAGDLEQ
Perdlernerit (cabana)
Refugiul de la Capul York
0
5
km
spre banchiza
în derivă
Punctele principale de instalare
a plaselor
Traseul făcut la sfîrșitul
lui dec. 1974

1.
RĂMAS-BUN, KUVDLORSSUAK!

Luni, 5 august

Mi se întâmplă, adesea, să cobor pe ţărm, dat fiind că „Nanok” e ancorat în imediata apropiere şi-l pot supraveghea, iar odată cu el şi pe enormul aisberg cu pereţii crăpaţi şi coşcoviţi ca o ruină gotică. Astăzi, pe când ieşeam de la femeia care-mi prepară pieile, am văzut cum se desprinde din acesta o bucată cât toate zilele şi se prăvale în apă. Am coborât coasta în galop şi am ajuns la ţărm odată cu primele valuri iscate de prăbuşire. Abia, abia am avut timp să extrag superbul meu cuteraş, care şi începuse să ciocănească cam tare în stâncă.

M-am hotărât: plec mâine, 6 august, în loc de 15! Nimeni nu s-a încumetat încă să traverseze golful Melville atât de devreme. Cei care îndrăznesc să facă această traversare, nu pleacă niciodată singuri şi niciodată înainte de 15.

Măcar dacă cineva din sat s-ar fi găsit să-mi spună: „Plecăm la vânătoare!” Dar cu vremea asta nenorocită, fiecare trebăluieşte pe la casa lui; n-am cu cine să ies şi-mi pierd timpul de pomană.

Un nou necaz tehnic, provenit din cauza rănii de la mâna stingă, rană care s-a infectat, făcându-mă să-mi mişc greu degetele: am scăpat pe jos, în cockpit, vaselina destinată motorului. Fireşte, am recuperat ceva, am băgat-o în pompa de gresaj, dar, pesemne că, râcâind-o de pe podea, s-a nimerit şi o bucăţică de fier sau vreo altă porcărie. Cert e că pompa s-a defectat, şi va trebui, deci, să scot toată vaselina din ea, s-o controlez, să curăţ conducta, să găsesc corpul străin. Un fleac ca acesta şi marea mea traversare ar putea să se prefacă într-un dezastru. Cât despre rană, toată această moşmondeală numai bine nu-i face.

Căpetenia satului, tot el şi responsabilul oficiului poştal, a trimis după mine. Intru în biroul sau şi îmi întinde un trusou cu cheiţe.

— Sunt ale tale? mă întreabă, în daneză.

— Da, sunt ale mele. Cheile de la cabină. Unde au fost găsite?

— La Kraulshavn. Mi le-a adus, acum, unul care a venit de acolo cu vaporul.

Îi mulţumesc, stupefiat de-a binelea. E greu de imaginat. altundeva decât aici, în Groenlanda o asemenea atenţie faţă de un călător. Din păcate, regăsirea acestor chei nu drege nimic din ceea ce am distrus, rătăcindu-le.

Faptul că m-am hotărât să plec provoacă reacţii absolut imprevizibile. Tot soiul de tipi urcă la bord să mă vadă.

— Iată-mă-s. Am venit acasă.

Ceea ce înseamnă: „Eu m-am invitat, tu îmi oferi cafeaua.”

În mare, vizitatorii se împart în două grupe: cei care în aceste două săptămâni au stat acasă şi care mă sfătuiesc, în modul cel mai categoric, să nu-mi continui călătoria şi ceilalţi — Ananaga, Ajoqe şi alţi câţiva, care m-au văzut vânând şi manevrând cuterul şi sunt de părere că pot să încerc traversarea.

Mi se dau diverse explicaţii cum să procedez ca să pot naviga, printre sloiuri, explicaţii care, sincer vorbind, nu aduc nimic nou. Singurul sfat cu adevărat util vine de la Ananaga:

— ...dar mai ales, să nu te pună necuratul să-ţi faci de lucru şi s-o lălăi în apropiere de Nunan Frassersermiet; e un gheţar care dă naştere la multe aisberguri. Ţărmurile se îngustează la gura fiordului, fundul urcă spre suprafaţă şi, în momentul în care un aisberg se desprinde din munte şi cade în apă, se formează valuri atât de imense şi de iuţi încât prind din urmă chiar şi pe cel mai rapid vâslaş!

La rândul său, „ghidul” îmi declară:

— Dacă totuşi pleci, strecoară-te între coastă şi banchiză. Cunosc bine drumul, l-am făcut de cel puţin zece ori iarna cu sania şi odată pe mare, dar eram patru oameni la bord... şi aveam cu noi şi caiacele...

Marţi, 6 august

M-am trezit de durere. Rana de la deget se infectase rău de tot. Am apăsat şi puroiul a ţâşnit până-n tavan. M-a cuprins ameţeala — era şi foarte cald în cabină — şi m-am repezit afară să iau o gură de aer şi să-mi bag mâna în apa mării. Frigul m-a făcut să-mi revin la iuţeală.

De dimineaţă, baftă: nava-spital tocmai sosise, roşie şi strălucitoare.

M-am dus să-mi arăt degetele care începuseră să putrezească de-a binelea.

— N-aveţi nici măcar o trusă sanitară la bord? s-a mirat medicul, aplicându-mi în acest, timp un pansament de toată frumuseţea.

— Aş! Mă trag din gali şi singurul lucru de care se temeau ei era să nu le cadă cerul în cap.

— Şi nu vă e, totuşi, frică să ieşiţi în larg în starea în care vă aflaţi?

— Sincer vorbind, nu. Mă tem mai mult de găurile pe care le-aş putea avea în cocă decât de microbi.

Lăsând însă gluma la o parte, Kuvdlorssuak este ultima aşezare care depinde de districtul Upernavik. Iar acest Upernavik e al dracului de departe dacă s-ar pune problema spitalizării sau a unor îngrijiri mai speciale. Un motiv în plus să nu-mi petrec iarna aici.

Două ceasuri mai încolo, Ananaga-măicuţa-mea vine să mă vadă. Tocmai primise telegramă de la Savigsivik prin care era anunţat că ieri, sau în urmă cu două zile, o furtună măturase toată gheaţa veche şi că, după cât se pare, navigaţia devenise liberă.

Hotărâsem oricum să plec, dar vestea aceasta pica bine.

— în mod normal, dacă nu faci vreo pană, drumul îţi va lua şase zile cu totul.

— O să-ţi trimit o telegramă ca să te anunţ că am sosit cu bine.

Ananaga îmi face cadou propria sa padelă şi mă imploră, pe toate tonurile, să nu ies de unul singur cu caiacul la vânat,

— Obligatoriu, vânătorii trebuie să fie doi. Dacă unuia i se întâmplă un accident, celălalt îi poate sări în ajutor.

Harponul însă, un harpon pe care mi-l promisese, n-a vrut să mi-l dea, zicând că nu-i încă definitiv gata.

M-a cam întristat vestea aceasta, pentru că nu ştiu când voi ajunge să am unul al meu!

— Cu câteva zile înaintea venirii tale, continuă Ananaga, se mai putea face drumul cu sania, dar acum vei fi nevoit să tai direct către Savigsivik.

— Luând-o prin larg? am întrebat uimit.

— Întocmai, pentru că gheaţa rămasă din iarnă se grămădeşte toată de-a lungul coastelor.

„Ghidul” mă sfătuise exact pe dos, adică să mă ţin pe lângă ţărm. El, cel puţin, făcuse drumul acesta şi pe mare în vreme ce Ananaga nu fusese la Savigsivik decât cu sania, în timpul primăverii. De fapt, e aceeaşi dilemă care mă urmăreşte de când am părăsit Jakobshavnul: să ies în larg, la apă liberă, dar în pericol de a mă pierde în ceaţă, sau să navighez pe lângă ţărm, între pământ şi gheaţă, riscând să fiu strivit. Va trebui să hotărăsc la faţa locului, în funcţie de împrejurări.

Dacă mai aveam vreo umbră de îndoială, telegrama de la Savigsivik a risipit-o definitiv. În plus, începusem să mă cam plictisesc de satul acesta. Nu-i vorbă, cu toţii sunt extrem de drăguţi, dar veşnic se găseşte câte unul care să vină la bord şi să mă cheme, pentru tot soiul de fleacuri, ba colo, ba dincolo. Sigur, învăţ de la ei enorm, dar şi pierd îngrozitor de

mult timp. Nu mai am pic de răgaz, nici pentru odihnă, nici pentru diversele mele treburi.

Va fi absolut necesar să găsesc, înaintea marelui salt, un loc ascuns şi pustiu, unde să pot dormi în legea mea, o zi sau două, şi să mă odihnesc ca lumea.

N-aş putea spune de ce, dar şi fetele de aici mă cam scot din sărite. Înaintea plecării m-am dus să le fac o ultimă vizită în piaţa de care am mai pomenit şi n-am văzut vreuna care să-mi placă. Ba nu, am remarcat una destul de frumuşică, dar îmbrăcată gen pipiţă din Copenhaga şi zău dacă m-a atras!

Ceva căruia nu-i găsesc un nume îmi dă ghes să plec mai departe, să urc tot mai spre nord, să văd ce e dincolo de orizont. S-ar putea să mă şi întorc, deşi nu prea cred. Până acum, n-am revenit niciodată pe urmele propriilor mei paşi.

2.
SINGUR CU „NANOK”

6 august, orele 20

Mi-am petrecut întreaga zi studiind soarele: înălţimea la cutare sau cutare oră, unghiul de înclinaţie etc., şi reperând pe hartă posibilele locuri de refugiu între Kuvdlorssuak şi Savigsivik.

Un salt până la prăvălie ca să cumpăr câteva bunătăţi cu care să-mi sărbătoresc plecarea şi, iată-mă, acum, fumându-mi ultima pipă. Motorul păcăne încetişor, la ralanti, încălzindu-se. Adios, amigos![1]

Am navigat două sau trei ore, după care m-am oprit lângă o insuliţă ca să dorm alte câteva. Luminozitatea e destul de scăzută; în pofida zilei polare, „miezul nopţii” se face, totuşi, simţit.

7 august, ora 3,30

Îmi place să navighez dimineaţa. Către ora două, trei se face frumos şi, deşi ne aflăm în perioada rece, cu perspectiva întoarcerii vremii proaste, cerul e de o mare puritate. Înaintăm, „Nanok” şi cu mine, dar impresia e că nu noi, ci aisbergurile se deplasează pe apele încărcate cu tonuri violente de albastru şi indigo. Crestele lor ba se iluminează, ba se estompează, sunt, în funcţie de unghi, când galbene, când roşii, se pierd, trec în brun, virează spre negru. Un fantastic joc cromatic, ce merită să fie văzut!

Iată pornindu-se şi vântul de nord. Sunt atâtea sloiuri pe mare încât gheaţa pare imobilă. Pe măsură ce mă îndepărtez de pământ, vântul se intensifică. Acum, fanioanele mele flutură la orizontală.

Ora 9, dimineaţa

[1] Adio, prieteni ! (N.T.)

E de prisos să mai notez de fiecare dată când sunt pe punctul să percutez cu etrava un sloi de gheaţă, aşa ceva se întâmplă acum atât de des! Slalomul a devenit aproape un act reflex.

Stratul de ceţuri ce învăluia ieri Kuvdlorssuakul a rămas departe, în urmă. Înaintea mea se bolteşte cerul speranţei, albastru întrepătruns de galben. Un cer verde, transparent. Un cer care te îmbie să iei drumul nordului.

Pe-aici, ţărmul e un imens gheţar. Spre nord, până dincolo de golful Melville, adică pe o distanţă de trei sute de kilometri, indlandsisul coboară, aproape pretutindeni, spre malul mării. Ici, colo, munţi stropiţi cu ocru sau piscuri întunecate se înalţă din această zăpadă îngheţată pe vecie.

La babord, aisbergurile plutesc maiestuoase, printre fragmentele de gheaţă; la tribord, sunt prizonierele packului compact, întins până la pământ. Cele două zone sunt destul de precis delimitate, trasând un soi de frontieră, creată, fără îndoială, de existenţa, la suprafaţă, a unui curent costier; o frontieră pe care mă străduiesc, de bine de rău, s-o urmez.

E a doua escală pe care o fac pe ziua de azi, lângă povârnişurile unei insule. În general vorbind, de dimineaţă am navigat destul de repede şi mi-am păstrat destul de exact ruta trasată până în momentul în care, fără să-mi dau seama, am încălcat frontiera şi m-am trezit în hăţişul aisbergurilor. Mi-au trebuit două ceasuri să ies din nou la apă liberă.

În timp ce stam aşa la bară, m-am surprins că îmi urmez firul ideilor gândind în limba cea mai potrivită subiectului respectiv: în daneză, când era vorba de vapoare şi chestiuni mecanice, în groenlandeză, referitor la vânătoare, în engleză, de câte ori mă ducea gândul la Jakobshavn şi la Peggy. Şi, în sfârşit, în franceză, pentru toate problemele curente.

Suntem, *„Nanok”* şi cu mine, în dreptul unei insule, când un nor se năpusteşte spre noi. E jos, răzând aproape creasta valurilor. Dacă e un nor de ceaţă, lucrul mă nelinişteşte, fireşte, fără să-mi pună însă probleme... cel puţin pentru moment.

N-apuc bine să fundarisesc ancora şi să opresc motorul şi iată-ne învăluiţi în pâclă, o pâclă deasă ca o vată, venită şi instalată la fel de repede ca şi noi...

După câteva ore, vata aceasta se sfâşie la babord şi soarele reapare. Mi-e cumplit de sete şi vreau, neapărat, să beau ceva. Culeg din mare o frântură dintr-un aisberg — ah, ce delicios va fi să-l sug, pârpălit de o rază caldă de soare — dar, când ridic nasul, spărtura din zăbranic s-a astupat, e iarăşi ceaţă. Singura consolare e că pâcla aceasta nu stă pe loc, ci se deplasează odată cu vântul. Îmbuc ceva, după care, legând solid nava de ţărm, cobor şi fac înconjurul colinei care domină insuliţa mea. Nici de aici nu se zăreşte nimic. În funcţie de locul unde mă aflu, vizibilitatea e redusă sau chiar nulă. În aşteptarea momentului în care ceaţa se va risipi, îmi ofer plăcerea să fumez ultimul trabuc pe care-l mai am. N-are, nici pe departe, savoarea havanelor fumate, în urmă cu doi ani, în cămăruţa lui Daniel, de lângă Arcul de Triumf! A fost o perioadă fericită din viaţa mea, atunci am întâlnit-o pe Peggy... Acum e probabil în Canada, dacă nu cumva a ajuns chiar în Statele Unite, pe când eu... eu stau pe loc, priponit de un nor, în mijlocul acestei pustietăţi.

Orele 18

Ceaţă, din ce în ce mai deasă. Curentul poartă sloiuri de gheaţă exact pe direcţia navei. Trebuie să fiu cu mare băgare de seamă, nu cumva să-mi smulgă amara ce mă leagă de ţărm. La fel ca şi insula, fundul mării e constituit din stânci plate, de care ancora nu se agaţă, lunecând pe deasupra.

Orele 22

Vântul şi-a schimbat direcţia, acum suflă dinspre inlandsis, îngrozitor de rece; îngheţ bocnă, muncindu-mă să trag ancora, să dezleg amara şi să caut un loc mai ferit, într-un mic golfuleţ de partea cealaltă a insulei. Dacă îl apucă însă să revină la vechea direcţie, voi fi nevoit să mă întorc la primul loc de ancorare. Nici vorbă să pornesc la drum, odată din pricina ceţii şi apoi din cauza furtunilor magnetice, deosebit de active în această zonă, făcând busola s-o ia complet razna. Nimic ca să-mi pot găsi direcţia. Nu există altă soluţie decât aceea de a aştepta, ca vântul „cel bun” să se stârnească odată; poate în două zile...

Blocurile de gheaţă care rătăcesc pe aici, vizibil de foarte multă vreme, sunt periculoase pentru „Nanok”, având de trei-patru ori mărimea lui. Golful e destul de închis şi odată intrate rămân până dă dezgheţul şi se topesc.

Miezul nopţii

Am pus la fript un sfert de focă — circa şapte kilograme — şi am mâncat o bucată zdravănă; apoi, mi s-a făcut chef de nişte curmale. Îmi rămăseseră încă două pachete din proviziile de la Jakobshavn. În timp ce mestecam, mi-am aruncat ochii pe etichetă: „Curmale din Efes”. Cu aproximativ trei ani în urmă, debarcam în Turcia. Eram în plină criză de paludism. Să vizitezi Efesul, să-i descoperi zidurile, coloanele greceşti, monumentele când te zgâlţâie frigurile şi ai 40° febră, face mai mult decât o doză triplă de heroină! Priveam ca prin ceaţă şi atunci, dar în locul haosului de gheţuri de aici, era acela al febrei, al pietrelor străvechi închipuind adevărate labirinturi, al coloanelor ce lunecau una peste alta, se răsturnau, se ridicau iarăşi... Exaltant!

Joi, 8 august, ora 4

O rază timidă de soare s-a ivit de după munte, apoi a dispărut. Imposibil să dorm; „Nanok” e permanent în primejdie. Parcă aş fi la cazarmă. În funcţie de maree sau vânt, ba „capul la dreap-ta!”, ba „capul la stân-ga!”

În fond, nici nu-i de mirare. Insula mea se află între doi gheţari, ambii mari producători de inlandsis şi toate bucăţile care se desfac din ei, vin peste mine. Am încercat să ajung la o altă insulă, ceva mai departe, dar am fost nevoit să fac cale întoarsă.

Orele 18

După o zi întreagă, în care ceaţa nu s-a clintit, iată şi o vagă înseninare. Am ridicat ancora, odată cu ultimele fuioare de pâclă, şi am avansat timp de două ore, mereu în direcţia capului Seddon. Nava e foarte bine echilibrată, aşa că pot înainta, fără pericol, cu viteză maximă.

Am găsit o a treia insulă, mai bine adăpostită decât precedenta, dar în plin dezgheţ.

Stau tolănit pe pielea de focă pusă la zvântat pe punte. Am impresia că ceaţa o ia înspre mare. Se poate desluşi bine conturul coastei — mai exact al inlandsisului — dar, către larg, cerul continuă să fie acoperit. Mi-e teamă, însă, că ceaţa va porni să recâştige terenul pierdut şi asta înseamnă pentru mine încă o zi de aşteptare.

Şi când te gândeşti că i-am făgăduit lui Ananaga să-i telegrafiez de îndată ce sosesc! Din cele şase zile câte am prevăzut pentru drum, două au şi fost pierdute de pomană! Măcar de-aş fi putut vâna ceva!

Aşteptarea aceasta începe să fie mult prea lungă.

Orele 20

Citesc liniştit în cabină, în ciuda faptului că gheaţa mă împresoară cam prea strâns...

Am făcut bine că nu m-am încăpăţânat să continui drumul.

Cu ceaţa care se tot buluceşte în jurul nostru ar fi fost imposibil să găsesc un loc mai adăpostit ca acesta.

Miezul nopţii de 8 spre 9 august

Soarele străluceşte, dar frigul persistă. O pojghiţă de gheaţă de trei patru milimetri acoperă marea. O cât de mică deplasare spre nord şi imediat frigul devine mai intens; ca să nu mai spun că ne aflăm, totuşi, doar la vreo zece kilometri de inlandsis. Ceea ce mă plictiseşte cel mai tare e pornirea motorului pe frigul ăsta, operaţiune care devine la fel de grea şi chinuitoare ca la Jakobshavn, la începutul iernii trecute.

De fapt, aici e anticamera golfului Melville.

Mă aflu în stare de alertă: vântul şi-a schimbat direcţia şi „Nanok” e prins de ruliu. Furtuna, pe care într-un fel o aşteptam, s-a declanşat pesemne cu furie undeva la nord şi dacă hula ajunge până în acest colţişor ferit e semn că marea se zbuciumă rău de tot. Acum, blocurile de gheaţă au tendinţa să vina direct peste „Nanok.” Sunt obligat să veghez tot timpul. Dacă baza li se topeşte, ele se dezechilibrează şi se răstoarnă, ca să găsească o altă poziţie de plutire, cu care prilej mă pot trezi cu o prea frumoasă gaură în carenă!

9 august, ora 2, dimineaţa

Am pornit, urmând să străbat câteva cozi desprinse din grosul ceţii. Vizibilitatea e mediocră, marea calmă. De jur împrejur nu văd decât gheaţă şi iar gheaţă; pământul — de fapt islandsisul — nu se zăreşte.

Îmi urmez cursul care, din fericire, coincide cu „linia fictivă”, cu limita gheţii compacte. Am văzut o insulă la tribord şi, dacă nu o zăresc şi pe a doua, voi reintra în pack, ca să nu mă rătăcesc în larg. La drept vorbind, m-am depărtat cam multişor de coastă, iar gheaţa întâlnită până acum era un fleac în comparaţie cu cea de aici!

Recuperez timpul pierdut cu statul la ancoră. Merg neîntrerupt de treisprezece ore.

E drept că Nils mă prevenise că regiunea va fi plină de sloiuri, dar faptul în sine nu mă prea speriase, credeam că dobândisem obişnuinţa. Abia acum încep să înţeleg, ce înseamnă „mare încărcată”. Mă zbucium de colo până colo, într-o aglomerare fantastică de gheţuri care se încalecă, se înghesuie unul într-altul, se sfarmă reciproc, sub năpraznica presiune a aisbergurilor. Un adevărat pugilat!

Ceaţa a dispărut, soarele luceşte şi eu profit la maximum; dacă va fi nevoie de cafea să mă ţină treaz, mă voi dopa cu cafea!

Sorbindu-mi ceaşca, zăresc un vultur polar, o pasăre superbă, maiestuoasă, stând falnic pe creasta unui aisberg, nu departe de mine. Iau puşca cu lunetă, ochesc, cu degetul pe trăgaci, dar renunţ în ultimul moment. Am prea mult public, prea multe aisberguri asistă la scenă şi nu-s numai cumetre dintr-acele cumsecade şi gheboase, ci şi babe-cloanţe afurisite, pline de tot soiul de scobituri, de cornişe, de despicături. Dacă aş trage, s-ar putea ca detunătura să le smulgă o exclamaţie, un oftat. Şi sub impulsul emoţiei, al surprizei, spectatorii mei să facă pui. Nişte pui care, prăvălindu-se de la înălţime, să stârnească în jur o frumuseţe de valuri...

Orele 18

Am studiat timp de două ceasuri diversele elemente şi am ajuns la concluzia că ceaţa nu va reveni — iar dacă va reveni, să-i fie de bine! — aşa că am pornit motorul şi înainte, spre soare!

În dreptul insulelor Sabinelor, gheţurile încătuşate în golful Melville se deplasează şi se învârt în toate direcţiile. La prima vedere, fenomenul pare straniu, dar dacă te gândeşti mai

bine constaţi că e cât se poate de firesc: aici se încheie lungul drum al Gulf-Stream-ului şi ia naştere acela al Labradorului, ceea ce creează o puzderie de curenţi contradictorii, la diferite nivele.

În funcţie de dimensiunile lor şi, mai ales, de cele ale bazei, aisbergurile se mişcă maiestuoase, de colo până acolo, fără să se ciocnească, lăsându-se purtate pe nevăzutele căi submarine, trasate prin ape mai mult sau mai puţin adânci. Cele mai voluminoase se deplasează mai lent decât cele mici, cele mai depărtate par să evolueze mai rapid decât cele apropiate, jocurile create de perspectivă dau impresia că aceşti coloşi se încrucişează, se îndepărtează unul de celălalt, îşi vin în întâmpinare, se despart. Un veritabil spectacol de balet! Nici unul din aceşti mastodonţi nu se mişcă în acelaşi ritm!

Banchiza, aproape complet fărâmiţată, nu reacţionează în nici un fel la vânt; în schimb, când aisbergurile încep să adere la ea şi s-o strângă între pereţii lor, se lasă dusă, plutind sudată de ele. Ca să scapi teafăr din tot acest mişmaş, trebuie să asimilezi mişcările navei eu acelea pe care le are o bucată de gheaţă. E ca atunci când mulţimea te prinde în mijlocul ei, de pildă într-o zi de sărbătoare, şi când deodată întreaga masă se trezeşte împinsă într-o anume direcţie. Aşa ni s-a întâmplat şi nouă, lui Peggy şi mie, la un 14 iulie. În asemenea cazuri, regula de aur e să nu încerci să înaintezi împotriva curentului, ci să te laşi dus. Acţiunea se face în sensul elementelor, fără împotrivire, fără mişcări dezordonate şi contrarii, având însă grijă să-ţi alegi bine partenerii: nici găligani care te pot călca în picioare dacă ai cumva ghinionul să aluneci, dar nici nişte bicisnici incapabili să te ajute cu ceva. În cazul de faţă, cele mai eficace sunt blocurile un pic mai mici decât „Nanok.”

Sloiurile sunt atât de dese în jurul meu încât „am pus piciorul pe pământ” — adică pe gheaţă — şi, cu motorul

ambalat la maximum, împing de prova cu mâinile ca s-o feresc de izbituri, de muchiile tăioase, s-o orientez spre posibilele treceri.

În sfârşit, pot naviga din nou în mod normal. Conduc cântând cât mă ţine gura şi ce văd deodată? O focă! Bum, am şi tras. Foca dispare în dosul unui monticul de gheaţă. Dau roată, mă apropii şi-mi dau seama că nu mai e nevoie de un al doilea foc. Animalul zace nemişcat, glonţul a pătruns exact între ochi. Moartea a fost, pesemne, fulgerătoare. Un exemplar uriaş, măsurând pe puţin trei metri. N-am împuşcat niciodată o focă atât de mare. „Nanok" va trebui să se opintească din greu! Trudesc două ceasuri bune pe o margine de banchiză la jupuitul animalului, după care mă spăl pe mâini izbind cu palmele gheaţa: adesea sub ea se ascund mici ochiuri de apă rămase prizonierele îngheţului. Tranşez apoi carnea, o depozitez la pupa şi mă întorc la micul meu iezer ca să-mi clătesc din nou mâinile. Spală-te dacă poţi! O crustă solidă de gheaţă s-a şi format deasupra! Ce mai tura-vura, e ger năprasnic!

Acum, altă belea pe capul meu. În timp ce decupam carnea, banchiza, „Nanok" şi cu mine, am derivat cu toţii laolaltă destul de serios şi iată-ne drept în mijlocul packului. Habar n-am cum o să ies de-aici! Mai ales că ne găsim aproximativ în dreptul insulelor Thoms, adică într-o zonă bântuită de furtuni magnetice.

Dacă tot suntem blocaţi, profit de ocazie ca să îndepărtez ridicolul „ANN" de pe pupa cuterului meu; pentru mine „Nanok" e numele lui, unicul, încă din ziua în care l-am cumpărat, la Jakobshavn. Am coborât, ca atare, pe marginea unui sloi lipit de noi şi am răzuit vechea denumire. Îmi rămăsese destulă vopsea verde, din cea folosită pentru caiac. Se spune că verdele e culoarea speranţei, speranţă care m-a

mânat spre cerurile verzi ale Nordului. În fundul sufletului, păstrez neştirbită nădejdea că până la urmă, voi creşte ursuleţi polari...

Iar numele NANOK, înscris pe pupa, îl face parcă pe „Nanok” şi mai frumos.

Înaintez printr-o zonă cu şi mai multe sloiuri. După o oră de mers, ceaţa a dispărut cu desăvârşire. În jur, totul e alb. Suntem blocaţi de packul stagnant şi derivăm încetişor cu toţii. Parcă mă înăbuş. Cum să scap de aici?

Dar iată, cu totul pe neaşteptate, o spărtură în oceanul de gheaţă. „Linia fictivă”, limita gheţurilor compacte, se concretizează brusc, deschizându-ne, miraculos, calea. M-aş putea crede pe Champs-Elysées. În faţa etravei lui „Nanok” se întinde, până hăt departe, un culoar de apă de un bleu-vert intens, complet degajat. De o parte şi de alta, blocuri de gheaţă, de toate formele, se aliniază, aidoma unor arbori fără trunchi, plantaţi de-a lungul unui bulevard; sclipitor de albe sau de un albastru foarte pur, ele scapără şi se reflectă în unda imobilă a mării, închipuind pentru noi o dublă gardă de onoare. Dincolo de această monumentală alee, întinderile de gheaţă, compactă sau fărâmiţată, se întind la nesfârşit. Forat de un dublu curent, acest şenal ne poartă, pe mine şi pe „Nanok”, către pământ — fie el insulă sau promontoriu — ne poartă spre ţinta propusă...

3.
CARE PE CARE!

Sâmbătă, 10 august

Unde ne aflăm oare? Nu ştiu prea bine. Cert e însă un lucru: suntem în cursă contra cronometru cu ceaţa. Ea coboară, vine peste noi destul de repede, iar ţărmul pe care-l zăresc la tribord e prea departe ca să-l pot identifica, cu atât mai mult cu cât îmi lipseşte tocmai acea bucăţică de coastă colorată în brun de pe harta pe care n-am vrut s-o cumpăr pe când mă aflam în Danemarca (probabil pentru că tot restul hărţii era o pată albă reprezentând interiorul ţării, adică inlandsisul). Acum, aceşti câţiva kilometri îmi lipsesc al dracului de tare. În faţa mea continuă să se iţească acelaşi punct întunecat, care se găsea şi în urmă cu câteva ceasuri la capătul lui „Champs-Elysées”, dar ceva mai pâclos. Dacă ajung acolo înaintea ceţii, s-ar putea să reuşesc să determin punctul în care mă aflu şi, atunci, partea, cea mai dificilă a traversării ar fi încheiată.

Reperez, cât pot mai departe, aisbergurile, încerc să fixez în memorie forma lor, trasez printre ele o reţea imaginară, situându-le poziţia în funcţie de soare şi-mi pregătesc astfel o rută imaginară, jalonată din vreme de uriaşe borne albe, precauţie indispensabilă pentru cazul că ceaţa va fi mai rapidă decât mine. Cu cât înaintez în această cursă „care pe care”, cu atât gheaţa din jur seamănă mai mult cu un joc al răbdării şi al imaginaţiei, gen „hai să facem o hartă!”. Luaţi, de pildă, toate bucăţelele colorate, căutaţi-le pe cele care reprezintă coasta de est a Groenlandei şi aşezaţi-le cum trebuie; alcătuiţi apoi, din cele albastre, marea şi orizontul; iar în centru, aruncaţi-le cum vă vine, pe cele albe, perfect asemănătoare între ele: acestea ar fi sloiurile. A naviga printre sfărâmăturile vechii banchize dislocate e ca şi cum ai încerca să străbaţi un uriaş puzzle în derivă; treptat, treptat,

fragmentele de gheaţă se aşază de la sine, acoperă fondul colorat în albastru al mării şi, pe măsură ce navigatorul înaintează, se strâng tot mai mult şi mai mult în jurul său.

Unele sloiuri au un soi de pinten ce se prelungeşte, invizibil, pe sub apă, din fericire la fel de pântecos şi rotunjit ca şi flancurile lui „Nanok”. Gheaţa şi nava îşi freacă, în trecere, burţile. Noroc că „Nanok” ăsta, al meu, ştie să se poarte vitejeşte! Uneori, însă, doi asemenea pinteni se împreună pe sub apă şi atunci chiar că nu-i chip să trecem, ba riscăm să ne trezim blocaţi de-a binelea. Pătrund între sloiuri prudent, dar, în acelaşi timp, cât pot mai repede, să nu mă las împresurat. Încerc să descopăr uşa cea bună, să ghicesc unde duc toate aceste şerpuituri... dar brusc portiţa ce mi se părea salvatoare se închide şi sunt nevoit să fac cale-ntoarsă, cu riscul de a pierde complet direcţia... ceea ce, de altfel, mi se şi întâmplă cu prilejul unei manevre mai lungi. O ceaţă de nepătruns ne învăluie. Adio punctele mele de reper!

Ora 5 dimineaţa

Mi-e atât de frică că vântul s-ar putea stârni şi sloiurile mă vor zdrobi, încât continui, cu orice risc, făcând un slalom neîntrerupt. În felul acesta, urmez drumul aisbergurilor, drum pe care mi l-am fixat pe retină înainte de asaltul cetii.

Trebuie să-mi păstrez până la capăt sângele rece... Să fac totul să nu fiu prins de gheţuri, O cursă îndrăcită, ca la raliu. Dar, în acelaşi timp, e nevoie să ştii să-ţi menajezi motorul. În general, eu unul cam am tendinţa să spun: „Treaba lui, să se descurce şi vedem noi ce-i de făcut la sosire”. Aici însă, la capătul pământului, îmi fac timp să gresez mereu presgarnitura şi să las motorul la o turaţie mică pentru ea vaselina să pătrundă bine pretutindeni.

Deodată, ceaţa s-a risipit şi soarele străluceşte din plin.. O zână bună ne-a scos dintre sloiuri în largul mării. Sunt însă la capătul puterilor, m-am ţinut numai cu cafea şi am ajuns la stadiul când îmi e perfect egal dacă mă pocnesc sau nu de cele câteva blocuri de gheaţă pe care le mai văd plutind, pe ici. pe colo. Mai precis, sunt tentat să zic: „la mai dă-le-ncolo, «Nanok» al meu e solid, nu crapă el dintr-atât...” zic, dar, de fiecare dată, reacţionez prompt.

Se împlinesc douăzeci şi şase de ore de când am plecat printre fuioare de ceaţă, douăzeci şi şase de ore de navigaţie aproape neîntreruptă. Mi se pare, totuşi, cam mult...

Am trecut la mică distanţă de promontoriul zărit cu câteva ore în urmă — în realitate era o insulă, drăgălaşă ca aspect, dar deloc prielnică pentru adăpost. Oricum, nici nu poate fi vorba să pierd timp cu opririle. Mă simt atât de istovit, că nu mai ştiu pe ce lume mă aflu...

Ceaţa se ţine scai de mine şi, colac peste pupăză, am de traversat, o nouă zonă de pack! Odihnă! Vreau să mă odihnesc! Şi, totuşi, trebuie să înaintez, să am în permanenţă un avans asupra ei. Până în prezent, am izbutit să păstrez acest avans, dar o văd cum vine, cum se apropie cu iuţeală, cum mă hăituieşte.

Busola mea nu e, orice s-ar putea crede, un prea frumos instrument, bine sertizat într-o prea frumoasă carcasă de alamă, înşurubată, la rândul ei, într-un tablou de bord sofisticat... E o amărâtă de busolă, pe care am fixat-o, cu ajutorul unei mănuşi, în rama ferestrei, ea s-o împiedic să vibreze în ritmul motorului. Altceva mai bun nu-i pot oferi, dar s-ar putea ca acest tratament să nu-i convină! Coasta golfului Melville descrie o largă curbă de aproximativ trei sute de kilometri; deşi urmez stăruitor această curba, acul indică

invariabil aceleaşi 60°, Oare busola mea să se fi... debusolat complet?

Ceaţa rămăsese undeva în urmă, am vrut să profit şi m-am luat după o focă, pe, care o zărisem în mijlocul packului. Cât ai clipi, ceaţa s-a grămădit peste mine. Habar n-am cum am putut intra aşa în ea, înainte de a fi apucat măcar să reperez exact locul unei insuliţe, cu două cocoaşe, pe care o ţineam în colimator de o bucată de vreme...

De data aceasta am păţit-o şi am păţit-o rău de tot. Pâcla e de o densitate incredibilă. Tot ce văzusem până acum, ceaţă s-o tai cu cuţitul, s-o spargi cu toporul, s-o sfarmi cu dinamita, a fost un fleac pe lângă asta. Ne-a înghiţit pe toţi dintr-o singură îmbucătură, şi insula cu cocoaşe, şi pe „Nanok", şi pe subsemnatul... Din fericire, cel de-al şaselea simţ îmi spune încotro s-o iau.

La capătul acestei traversări voi avea dreptul la medalia ceţii! Prin stăruinţă şi tenacitate am izbutit să găsesc insuliţa mea... cel puţin, aşa sper. Am zărit, printr-o spărtură, una din cocoaşele ei. Acum aştept s-o văd şi pe cealaltă. Dromader sau cămilă?

Prin pâcla uşor rărită, am impresia că desluşesc chiar nişte case, dar cred că sunt halucinaţii şi că, mai curând, e vorba de un aisberg cenuşiu, decupat în formă de barăci, cu nişte imitaţii de coşuri pe ele...

Ora 7, dimineaţa

Sunt în continuare nedormit şi mă întreb dacă un oarecare Leroy-Guyo o să apuce bătrâneţile. E la strâmtoare şi încă rău de tot. În jur, numai pack şi sloiuri şi dacă se va stârni cumva hula, băiatul ăsta va fi prins între gheţuri. Sigur, „Nanok" e o navă solidă şi poliesterul s-a dovedit un material de prima calitate, care a rezistat perfect până acum. Dar zău dacă ştiu unde se află acest vechi tovarăş al meu, pierdut printre ceţuri

şi banchiza sfârtecată! Din când în când, o jumătate de minut de soare anemic îmi îngăduie să întrezăresc, printr-o fantă ce se trage apoi imediat, ca o cortină, deriva packului şi o creastă de munte. Jean Leroy-Guyo e obosit, cumplit de obosit. Este la cel de al douăzeci şi optulea ceas de veghe, de ceaţă, de luptă cu sloiurile.

Dar mai e un lucru care mă nelinişteşte: car cu mine la bord hălci de carne crudă or, în stratul de zăpadă îngheţată care acoperă packul, am descoperit, de câtva timp, perfect întipărite, urmele labelor unui urs alb. Dacă domnul şi stăpânul acestor locuri va simţi miros de carne, va veni negreşit să-mi facă o vizită şi atunci să te ţii, frăţioare!

Până pe la amiaza acelei zile, de sâmbătă 11 august, am reuşit să-mi păstrez echilibrul, dar după aceea sângele meu rece a cam început să se ducă. Nu mai avansam defel. Am hotărât să stopez.

Cu motorul oprit, mă las dus în derivă, odată cu gheaţa. Un al doilea joc de puzzle se formează în jurul meu. Încerc să mă odihnesc, dar de fiecare dată când mă cufund în somn, visez că un urs polar vine pe banchiză, se apropie fără grabă, îl adulmecă pe confratele său „Nanok” (Urs-Alb) şi nu pare din cale-afară de încântat de această potrivire de nume. Mă trezesc în sudori şi cercetez înfrigurat împrejurimile. Urmele de labe sunt în continuare prezente, perfect vizibile, dar nici vorbă de proprietarul lor! De când mi-am pierdut cheile, uşa cabinei nu se mai închide bine şi sunt obsedat de unul şi acelaşi coşmar: uriaşa fiară pătrunde în cabină şi cu o lovitură năprasnică de labă face totul ţăndări... Cu orice preţ trebuie să-mi regăsesc calmul! Leg uşa cu o sfoară, pe care o prind, apoi, de cracul pantalonului; dacă vreun Nanok autentic coboară dintre zăpezile veşnice şi vrea să forţeze poarta chiliei mele, voi fi prevenit. O stratagemă perfect tâmpită, de altfel, pentru că, dacă ar fi venit într-adevăr, chiar admiţând

că s-ar fi priceput să se furişeze pe gheaţă mai abitir ca o pisică, tot ar fi stârnit suficient tămbălău urcându-se la bord şi m-ar fi trezit. Ca să nu mai spun că, probabil, hălcile de carne crudă l-ar fi interesat mult mai mult decât persoana mea. Totuşi, am aşezat carabina la îndemână, însă cu piedica pusă. Asta îmi mai lipsea, să trag aiurea într-un urs fantomă şi să mă trezesc cu o gaură în cocă! Până la urmă, tot am dormit vreo trei ore!...

Am ajuns mai ceva ca groenlandezii! De îndată ce am revenit în cabină, după un mic tur făcut pe pack, am aprins primusul, am pompat la gaz cât am putut, apoi mi-am scos cizmele şi, împreună cu ciorapii, le-am pus la uscat şi încălzit.

Pe vremea când eram încă la Jakobshavn şi plecam, primăvara, la vânătoare cu cuterul, dormeam încălţat cu şosete, iar dacă vremea era prea scârboasă, şi cu cizmele. Mă trezeam cu picioarele amorţite. Încetul cu încetul s-au deprins însă cu acest tratament odios şi n-au mai amorţit. Chestie de obişnuinţă.

Sacii de dormit, recuperaţi de pe la diverse expediţii polare, cam pierd din puful cu care sunt umpluţi şi dacă dimineaţa, cu gluga trasă şi fermoarele închise, respiri ceva mai adânc, te trezeşti cu gura şi nasul pline de fulgi şi nu e de mirare că te apucă tusea...

Nu las niciodată primusul aprins când dorm, în primul rând pentru că mirosul de gaz îmi dă dureri de cap şi, în al doilea, pentru că maşinăria face un zgomot îndrăcit, pe care n-am nici cel mai mic chef să-l aud. Dar asta înseamnă că la deşteptare trebuie să-l aprind înainte de a pune pe mine diversele straturi de ţoale... dacă, fireşte, mi-am dat osteneala să le scot la culcare.

Sunt patru zile de când am plecat! Ceaţa persistă, dar desluşesc vag două insule, una la tribord, cealaltă la babord.

Bătând dinspre sud, vântul are tendinţa să ne împingă, pe „Nanok”, gheaţa şi pe mine, înspre uscat. Sloiurile sunt într-atât de dese, încât e imposibil să fac vreo manevră, fie înainte, fie înapoi. Asist la propria-mi neputinţă: nava se bălăbăneşte printre sloiuri şi odată cu ele. Tot ce pot face e să împing cu cangea câte un bloc care se îndeasă prea tare în noi. Din când în când, trecem pe lângă câte un aisberg, mai-mai să ne frecăm de el.

Program de rutină: de două ori pe zi câteva pompe, ca să golesc apa din cală — infiltraţie normală — şi s-o spăl de sângele de focă ce se mai scurge din carnea depozitată la pupa. Când se iveşte soarele, verific dacă-mi funcţionează busola. Se pare că e în toane ceva mai bune. Trebuie să veghez şi la chiciură. Noaptea e ger. Atenţie mare unde pun piciorul, mai ales cu tălpile uzate ale vechilor mele cizme: pe punte, pe copastii, peste, tot e un polei îngrozitor.

Când alergi după doi iepuri... tot uitându-mă după nişte păsări şi împingând în acelaşi timp o bucată de gheaţă cu tokul, l-am scăpat în apă. De obicei pluteşte, datorită cozii de lemn, dar al meu a fost prins de un curent şi târât sub un sloi. Afurisită pierdere!

Îmi confecţionez pe loc un altul dintr-un sfredel găsit în cutia cu scule, o coadă de mătură şi un mâner de care să-l ţin şi ies din nou pe punte. Uşa pocneşte închizându-se în urma mea şi hop! imediat o focă răsare din apă. Aici, unde nimeni nu vine să vâneze, e suficient să provoci un zgomot ca foca, dacă se află cumva vreuna în imediata apropiere, să iasă la suprafaţă, să arunce o privire la ce se întâmplă şi să se cufunde apoi din nou. Asta nici măcar nu părea speriată: s-a uitat şi a plecat cât se poate de tacticos.

Dacă Ananaga, neprimind în următoarele două zile nici o veste de la mine, cere ajutoare, un elicopter, de pildă, sau mai ştiu eu ce, ca să mă salveze, voi fi obligat să achit

cheltuielile de deplasare. Cu alte cuvinte, va trebui să vânez în draci, ca să vând pieile şi să rambursez banii. Sper însă că n-o să se grăbească! Într-o zi, la Kuvdlorssuak, studiam împreună o hartă; i-am arătat atunci o insulă, situată la intrarea în golful Dundas, a cărei poziţie îmi plăcea; mi se părea cum nu se poate mai potrivită pentru crescătoria mea de ursuleţi, ştiam că pe-acolo sunt urşi din belşug, dar, fireşte, tăinuiam acest interes.

— Ah, da, mi-a spus el, ai să te simţi bine acolo, chiar foarte bine, sunt vreo patruzeci de persoane care o locuiesc...

Iată o situaţie care nu mă aranja defel dacă persistam în dorinţa de a încropi o crescătorie nu tocmai legală. Tot discutând, am ales, până la urmă, Savigsivikul, pentru că, ceva mai la vest, existase cândva un sătuc, astăzi abandonat, amplasat, aşa cum îmi place, la capătul unui promontoriu, denumit capul York... Nu rămânea decât să aştept să vină februarie-martie şi, fireşte, să capturez ursuleţii. Era ideea mea fixă, încă de pe vremea când vieţuiam la Grenoble şi făceam tot soiul de planuri cu Peggy.

Cât timp fusese vorba să plecăm împreună, alesesem Noua-Thule ca punct de debarcare. Mai exact, Thule K’anak, la o sută de kilometri depărtare de Thule, devenită bază americană în zona golfului Dundas. Thule K’anak e un orăşel, cu trei sute de locuitori, centrul administrativ al districtului Nord al Groenlandei. Femeie fiind, Peggy avea nevoie de micul său confort, de căsuţa ei, de măruntele sale tabieturi. Cu mine-i altceva: acum sunt singur, o să văd cum mă descurc. Poate c-o să mă instalez la careva, poate o să am baraca mea personală... Iar dacă-mi găsesc o femeie, s-ar putea să aibă casa ei. Oricum, lucrurile acestea se vor lămuri în câteva zile, când va sosi momentul să mă stabilesc la Savigsivik. Un nume care-mi sună bine la ureche. Ca să nu mai spun că nu e o aşezare din cale-afară de izolată, se pare că elicopterele vin în tot timpul anului, amănunt deloc

neglijabil. În orice caz, nu te simţi complet izolat de restul lumii.

Bucăţica aceea amărâtă de hartă care-mi lipsea mi-a dat serios de furcă. În drumul meu către insula cu cocoaşe m-am angajat prea tare în zona packului. Spre ghinionul meu, erau două insule, şi ambele cu două ghebe: una... pe harta care-mi lipsea, cealaltă — pe cea pe care o aveam. Iar eu, le-am încurcat între ele.

Am fotografiat câteva păsări polare. Unele seamănă cu pescăruşii, au penajul alb cu negru, iar ca formă aduc cu rândunelele de la noi, dar mult mai mari. Altele sunt şoimi brun-roşcaţi.

Gheaţa s-a mişcat, în sfârşit, desprinzându-se niţel de marile aisberguri. Sper să pot găsi niscaiva şenale de ieşire. Asta înseamnă însă să ies în larg, depărtându-mă de pământ şi să tai direct, prin faţa celor două golfuri, în nici un caz nu mă voi înapoia la Kuvdlorssuak! Mi-am fixat şase zile pentru această traversare, sper că „măicuţa” o să aştepte un pic înainte de a da alarma. Acum, mai puţin ca oricând, nu sunt dispus să fac stânga-mprejur.

Duminică, 11 august

Fragmentele de gheaţă, care alcătuiau cel de al doilea puzzle s-au dislocat.

Am avut două ceasuri de soare — între orele 4 şi 6 dimineaţa — atâta tot, dar a fost de ajuns ca să-mi fixez reperele, să verific unghiul de marş şi să înregistrez mental forma munţilor şi a coastei. Dacă observaţiile mele sunt exacte, ceea ce văd detaşându-se la orizont este chiar faimosul cap Melville. E limpede că nu mai poate fi vorba să fac cale-ntoarsă, dificultăţile ar fi tot atât de mari ca şi la ducere. În pofida ceţii, gonesc cu viteză maximă. Neavând

prea multă încredere în busolă, mă ghidez după soare, mai exact după haloul său; această vagă lucire îmi e de ajuns să-mi menţin direcţia fără să încetinesc.

O pâclă uşoară, portocaliu-arămie, pluteşte peste mare, peste gheţurile risipite. Atmosfera vibrează ca într-un tablou impresionist. E superb să te simţi singur, învăluit în această lumină difuză ce scaldă packul, tonat dintr-o dată în culori violente. Aş vrea să povestesc tot ce văd unei lumi întregi şi dacă nu, măcar prietenilor, celor care ştiu că le-ar plăcea...

De jur împrejur, până hăt, departe, păsări şi numai păsări, înşirate ca mărgelele, pe apă, pe bucăţile de gheaţă, pe aisbergurile care plutesc în acest abur auriu... Fără să-mi dea inima ghes, am împuşcat totuşi câteva pentru micul meu dejun. Sunt cu adevărat frumoase, micuţe, cu un cioc subţire şi coroiat ca acela al papagalilor. Fac parte din specia mergulelor. Iar decorul depăşeşte fantasticul, făcându-mă să uit şi de foame şi de oboseală. Asemenea clipe te răsplătesc din plin pentru toate suferinţele îndurate, pentru toate momentele când te întrebai dacă nu cumva te-ai pierdut, dacă nu vei fi strivit de sloiuri, dacă vei scăpa cu viaţă sau nu... Monologhez cu voce tare, iar păsările trec cu miile pe deasupra mea, plonjează sau se înalţă ca un nor în văzduh, miriade de păsări.

Am traversat şi ultimul văl de pâclă portocalie. S-a destrămat uşor, rămânând în urma mea. În faţă, disting din nou promontoriul. Mai am cam trei ceasuri de navigaţie. Pentru moment, golful Melville pare destul de degajat. S-ar putea ca sloiurile să fie masate undeva prin preajma coastei; în orice caz pe aici marea e practic liberă.

Mergeam, mergeam şi deodată hop! Iată-mă din nou stopat. La cinci kilometri de capul Melville, se desprinde din peninsulă un soi de excrescenţă stâncoasă, implântată

perpendicular pe coastă. În unghiul astfel format, vântul şi curenţii au îngrămădit o cantitate impresionantă de pack, care-mi barează acum calea. Culme a ghinionului, iată şi ceaţa. Şi nu în fuioare colorate, ci ceaţă groasă, adevărată.

Şi eu, care mă şi vedeam la capătul încercărilor! Imposibil de trecut. Nu pot ajunge la ţărm nici măcar cu piciorul, distanţa e totuşi prea mare!

Dacă tot trebuie să stau pe loc, măcar să fac ceva: bag pielea ultimei foci împuşcate în apă, ca să împiedic intrarea în putrefacţie a grăsimii rămase pe ea, ceea ce ar deteriora blana. După direcţia pe care o ia, îmi dau seama că e trasă de un curent marin care se îndreaptă spre larg.

Înseamnă că şi gheaţa o va lua, la un moment dat, din loc. Dar când? într-o zi? în două? în trei? Şi mai e şi vântul de care trebuie să ţin seama. Până una alta, fixez ancora pe un bloc solid de gheaţă, care ne împinge din urmă.

Soarele străluceşte, vremea e frumoasă.

Mă bântuie tot mai tare pofta să las caiacul la apă şi să dau o raită cu el, deşi Ananaga m-a sfătuit să n-o fac: „Dacă te răstorni cumva, nu va fi nimeni care să-ţi vină în ajutor. E periculos, zicea el.

Prea bine, Ananaga-măicuţa-mea, nu voi vâna! Trebuie însă să-mi mai dezmorţesc picioarele şi să-mi organizez cumva viaţa, dacă e să rămân câteva zile blocat aici.

Până una, alta, stau întins la soare pe o piele uscată de focă. De aşa ceva chiar că nu duc lipsă, le am peste tot, pe pereţii cabinei, pe duşumea, pretutindeni.

Deodată, ce aud? Un suflu ca de balenă. Sar în picioare; holbez ochii: drept în faţa mea, un narval înoată printre gheţuri. E prima oară când văd unul atât de aproape, viu şi nevătămat, care înoată aspirând apa, lansându-şi jetul şi făcând: „Sşşşâââfff-heufff.!... Sşşşâââfff-heufff...” Mă năpustesc la motor, demarez şi încerc, cu toată gheaţa, să-i

tai calea. Pesemne zgomotul l-a speriat, pentru că s-a dat la fund şi nu l-am mai revăzut. S-ar putea însă să apară alţii, totul depinde de abundenţa planctonului pe care-l înghit peştişorii cu care se hrăneşte, la rândul ei, marea, familie a balenelor... Acum am înţeles pentru ce Ananaga n-a terminat harponul pe care mi-l confecţiona; nu voia să-l am cu mine. Ananaga-măicuţa-mea mă cunoştea bine şi se temea că mă voi apuca să vânez cu harponul, riscând, la un moment dat, să mă trezesc în cine ştie ce încurcătură. De altfel, nu odată a insistat: „Nu te folosi de caiac, rămâi pe cuterul tău, nu pleca de unul singur cu caiacul.”

Focile mişună pe aici: am văzut patru deodată scoţându-şi boturile din apă. Am tras în ele, dar le-am ratat. Ba, mai mult, la ultimul foc am ţinut arma aiurea şi m-am trezit cu o izbitură zdravănă în falcă, din pricina reculului. De vină e oboseala: sunt două zile de când n-am închis ochii, fie pentru că eram la cârmă, fie pentru că vegheam la sloiuri.

Pe nepusă masă, sloiurile au început și se izbească de coca lui „Nanok”, făcând un zgomot îngrozitor. A trebuit să mă scol din nou, să desprind ancora, să avansez puţin, slujindu-mă de vâslă, şi să fixez ancora pe o altă bucată de gheaţă, aflată de astă dată în faţă, mai mică, mai mobilă, deplasându-se astfel mai uşor. Ancora s-a prins bine, sloiul joacă rolul de remorcher. Acum sunt tras, în loc să fiu împins. Ne îndreptăm, cătinel, cătinel, către sud.

E ca şi cum m-aş fi instalat pe o bandă rulantă, lăsându-mă purtat la nesfârşit, acolo unde va vrea ea să mă ducă... Bandă rulantă: până acum, aceste două cuvinte evocau în mintea mea cadenţa infernală de la fabrica de conserve de la Jakobshavn, gesturile de automat ale muncitoarelor...

Aici, nu se aude nici un zgomot. E linişte deplină. O să mă culc...

Duminică, 11 august, după-amiaza

Ceaţa e atât de groasă încât aproape burniţează.

Remorcat în continuare de bucata de gheaţă, îmi încălzesc puţină carne de focă; presimt însă că dacă voi rămâne pe locul acesta o săptămână, de pildă, o să ajung să detest astfel de carne, Mai bine vânez mergule!

REZERVELE MELE

Muniţii

Mi-au mai rămas circa o sută de cartuşe cu alice şi o sută cincizeci de gloanţe pentru carabină.

Hrană

Două pachete de zahăr nerafinat.

Un pachet de zahăr tos.

Un pachet de ceai.

Cafea — din belşug.

Trei pungi de făină.

Trei kilograme de cartofi. De când am plecat de la Jakobshavn aproape că n-am mâncat din ei, uitând de existenţa lor. Sunt însă cam necopţi.

Două cutii mici de spaghete.

Ultima focă împuşcată mi-a procurat circa o sută de kilograme de carne. Mai e şi din cea rămasă de la Kuvdlorssuak, dar care acum e bună doar pentru câini. E depozitată la pupa navei. Intr-un sac de plastic, protejată de soare cu o piele de focă.

Punctele slabe

O singură cutie, de jumătate de kilogram de lapte.

Pâine, aproape deloc.

Două pachete de margarină.

Carburant, lubrefianţi, materiale pentru întreţinerea motorului

Două sute patruzeci de litri de motorină (din trei sute câţi am îmbarcat).

Ulei şi vaselină — destul.

Cincisprezece litri de gaz pentru primus.

Tutun

Mai am doar pentru patru pipe. E articolul care o să-mi lipsească cel mai mult.

4.
FURTUNA

Luni, 12 august 1974, ora 8, dimineaţa

Vântul de nord-vest s-a înteţit, a devenit violent. Împinsă de el, gheaţa se masează, sloiurile se ciocnesc, se încalecă, îl izbesc pe „Nanok” din toate părţile.

Mă văd în faţa unei dileme. Ce să fac? Să virez la babord cât mai e cu putinţă ca să tai suta de metri de pack care mă separă de largul mării, dar în felul acesta să mă îndepărtez şi mai mult de ţărmul ce se pierde în ceaţă, undeva, înspre vest, sau să rămân mai departe în centrul atelajului meu alb şi să continui să derivez împreună cu el? Ultima soluţie mi se pare mai puţin tentantă. Valurile cresc întruna şi amplifică mişcarea acestei benzi rulante care mă duce cu sine. Fragmente de toate formele, cuburi, oglinzi sparte, prisme, uriaşe silexuri, urcă, coboară, se despart, se freacă, se geluiesc în trecere. Aş prefera să scap din acest mişmaş. Înspre răsărit, timpul pare ceva mai limpede. Intr-acolo, deci.

Încerc să mă degajez, fac numărătoarea inversă a sloiurilor pe care le-am depăşit, a celor pe care le-am dat la o parte, şi a celor care-mi mai rămân — încă vreo zece bucăţi — şi-mi zic că fiecare din ele mă poate face chiseliţă.

Tot păcălind ba un sloi, ba altul, reuşesc, până la urmă, să scap, aşa cum doream, la larg. Dar acum? S-o iau la sud? S-o pornesc, spre nord? Aleg, pentru început, nordul şi avansez de-a lungul „benzii rulante”, dar în contra sens. Am însă vântul din faţă şi încă unul foarte puternic. Cam după o milă de mers, renunţ, virez de bord şi pornesc spre sud, odată cu packul, dar mult mai repede decât el. Avem de partea noastră, „Nanok” şi cu mine, vântul şi... motorul.

Mă aplec peste bordul drept, încercând să descopăr, dincolo de sloiuri, prin desimea ceţii, capul Melville... Să fie oare el forma aceea masivă, gri-verzuie?... Nu, e un aisberg,

zărit prin pâclă!... Dar ailaltă, şi mai îndepărtată, şi mai confuză?... nu, tot aisberg e!

Continui să avansez. Ceaţa şi-a mai pierdut din densitate... Haiti! Ce văd? Un braţ de mare liber, purtându-şi unda între ţărm şi pack. E clar opera unui curent care a dislocat, drenat şi dus banchiza costieră, lăsând pe loc doar acest uriaş câmp de gheţuri mişcătoare în mijlocul căruia am zăcut. Am dat de ceasul morţii acum o oră ca să scap din prinsoarea lui, am crezut că am scăpat, că-l pot ocoli, dar în realitate vântul îl împinge mereu către mine şi ne mână pe amândoi înspre larg, adică în direcţia sud-vest. Valurile au crescut, au devenit enorme, balansul navei e uriaş.

Arunc o privire pe hartă. „Banda rulantă de gheţuri" depăşeşte cu mult capul Melville şi, dacă perseverez să înaintez pe lângă ea, risc să mă îndepărtez prea tare de coastă şi să am de înfruntat vârtejurile şi tornadele ce apar întotdeauna, pe vreme rea, în zonele de coastă.

O unică soluţie: să traversez, din nou, câmpul de gheaţă de la est la vest, dar de această dată complet, ca să pot ajunge la piciorul falezei dorsale a capului. Înaintez aproape lipit de marginea panglicii de gheaţă, căutând o breşă, un culoar prin care să mă strecor. Important e ca această explorare să nu dureze prea mult, altminteri risc să mă trezesc dus în largul mării.

Uff! Ce bucurie! Am de străbătut doar vreo cincizeci de metri în loc de o sută sau chiar două, şi sloiurile nu sunt foarte dese. N-am voie să ratez manevra, ceva mai bun n-am să găsesc! Iau virajul, plasându-mi etrava exact pe axul şenalului. O ambardee violentă provocată de vânt, lansez motorul la turaţia maximă, pătrundem în plină viteză; ca imediat după aceea să reduc turaţia, mulţumindu-mă să progresez încetişor, împingând bucăţile de gheaţă care se zbuciumă din ce în ce mai tare, urcă odată cu creasta valului,

se ciocnesc între ele, apoi coboară, săltate de hulă în mişcări dezordonate.

N-aş zice că am traversat fluviul de gheaţă cât ai bate din palme, dar l-am traversat. Acum, între mine şi promontoriu e numai apă liberă şi, din fericire, mai puţin agitată decât în largul mării. N-am scăpat însă de ceaţă, care mă acoperă ca un capac de oală, aşa cum se întâmpla uneori la Kuvdlorssuak, rărindu-se doar un pic deasupra lanţului muntos Melville şi lăsând să filtreze un soare palid. Ieri, am reperat însă bine terenul, am făcut chiar câteva fotografii şi am studiat harta: recunosc petele de zăpadă care se detaşează în alb pe fondul întunecat al stâncilor.

Un curcubeu enorm, sprijinit cu unul din capete pe coastă iar cu celălalt pe linia orizontului, îndulceşte întrucâtva acest peisaj, altminteri destul de rebarbativ. N-am însă timp să admir fanteziile naturii, iarăşi trebuie să aleg: ori îmi caut aici un adăpost, ori încerc să dublez capul. În fond, de ce n-aş încerca?

Totuşi, şovăi... Extremitatea promontoriului e mult prea departe, vântul — prea violent, iar riscul de a fi împins în larg şi de a lua apă — prea mare. Veşnica mea poveste... În plus, cu cât mă apropii mai mult de coastă cu atât sunt mai încredinţat că, dincolo de cap, banchiza a rămas intactă, neclintită din locul ei.

Pornesc, deci, către nord, în ciuda vântului care-mi vine ba din faţă ba din travers, şi mă îndrept spre limba de pământ, pe care o zărisem ieri făcând unghi drept cu ţărmul. Las la babord un liman destul de larg, dar prea puţin adânc, reperat pe hartă, şi mă opresc în golfuleţul următor, scobit în formă de crai-nou, la piciorul unui perete de stâncă înalt de o sută-o sută cincizeci de metri; această impresionantă faleză mă va proteja admirabil de vântul ce suflă dinspre inlandsis, gonind aisbergurile spre largul mării.

Iată-mă la ancoră în golfuleţ.

Mă felicit din toată inima că n-am rămas în compania sloiurilor! Acum plouă şi vântul s-a răcit al naibii. Ca să nu mă trezesc cu „Nanok” pe fundul mării, sfărâmat de stâncile care mărginesc plaja extrem de îngustă — nu mai mult de doi metri lăţime — adaug ancorei un lest şi fundarisesc totul la prova, precauţie care nu-i deloc excesivă; e drept, nava se smuceşte în toate părţile, face pe morişca, dar măcar voi putea dormi fără teamă.

Până atunci însă, îmi ofer un festin. Nu m-am rătăcit în ceaţă, nu m-am pierdut printre gheţuri, n-am nici o spărtură în carenă şi nici n-am fost deportat în larg! În plus, serbez şi plecarea banchizei: când vântul se va potoli, am credinţa că dislocarea ei vă fi fapt împlinit... Aoleu şi văleleu! „Nanok” saltă bezmetic, apa se zbuciumă, izbindu-i flancurile, iar ruliul expediază bucata mea de focă din oală direct pe podea!... O culeg şi, până să fiarbă, înghit toate bunătăţile care-mi rămăseseră, lichidez totul. „Burta ţi-o faci din orice”, glăsuieşte o înţeleaptă zicală. Mă aflu la numai opt-zece ore de drum de Savigsivik, aşa că voi aştepta aici dispariţia gheţurilor şi revenirea timpului frumos.

Sunt şase zile de când am părăsit Kuvdlorssuakul, cei de acolo vor începe să fie neliniştiţi....

Sper să mai pot împuşca una sau două foci, ca să am la sosire, materie primă pentru un schimb în natură sau pe bani...

Credeam că voi putea dormi niţel, că o să prind ceva puteri... Ţi-ai găsit! S-a pornit o adevărată tornadă, cu tot cortegiul ei de mugete şi bubuituri, amplificate de acest golf care joacă acum rolul unui tub de orgă. Eram în sacul meu de dormit, la căldurică, când o saulă, ce ţinea pânza legată de

catarg, a cedat şi vela s-a pornit să pocnească, precum un steag în vânt.

Am sărit afară, gol puşcă, s-o leg la loc. Capetele ei, pe care le lăsasem pe acoperişul cabinei, fuseseră aruncate în mare, pe unul l-am prins din zbor. Din fericire, caiacul e în continuare la bord, dovadă că, deşi îl legasem pe fugă, nodurile mele s-au dovedit solide.

M-am culcat din nou — trebuie totuşi să dorm! — dar şuierăturile printre şarturi sunt atât de stridente, încât m-am smuls din culcuş şi am început să mă îmbrac cu mişcări încete şi greoaie.

„Nanok" trăgea înspăimântător de cablul ancorei; m-am dus în cală să caut un supliment de lest, pe care l-am fundarisit în evantai faţă de primul ancoraj.

Straniu şi vântul ăsta! Se prăvale în rafale din vârful falezei, cu o asemenea forţă încât striveşte apa, o aplatizează, apoi ricoşează de suprafaţa ei, se izbeşte de pereţii de stâncă, deveniţi un soi de cameră de rezonanţă, urcă, se învârteşte, că nici nu mai ştii de unde vine: din stânga, din dreapta, de la nord, de la sud? Rămân pur şi simplu cu gura căscată; sunt clipe când mă cred în planor. Încă un pic şi „Nanok" va decola, smuls de acest uragan şi se va sfărâma de stâncile care tivesc plaja.

Orele 11 seara

O plesnitură seacă. Mă reped afară. Cablul care ţinea ancora s-a rupt, am pierdut-o definitiv, irecuperabil. Intact a rămas doar cel cu lestul, dar acesta n-are cum să se agaţe de fund şi lunecă. Totuşi, datorită lui am scăpat de la a fi proiectaţi în faleză. Brizanţii au înghiţit acum complet plaja, suntem catapultaţi dintr-o parte într-alta, împinşi spre recifurile ce se întrezăresc în apa spumegândă.

Brusc, vântul se stabilizează dinspre sud; până când va binevoi să stea definitiv sunt nevoit să mă învârt în cerc prin

golfuleţul scăldat acum într-un straniu clarobscur, o pâclă difuză, verzuie şi sinistră. Mă învârt, dar ştiu că nu voi putea rămâne la infinit în văgăuna asta...

Manejul a durat cam o oră, după care, odată cu vântul care se înteţea, a apărut şi gheaţa. Am văzut-o cum revine de departe, sfărâmată, ciopârţită de furtună. Superb ca spectacol, dar ce înfricoşătoare e cursa acestor mastodonţi de zece ori mai mari decât „Nanok”, care se apropie călărind creasta valurilor! Golful în care mă aflu e foarte adânc, aici pot pătrunde chiar şi aisbergurile cele mai mari, împingându-ne, pe mine şi pe „Nanok”, în stânci.

Cine poate, să se salveze!

Norocul meu a fost că mi s-a rupt cablul ancorei, obligându-mă, astfel, să părăsesc golful acesta scobit în stâncă în forma unui cilindru tăiat pe înălţime. Însă, odată ieşit din el, vântul mă izbeşte din faţă cu o asemenea forţă încât nava se imobilizează aproape complet. Caii săi putere nu sunt în stare să se măsoare cu stihia. Marea se năpusteşte asupra etravei, ia parbrizul cu asalt. Principalul acum e să nu mă las târât îndărăt! Virez spre vest ca să urmez linia coastei. Va rezista oare „Nanok” cu vântul acesta în travers?

O asemenea furtună nu mi-a fost încă dat să trăiesc! Venite din larg, valurile se izbesc de faleza înaltă, dau să se tragă îndărăt, le percutează cele sosite din urmă, domuri translucide de apă se înalţă şi se năruiesc. „Nanok” luptă vitejeşte cu crestele, se prăvale în hăurile dintre talazuri, e aruncat când într-o parte, când într-alta, dar înaintează mereu în direcţia limanului pe care ieri l-am lăsat deliberat în urma mea.

Pe drum, ne încrucişăm cu câteva aisberguri, care o fac şi ele pe „hopa-Mitică”. Când se cufundă în scobitura dintre două valuri, par îndepărtate şi prea puţin primejdioase;

deodată, un colos dintr-acestea saltă alături de noi în vârful unui munte de apă, tocmai în momentul în care plonjam, gata-gata să ne izbească cu pintenul său.

Recade, vârtejul de apă stârnit ne înhaţă, o rafală de vânt ne izbeşte din flanc, „Nanok” derapează brutal, pupa atinge gheaţa, suntem cât p-aci să fim lipiţi de zidul acesta aparent diafan. Virez brutal culcând aproape nava pe un bord şi uf! ne îndepărtăm de mastodont, îi evităm şi vecinul şi ne continuăm drumul teferi. Pe măsură ce înaintăm, faleza, scade din înălţime, terenul devine aproape plat şi, în dosul unui mic promontoriu, descopăr limanul, mărginit de un şir de bolovani. Fireşte, nu-i deloc adăpostit de vânt, dar nici atât de încastrat în stâncă, atât de abrupt ca golfuleţul-capcană care a fost cât p-aci să ne-nhaţe. Fundul e mult mai puţin adânc, deci marile aisberguri nu vor putea pătrunde. Spre ghinionul meu însă, gheaţa, sub toate formele ei, a şi sosit; voi fi nevoit să recurg iarăşi la tot soiul de şmecherii, iar ancora mea cea bună s-a dus...

În dreapta, la piciorul promontoriului, se lăţeşte un fel de plajă; la stângă, sunt stâncile... Fundarisesc mai întâi vreo treizeci de kilograme de plumb, după care mă apuc să caut tubul cel gros de fier, pe care l-am cules la Kuvdlorssuak cu gândul să fac din el conductă pentru cablurile cârmei. Cu ce mi-a mai rămas ca lest voi fabrica o superancoră...

„Nanok” însă derapează lent, târând după sine bucăţile de plumb: fundul e prea neted, lestul alunecă. Suntem împinşi spre blocurile care se grămădesc la capătul celălalt al refugiului nostru. Las tubul, alerg la prova, ca să trag lestul afară, mă întorc în galop, pornesc motorul, înhaţ cârma şi readuc nava la punctul ei iniţial. Ajuns aici, arunc din nou lestul, dar nu ţine... şi nu mai ştiu de câte ori mă plimb aşa, mânat de hulă şi de vânt, de la un capăt la celălalt al limanului, între un dus şi un întors, strâng şi înnod cablurile şi frânghiile ce leagă diversele elemente care compun super-

ancora mea, dublez amarele şi, în acelaşi timp, supraveghez cu coada ochiului deriva navei şi gheaţa care pătrunde întruna în „oaza” noastră. Când simt că pupa e gata-gata să atingă stâncile, mă reped şi repet istovitoarea manevră: Iar în vremea asta, furtuna tot sporeşte şi sporeşte...

Super-ancora e, în sfârşit, gata şi cântăreşte, pe puţin, şaizeci de kilograme. O car până la prova şi o, fundarisesc, nu înainte de a scoate, ca măsură de precauţie, lestul iniţial. Trudă în zadar! Suntem traşi îndărăt, mai încet ce-i drept, dar tot atât de sigur. Unica soluţie e să continui aceeaşi tactică, manevrând, de astă dată, faimoasa super-ancoră. O treabă ca asta te speteşte: sunt şaizeci de kile care trebuie scoase din apă, un motor de pornit, apoi, odată întors la promontoriu, din-nou şaizeci de kile de lansat în apă, într-un zgomot infernal de fierărie, şi iarăşi derivă, şi iarăşi revenire şi...

Şi circul acesta infernal avea să dureze trei ore în şir. Şalele mi-s frânte, abia mă pot îndrepta. Cât timp o să mai rezist? Brusc, o rafală de vânt îl răsuceşte pe „Nanok” exact în momentul în care îmi lansam super-ancora la piciorul promontoriului. Amara îmi fuge dintre degete, apuc s-o prind în ultima, clipă, strâng, trag de ea ca un bezmetic, nu găsesc nimic de care s-o fixez, greutatea ei mă târâie, o văd cum lunecă peste bordaj, mă încordez cât pot ca s-o reţin, îmi încleştez o mână pe ea, mă agăţ cu cealaltă de corzile bastingajului. Încerc să petrec odgonul pe după şarturi, dar e imposibil. Voi abandona oare totul? Istovit, sunt complet istovit... Dar, în cel din urmă moment, reuşesc să înfăşor odată parâma pe după ultimul tachet. Şi pentru prima oară, super-ancora mea face priză, nimerind într-o crăpătură dintre stâncile de pe fund. Şi încă o priză foarte bună. Perfect...

Din nefericire, în timp ce mă luptam cu ancora, „Nanok” a fost din nou deportat în celălalt capăt al golfului, în plină gheaţă, şi un sloi cu marginea ascuţită s-a nimerit să fie exact

în faţa etravei. Mi-e cu neputinţă să fac ceva ca să parez loviturile: vântul îl împinge pe „Nanok” într-o direcţie, amara ancorei îl trage într-alta, nenorocitul e ca o minge de pelotă bătută în zid. Iar zidul e marginea tăioasă a sloiului. Rezultatul: o spărtură, sigură, în cocă.

Nu-mi rămâne altceva de făcut decât să renunţ la tot. Ei da, această super-ancoră la care am trudit atât, pe care m-am chinuit crunt s-o arunc în apă, s-o scot şi iarăşi s-o arunc, doar-doar va prinde, acum e cu neputinţă de desprins. Dau drumul amarei, îi dau drumul în mare. O plută de pescar, un mic flotor roşu îmi va permite s-o regăsesc... dacă voi rămâne, fireşte, în viaţă. Stâncile nu sunt decât la câţiva metri de noi...

Catastrofă! N-am apucat bine să ne eliberăm şi amara se înfăşoară în jurul elicei lui „Nanok”! Imposibil să mai manevrez. Înnebunit, leg un pumnal de coada de mătură — cea pe care o transformasem în *tok* — şi, proptindu-mă solid de etambou încerc, orbeşte, să tai ghemul ce se formează, cu fiece secundă, tot mai strâns, în jurul palelor... A trebuit, de câteva ori, să sar pe câte un sloi de gheaţă, apoi îndărăt, la bord, să mă împiedic de hălcile de carne care continuă să sângereze, să mă aplec iarăşi peste bastingaj, să revin pe pack, imprimând urma roşiatică a paşilor mei, să-mi cufund braţul printre fragmentele tăioase de gheaţă ce raşchetează continuu coca, să trag ba de un capăt, ba de altul, să învârt de elice, iarăşi să trag, iarăşi să smucesc... Ura-a-a! am reuşit, amara a fost tăiată, elicea e liberă, motorul duduie, în schimb gheaţa nu ne lasă în pace, ne împresoară, ne împinge întruna spre stânci...! De data aceasta, cel care ne salvează e un aisberg; dus de hulă, el se interpune între noi şi ele şi, în trecere, dislocă îngrămădirea de sloiuri care ne împingea înspre larg... Profit ca să pompez la repezeală nişte motorină, apoi vreau să dau drumul la motor. Un rateu şi manivela de pornire dă violent îndărăt. Aşa

ceva nu mi s-a mai întâmplat. De vină e oboseala, reflexele nu mai funcţionează prompt. Umărul drept mă doare cumplit, ceea ce mă va stânjeni mai ales la pompare.

Aceste patru ore de luptă continuă m-au pus jos, am ajuns la limita rezistenţei şi dacă furtuna continuă, voi depăşi această limită...

Mă învârt în liman aşa cum am făcut când mă aflam în golfuleţ, fără întrerupere, dar iată că sunt, totuşi, nevoit să opresc, ca să gresez motorul. Sucindu-mi şi răsucindu-mi degetele, am reuşit să introduc câteva grame de vaselină în pompa care refuză să funcţioneze. Dacă nu-mi găsesc timp să mă ocup de ea, presgarnitura se va uza foarte repede. Gheaţa continuă să pătrundă în liman, ne împresoară, cerul e negru şi jos, plouă cu găleata. Sloiurile se unesc între ele, acum se întind pe circa două sute de metri, formând o carapace mişcătoare, ce ondulează amplu, înghesuindu-ne în ţărm... S-a terminat cu cercurile, cu buclele, cu opturile pe care le făceam, ca să evit loviturile... Să încerc o ancorare în dreptul micuţei plaje din faţa promontoriului? Prea târziu, sunt prins în capcană. Piesele unui mecanism uriaş sunt pe cale să se îmbuce unele într-altele... iar noi nu suntem decât o biată şi minusculă rotiţă...

Pregătesc, în eventualitatea că „Nanok” se va scufunda, câteva lucruri strict necesare, uşor de transportat, le îndes în câţiva saci de plastic şi depun totul pe podeaua cockpitului. Apoi mă opresc; inutil să insist, totul se clatină, se rostogoleşte, se izbeşte, un întreg balamuc! Refluxul dezgoleşte stâncile, vântul mă împinge spre ele. Mă împotrivesc din răsputeri, lupt pe viaţă şi pe moarte, împing cu vâsla, cu mâna, cu ce pot. Scap de primejdie, dar mă trezesc blocat definitiv între grămezi uriaşe de gheaţă, care se îndeasă şi se concasează în jurul meu. Din larg sosesc, mânate de forţe năprasnice, contra-valuri monstruoase,

cărând cu ele packul în derivă, pe care-l adaugă celui existent; frânată de sloiurile ce se întind pe toată suprafaţa limanului, gigantica putere a talazurilor acţionează în adâncime, stârnind ondulaţii uriaşe, care ba ne cocoaţă pe creastă, ba ne prăvale în hăurile lor lichide. Totul trozneşte, pârâie, se izbeşte, coşmarul pare să n-aibă sfârşit... Dacă unul din aceste blocuri de gheaţă ne agaţă, în timp ce urcă panta valului, iar, noi o coborâm, sau dacă se rostogoleşte peste noi când vine în jos, pieirea e sigură.

Şi mai teribile sunt talazurile care încă nu s-au spart undeva în larg şi vin către noi rostogolindu-şi spinările negre, îngreunate de enormi bolovani albi. Ziduri lichide, înalte de câţiva metri, se năpustesc într-o şarjă apocaliptică, împingând înaintea lor bucătoaie de gheaţă de două-trei ori mai mari ca „Nanok”, explodează la liziera storurilor îngrămădite în golf, smulg în trecere alte blocuri care saltă în aer, zboară, recad, înălţând spre cer jerbe de spumă, scăpărător de albă, împroşcând cu apă până şi plaja din dreptul promontoriului...

Moartea prin strivire ne pândeşte din toate părţile; lupt din răsputeri şi asist cutremurat la acest formidabil foc de artificii. Cu vuiet de forjă, cu tunet de vulcan, cu mugete infernale, marea sloboade proiectilele ei de gheaţă. O furibundă prefacere are loc pe planeta redusă la decorul din jur, iar golful în care mă aflu e creuzetul ei.

Orele trec, cumplite, înspăimântătoare...

Nava ia apă.

Probabil, voi fi nevoit s-o părăsesc.

Cum, nu ştiu încă. Sloiurile sunt atât de dese acum, încât s-ar putea să ajung până la ţărm şi cu piciorul.

Dacă va trebui să-l abandonez pe „Nanok”, mă voi refugia într-o veche casă, pe jumătate ruină, care ştiu că se află chiar la capul Melville, la câteva ceasuri de drum de aici. Cu

materialele şi armele pe care le am, aş putea s-o scot la capăt până când se va domoli furtuna. Iar dacă din nava mea nu va rămâne nimic, să ajung, la un moment dat, la Savigsivik. Principala dificultate, în cazul unei navete de aici, la coastă şi înapoi, o constituie valurile care se sparg întruna de ţărm. Sloiurile care ne înconjoară execută o gigantică mişcare de giraţie şi, minusculă coajă de nucă, „Nanok” este proiectat când într-o parte, când într-alta. Catargul parcă e un pendul. Uriaşe plăci de gheaţă balansează bezmetic, se stabilizează o clipă, ca imediat după aceea să basculeze, cufundând alternativ în mare ba una, ba alta din marginile lor. Riscul cel mai mare pentru noi e să ne trezim agăţaţi, pe dedesubt, de una din aceste margini. Singura salvare e să strecor neîncetat, între navă şi marile sloiuri, fragmente mai mici care să joace rol de tampon.

E tot ce mai pot face. Din acest moment, viaţa mea depinde de „Nanok”, de rezistenţa lui la izbiturile gheţii; sau această gheaţă ne face loc, sau ne sfărâmă. Sunt prizonierul lui „Nanok”: un căpitan nu-şi părăseşte niciodată nava. Prizonierul ei şi al destinului. Fie ce-o fi!

Pământ? Încleştat de catargul care vibra sub loviturile de baros ale furtunii, priveam la acest pământ, priveam cu deznădejde. De altfel, fără echipament, materiale, arme, ce puteam spera? De transportat ceva, nici nu putea fi vorba cu stihia aceasta dezlănţuită... şi nici măcar de trecut cu piciorul, aşa cum crezusem. Atunci?...

Să sfârşesc, imobilizat pe o epavă? Să crăp pe o punte, strivit de aisberguri, rostogolit de colo până colo de valuri, cu oasele rupte, însângerat, agonizând lent printre sloiuri? Nu vreau! Lupta e mult prea inegală. Aici, în Marele Nord, când un om se simte pierdut, îşi pune singur capăt zilelor. „Gata, s-a terminat, nu mai e nici o scăpare, un glonte în cap şi-am isprăvit cu totul...”

Să fi ajuns într-adevăr la această ultimă soluţie?

Pun mâna pe puşcă.

Deodată, un val repede un aisberg drept în pupa lui „Nanok”. Un şoc formidabil. Primesc un adevărat şut şi zbor de lângă catarg. „Nanok” face un salt năpraznic înainte, străpunge gheaţa pe o distanţă de vreo cinci metri, dar ea se strânge din nou în jurul lui, împingându-l îndărăt, spre călăul său. Simt că, de astă dată, am păţit-o, că pe undeva trebuie să fie o spărtură serioasă. Oricât de suplă ar fi această „magnifică” navă, va dispărea dintr-un moment intr-altul, înghiţită de mare. Şi eu, odată cu ea.

Totuşi, nu-i aşa... plutim, plutim mai departe...

O a doua lovitură de baros!

Ura! A rezistat!

Atunci, voi rezista şi eu. Nu aici şi nu acesta ne va fi sfârşitul! Voi înfrunta stihia şi-l voi conduce pe „Nanok” la Savigsivik.

Şi dacă am scăpat cu viaţă din acea furtună apocaliptică, a fost numai şi numai datorită şutului de cinci metri care ne-a proiectat prin haosul alb.

Coşmarul a durat două zile, dar va trebui să rezist încă pe atât, fizic şi psihic. Am temeiuri să cred că intrăm în faza finală a furtunii, în trena ei. Valurile sunt mai puţin uriaşe, dar acest calm relativ îşi are partea sa proastă: gheaţa rămâne în golf, ba se mai şi adună, iar la ieşire, aisberguri gigantice fac de caraulă.

Când am sosit aici, existau mici fragmente de gheaţă; altele mai mari au venit ulterior şi ne-au împresurat. Dacă stau însă şi mă gândesc, toată această gheţăraie mai mult ne apără decât ne atacă. Ceea ce trebuie să fac e să pândesc blocurile din jur şi să le împing mai încolo dacă vin prea aproape. Tokul l-am pierdut, vâsla am rupt-o luptând cu

vântul şi sloiurile, aşa că acum împing bucăţile de gheaţă cu piciorul, călare pe copastie. Când fragmentele de banchiză sunt mari şi plate, sar pe ele şi, proptindu-mă cu mâinile de etravă, îl îndepărtez pe „Nanok” de primejdie prin forţa propriilor mele braţe. În schimb, cele provenite din gheţar sunt foarte pure, foarte dure, informe şi teribil de alunecoase, astfel că e imposibil să stai pe ele. Pentru cocă, aceste fragmente sunt cele mai primejdioase: colţurile lor nu se tocesc, nu se sfarmă, străpung.

Am ajuns ca groenlandezii, de la care am învăţat că trebuie să te uiţi bine, să observi şi să prinzi momentul cel mai propice pentru a acţiona, nici prea devreme, nici prea târziu. În tot acest conglomerat, lucrează şi gheaţa, lucrează şi nava, între ele se stabileşte un soi de echilibru şi, uneori, e bine să nu te amesteci prea mult. Adevărul e că nu ştiu ce vom deveni. Gheaţa se strânge tot mai mult şi mai mult în jurul nostru, suntem două biete coji de nucă prizoniere...

Plouă întruna. Vâr în saci, de plastic materialele aflate în cabină, altminteri risc să găsesc totul jilav. De când s-a pornit furtuna, picioarele şi mâinile nu mi s-au dezgheţat niciodată. Picioarele sunt punctul meu slab: îngheţ de moarte în cizmele de cauciuc. Pe deasupra, de câte ori mă aplec ca să pompez, hanoracul se saltă la spate şi ploaia mă udă până la oase. Mă înfăşor mereu cu câte o piele uscată de focă în jurul şalelor, piele pe care de îndată ce se îmbibă de apă, o pun la uscat lângă primus. E ceea ce fac, de altfel, şi cu restul efectelor mele. Cât despre pielea; pe care am dobândit-o pe drum, nici vorbă s-o mai bag în mare, ar însemna s-o văd imediat făcută ferfeniţă, zdrenţuită toată.

Am scăpat ca prin urechile acului!

Vântul ne împingea printre două aisberguri. Spaţiul dintre ele se îngusta văzând cu ochii. Am sărit pe un sloi şi, înhăţând

o saulă legată de prova lui „Nanok”, am început să trag din răsputeri ca să-l împiedic să pătrundă în coridorul fatal. N-am apucat bine să împing câteva bucăţi protectoare de gheaţă între noi şi ele că aisbergurile se şi luaseră la trântă.

O zicală spune că „tot răul e spre bine”. În timpul diverselor mele manevre, am răsturnat de câteva ori găleata, şi, cu toată ploaia, sunt în pană de apă dulce, micile fragmente de aisberg devenind şi ele destul de rare. Acum însă, am înhăţat unul, aşa, din goană, şi-mi va sluji la prepararea ceaiului.

Cu cockpitul neacoperit, toată apa venită din cer nimereşte direct în cală. Există, probabil, şi o gaură, undeva în cocă. Chiar numai o mică şedinţă de pompaj de zece minute la fiecare oră şi tot e de zece ori mai mult decât ar fi normal! Ca să nu mai spun ce amuzant e să pompezi când umărul drept te doare de-ţi sar ochii şi te poţi folosi numai de braţul stâng! Un al doilea coşmar. De fiecare dată când aţipesc pentru câteva clipe, sunt trezit de o voce: „Hai, pompează! La pompă! Dă pompe!”

Pachetele cu carne mă stânjeneau într-atât la pompat, încât am cărat cel puţin o sută de kilograme şi le-am depozitat, alături de navă, pe banchiză. „Nanok”, care până atunci avusese pupa mult cufundată, s-a redresat instantaneu, dar numai pe axul longitudinal, pentru că la tribord continuă să dea bandă. Va trebui să-l uşurez şi acolo. De vină e butoiul de o sută de litri de motorină, depozitat în magazie, la dreapta motorului; el îl înclină, îl face inert, sporind, astfel, pericolul loviturilor date de sloiuri. Ce să fac cu tot acest carburant? O sută de litri de motorină, plus cinci kilograme cât cântăreşte butoiul, e prea greu ca să pot transporta totul „dintr-un foc” pe banchiză.

Trec, deci, douăzeci şi cinci de litri într-o canistră, operaţiune al naibii de dificilă în acest spaţiu îngust. Apoi, cu multe strădanii, izbutesc să aburc butoiul pe carcasa

motorului. Aşa, mi-e mult mai lesnicios să umplu o altă canistră, pe care o instalez la prova. Mai tom zece litri în rezervor, după care îl delestez pe „Nanok” de principala sa povară, mutând-o pe sloiul alăturat. Echilibrul navei — asieta, cum îi spun marinarii — e instantaneu regăsit,

În timpul refluxului, am dormit trei ceasuri în şir; e pentru prima oară că-mi pot îngădui aşa ceva de la descoperirea urmelor ursului alb, exceptând cele trei ore de somn când mă lăsasem dus de „banda rulantă”.

Ceea ce m-a salvat în timpul celei mai groaznice zile din toată această perioadă infernală a fost faptul că, de câte ori puteam, intram în cabină, atârnam mantaua de ploaie deasupra primusului care ardea în draci, mă lungeam pe o piele uscată de focă, închideam ochii şi mă cufundam în somn. Două-trei minute, nu mai mult şi după aceea, din nou la luptă! Când însă nu dormeam, îmi era atât de frig, încât, înainte de a părăsi cabina, îmi pârleam aproape mâinile, faţa şi ce mai era expus la vânt încercând să acumulez cât mai multă căldură.

Cât a durat această cumplită zi n-am avut nici măcar timpul să înghit o îmbucătură. Fireşte, forţele au început să-mi scadă. Mi-am zis: „Băiete, dacă o ţii tot aşa, ai să crăpi!”. Mi-am impus să mănânc. Am băut, pentru început, niţică apă, apoi am înghiţit un boţ de margarină cu zahăr — mergea — ceva mai încolo, o bucată de carne, ca, un pic mai târziu, să reiau operaţiunea de la capăt.

Pofta de mâncare mi-a revenit, tonusul a crescut, am ieşit învingător.

Mareea e în creştere, până la pământ nu sunt nici douăzeci de metri. Gheaţa e foarte groasă, sunt prins ca într-o menghină. Din fericire, înaintează lent, dar tot mă împinge spre stânci. Dacă „Nanok” ar fi rămas încărcat, valurile l-ar fi

târât cu ele, sfărâmându-l. Dar aşa cum e acum, delestat, poate va reuşi să urce pe sloi. Oricum, degajarea e imposibilă. Sunt prizonier, golful e plin până la refuz de gheaţă, aisberguri cât toate zilele barează ieşirea!

Eram în plină bătălie cu sloiurile, tocmai mă proptisem la pupa căznindu-mă să îndepărtez nava de un bloc uriaş de gheaţă, când brusc, i-am zărit numele, pictat cu litere verzi. Obsedat, încă de la început, de o singură idee: cum să feresc carena de izbituri, cum să-mi salvez nava, am uitat aproape cu desăvârşire că, în sfârşit, fusese botezat, că se numea „Nanok” — Ursul Alb. Eram complet sleit de puteri, dar simpla vedere a acestui nume mi-a redat toată vlaga. „Nanok” e sinonimul forţei, al luptei, al vigoarea. Al întregii energii înmagazinate în Marele Nord. Iar nava mea se numea „Nanok”! Şi „Nanok” s-a apărat din răsputeri, a muşcat, a zdrobit, dar iată-l acum captivul gheţii. Sper că va birui şi de data aceasta, eu unul îl voi ajuta cât am să pot!

Vântul s-a potolit, cerul s-a degajat. Am izbândit!

De fapt, cred că m-am pripit spunând că „am izbândit”. Am pierdut o ancoră, am pierdut aproape întregul lest, din amare şi sanie nu mi-a rămas mai nimic, tokul s-a dus, vâsla am rupt-o... Ceea ce mă uluieşte, însă, e rezistenţa caiacului meu. Înaintea plecării din Kuvdlorssuak, îl fixasem de-a lungul unei grinzi, aşezate oblic pe punte, depăşind bordul din dreapta şi, cam cu un metru, pupa. Grinda aceasta l-a şi protejat şi a scăpat din furtună fără nici o zgârietură...

Principala mea sursă de îngrijorare sunt acum elicea şi cârma, invizibile, ascunse sub puzderia de fragmente de gheaţă ale banchizei sfărâmate. Să pornesc, să nu pornesc motorul? N-am nici un chef să constat prea devreme catastrofa...

Stau în cabină şi, prin uşa larg deschisă, contemplu gheţarii ce se înalţă în depărtare, dincolo de plajă, istmul îngust şi ţuguiat, delimitând golful, şi-mi spun că, la urma urmei, natura e al naibii de frumoasă. Singura nenorocire că, din când în când, trebuie să-i suporţi hachiţele.

5.
PUNCT MORT

15 august

Odată cu fluxul, suntem atât de comprimaţi între sloiuri încât, practic, stăm pe loc. Primejdia marilor talazuri a trecut, dar riscăm în continuare să fim împinşi spre ţărm să ne izbim de o stâncă, de un banc de nisip şi să ne pomenim cu chila în sus, înghiţiţi sub banchiză...

Ora 10, dimineaţa

Situaţia neschimbată — ploaie, vânt — dar marea e în reflux. Nu mă mai tem de nimic, nu mai primesc lovituri de baros nici în prova, nici în pupa, nici lateral. Singura primejdie care mă paşte e aceea de a fi strivit. Sunt complet blocat, ferecat între gheţuri, imobilizat. Din când în când, aud câte un cccrrrr îngrozitor. E drept, platoşa aceasta de gheaţă reduce simţitor efectul valurilor. Prins între sloiuri, „Nanok” tresare, tanghează uşurel. Singura mea speranţă e ca unul din ele să lunece, pe sub chilă şi atunci, acţionând aidoma unui levier, să forţeze nava să urce pe el.

Fă-mă, mamă, cu noroc şi aruncă-mă şi-n foc...! Mă aflam la prova, la câţiva metri de stânci şi, pentru că marea se retrăgea, mă luptam cu un bucătoi de gheaţă, încercând să-i strecor între mine şi ţărm ca să mă îndepărtez astfel de recifuri. Aşa cum am procedat nu odată, sar pe el, ca să-l împing pe „Nanok” cu mâna. Cizmele mele de cauciuc derapează, sloiul se înclină, e ca un derdeluş pe oare alunec şi la capătul căruia e apa îngheţată şi moarte sigură. Zvâcnesc, întind mâna, înhaţ din zbor un cablu aflat la prova, îl simt cum îmi taie degetele, mă zbat ca un apucat ca să-mi pot sălta picioarele, genunchii, să mă agăţ mai bine, să mă pot redresa, să ajung la copastie, să mă prind de ea... Iată-mă

acum cu bărbia înţepenită în bordaj, cu picioarele ghemuite sub fund, progresând, centimetru cu centimetru, până la mijlocul navei; odată ajuns aici, mă apuc de mâna curentă a cabinei şi mă salt la bord fără să-mi fi udat nici măcar tălpile...

M-am remontat un pic, mă simt mai bine, moralul e iarăşi în creştere, mi-e foame, un semn bun. Ar mai trebui şi ceva somn, dar nu izbutesc să adorm. Să fie de vină zgomotele, neliniştea, să fiu oare mai puţin obosit? Nu simt deloc nevoia de somn. Sau i-am pierdut obişnuinţa?

Furtuna asta nu mai are de gând să se potolească odată? De câte zile o ţine aşa, întruna? Trei zile şi jumătate... O veşnicie!

Orele 15

O bucată de gheaţă, al naibii de ascuţită, freacă mereu în acelaşi şi acelaşi foc. Nu-i chip s-o disloc. Cine va ceda primul: vârful ascuţit al sloiului sau bordul, gros de numai şase milimetri? Iată un serios punct de întrebare... Primejdia e departe de a fi trecut, de aici şi până la Savigsivik pot să mai am o groază de surprize neplăcute...

Orele 20

S-au împlinit mai bine de zece zile de când sunt plecat, ar fi timpul să sosesc odată.

Aşteptare şi iarăşi aşteptare... Mă văd constrâns la măsuri de economie. Iată, de pildă, până acum am ars 11 litri de gaz, lăsând primusul să meargă de dimineaţa până seara şi de seara până dimineaţa. Nu ştiu cât va mai dura această şedere impusă, aşa încât trebuie să-mi menajez rezervele şi să folosesc primusul doar pentru prepararea meselor. Altminteri, rezerva mea de gaz se va epuiza în patru zile.

16 august, ora 5, dimineaţa

Vântul a stat, burniţează uşor şi ceaţa e deasă. În jurul navei, gheaţa e dură precum betonul. Nimic nu mai clinteşte, nimic nu mai izbeşte. Dacă stau în cabină, aud doar un uşor scârţâit, în surdină. Corpul navei vibrează mărunt, în ritmul unor vagi ondulaţii submarine. Un zgomot plăcut, muzical...

Am coborât de pe „Nanok” — s-a suit, în sfârşit, pe un sloi — ca să-l examinez. La prova, sub linia de plutire, descopăr urma unei izbituri; nu-i ceva foarte grav, dar ar putea diminua rezistenţa carenei. E mai înţelept să intervin pe loc.

La pupa, avariile se dovedesc mai serioase: două fisuri, din fericire, aşa cum se prezintă acum, deasupra nivelului apei, dar pe care trebuie să le colmatez neapărat înainte de plecare. Cu siguranţă însă, bietul meu „Nanok” mai are şi alte bube, ceva mai jos, pentru că, deşi s-a săltat binişor pe sloi, continuă să ia serios apă... Sper că nivelul ei nu va mai creşte.

Cât o să mai am de adăstat aici? O săptămână? Mai mult? N-am nici cea mai mică idee. Culmea e însă că, pentru a scăpa din acest golf, e nevoie de un nou uragan, de data aceasta însă dinspre nord. Uriaşul unghi format de capul propriu-zis şi de apendicele lui de pământ e acum o imensă dală albă. Singurul lucru care-mi rămâne de făcut e să-mi păstrez calmul şi moralul.

Prima mea puşcă groenlandeză avea ţeava foarte îngustă şi un recul considerabil. La început, pe când mă aflam la Jakobshavn şi învăţam să vânez, am avut pur şi simplu umărul dislocat. Maică-mea mi-a trimis o doftorie de cal, care m-a pus pe picioare în două zile şi jumătate.

Acum, am folosit-o din nou şi articulaţia mea, rău lovită de manivelă, e pe cale să se vindece.

Profit de acest calm relativ ca să fac puţină ordine pe navă; tot dereticând, dau la un moment dat peste pozele de la

căsătoria surorii mele, poze pe care maică-mea mi le trimisese la Jakobshavn. Familie, prieteni.

...M-am bucurat, mai ales că, cinstit vorbind, uitasem complet de existenţa lor.

Sunt pe cale să iau masa şi mă gândesc la toţi plozii aceia neastâmpăraţi care fac nazuri când e vorba să mănânce frumos, folosind cuţitul şi furculiţa. Aici, pe vas, n-am decât pumnalul şi tare mi-ar plăcea să le explic acestor draci de copii cât e de greu să pescuieşti cu vârful pumnalului, în ditamai oala cu tocană bucăţica de cartof care pluteşte în zeamă, s-o împungi, s-o prinzi şi s-o scoţi la suprafaţă. Pentru o treabă ca asta, ai nevoie de răbdare, nu glumă!

Furtuna încă nu s-a potolit. Fumez o pipă, aşteptând să stea ploaia şi revăd în memorie ceasurile teribile pe care le-am trăit, blocurile acelea enorme, proiectate, întâi în sus, apoi pe plajă, ca nişte simple dopuri de şampanie... Cum de-am mai rămas în viaţă? Lăsând însă la o parte talazurile monstruoase şi dansul bezmetic al sloiurilor, cred că cel mai mare risc înfruntat în ultimele zile s-a consumat într-un calm perfect; a fost momentul în care am fixat ancora de sloiul care mă remorca odată cu „banda rulantă”! Dacă atunci nu mă trezeam la timp şi nu mă degajam, ca să răzbat până la fâşia de apă dintre gheţurile în migraţie şi coastă, uriaşul fluviu alb m-ar fi târât binişor în largul mării, unde m-aş fi pierdut cu siguranţă, în ceaţă. Era de ajuns ca două valuri succesive să-mi inunde cabina, ca nava să se scufunde ca un bolovan.

Sunt fericit că Peggy n-a venit cu mine. Nu ştiu dacă ar fi rezistat la toate aceste încercări; ea nu era pregătită, aşa cum eram eu, să înfrunte gheţurile, furtunile. Dacă nervii ar fi lăsat-o într-un asemenea moment, catastrofa ar fi fost sigură.

Am să destăinui, acum, unul din motivele pentru care ne-am despărţit: când am cunoscut-o aveam nişte mâini de care Peggy se îndrăgostise. Erau mâini bărbăteşti, nu de domnişoară, dar suple şi foarte catifelate. La Grenoble, pe vremea când făceam pregătirile în vederea acestei călătorii, munca de la birou pe care o prestam nu le-a modificat, evident, cu nimic. Dar de îndată ce-am sosit în Groenlanda şi am început să pescuiesc, să vânez, să trag cu mâinile goale, năvoade şi paragaturi, să mă frec cu zăpadă, să folosesc tot soiul de unelte grosolane, pielea de pe ele s-a îngroşat... şi Peggy nu le mai putea suferi.

Mă uit la ele acum, după furtună; le simt dure, extrem de dure, aspre, bătătorite. Pielea aceasta groasă, care le-a ferit de zdrelituri, s-a îngroşat şi mai tare. Nici o nouă jupuitură. Până şi rănile de la Kuvdlorssuak se cicatrizează încet, dar bine. Cât a durat bătălia cu furtuna am fost mereu cu ele în apă şi le aveam curate; în prezent însă, după toate micile operaţiuni pe care le-am săvârşit pe navă, sunt iarăşi negre, pline de jeg, de te apucă şi groaza...

16 august, orele 23

O uşoară înseninare. Marea continuă să fie agitată. M-am căţărat pe acoperişul cabinei ca să-mi dau seama până unde se întinde gheaţa. Ei bine, cât vezi cu ochii nu-i decât o masă albă care ondulează uşurel. Pentru ca mişcarea hulei să se repercuteze până aici, în ciuda enormei greutăţi aşezate peste ea în chip de capac, aplatizând-o, trebuie ca acolo, în larg, valurile să fie uriaşe, iar vântul de răsărit să sufle cu aceeaşi furie. Bariera de gheaţă dintre mine şi mare continuă să rămână de nepătruns.

În timp ce mă îndop cu fursecuri peste care întind margarină şi dulceaţă, gândul mă duce la prietenii lăsaţi la Kuvdlorssuak. Au avut şi ei, cu siguranţă, parte de vreme rea şi şi-au făcut tot soiul de griji în legătură cu mine, întrebându-

se dacă mai sunt sau nu în viaţă. Faptul că-i ştiu cu gândul la mine mă reconfortează şi-mi încălzeşte inima. Ce bine-i să simţi că trăieşti! Ce bine-i să contempli geana de lumină ce răzbate, dinspre răsărit, peste culmile munţilor, să te îmbeţi privind revărsarea de tonuri violete, amestecate cu purpură şi ametisţ, ce inundă peisajul zimţuit la orizont de crestele aisbergurilor! Acuşi, acuşi o să apară şi soarele. Acalmia e certă.

Am poftă să urc şi să văd ce se petrece acolo, sus...

M-am dus pe ţărm, traversând stratul de gheaţă, dur precum marmora, şi m-am învârtit, de colo până colo, printre stâncile netede, aşa cum te învârţi când vizitezi un cimitir. Plaja care mărgineşte golful e plină de bolovani uriaşi, cu mult mai mari decât „Nanok", unii grămădiţi, alţii împrăştiaţi la întâmplare, dar găsindu-se cu toţii dincolo de limitele unei maree, chiar dacă ar fi fost vorba de una puternică. Mare noroc am avut că super-ancora mea a refuzat sa se prindă de piciorul promontoriului! Aici, blocurile sunt grămădite, unul peste altul şi mă tot minunez cum de-a izbutit „Nanok;"; atât de fragil, să scape fără să fie strivit, împrăştiat în toate părţile, de cuburile acestea de gheaţă?... M-am căţărat pe faleză şi am mers vreo trei sferturi de oră pe culmile din jur, să văd cum se prezintă zona. De acolo, de sus, „Nanok" părea o bobiţă de piper în imensitatea albă. Departe, în larg, conglomeratul de gheaţă începuse, parcă, să se fărâmiţeze. Cum voi reuşi oare să degajez nava şi să virez de bord în golful acesta plin de sloiuri sudate între ele?

De unde sunt, capul Melville îmi este ascuns de o creastă; pare destul de simplu de ocolit, dar ştiu precis ce valuri şi ce tăvăleală mă aşteaptă. Desluşesc limpede marea ce se întinde dincolo, de celălalt versant şi banchiza care înspre vest e fărâmiţată. Îmi e însă suficient să urmăresc fragmentele izolate de gheaţă care saltă, coboară şi, brusc

dispar, ca să-mi imaginez giganticele mase lichide care le anima. Până una-alta, însă, soarele străluceşte şi, nu mai începe îndoială, vântul e pe cale să-şi schimbe direcţia. Un vânticel minunat, care va începe să împingă uşurel sloiurile spre larg,

E timpul să cobor!

Cum e mai bine? Să plec? E încă prea multă gheaţă, prea tare vântul, prea mari valurile. Şi-apoi, mai sunt reparaţiile. Acum sloiurile ne strâng atât de tare încât nava se găseşte deasupra nivelului apei şi nu-i nevoie să pompez, mai mult de odată la trei ore. Nici un risc să ne ducem la fund. Dar ce se va întâmpla când strânsoarea lor va slăbi? Ca întotdeauna când şovăi, fac numai tâmpenii: uit să pun sarea, las mâncarea să dea în foc, pe jos e numai apă, peste tot numai grăsime...

Singurele mele obsesii sunt cârma şi elicea. Las totul baltă şi mă duc să inspectez pupa. Car afară cele treizeci de kilograme de carne ce-mi mai rămăseseră şi pe care le depozitasem acolo, degajez intrarea axului cârmei şi descopăr, la nivelul semeringului, o plesnitură, provocată în mod sigur de loviturile năprasnice pe care le încasase cârma. Dintre toate stricăciunile, aceasta e clar cea mai importantă, cea care lasă apa să pătrundă în cală. Cu ea nereparată, risc multe odată ajuns să plutesc. Dar ca s-o remediez, e absolut necesar să trag nava pe uscat.

N-apuc bine să-mi fac toate aceste socoteli, că gheaţa se frânge şi o ia, sloi după sloi, din loc. Mă trezesc că pornesc şi eu odată cu ele; înnebunit, mă reped să car îndărăt pe vas hălcile mele de carne, bidoanele şi restul. Menghina care ne strângea se desface. Zău că am coborât la timp de pe colina pe care mă cocoţasem!...

Motorul îmi porneşte bine, dar cârma e dură, răspunde din ce în ce mai prost la comenzi şi, la un moment dat, nu mai răspunde defel.

„E clar, îmi zic, trebuie să ajung obligatoriu la ţărm”.

Încă din timpul promenadei mele, alesesem la piciorul promontoriului, o mică plajă unde speram să dau şi peste ceva nisip mai fin. Îmi încerc, aşadar, norocul, dar schimbarea de direcţie pe care mi-o permite cârma e într-atât de redusă, încât conduc prin haosul de sloiuri izbind etrava când de un bloc aflat la dreapta, când de unul aflat la stânga, înaintând precum o bilă de biliard într-o succesiune de caramboluri. Victorie! E nisip! Accelerez niţel, salt prova pe nisip, sar în apă, împing de vas aşa încât să se răsucească şi să vină cu pupa spre ţăran: odată cu refluxul, pupa şi cârma se vor găsi afară din apă. Descarc cele treizeci de kilograme de carne depozitate la prova, leg pupa cu o parâmă scurtă de o stâncă şi strâng nodurile din răsputeri. Plaja coboară în pantă lină până pe la jumătatea chilei, după care panta devine, brusc, abruptă. Din precauţie, ca să preîntâmpin o eventuală lăsare pe flanc a lui „Nanok” în momentul în care apele se vor retrage, ancorez solid, cu ultima frânghie oare mi-a mai rămas, catargul vasului de unul din aisbergurile aruncate pe mal de furtună.

Imediat ce cârma a început să apară din apă, mi-am scos cizmele şi pantalonii şi, cu fundul gol, am intrat până la genunchi în apa glacială. Un pic mai târziu, o aveam până la şold. Abia atunci am putut vedea cu adevărat avariile. Sub presiunea gheţii, cârma fusese strâmbată şi ieşise din şarniera de jos.

M-am dus după o şurubelniţă şi un patent, mi-am suflecat mânecile, am demontat balamaua de sus — cea de jos oricum nu mai ţinea — am desprins cârma şi, înhăţând un ciocan, am început să izbesc în ea ca un apucat: „Dacă e să

se spargă, se va sparge” mi-am zis, subînţelegând însă şi alternativa: „Sau va reveni la poziţia normală”.

Trebuie să mă zoresc cât pot: acum e încă reflux, dar când apele vor începe să crească... şi, folosind o piatră drept nicovală, ciocănesc ca un potcovar. La fiecare lovitură placa de metal se îndreaptă puţin câte puţin, îşi reia forma plată fără să se spargă. Mai rămâne să pun totul la loc dar uite că piesa nu mai vrea să intre în lăcaşurile ei. Încă un ciocan, două, asta-i, ba nu, mai e nevoie de câteva lovituri, încă puţin... uf!, acum e perfect.

Dezbrăcat cum eram, începusem să îngheţ de-a binelea. Mâinile mi se înţepeneau, nu mai izbuteam să disting găurile şuruburilor de fixare. „Într-un fel sau într-altul, trebuie să intre”, şi, înainte ca fluxul să revină, am pus iarăşi mâna pe ciocan şi dă-i direct în capul şurubului, treabă nu tocmai recomandabilă. Dar, ca prin farmec, şurubul s-a potrivit perfect pe gaură şi chiar dacă, la început, a fost nevoie să forţez niţel, până la urmă le-am strâns pe toate, fără probleme. Toate, minus ultimul, care a refuzat cu îndărătnicie să intre. L-am înlocuit atunci cu unul mai mic, punându-i o piuliţă şi o contrapiuliţă. Trebuie să ţină.

Cârma e deci montată. Urc la bond şi manevrez timona. Fir-ar să fie! Cârma nu răspunde la comandă. Mă bălăcesc din nou în apă, o încerc cu mâna merge perfect. Înseamnă că iarăşi cablurile îmi joacă festa. O să văd mai târziu despre ce-i vorba; până atunci, mă voi folosi din nou de cârma manuală.

Şi, ca să isprăvesc odată cu toate aceste mizerii, am scos cutia cu fibră de poliester, am colmatat crăpătura de lângă semering şi, întrucât soarele nu bătea în direcţia asta, am adăugat şi o doză masivă de catalizator pentru ca uscarea să se facă cât mai rapid.

Între momentul în care apa mării a început să lase cârma degajată şi acela când a acoperit-o din nou, s-au scurs patru

ore, dintre care trei le-am petrecut agitându-mă, ca un nebun, şi alergând, ca un bezmetic, în jurul navei, ca să termin ce aveam de făcut înainte ca mareea să atingă zona mea de operaţii. De data aceasta însă, chiar că nu mai pot, nu mă mai ţin pe picioare, mi-am epuizat toate rezervele. Dacă vreau să răzbat printre sloiuri, trebuie să recâştig neîntârziat ceva din forţele pierdute,

Şi dacă toate, reparaţiile mele n-au servit la nimic, înseamnă că, odată cu revenirea fluxului voi fi nevoit să pompez din nou. Pentru moment însă, sunt vânăt de frig şi îngheţat bocnă. Am încălţat cizmele direct pe piciorul gol şi degetele mi-s atât de ţepene încât am senzaţia că se vor sparge în bucăţele.

Ca să mă încălzesc, m-am lansat într-un „400 metri plat”, desculţ, pe brâul de pământ care împrejmuieşte plaja. E năpădit de o iarbă măruntă, ca un burete gri-verzui şi acest burete e atât de bine încălzit de razele soarelui, atât de moale, de plăcut, încât mă lungesc pe el, lăbărţându-mă cât pot. Pe ţărm, bucăţile de gheaţă se topesc încetişor. Încep să mă simt bine, din ce în ce mai bine... şi sunt gata-gata să adorm. Brusc, mă fulgeră un gând:

„Dacă adormi, s-ar putea să dormi şi o zi întreagă. Fă-o, dar la căldurică, pe navă. I se poate întâmpla orice! Poate fi dusă de curenţi şi tu nici să nu bagi de seamă!” M-am întors deci la bord şi am dormit, dar cu intermitenţe, până la 4 dimineaţa. M-am trezit c-un singur gând: plec!

6.
CAP DE LINIE: SAVIGSIVIK

18 august

Prova lui „Nanok” taie valurile. Totul pare să fie în regulă, exceptând pompa de ulei şi pivoţii cârmei care freacă niţel. În orice caz, răspunde mai bine la comenzile echei, pe care am prelungit-o cu coada mea de mătură, folosită ceva mai devreme drept cange.

Aşadar, iată-mă la drum. La început, totul merge strună, înaintez printre sloiuri, marea este verde-pal, iar văzduhul atât de limpede, încât disting la babord ţărmul şi mulţimea de insule care se înşiruie, una după alta, până la Kuvdlorssuak şi Upernavik, într-o perspectivă marcată de petele albe ale uriaşelor aisberguri ce se estompează în transparenţa depărtărilor. Să mai existe oare vreun loc pe lume unde vizibilitatea să fie atât de perfectă, unde privirea să poată străbate asemenea distanţe?

Am trecut de capul Melville!

Am trecut, dar nu fără a încasa, şi încă din belşug, buşituri de la packul în derivă. Odată cu fluxul, vântul a sporit în intensitate. Înaintam încetişor, ca să amortizez la maximum şocurile. Am ocolit capul, învăluit în aceeaşi lumină scăpărătoare care-mi îngăduie să văd până hăt-departe, spre soare-apune. Undeva, acolo, se află şi Savigsivikul.

Acum, odată depăşit capul, mă aflu cu adevărat în preajma ţintei: şapte-opt ore de mers, nu mai mult... Nu-i departe... Ba, aş zice chiar că-i foarte aproape... Dar sunt într-atât de istovit, încât nici măcar nu izbutesc să-mi imaginez care din insulele ce se zăresc e Savigsivik. Îmi zic doar: „Să fiu al naibii dacă ştiu care e Savigsivik!”

E tot ce mai pot face; întregul meu corp, întreaga, mea fiinţă refuză un nou efort. E absolut obligatoriu să dorm de-a

binelea, nu pe bucăţele... şi să dreg de asemenea pompa de ulei, altminteri risc să fac o pană în ultimul moment...

Ca să evit largul mării, ara navigat, la început, de-a lungul capului, iar către orele 8 dimineaţa am virat, cuminte, spre ţărm şi m-am oprit într-un mic golf de pe versantul vestic, unde am aruncat In mare ultimele mele kilograme de plumb. Un somn bun de patru ceasuri şi, odată cu refluxul, am ridicat ancora.

Am procedat înţelept făcând această pauză, fiindcă, la plecare, vântul stătuse. Acum, capul Melville este exact în siajul meu. În depărtare, perfect decupaţi, sunt munţi; îi văd înălţându-se, ici-colo, din inlandsisul ale cărui zăpezi îngheţate se confundă cu marea decolorată, absolut calmă, plată, cu sloiuri, când răzleţe, când grupate, şi ele perfect imobile sub soare. Ce timp minunat, ce încântare!

Savigsivikul, sau mai exact insula pe al cărei versant, opus mie, e aşezat sătucul, se află chiar în faţa mea, ascunsă însă de o barieră de enorme blocuri de gheaţă, sentinele permanente ale acestor meleaguri. Nu era o surpriză, Ananaga şi alţii mă preveniseră.

În faţa Savigsivikului, spre larg, se afla micuţa insulă Sagdleq. Ananaga m-a povăţuit s-o ocolesc. Ceea ce ar trebui să fie trecerea dintre cele două insule e de fapt o îngrămădeală de edificii albe, strălucitoare. N-am însă chef să fac un ocol care mi-ar lua patru sau cinci ore suplimentare; voi încerca să mă strecor printre ele.

Sloiuri mari de gheaţă se înghesuie la picioarele aisbergurilor lipite de insulă. Aş vrea s-o pot lua de-a dreptul, dar de fapt mă îndepărtez de coastă, fiind obligat să urmez conturul acestui trotuar gigantic, al acestei piste circulare, rămăşiţele banchizei din iarna trecută. Ar trebui, de asemenea, să zăresc, în dreapta mea, pământul, dar nu

descopăr nimic asemănător. Credeam că mă aflu pe drumul cel bun — între Sagdleq şi Savigsivik — dar acum mă încearcă îndoiala.

Nu mai pricep nimic. Mi se spusese că la est de Savigsivik voi da de mare liberă. N-ar trebui, nu e normal, să văd această cireadă de aisberguri îngrămădite pe loc, în vreme ce altele vagabondează, urmând un curent direcţionat către nord. Sunt absolut gigantice, n-am mai văzut niciodată aisberguri atât de mari. Mai exact, vreau să spun că nu m-am apropiat niciodată cu „Nanok” atât de mult de asemenea coloşi. Nu îndrăznesc să trec printre ei; sunt mult prea monstruoşi aşa cum se înalţă, înghesuiţi unii într-alţii. Ce s-ar întâmpla dacă vreunul din ei ar scăpa o bucăţică din moţul lui peste capul meu?

Colac peste pupăză, se lasă şi ceaţa!

Fie ce-o fi, am să-mi încerc norocul! O să mă strecor printre aceşti coloşi cu nădejdea că n-o să-mi joace vreo festă.

La nivelul apei, vizibilitatea e nulă, înaintez orbeşte, nu văd nimic din ceea ce fac.

Uraaa! Am ţărmul la tribord! Bariera de gheaţă a fost trecută! Între ea şi pământ, marea e aproape liberă. Acum, nu-mi rămâne decât să ocolesc acest petec de pământ — înconjurat, prin definiţie, de apă — şi voi da neapărat de satul mult căutat.

Înaintez prudent, uşurel, luând-o pe unde-i apa mai adâncă, pentru, că brizanţi mărunţei indică existenţa unor stânci submarine înşiruite de-a lungul întregii coaste, surpriză mai mult decât neplăcută. Ce regiune!...

Dacă-i peste tot la fel, cum ajung, cum vând cuterul!

Urmez în continuare linia ţărmului, sperând întruna să văd apărând satul. Pe unde m-oi fi aflând? Pesemne că m-am rătăcit totuşi, nu mai înţeleg nimic, mă apucă disperarea!

Sloiurile sunt mai puţin dese, tocmai am depăşit o îngrămădeală mai mare. După fiecare faleză, după fiecare promontoriu, mă aştept să văd apărând „capul de linie” — Savigsivik — dar e mereu acelaşi decor şi zău dacă mai ştiu unde mă aflu! În plus, nici măcar nu pot să opresc; ca întotdeauna, în jurul insulelor şi al promontoriilor, risc să mă trezesc, când mi-e lumea mai dragă, cu o răbufnire de vânt.

Să ajung? Cum să ajung, cu vântul acesta nemernic care s-a stârnit dintr-o dată, cu valurile care cresc, cu cârma care nu mă ascultă? Unde să mă mai refugiez? Ce-i drept, pe aici sunt o puzderie de golfuleţe ce par bine adăpostite, dar aş prefera să ating, în sfârşit, ţinta călătoriei mele, să trag nava pe uscat şi să dorm, SĂ DORM, SĂ DORM, SĂ DORM...

Şi să mănânc: îmi simt stomacul alarmant de gol.

Vântul devine neliniştitor.

Eram în pragul deznădejdii, mă credeam pierdut de-a binelea. Acum, speranţa renaşte. Drept înaintea mea, zăresc iarăşi pământ. E o altă insulă decât cea pe care o tot ocoleşti de câteva ceasuri, poate că în sfârşit e Savigsivik!

Vântul se înteţeşte din ce în ce mai mult şi descopăr brusc că va trebui să răzbat din nou printre aisberguri şi nenumărate sloiuri... Mă simt deodată, complet sleit de puteri, nu voi izbuti să străbat toată această întindere de gheaţă!

Să fie oare cu putinţă, să mă aflu într-adevăr atât de aproape de ţintă?

Mă uit prin luneta carabinei. Pământul pe care-l zăresc înaintea mea corespunde întocmai cu harta. Dar unde sunt casele, satul? Nu văd nimic.

Au dispărut cumva?

Am în continuare multă gheaţă în faţă, dar, abătându-mă uşor la tribord, descopăr o mare mai calmă. Uf! Nu mai sunt

în stare să mă ţin pe picioare. Fie ce o fi, am să îmbuc ceva şi o să mă odihnesc un pic în mijlocul acestui haos alb şi orbitor.

Unde să fie, totuşi, satul? N-am nici cea mai mică idee. În acelaşi timp, insula spre care mă îndrept nu poate fi decât Savigsivik.

Abia îmi mai trag sufletul. Mă las în derivă; o pauză pentru ceai se impune, „Nanok” ia apă... Nu mai am putere să pompez...

Sunt sleit, la capătul puterilor, nu mai pot nici măcar să gândesc.

S-ar putea să mă duc şi la fund, dar trebuie să prind ceva puteri, să-mi limpezesc mintea. E mai important decât să mă zbat aşa în gol...

Mi se pare că undeva, în depărtare, aud duduind un motor, motorul unei şalupe care se îndreaptă spre noi...

7.
SATUL CU O SUTĂ DE SUFLETE

Veniseră, într-adevăr, să mă caute; la început, au mers în urma mea, dar, observând că sunt complet sfârşit, trei dintre ei au urcat la bordul lui „Nanok”. Ştiau că nu pot veni decât dinspre sud şi că, în mod fatal, am avut de luptat cu furtuna în golful Melville. Chipurile lor nu trădează însă nimic din ce simt sau gândesc. Doar cel mai vârstnic dintre ei, un bărbat cam la cincizeci de ani, de cel mai pur tip eschimos, îmi spune cu simplitate:

— Mulţumesc că ai venit.

Îl cheamă Suluk. Fiul său, Peter, un băietan în jur de cincisprezece ani, a trecut la pompă. După câtva timp, cel de al treilea, pe nume Maccor, un flăcău fără dinţi în gură, dar care râde tot timpul, mă întreabă:

— Ai venit pentru case?

— Ce fel de case?

— Sunt pe aici nişte danezi care construiesc o nouă prăvălie.

— Nici pomeneală! Sunt vânător, nu lucrez în construcţii!

Au aerul că nu prea pricep despre ce-i vorba. Însă faptul că există un şantier pe aici nu-mi displace... nu se ştie niciodată. Satul se înşiră de-a lungul unui golf larg deschis, separat la mijloc de o mică limbă de bolovani. La fel ca şi la Kuvdlorssuak, nici la Savigsivik nu există un chei; în schimb, insula pe care am înconjurat-o ca să ajung aici oferă o relativă protecţie..

Deoarece nu mai am ancoră, Maccor a trecut la bordul şalupei sale cu motor, ancorată în faţa stâncilor şi a extras de acolo un odgon uriaş — cu mult mai gros decât cele folosite la Jakobshavn, ceea ce m-a făcut să bănuiesc că pe aici vânturile nu glumesc, pe care l-a legat întâi de pupa lui, apoi de prova mea. La rându-mi, i-am aruncat o amară pe care a

prins-o de o stâncă, pe ţărm. Odată terminată şi această operaţiune, s-au ocupat şi de mine, Saluk propunându-mi chiar să vin la el acasă:

— Casa mea e şi casa ta, mi-a spus el.

Am acceptat. Locuinţa lui se găsea în dreapta promontoriului, cam la jumătatea pantei dintre ţărm şi creasta insulei. De jur împrejur, stâncile sunt de culoare închisă, vegetaţia şi lichenii piperniciţi.

Mi-am spălat mâinile, înspăimântător de negre. Apoi faţa şi, dintr-o mutră de aventurier arsă de soare, tăbăcită de vânt, năpădită de păr, dezgustător de murdară, a apărut un chip omenesc curat şi primenit.

Apoi întreaga familie, Luiza, nevasta lui Suluk, fiul lor Peter şi Rozeta, o fetiţă, m-a invitat să stau la masă. Am primit, dar abia dacă m-am atins de mâncare, atât eram de obosit.

Mă temeam să nu mă pună cumva să le povestesc aventurile mele. Dar nu.

— Dormi, dormi acum, mi-au spus cu toţii în cor, îndată după terminarea mesei.

M-am lungit, iar ei au ieşit tiptil din cameră. După o jumătate de oră, m-am sculat şi, la fel de tiptil, m-am strecurat afară, să mă întorc la bordul bătrânului meu „Nanok”. Doar nu era să-l las aşa, singur-singurel! E adevărat că Suluk îmi făgăduise că se va ocupa de navă dar nu îndrăzneam să mă încred pe deplin în el. Ar fi fost din cale-afară de stupid ca „Nanok” să naufragieze tocmai acum, când în sfârşit ajunsesem!

Am aşteptat, Maccor şi cu mine, ca fluxul să ajungă la apogeu, ca să tragem navele noastre pe uscat. El are de reparat ceva la motor şi de cârpit, pe ici, pe colo, vopseaua; eu trebuie să revizuiesc totul.

Eqortoq, un localnic de vreo treizeci şi cinci de ani, deosebit de viguros, băiat de viaţă, venit cu o barcă să mă

vadă, mi-a propus să-mi debarce carnea şi s-o pună la adăpost. Cu acest prilej, i-am încredinţat şi ultima mea piele de focă argăsită, precum şi o alta a cărei degresare nu fusese terminată. Cum pe-aici nu există pietre care să permită construirea de ascunzători, mi-a explicat el, fiecare îşi depune bunurile într-o ladă. Până voi avea şi eu lada mea, omul îmi propune s-o împărţim pe a lui, care se găseşte cam în dreptul locului meu de ancorare, chiar deasupra plajei. Se pare că aici fiecare îşi instalează lada unde-i căşună, de-a lungul golfului, dar cu precădere în zona această.

Şi Eqortoq îi dă înainte:

— Acum faci asta, apoi asta, pe urmă asta, iei casa de colo...

— Ce să fac cu casa, am nava pe care trăiesc.

— Dacă-ţi iei o femeie, o să ai nevoie şi de casă. Uite cunosc o muiere, are doi copii, dacă vrei o iei şi-i a ta.

Probabil, am trădat o oarecare mirare, fiindcă tipul s-a grăbit să-mi explice.

— Are nevoie de un bărbat, de un vânător care să-i aducă în fiece zi de mâncare pentru ea şi pentru fiul şi fiica ei.

Începuse să mă calce serios pe nervi. Ba mă scosese chiar din sărite, dar nu voiam să se vadă; orice s-ar întâmpla, când ai de-a face cu un eschimos, trebuie să-ţi păstrezi întotdeauna zâmbetul.

Am fost ajutat să-l trag pe „Nanok” pe uscat. Plaja, destul de abruptă, era alcătuită dintr-o bandă îngustă de bolovăniş negricios, mărginind stâncile falezei. N-am reuşit să-l aşezăm pe „Nanok” perfect drept pe chilă, e puţin înclinat pe o parte. Am încercat, după aceea, să dorm, dar sunt atât de „pus în priză”, încât, cu toate că am luat două somnifere, m-am trezit după vreo două ceasuri şi m-am apucat să demontez cârma. Nu numai axul e torsionat rău de tot, dar am descoperit că, din pricina vibraţiilor motorului şi a acţiunii palelor elicei, cele

patru şuruburi, care fixau partea de jos a etamboului de coca navei, jucau şi ele. Încă puţin şi mă trezeam cu o gaură cât toate zilele. Hotărât lucru, timpul ca „Nanok” să fie tras pe uscat se împlinise cu prisosinţă. Tristă zi... Am muncit douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. Sau, mai exact, munceam un pic, mă retrăgeam să mă odihnesc, iarăşi mă puneam pe treabă, iarăşi simţeam nevoia să mă lungesc niţel. E limpede, ceva nu-i în regulă cu mine...

Această primă zi a fost cumplită; îmi aducea aminte de Jakobshavn şi de începuturile îngheţului, când îl vedeam instalându-se şi câştigând pretutindeni teren. Mă încearcă aceleaşi senzaţii şi acum, dar e mai rău, pentru că suntem în plină vară, la mijlocul lui august, or pârâiaşele ce coboară pantele abrupte ale muntelui, la poalele căruia se înşiră Savigsivikul, au şi început să prindă crustă de gheaţă. Viaţa aceasta care se opreşte îmi aminteşte de începuturile iernii trecute — senzaţia de disperare e aceeaşi — când totul murea, se solidifica, devenea sticlos. Mă simt înfricoşat, mă simt blocat, izolat în acest sătuc, pe coasta unui gheţar — invizibil de aici — şi apărat doar de insula pe care am ocolit-o venind încoace. De jur împrejur, un univers de gheţuri plutitoare... Iar în tot Savigsivikul nu găseşti mai mult de o sută de suflete.

Unul după altul, localnicii vin la mine în vizită, dorind, desigur, să vadă şi nava. Găsesc că sunt mai decontractaţi decât cei de la Umanak şi că sunt mai mult observatori decât curioşi. Mă privesc cum dreg afurisita mea de cârmă, atenţi la ce fac, mă întreabă ce nu merge şi, contrar obiceiului groenlandez, mă ajută dacă pot, fără să critice nimic. În acelaşi timp, îmi vorbesc de traiul de-aici şi aşa aflu, de pildă, că vânătorii din Savigsivik nu pleacă, în general, la vânat decât pentru o zi. Pare ciudat, dar adevărul e că focile, emigrând din zonele temperate spre nord, cu alte cuvinte

spre regiuni mai calme, departe de zgomotoasele vapoare, vânatul abundă în împrejurimile acestui sătuc izolat. Ca atare, nu e nevoie să navighezi zile în şir ca să te întorci cu o pradă bogată. Ştiam, de altfel, că îndemânarea cu care oamenii de aici mânuiesc harponul întrece cu mult pe aceea a vânătorilor de duminică din Jakobshavn, care, adesea, doar mutilau animalele, împuţinând specia, fără ca măcar consumatorii să câştige ceva de pe urma masacrului.

Mai aflu că furtunile de zăpadă încep din septembrie, că sunt cumplite şi că, în tot Savigsivikul, sunt numai şase europeni: cei cinci zidari-dulgheri danezi şi cu mine. Când vor isprăvi cu construcţia micului magazin general, vor pleca, înainte ca timpul să apuce să se strice şi, atunci, voi rămâne singurul alb din aşezare. Oamenii au însă aerul că mă acceptă, or acesta e lucrul cel mai important. Suluk, care şi-a pierdut un fecior, a declarat chiar că mă va adopta.

În cursul zilei, i-am dat lui Maccor, care voia să-şi demonteze motorul, o mână de ajutor; seara, monta la loc toate piesele. Ca să fiu sincer, nu credeam vreodată că va izbuti această performanţă, dar uite că motorul funcţionează. Ingenioşi mai sunt eschimoşii ăştia! M-a aşteptat apoi să-l ajut să-şi lase şalupa la apă; eu însă sunt departe de a fi gata cu reparaţiile şi mă simt teribil de istovit

Seara a adus cu sine şi ceea ce îmi lipsea, de la o vreme, cel mai mult: femeile s-au adunat pe ţărm, să-l vadă pe „Nanok”.

— Vrei să vii pe vas?

Ba am şi insistat, de dragul glumei. Uneia însă i-am spus pe şleau:

— Dacă într-o noapte n-ai ce face, vino încoace.

N-am primit nici un răspuns, nici de acceptare, nici de refuz. Pur şi simplu, nu ştiau ce să zică. Instalat pe puntea şalupei sale, ştirbul de Maccor se distra de minune. A trebuit

să-i mărturisesc, taina amorului meu, sau, mai exact, dorinţa mea de a face amor.

— Era măritată! Trebuia să-i propui celeilalte.

— I-am propus celei care-mi plăcea mai mult şi tocmai ea s-a găsit să fie măritată! Zău dacă nu crap de ciudă! Credeam c-o să meargă uşor. În sfârşit, tot sunt frânt de oboseală, o să mă culc, şi-o să dorm.

Asta se petrecea pe la miezul nopţii. Cad răpus pe pat, dar pe la unu aud cum bate cineva cu pumnul în bord:

— Hei! Au sosit femeile! Femei!

Mă scol, buimac de somn, mă uit afară şi zăresc două femei stând, ceva mai încolo, pe stânci. Ne inspectăm reciproc, îmi sunt perfect indiferente. Râd şi flecăresc între ele. Maccor discută cu mine despre motor, cârmă, lăsarea la apă, maree, ca brusc să mă întrebe:

— Pe care o vrei?:

— Ie-te pleosc!

Expresie care pentru un eschimos nu înseamnă absolut nimic. Dar ce să-i răspund? Aducându-mi aminte de formula învăţată la Jakobshavn, îl întreb:

— Mamarape?

Îl aud bâiguind ceva. La urma urmei, de ce n-aş zice „da”? Maccor îndrugă de-ale lui, dar nu pricep chiar tot ce-mi povesteşte. Cei de aici au un dialect cu totul personal şi nu înţeleg boabă atunci când se pornesc să turuie. Ca să nu mai spun că fiind pe jumătate adormit nu sunt, oricum, atent la tot ce se întâmplă.

Exceptând un singur lucru...

În lumina crepusculară, care a luat locul soarelui de la miezul nopţii, o siluetă se desprinde din umbră. N-o remarcasem până în acea clipă, fata se ţinuse retrasă. Macor îmi spune şi un nume, dar, pe moment, nu-l reţin.

— Ce vârstă are? îl întreb.

— Douăzeci şi doi. Ştii, se pricepe de minune să argăsească pieile.

Mă uit la ea mai atent. E frumoasă, mlădie, cu plete negre şi lungi, ondulând pe umeri, mai înaltă decât majoritatea compatrioatelor sale. Ceva se petrece cu mine... Nu îndrăznesc să-i ies înainte.

— Întreab-o dacă vrea să vină pe navă.

Maccor se duce după ea; o iau de mână şi pătrundem amândoi în cabină. Ce-aş mai putea spune decât că era frumoasă şi că-i tare plăcut să ai o femeie lângă tine? M-am simţit minunat, făcea cât toate somniferele de pe lume! Am adormit îmbrăţişaţi, iar când m-am trezit, afară era un timp superb.

A dispărut fără să fie văzută de careva, iar eu am pornit în căutarea unei pensule, cu ajutorul căreia să întind fibra de sticlă acolo unde carena primise lovituri.

Alaltăieri şi ieri, ceaţa învăluia, deopotrivă, şi peisajul şi creierii mei. Astăzi, totul s-a limpezit şi în vreme ce soarele usucă fibra de sticlă, eu umblu printre stânci în căutarea unei ancore vechi care se pare că se află pe undeva pe-aici, rămasă înfiptă în gheaţă. N-o găsesc şi, atunci, mă pornesc spre sat, la Suluk, să-mi indice o localnică dispună să-mi prelucreze pieile aduse de la Kuvdlorssuak. Suluk mă trimite la o muiere de vreo patruzeci de ani, durdulie şi pusă pe glume, înconjurată de o puzderie de plozi. Bărbatul său Otokarssuak, în vârstă de circa şaptezeci de ani, uscat, zbârcit şi înalt pentru un eschimos, e decanul de vârstă al satului. La ei găsesc şi o nicovală.

Coborând panta care duce la locul unde-i tras „Nanok”, descopăr izvorul de unde, în timpul verii — adică cinci sau şase săptămâni — femeile satului vin să-şi umple găleţile cu apă. Prezenţa mea le intrigă, firește, dar acum lucrul acesta nu mă mai interesează.

Intru să fac câteva mici cumpărături în prăvălia cocoţată la jumătatea pantei pe axul micului promontoriu care desparte golful în două. Aici domneşte, în permanenţă, o mare animaţie: oamenii se întâlnesc, se aşteaptă unii pe alţii, vând piei de focă argăsite, caută puşca cea mai potrivită, aleg cursele pentru vulpi. Femeile cumpără cartofi, portocale, mere, bunătăţi ce sunt aduse odată pean. Prăvălia o ţine un personaj cu totul aparte, Aqaluq, bărbat de vreo patruzeci de ani, cu părul cam creţ, în pofida fizionomiei sale groenlandeze. E destul de înalt, muşchiulos, o adevărată forţă a naturii. De unde-o mai fi apărut şi el?

De aici, de sus, descopăr întregul peisaj, cu golful care poate fi văzut acum din ambele părţi. La dreapta, micul cap care-l închide şi unde se resfiră căsuţele satului; ceva mai departe, ţărmurile joase ale Groenlandei, iar şi mai departe, la circa 15 kilometri, o mică insulă în spatele căreia se distinge o alta, mai înaltă şi mai mare. E Qeqertaq, îmi explică. Aqaluq. Pe ea sunt câteva cabane abandonate şi mult vânat. În sfârşit, la orizont, cam la 30 de kilometri în linie dreaptă, se desenează capul York, ale cărui faleze înalte, albe, cu creste retezate sunt scăldate acum într-o superbă lumină violacee. Tot restul e numai gheaţă, fie că-i vorba de îndepărtatul inlandsis care coboară până la ţărmul mării, fie de sloiurile ce plutesc, de marile fragmente de banchiză, de aisberguri. Pământ parcă zdrenţuit, capricii minerale ale naturii şi, dincolo de ele, în infinitul larg al mării, gheţuri şi iar gheţuri, cât vezi cu ochii. Cruţată pare doar micuţa insulă Sagdleq care ne protejează.

A treia zi pe uscat

Şi aici, la fel ca şi la Umanak, mareea e mai importanţă în timpul nopţii decât ziua; pe la ceasurile două dimineaţa, valurile îmi cam zgâlţâiau nava; n-am lăsat-o, totuşi, la apă

pentru că axul cârmei este înspăimântător de torsionat şi nu apucasem să pun cârma la loc.

M-am hotărât să-i fac o vizită bătrânului Otokarssuak, singurul care mai posedă o nicovală şi mai face, din când în când, oficiu de fierar al satului. Dar, mai întâi, trec să-mi recuperez pieile, ca să le duc nevestei sale. Eqortoq, căruia i le încredinţasem, mă anunţă însă că au fost mâncate de câini şi, odată cu ele, întreaga mea provizie de carne. Mă îndoiesc, dar paguba nu-i chiar atât de importantă.

Încerc, fără succes, să îndrept axul pe nicovală. Atunci, Otokarssuak scoate dintr-o ladă o puşcă veche, toată numai rugină, şi mi-o întinde:

— Uite, ia-o, demontează-i ţeava şi, dacă intră pe ax, te slujeşti de ea ca de o pârghie.

Trăiască improvizaţia! Folosind din plin ciocanul şi ţeava, mi-am îndreptat axul. Isteţ, groenlandezul! Odată ajuns la bord, am montat cârma, apoi am încărcat pe „Nanok” carburantul — motorina şi petrolul lampant precum şi caiacul. Un tip pe care nu-l cunoscusem încă mi-a adus o ancoră; cred că e cea de care mi se vorbise şi pe care o căutasem de câteva ori printre stânci. Nu ştiu cui aparţine; e o ancoră frumoasă. De nu m-ar costa prea scump!

Ceva mai încolo, vreo cinci sau şase flăcăi au venit să ne ajute, pe Maccor şi pe mine, să lăsăm la apă ambarcaţiunile. Convinşi însă, că am carena ciuruită şi că „Nanok” se va duce la fund, s-au suit cu toţii pe şalupa lui Maccor. Motorul le-a făcut însă figura; în ciuda ultimei reparaţii, a refuzat să pornească (după părerea mea, tot încercând să le rectifice, Maccor i-a distrus supapele), aşa că, până la urmă, m-am trezit cu toată lumea pe puntea mea şi cu şalupa lui Maccor la remorcă. După ce am ancorat-o, am făcut un tur prin golf cu pasagerii mei.

Alaltăieri, când am sosit, eram prea extenuat ca să văd cum arată această insulă, peste care, de altfel, pluteau

ceţurile de după furtună. Acum o pot admira în voie cum se înalţă, masă întunecată, în mijlocul packului şi al aisbergurilor, duse, de colo-colo, după bunul plac al curenţilor şi-al vântului.

8.
DUNDAS

August, 1975

Îmi făceam corespondenţa (mi se întâmplă şi aste uneori), scriindu-le părinţilor şi unor prieteni — profitam de un mic răgaz — când mă pomenesc cu Eqortoq, venit în caiac. Ies din cabină.

— Aş putea veni cu tine la vânătoare? mă întreabă el.

Nici n-am apucat să spun bine „da” (şi încă cu ce bucurie), când iată-l apărând în barcă şi pe Aqaluq, gestionarul prăvăliei. L-am recunoscut imediat după claia sa de păr creţ. (Mi s-a spus că e nepotul unui negru american şi al unei eschimose, ceea ce explică gabaritul său şi calitatea părului).

— Avem un transport de pasageri până la Dundas, îmi spune el. Eşti liber? Poţi veni cu noi?

— Tocmai mă pregăteam să plec la vânătoare... Nu există un alt vas disponibil? Al lui Maccor, de pildă?

— Sunt trei, dar singurul al cărui motor merge ca lumea e ăsta, îmi răspunde el, arătându-mi un vaporaş vopsit în roşu, ancorat în spatele şalupei lui Maccor. E al tatălui căpeteniei vânătorilor.

Şi îmi spune un nume, înfiorător de complicat, însemnând, aproximativ: „Foarte-Foarte-Marele-Bărbat”.

— În primul rând, nu i-ar putea îmbarca pe toţi, iar în al doilea rând, o pană e oricând posibilă; pe aici, o navă nu trebuie să navigheze niciodată de una singură, e prea periculos.

El, Aqaluq, se duce la Dundas să ia în primire o staţie de radio emisie-recepţie, fără de care satul ar rămâne, pe timpul iernii, complet rupt de centrele administrative.

— Să văd, am răspuns în cele din urmă.

După lunga mea călătorie solitară, nu mă simt din cale-afară de ispitit să pornesc din nou la drum, în serviciu

comandat şi atât de departe. Dar oare nu la Dundas se afla vechea Thule? Zic „veche” cu bună ştiinţă, adică Thule aceea a eschimoşilor, pentru că populaţia autohtonă de astăzi reprezintă o minusculă minoritate. În schimb, voi da peste o mână de danezi şi două-trei mii de americani, în legătură directă, pe calea aerului, cu ţările respective.

Aqaluq pune net capăt nehotărârii mele:

— Treaba asta o să-ţi aducă parale frumoase, cam 1.000 de coroane pe zi (700 de franci), bani care o să-ţi fie plătiţi direct de firma mea. E tariful oficial pentru închirierea unei nave care să transporte la Dundas pasageri şi corespondenţă.

Adio, vânătoare! Am nevoie de bani şi, în plus, voi vedea unde şi cum se termină acest golf, curiozitate pe care mi-am promis s-o satisfac într-o bună zi. Voi descoperi, în locul vechii Thule, baza atomică a Statelor Unite, din pricina căreia vânătorii locali au fost nevoiţi să se deplaseze o sută de kilometri mai la nord.

Cădem de acord să ridicăm ancora la 8 seara.

Mă apuc să-mi pregătesc nava, s-o curăţ, să fac ordine la bord. În timpul acesta, Peter trece în caiac pe lângă mine. Timpul e magnific, soarele străluceşte şi mă cuprinde pofta să fac un tur împreună cu el. Las caiacul la apă şi manevrez cu ce mi-a mai rămas din superba padelă dăruită de Ananaga, plonjând-o în apă când cu un capăt, când cu altul. Se vede treaba că Foarte-Foarte-Marele-Bărbat, care, se pare, e şi unul din decanii de vârstă ai satului, m-a remarcat, fiindcă, trecând pe lângă vaporaşul lui, mi-a întins propria-i padelă:

— Ia-o, ai să mi-o plăteşti mai târziu. Sau, şi mai bine, ai să-mi oferi un whisky bun pentru osteneala mea!

Îi mulţumesc, iau padela, fac un tur, dar brusc îmi amintesc de ceva şi revin la bord. Ajuns aici, verific rezervoarele şi constat că sunt aproape goale. Torn jumătate dintr-o canistră de 25 de litri şi motorina capătă o culoare închisă. Mai torn un pic, culoarea se deschide, ca apoi să se înnegrească din nou.

Mă uit pe fundul bidonului şi văd că e plin de o mâzgă scârboasă. Ce să fac? Să golesc rezervoarele, să le spăl, să filtrez motorina, să... Tocmai atunci mă aud strigat de pe mal de Aqaluq:

— Nu se mai pleacă la 8 ci la 7!

— E trecut de 6, n-am terminat încă, timpul e prea scurt.

Iată o noţiune care la groenlandezi nu există. Pentru ei, timpul se poate dilata sau comprima după nevoie. Pot tândăli cu orele, dar odată gata de drum, pleacă imediat. La naiba cu curăţenia şi amenajările, motorina primează. La ora şapte şi un sfert, bărcile roiesc în jurul celor două nave. Bărbaţi, femei, fetişcane gesticulează, râzând şi strigând; flăcăii slobod focuri de armă, e o adevărată sărbătoare!

Abia am izbutit să isprăvesc cu filtratul şi umplutul rezervoarelor, dar oricât m-aş zori, e imposibil să mai apuc să scot şi aerul care a intrat pe conducte în timpul vidanjării.

Cei care pleacă s-au împărţit în două grupuri: din câte aflu de la Aqaluq, Kutaak, ales de populație ca şef a; vânătorilor, se vă îmbarca pe vaporaşul tatălui său Foarte-Foarte-Marele-Bărbat împreună cu alţi câţiva. Eu am ca pasageri două fete, una de 15 ani, alta de 17, care vor lua avionul pentru Danemarca, unde urmează să-şi continue studiile, doi vânători, dintre care unul merge să-şi îngrijească la spital o mână rănită, iar celălalt — în vizită la familie şi pe Aqaluq în persoană. Toţi pasagerii au urcat la bord, e momentul să ridic ancora,, fie ce-o fi cu aerul din conducte!

La plecare, mare veselie mare: Foarte-Foarte-Marele-Bărbat şi cu mine ne luăm la întrecere, fiecare având şi o barcă la remorcă. E o măsură de prevedere. Aqaluq mi-a împrumutat-o pe a sa pe durata traversării. Motorul celeilalte ambarcaţiuni pare mai puternic decât al meu; cu toate acestea, reuşesc să nu mă las distanţat până în momentul în care inevitabila pană îmi taie tot avântul: evident, e vorba de aerul rămas pe conducte. Dau de câteva ori la manivelă,

motorul porneşte, dar e puturos, cu randament scăzut... Suntem nevoiţi să oprim de mai multe ori, ceilalţi s-au plictisit să ne aştepte, acum sunt departe şi, am impresia că, băftoşii de ei, vânează pe drum! Nu-i vorbă, ne-am fi pierdut oricum din vedere, şi încă foarte curând, fiindcă ceaţa începe să se lase. Înghesuit în cockpit, dau întruna la manivelă şi, ca de fiecare dată când am ceva de aranjat pe nava asta minusculă, mă aleg cu o durere de şale de zile mari!

Ajungem la nivelul capului York. Mi-ar fi plăcut tace mult să pot vedea acest cap, fiindcă aş dori să mă instalez, odată într-una din cabanele părăsite ce slujesc drept refugiu vânătorilor. Nu se poate însă distinge absolut nimic. E atâta gheaţă care circulă de colo până colo, mânată de diverşii curenţi care se învârtejesc în preajma pământului, încât suntem obligaţi să facem un vast ocol, abătându-ne spre largul mării.

În prezent, ceaţa e totală, înaintăm după busolă, printr-un labirint de paralelipipede de gheaţă, mai înalte decât „Nanok”, foarte mari, lungi, paralele, separate între ele prin nişte culoare. Aleg unul, mă pregătesc să mă angajez în el când, brusc, începe să se îngusteze, pereţii de gheaţă se freacă între ei, apoi uriaşele fălci se desfac la loc, închise şi deschise de capriciile invizibililor curenţi submarini. Halal sport!

— Avem ghinion, comentează Aqaluq. Pe vreme frumoasă se face maximum o jumătate de oră. Ba chiar şi mai puţin! Noroc că nu sunt valuri!

Şi, mai ales, noroc că ştiu să mă orientez urmărind drumul sloiurilor! Ele se aglomerează în, jurul capului şi, în pofida ceţii, izbutesc să evit capcana, luând-o prin larg şi urmărind de departe conturul pământului. În felul acesta însă, îmi trebuiesc patru ceasuri să ocolesc capul York. Revin apoi spre ţărm, să mă pun la adăpost de vânt şi mai navigăm opt ore

între pack şi coastă, cu un motor care calează când ţi-e lumea mai dragă.

Pe la 5 sau 6 dimineaţa, un centimetru de chiciură acoperea puntea. Gresez încă o dată motorul, după care intru în cabină unde se refugiaseră cu toţii.

— Trebuie să mă odihnesc. Am îngheţat.

Aqaluq a înţeles la ce mă refeream şi a trecut la comenzi, înlocuit, după aceea, de unul dintre pasageri. Ceva mai târziu, ne-am oprit să vânăm garii; în mai-iunie, aceste zburătoare, asemănătoare pinguinilor, sosesc cu milioanele din părţile sudice ca să ouă, ştiind că Marele Nord le va oferi din belşug peştişorii cu care se hrănesc.

— Pe aici, îmi spune Aqaluq, vulpile devorează ouăle şi păsările degerate şi perfect conservate sub zăpadă.

Aşa-s rânduite lucrurile în natură: pieirea unora înseamnă supravieţuirea altora... Până una-alta, pasagerii mei trag de pe navă cu puşca în păsări, după care se suie în barcă, şi le recuperează din apă, îi imit şi eu la început, dar constatând că stau prost cu cartuşele, debarc, mă caţăr pe un colţ de vreo 20 de metri înălţime şi mă apuc să le adun pe cele care au căzut moarte şi zac agăţate, proptite în aripile desfăcute, în fisurile din stâncă. Ce fericire să regăsesc această minunată viaţă de vânător — chiar şi sub forma de „culegător”! Odată depăşit şi capul Atholl, care deschide golful în fundul căruia se află aşezat Dundasul, pătrundem într-un braţ de mare, destul de larg, care înaintează mult în interiorul pământului. În imediata apropiere a capului, dar pe partea lui opusă, se găseşte avanpostul bazei militare americane. Vaporaşul Foarte-Foarte-Marelui-Bărbat, pare-se fără nimeni la bord, e la ancoră, în fundul unui golfuleţ mărginit de stânci scunde, având drept fundal un lanţ muntos. Un drum tăiat cu buldozerul marchează, aidoma unei largi răni, acest decor sălbatec şi neprimitor. În rest, nimic nu indică „prezenţa omului”.

Debarcăm şi noi, urcăm panta şi, abia atunci, descoperim câteva clădiri din prefabricate aşezate în ordine.

Foarte-Foarte-Marele-Bărbat, pe care penele noastre îi îngrijoraseră, mai cu seamă din pricina ceţii şi a sloiurilor, ne aştepta aici, împreună cu pasagerii săi... la cinema. Ai mei se grăbesc şi ei într-acolo, iar eu pornesc să caut pe careva dispus să-mi dea o mână de ajutor să repar motorul. Nu-i însă deloc uşor să-i scoţi pe americani din barăcile lor. Dacă ar fi să folosesc termeni foarte blânzi, aş zice că opun o oarecare inerţie când e vorba să se desprindă din fotolii. Până la urmă, unul dintre ei a catadixit să vină să arunce o privire lui „Nanok”. De data asta însă, motorul a refuzat cu desăvârşire să pornească şi m-am smintit învârtind de afurisita aceea de manivelă.

— Las-o baltă! O să vedem ce se poate face când vor ieşi de la cinema, îi punem să învârtă, pe rând, fiecare. Neavând altceva mai bun de făcut, adun câteva bucăţi vechi de şenilă, rămase de la buldozere şi aruncate printre stânci; îmi vor sluji drept lest, pentru că, după ce am prăpădit în timpul furtunii toată fierăria pe care o aveam încercând să fac ancore, „Nanok” a devenit prea uşor. Odată terminat filmul, vânătorii revin şi năduşesc vârtos la manivelă. Eşec total. Atunci Foarte-Foarte-Marele-Băr-bat ne ia la remorcă, de la Atholl până la Dundas, care nu se vede, ascuns tocmai în capătul celălalt al golfului. Pe drum, ceaţă, sloiuri şi, colac peste pupăză, ploaie. Unicul meu noroc e că pe acest parcurs, ferit de vânturi şi de curenţi, nu trebuie să-mi bat capul cu navigaţia sunt tras şi condus.

— S-ar putea ca pompa de combustibil să nu-ţi mai funcţioneze, îmi spune Aqaluq, unul din foarte puţinii care se mai pricep, cât de cât, la motoare, la nave şi navigaţie, asta datorită responsabilităţilor sale de tehnician radio şi de organizator de voiajuri la Dundas.

Soarele mijeşte din ceaţă şi, odată cu razele lui, culorile şi formele prind viaţă: în fund, pe latura stângă a golfului se înalţă un uriaş trunchi de con, aidoma unui altar din bazalt; de jur împrejur, blocuri masive explodând în tonuri de indigo sau auriu, de vioriu, bleu, portocaliu închis, după cum faţetele lor, abrupte sau înclinate, captează intensa lumină ce se revarsă peste unda braţului de mare, mai întunecată decât aceste ruine, ale fostei banchize.

Dar, momentul nu este propice pentru lirism. Dundas oraş american, se află la dreapta, însă nu avem dreptul să ancorăm acolo, ci în partea daneză, cam-la piciorul stâncii în formă de trunchi de con. Câteva case vestesc aşezarea. Bineînţeles, povestea de la Atholl se repetă întocmai, numai că, de astă dată, protagoniştii sunt danezi (din pricina lor n-aveam să pot vizita Casa vânătorilor, loc în care eschimoşii în tranzit de la Thule, Moriussak, Siorapaluk, Savigsivik îşi aşează sacii şi dorm câteva ceasuri înainte de a se reîntoarce acasă la ei... ori de a lua avionul).

Pornesc în căutarea cuiva dispus să vină la bord să mă ajute şi, aşa, din om în om, sfârşesc prin a da peste un mecanic.

— Păi e ziua mea liberă şi zău dacă am chef să muncesc !

Imposibil! De, necrezut! Suntem aici la capătul, lumii, e penultima staţiune aşa-zis „civilizată” înainte de Polul Nord şi uite cum toate fantasmele ţesute în jurul banchizei, a crescătoriei de ursuleţi, a săniilor gonind pe albul zăpezii se destramă din cauză unor necazuri mecanice şi a unei fraze tipic europene, pe care numai aici nu te aşteptai s-o auzi: „E ziua mea liberă...” Să mori de râs, dar...

În sfârşit, după trei sau, patru ore de pertractări, marele senior al cătunului dă ordin mecanicului să repare motorul.

O privire dezabuzată a „specialistului”:

— Zât! pompa ta e moartă, trebuie înlocuită! Îi explic că am fost nevoit să filtrez motorina. Face o strâmbătură dispreţuitoare, eu insist:

— Ar trebui să demontăm pompa. Poate s-au strecurat înăuntru niscaiva murdării care-o împiedică să funcţioneze.

— Aş, de unde! Murdăria n-are nici un amestec. Pompa e moartă, ai să găseşti o alta la Thule.

— Şi când pleacă primul vapor pentru Thule?

— Face de trei ori pe vară naveta Thule-Dundas- Savigsivik.

— Dacă plec la Thule după pompă — admiţând că aş putea lua rapid o navă, — înseamnă că, mai intri, trebuie s-o trag pe a mea pe uscat. Drumul dus-întors ar dura opt sau cincisprezece zile, m-ar costa o avere, ca să nu mai spun că ar trebui să trăiesc, să-mi plătesc hrana? Şi toate astea ca să mă întorc, eventual, cu mâinile goale!; îţi baţi joc de mine, sau ce? Ca să nu mai spun că, dacă pierd o lună, rămân blocat aici pe toată durata iernii, fără nici un fel de rezerve! Imposibil! Trebuie găsită soluţie! Îl las pe danez în plata Domnului şi, remorcat de vaporaşul Foarte-Foarte-Mareâui-Bărbat, pornesc spre baza americană, situată cam la o oră de drum. La dracul cu interdicţiile lor!

Ce baftă! Sosind, descopăr tras la chei „Anna-Joanna” vaporul care ne-a adus, pe Peggy şi pe mine, până la Sondre Stromfjord. Mă lipesc, şmechereşte, de masiva cocă a cargoului; cunosc echipajul, aşa că pentru mine nu-i nici o problemă să intru în legătură cu ei. Am nimerit însă tocmai la ora mesei şi toţi: americani, docheri, funcţionarii danezi, mecanicii şi marinarii de pe navă au plecat să mănânce (probabil şi submarinele bazei, cele care patrulează pe sub calota glaciară pentru că nu văd nici unul, prin preajmă). Noi, cei din Savigsivik, le urmăm exemplul. Un taxi gratuit ne duce până la cantina bazei, situată destul de departe de chei. Acolo, devorăm tot ce ni se serveşte, mai-mai să ne pleznească burţile. Salată de roşii, friptură cu mazăre,

portocale, struguri, toate acestea pentru doi dolari şi jumătate. Mănânc, înfulec, mă îndop de rămân americanii şi danezii cu gura căscată.

— Oh, dar are ceva poftă de mâncare, micuţul francez!

— Cred şi eu! Când te trezeşti în faţă cu nişte feluri din care n-ai mai gustat de nu ştiu când!

Thule cea de la capătul lumii... Thule, Thule, vis al Antichităţii, unde eşti tu? Ce faci în mijlocul mestecătorilor acestora de chewing-gum, ce nu-şi cred ochilor văzându-mă devorând atât, închişi în micul lor univers capitonat, al acestor militari ce se ascund, conştient sau inconştient, în spatele sacrosantelor lor „ordine”, al acestor războinici a căror principală grijă e să întreţină diversele maşinării care le furnizează energie electrică?

Mi-a trebuit o întreagă zi şi o parte din noapte ca, beneficiind de ajutorul eficace al mecanicului de pe „Anna-Joanna”, să pun la punct pompa. Tot de la el am aflat că nava a fost nevoită să se adăpostească de furtună undeva pe coasta continentală şi să aştepte acolo potolirea stihiei.

Iată că, în sfârşit, datorită lui, pompa mea funcţionează din nou. Uf! Ca să sărbătorim succesul, ne-am întors cu toţii la cantina bazei. Am degustat acolo — dar efectiv, ceea ce se numeşte de-gus-tat — un muşchi de vacă cu cartofi prăjiţi, atât de bun încât, brusc, am simţit că mă apucă... dorul de casă! In timpul acesta, Aqaluq ne spune că prăvălia din mica aşezare groenlandeză e ţinută de un danez şi încheie:

— Tipul a trăit o vreme cu o eschimosă, dar a renunţat până la urmă.

— Da-a? Şi de ce, mă rog?

— Deosebire de moravuri. Acum are o nevastă daneză. Amândoi ne ajută cât pot. Omul s-a resemnat să trăiască în Groenlanda, dar vrea să trăiască, totuşi, ca un european.

Mărturisesc că pe mine unul, acest gen de adaptare nu mă interesează defel, ba, aş zice chiar, mă cam înspăimântă.

Pe această discuţie, am ieşit din cantină şi, imediat ce m-am trezit cu nasul afară, am simţit că mi-e frig. Nu că sunt îngheţat, cum mi s-a mai întâmplat, ci că mi-e frig.

— Ia te uită, declară în acelaşi, moment Aqaluq, mi-e frig.

— Şi nouă, zic pe rând Foarte-Foarte-Marele-Bărbat, apoi fiu-su şi încă unul din vânătorii care ne însoţeau.

— Ciudat, am zis eu. Pesemne e din pricina felurilor pe care le-am mâncat.

— Aşa e. La gust, nu zic, sunt foarte bune, dar nu cu aşa ceva trebuie să te hrăneşti aici.

Dorul de casă se înteţeşte, mă cuprinde. Ce frig e, totuşi, în Groenlanda asta! Merită oare viaţa aspră pe care o duc, sacrificiile făcute, când tot de ceea ce mă lipsesc aici aş fi putut dobândi mult mai lesnicios, dacă rămâneam în Franţa?

Mi-am pus această întrebare cu toată seriozitatea, în vreme ce traversam universul pustiu al clădirilor numerotate, standardizate, identice, în care vieţuiesc două sau trei mii de bărbaţi şi trei femei. Nu vedeai ţipenie de om, doar praful ce se învârtejea de-a lungul şoselei. Dezolarea stăpânea acest capăt de lume. Şi, de vreme ce tot mă aflam la bază, nu era oare mai cuminte să profit şi să mă întorc imediat în Franţa? Contrastul dintre viaţa de la noi de pildă, cea din târguşoarele peninsulei Cotentin — şi traiul din nordul Groenlandei e mult mai pregnant la Savigsivik decât la Jakobshavn. Ce-o să se întâmple dacă nu voi izbuti să mă aclimatizez defel?

Ne întoarcem în port cu taxiul şi, imediat ce pun piciorul pe puntea lui „Nanok”, mă simt mai bine. Înfulecăm nişte carne de focă şi, încetul cu încetul, căldura revine. Acelaşi lucru se petrece şi cu ceilalţi şi nu mai regret deloc felurile pe care le apreciasem atât de mult la cantina bazei. Mi-e cald şi nu le mai duc dorul. E clar că nu se poate trăi aici fără să mănânci carne de focă, ba chiar să faci din ea alimentul principal.

Altminteri eşti condamnat să-ţi duci viaţa închis în locuinţe confortabile, aşa cum fac, de pildă, cei de la bază. Aveam să aflu însă, ceva mai târziu şi pe propria-mi piele, că nici organismul nostru, al „albilor”, nu e condiţionat de secolele de adaptare, cum e acela al aborigenilor, ca să suporte, cu anul, o alimentaţie formată aproape exclusiv din carne.

24 august, ora 3, dimineaţa

Suntem pe drumul de întoarcere. Am mai puţini pasageri decât la dus, unii au luat avionul, alţii au rămas în familie, în schimb duc o groază de pachete pentru cei din Savigsivik.

Ajunşi la capul Atholl, repaos, cinema şi o recoltă bogată pentru ambele echipaje: câte două sau trei sute de litri de motorină de fiecare navă, găsită în bidoane abandonate, diverse fiare şi alte deşeuri, într-un cuvânt, tot ce poate folosi în sat. Ca să nu contravin tradiţiei, am la plecare un alt necaz tehnic. Ancora se prinde de fund trag cât pot, mă zbucium şi singurul rezultat e că mă trezesc deşelat din nou.

— Bun! Poate că dacă mă rotesc cu nava în jurul cablului, ancora se va desprinde până la urmă.

Zis şi făcut. „Nanok” virează la tribord, virează la babord, trag eu, trag şi ceilalţi şi... tot nimic.

— Mă duc să văd dacă nu-i vreun camion american care să ne scoată din impas, le zic tovarăşilor mei, de suferinţă.

La bază, aceeaşi apatie ca şi alaltăieri; e fantastic câţ de greu se desprind aceşti americani de aerul lor condiţionat, de saunele lor, de piscine, de baruri, de sălile de biliard, de cinematografe şi televizoare!

Într-un târziu, doi dintre ei se decid să vină până la chei cu un camion. Legăm cablul de bară, camionul accelerează, debreiază, ambreiază, accelerează din nou, frânează, opreşte, demarează, ce mai, tot tacâmul! Şi, în fine, ancora se desprinde!

Bieţii americani! Munca lor de „observatori” — neon şi ecrane — îi obligă să se încotoşmăneze, de fiecare dată când ies, în tot soiul de veşminte grele şi incomode. De fiecare dată când sunt constrânşi la un efort fizic, transpiră din gros şi sudoarea îngheaţă pe ei, ceea ce nu-i deloc sănătos. Să le fie însă de-bine! Salut şi vă mulţumesc!

Îi dăm drumul. Pe rând, vânătorul care şi-a dres mâna vătămată, Aqaluq şi cu mine, trecem la cârma, vânăm sau dormim. N-apucăm însă să depăşim capul York şi un zgomot, devenit de acum nesuferit, mă trezeşte: „cccrrrâââşşşş”! Ce bine îl cunosc! Ţâşnesc pe punte. De jur împrejur numai sloiuri, înaintăm ca melcul. „Seria neagră” continuă, de astă dată însă nu pe ecran!

— Ce se petrece? mă chestionează Aqaluq.

— E mai mult ca sigur că, atunci când ai băgat în marşarier, cârma a intrat între palele elicei.

— Şi ce-i de făcut?

— Trebuie să tragem vasul pe uscat, să vedem despre ce-i vorba.

— Dar suntem, foarte departe de ţărm, am tăiat-o direct spre Savigsivik! replică Aqaluq.

— Vom fi nevoiţi să urcăm pe un sloi de gheaţă.

Strigăm după Foarte-Foarte-Marele-Bărbat, acesta revine împreună cu Kutaak şi restul de pasageri şi, împreună, alegem un prea frumos sloi, lat de vreo zece metri şi lung de treizeci, având cam un metru grosime, ceea ce înseamnă că marginea sa nu depăşeşte cu mai mult de treizeci de centimetri nivelul mării. Vaporaşul trece de partea cealaltă a sloiului, Kutaak îmi aruncă un capăt de parâmă groasă pe care îl leg zdravăn de prova lui „Nanok”, după care trecem să uşurăm, pe cât posibil, nava: întregul lest, toate bucăţile de şenilă pe care le-am adunat la Atholl, şi la dus şi la întors, păsările şi focile împuşcate pe drum, coletele multiforme şi sacii de corespondenţă, fără a mai socoti preţiosul post de

radio destinat satului, totul e debarcat într-un talmeş-balmeş vesel, spre deliciul pasagerilor, care, în hanoracele lor cenuşii sau albe, galopează de colo până colo cuprinşi parcă de delir. Ambele motoare, şi al meu şi cel al Foarte- Foarte-Marelui-Bărbat sunt lansate din plin. Vaporaşul trage, eu încerc să urc pe gheaţă, dar „Nanok” se culcă pe babord şi apa începe să treacă peste copastie... Manevra trebuie întreruptă. Deplasăm navele ceva mai încolo şi găsesc o fisură în formă de V care să slujească drept cavalet pentru cocă şi drept ghidaj pentru chilă. De astă dată, „Nanok” urcă fără dificultate.

Palele elicei sunt într-adevăr foarte torsionate, dar din fericire nu şi cârma. Le îndrept folosind cheia franceză, după care nu ne rămâne altceva de făcut decât să încărcăm la loc foci, colete, raţe, lest şi pasagerii.

Continuarea şi sfârşitul „seriei negre”. Deci: furtuna în care era să-mi las pielea, nava care lua apă, diversele pene, pompa stricată, ancora care nu prindea, elicea strâmbă, şi acum, ca să le pun capac la toate, ratez fiecare ţintă! Carabina mea cu lunetă, al cărei tir era atât de precis, a încasat pe drum, cu toată tevatura care a fost, o buşitură zdravănă şi acum e imposibil să mai ochesc ca lumea. M-am apucat s-o reglez, dar între timp am ajuns în dreptul Savigsivikului.

Aqaluq, care a examinat atent, întâi arma, apoi rana provocată de glonţul meu unei foci, împuşcate înaintea ultimei noastre pene, mi-a spus:

— Găurile pe care le fac gloanţele tale sunt prea mari, vezi, strică pielea. Trebuie să-ţi procuri o puşcă de calibru mai mic.

Cu cât se înaintează mai spre nord, cu atât abilitatea vânătorilor creşte. Îşi fac o glorie din a nimeri foca exact în ochi pentru a oferi femeilor o piele impecabilă. Trebuie să

adaug că principala sursă de existenţă a eschimoşilor de aici este comerţul cu piei de focă.

9.
DUPĂ EXCURSIA DE LA DUNDAS

24 august, seara

De îndată ce ne-am întors de la Dundas şi am debarcat pe stâncile de pe ţărm, am văzut apărând tânăra femeie care petrecuse o noapte cu mine înaintea plecării. Nu prea reţinusem cum o cheamă, deşi avea un nume frumos: Naja.

— Vrei să vii la bord?

— Da, pe la ora 1 dimineaţa.

— Ora 1 e prea târziu. Vino chiar acum, să zicem la 8.

Nu prea voia atât de devreme, dar până la urmă s-a lăsat convinsă.

A venit aşa cum ne înţelesesem şi, ceva mai încolo, am întrebat-o dacă n-ar vrea să trăim împreună aici, la Savigsivik, dacă n-ar ispiti-o să-mi fie nevastă,

— O să vedem, a răspuns ea, mi-ar plăcea şi nu e cu neputinţă. Dar trebuie să plec la Thule pentru câteva săptămâni.

Într-adevăr, era vorba încă de mult să meargă pentru un stagiu de ajutoare de moaşă.

— Şi după aceea? Te întorci la Savigsivik?

— Nu prea ştiu nici eu. Aş avea chef să mă duc în sud. Am stat acolo doi ani după naşterea fiului meu.

Căci Naja are un fecior, pe care l-a făcut de foarte tânără — avea 17 ani — cu un danez. În timpul absenţei sale, maică-sa a avut grijă de copil. Pentru mine, şederea ei la Godthäb e o adevărată mană cerească, fiindcă acolo a învăţat groenlandeza curentă, ceea ce ne permite acum să trăncănim fără poticneli din parte-mi. Cu siguranţă că m-ar putea ajuta considerabil să deprind dialectul din Savigsivik. Să vedem însă ce va decide.

— În sud, continuă ea, moravurile sunt mai puţin aspre ca aici, sunt mai multe distracţii, dar trebuie să te scoli la oră

fixă ca să mergi la lucru şi, în plus, bărbaţii beau mult, iar mie asta nu-mi place. Dacă rămân în sat, n-am altă alegere decât să prelucrez piei, o muncă scârboasă şi istovitoare.

— Păi dacă faci stagiul acesta, te vei întoarce pe post de infirmieră, nu-i aşa?

Nu ştie ce să zică, e foarte nehotărâtă, îi va plăcea sau nu-i va plăcea şcoala... Mă rog, pentru mine lucrurile nu se prezintă nici în situaţia actuală prea rău, dar, vorba zicalei, om trăi şi om vedea.

A rămas cu mine câteva ceasuri, la un moment dat am şi adormit, iar când ne-am trezit, Peter, fiul lui Suluk, tocmai se înfiinţase în caiac. Naja a plecat acasă, adică la părinţii ei, Peter a urcat la bord caiacul şi, împreună, am plecat la vânătoare, el urmând să-mi fie ghid.

Deşi n-are decât 15 ani, pare de 20; un adevărat bărbat, dar fără ifose ca puştiul de la Kuvdlorssuak. Şi, întrucât taică-su m-a „adoptat”, înseamnă că el mi-e frate adoptiv.

Ne îndreptăm, la început, spre Sagdleq, apoi ne angajăm pe braţul de mare ce separă cele două insule, braţ larg de vreo trei kilometri. La capătul lui, numeroase aisberguri închid ieşirea spre largul mării; ele au fost cele care la venire, m-au obligat să ocolesc insula.

Din când în când, tragem în câte o focă de la bordul lui „Nanok”. Doborâm una.

— E a ta? întreb.

— Da, da, e a mea.

Este exact, gloanţele lui nu fac aceleaşi răni ca ale mele care, aşa cum mi-a reproşat-o şi Aqaluq, provoacă perforaţii prea mari. De altfel, carabina mea a rămas tot dereglată.

— S-o lăsăm aici, o iau la întoarcere, spune Peter.

Parcursul nostru se complică însă din pricina aisbergurilor şi puştiul nu-şi mai găseşte prada. Continuăm să înaintăm printre gheţuri în derivă când, deodată, exclam:

— Ia te uită! Vezi acolo? Sunt foci, e de necrezut!

O adevărată adunare! Cinci sau şase la un loc! Am lăsat caiacele la apă, am ancorat nava de un bloc solid de gheaţa şi am pornit în urmărirea prăzii. Lecţiile luate la Kuvdlorssuak îmi prind grozav de bine acum: dacă trag urmând axul longitudinal al ambarcaţiei, reculul împinge caiacul îndărăt preţ de patru-cinci metri, fără riscul răsturnării; dacă trag lateral, ţinând cu ambele mâini carabina care nu-i deloc uşoară, atunci restabilesc echilibrul printr-o savantă smucitură a şoldurilor. Nimeresc o focă slabă, dar animalul se duce imediat la fund, după care ne despărţim, luând-o în direcţii diferite. Când simt c-am obosit, mă întorc la navă.

— Ce-ai vânat? mă întreabă Peter, revenind şi el la bord.

— Păi o focă slabă... Am mai văzut una, m-am luat după ea, am urmărit-o o groază de timp, dar am pierdut-o pân’ la urmă. Dar tu?

— Am împuşcat trei foci.

— Trei?

Nu-mi venea să-mi cred urechilor! Oricât de solid ar fi, e totuşi un puşti, ca să nu mai vorbesc de timpul foarte scurt! Am plecat după cele trei victime, le-am găsit, moarte-ţepene, aliniate frumos pe un sloi şi le-am încărcat pe „Nanok”.

Plănuisem iniţial să rămânem la vânătoare două zile, dar, oricât de scurtă, de efemeră ar fi noaptea — de fapt un crepuscul prelungit — termometrul coboară până la – l0° şi marea se acoperă de gheţuri. La cinci dimineaţa eram îngheţat bocnă, cu atât mai mult cu cât încălţasem cizmele mele de cauciuc, ceea ce nu-i nici pe departe faimos ca protecţie împotriva frigului. Nimic nu se compară cu nişte *kangmit* groenlandezi buni. Va trebui s-o rog pe Naja să-mi confecţioneze şi mie o pereche. În plus, doream s-o revăd. Când doi oameni abia s-au întâlnit, când fac primii paşi de cuplu, e mai bine să stea cât mai mult timp împreună. Mai apoi, viaţa cea de toate zilele îşi va impune ritmurile ei fireşti,

dar, pentru moment, e preferabil să fiu cât de îndelung posibil la ţărm.

— Ne întoarcem, i-am spus lui Peter, şi vom reveni diseară.

În timpul drumului a mai împuşcat două foci, în vreme ce eu umpleam rezervoarele cu motorină, şi încă una, când îmi reglam motorul, care începuse să facă iarăşi nazuri. Mărunte corvezi, dar care-l împiedică pe căpitan să fie şi vânător.

Prin urmare, puştiul revenea cu şase trofee, iar eu cu mâinile goale, exceptând fireşte „tainul navei", ceea ce înseamnă două exemplare pentru mine. Din punct de vedere psihologic însă, faptul că eu, personal, n-am împuşcat nimic, reprezintă în ochii localnicilor, o notă proastă. Cam acestea, erau gândurile pe care le rumegam, pe drumul de întoarcere.

— Dac-o vezi pe Naja, i-am spus lui Peter, odată ancora fixată, transmite-i că poate veni la bord.

Dimineaţa era însă destul de avansată şi m-aş mira foarte tare să poată veni acum.

După această vânătoare lamentabilă, m-am băgat în pat, am dormit câteva ore şi m-am trezit cu mare greutate. Ceva nu-i în regulă... Dacă voi continua să nu împuşc nimic, în condiţiile în care nu pot conta decât pe mine însumi ca să trăiesc; cum o s-o scot la capăt?

M-am apucat să jupoi focile primite ca „tain" şi, când am văzut toată această masă de carne depozitată în ladă, parcă-parcă mi-a mai crescut moralul. (Dar ce departe sunt de cele cincizeci sau o sută de foci planificate împreună cu Ananaga!).

Eqortoq şi-a făcut apariţia şi mi-a văzut prada. Nu sunt tocmai convins că adevăraţii responsabili pentru dispariţia cărnii şi a pieilor încredinţate lui la propriile sale insistenţe spre a fi puse la adăpost de fiare, sunt în exclusivitate cotârlele din sat. Va trebui să schimb locul ascunzătorii. Deşi simpatic, deschis şi băiat de viaţă, îl suspectez pe Eqortoq că aparţine acelei categorii de eschimoşi, mai mult decât

rarisime, care încearcă să-l exploateze pe omul alb la maximum. Ca atare, când l-am văzut că se pregăteşte să rânduiască una din noile mele piei printre pieile sale am intervenit prompt:

— Asta-i pentru nevastă-mea.

— Ai nevastă?

— Da, am o nevastă.

— Şi cum o cheamă?

— Naja.

— Ah, vasăzică ai o nevastă! Ia te uită! şi mi-a restituit pielea.

S-ar părea că nu-i prea vine să creadă. Dacă stai să socoteşti, nu se poate spune că mi-am pierdut timpul de pomană.

După acest intermezzo, mi-am petrecut restul dimineţii la prăvălie: cum nu mai aveam deloc bani, Aqaluq mi-a avansat, din fondurile sale personale, o parte din suma pe care firma mi-o datora pentru voiajul la Dundas. M-am gândit să-mi cumpăr nişte pâine.

— E mucegăită, am remarcat, luând-o.

— Nu-i nimic, a replicat, râzând, Aqaluq. În schimb, are vitamine!

Curând după aceea am văzut-o intrând pe Naja, însoţită de un băieţel de vreo şase ani, metis, foarte drăgălaş, cu ochii albastru-verzi, migdalaţi şi pielea catifelată, de o culoare deschisă.

— E fiul meu, îl cheamă Angut, a spus ea.

Băieţelul a indiscutabil eschimos, dar de o fineţe şi o eleganţă rar întâlnită pe aceste meleaguri.

— Aş vrea să plec la vânătoare, i-am împărtăşit, la rându-mi, dar, duc lipsă de vânători. Nu ştii pe careva dispus să vină cu mine?

— Ba da, pe tatăl meu.

— Tatăl tău? Dacă vrea să vâneze împreună cu mine, e foarte bine. În felul acesta intru direct în familie, i-am răspuns eu, pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios. Crezi că va accepta?

— Se pare că în timpul călătoriei la Dundas ai împuşcat o groază de păsări. Asta-i o notă bună pentru tine.

— Ah! va să zică ai aflat de treaba asta?

— Ce-ai să faci cu ele?

— Am să le vând, fireşte. Nu le pot mânca pe toate.

— Ştii, ai face mai bine dacă le-ai dărui oamenilor pe care îi cunoşti. Ai să fii mult mai în câştig dacă le dai, decât dacă le vinzi.

Îi voi urma sfatul, nu încape îndoială că-i bun.

— Am două piei de focă. Te-ai putea ocupa de ele?

— Bineînţeles, când o să vrei.

Aici, aşa ceva e în firea lucrurilor. O femeie ia întotdeauna asupră-i prelucrarea pieilor, dacă tovarăşul ei de viaţă vânează.

După ce-am consumat micul nostru scheci: „Vii la 8.

— Nu, la 1 dimineaţa. — Ba, la 8. — La 1, mai devreme nu pot” etc., am fixat o întâlnire pe diseară. În acel moment a apărut şi Peter.

— Ai găsit pe cineva cu care să pleci la vânătoare? Îi dăm drumul?

— La noapte.

— Cum, pleci atât de repede? m-a întrebat Naja, vizibil întristată.

— Ştii, de fapt hotărâsem... Dar, în sfârşit, putem s-o amânăm pentru dimineaţa.

E chiar mai bine aşa: ceaţa e cumplit de deasă, marea agitată, valurile au crescut, plouă, nu-i timpul potrivit pentru o ieşire la vânătoare.

Două-trei zile la ancoră nu-mi pot fi decât folositoare. Trebuie să iau legătură cu localnicii, să pătrund în viaţa

intimă a satului, să-i vizitez pe cei care m-au ajutat la sosire şi atunci când l-am tras pe „Nanok” pe uscat, să împart păsările mele, aşa cum m-a povăţuit Naja, să încerc să-mi fac prieteni, în plus, e nevoie să mă ocup de „Nanok”, de pieile mele, să-mi pun la punct sculele de vânătoare, să fac rost de o nouă puşcă. Nu de treabă aveam să duc lipsă...

Călătoria la Dundas îmi va aduce un câştig frumuşel, ziua petrecută cu Peter a fost magnifică, mâine revin împreună cu el printre aisberguri, şi, pe deasupra, am o nevastă. S-ar putea spune deci că existenţa mea la Savigsivik nu se prezintă în culorile cele mai sumbre... şi, totuşi, ceva nu-i în regulă. Chiar şi acolo, la prăvălie, când eram cu Naja, nu mă simţeam în largul meu.

Sunt singur. Sunt singur şi... mi-e frică.

Acesta-i adevărul. La fel cum s-a întâmplat şi la Jakobshavn la începutul iernii, simt şi aici apropierea cumplitei nopţi polare, iar eu n-am nici un fel de provizii, şi mai am atâtea de învăţat ca să pot supravieţui! Abia am început să vânez ca lumea în caiac şi iată că sezonul e pe sfârşite! In răstimp de o lună va fi nevoie să deprind meşteşugul vânatului cu sania trasă de câini. Ce-a fost la Jakobshavn era un simplu debut, întotdeauna exista un vânător pe care-l însoţeam. Acolo eram un *Nalo* (se pronunţă „Nalu”) — adică cel-care-nu-ştie —, un fel de prinţişor căruia totul îi este permis. Aici, în Marele Nord, sunt adultul care trebuie să-şi asigure supravieţuirea şi nimic mai mult. Nu pot conta pe nici un fel de sfaturi, ci doar pe propriile mele observaţii. De pildă, nu cunosc nimic din secretele vânătorii la copcă, a cărei tehnică diferă complet de cea a laţurilor întinse pe sub banchiză. Va fi deci nevoie să prind mişcarea din primul foc, atunci când mi se va ivi prilejul să văd cum procedează vânătorii de aici.

De acord, vorbesc „eschimosa”, iar faptul acesta îi epata grozav pe americanii de la bază, cărora le-am servit de

interpret, Dar şi groenlandezii socot că vorbesc bine engleza, când, de fapt, nu posed ca lumea nici una, nici cealaltă şi sunt încă multe cuvinte al căror înţeles îmi scapă. Ştiu îndeajuns limba localnicilor, ca să pricep ce mi se spune în timpul deplasărilor de la o aşezare la alta, dar n-am asimilat încă diversele expresii, nuanţele ce apar într-o conversaţie uzuală. Aici, la Savigsivik, mentalitatea e cu atât mai complexă, cu cât aşezarea e extrem de mică şi foarte izolată. Oamenii sunt, intr-o măsură mai mare decât în alte părţi, extrem de orgolioşi, siguri de sine, intoleranţi; în acelaşi timp, vădesc o mare fineţe şi sunt foarte mândri de respectul pe care-l poartă semenilor. Şi, ca dificultăţile cu care sunt confruntat să fie şi mai mari, nu pricep mai nimic din ceea ce spun ei când vorbesc în dialect local, adică mai tot timpul. Pentru mine care vreau să pătrund în intimitatea vieţii lor, această necunoaştere a limbii e un serios handicap. Uneori, sunt nevoit să cer să mi se explice cutare sau cutare lucru; la început, oamenii o fac cu îngăduinţă, dar dacă se întâmplă să înţeleg mai greu, lasă imediat totul baltă. Eschimoşii se plictisesc repede, când e vorba de dat explicaţii, şi, în loc să zică: „Băiete, nu pricepi nimic, las-o moartă!” mă evită şi refuză să facă ceva pentru mine...

Până una, alta, frigul nu-i încă foarte puternic; curând însă va fi prea multă gheaţă pe mare ca să ies cu „Nanok”; totuşi nici atâta încât să pot porni cu sania. La Jakobshavn, în perioadele acestea de tranziţie, pescarii şi vânătorii rămân acasă, să-şi pună la punct, sculele, sau se angajează temporar la fabrică. Aici, danezii vor isprăvi ce-au de făcut şl se vor întoarce de unde au venit... Pe când eu? Şi apoi, când începe vânătoarea cu câini? Şi cu ce să-i cumpăr? Nu mi-am plătit încă nici ancora, nici padela. Din ce să trăiesc?

Pentru prima oară simt că sunt cu adevărat la strâmtoare.

Există puzderie de fete şi femei în Groenlanda... extrem de disponibile. A se vedea Kraulshavn, Kuvdlorssuak.

Noroc că am aşteptat să ajung aici ca să-mi găsesc o prietenă. De ce? Şi cum va fi viaţa alături de o eschimosă?! Pentru moment, nu trebuie decât să mă instalez frumuşel împreună cu ea; în doi, e mai uşor să durezi ceva. Când eşti de unul singur, te cheltuieşti în tot soiul de nimicuri şi baţi pasul pe loc. Iar Naja mă va învăţa, cu siguranţă, nenumărate lucruri utile, cu condiţia să fiu cât mai strâns legat de ea.

27 august

Poate că ieri am fost niţeluş prea optimist, zicându-mi că am o femeie. Naja urma să vină la miezul nopţii, acum e ora 1 şi ea tot n-a apărut. De ce? N-am nici cea mai mică idee.

În primele zile mă respecta pentru că reuşisem să traversez golful Melville în plină furtună; dar acum, s-ar putea ca ea să se întrebe cum se va desfăşura viaţa noastră cea de toate zilele, cum va supravieţui. Poate a aflat că la ultima ieşire n-am împuşcat nici o focă, or, lucrul acesta este, aici, de primă importanţă. Un bărbat care nu aduce nimic acasă e un individ perfect inutil.

Am impresia că am pierdut un punct, îmi doresc o femeie — în speţă, pe Naja — şi aş vrea s-o păstrez.

Dacă pleacă la Thule, ei bine, atunci o să decid altfel.

30 august

Punctul pierdut a fost recâştigat şi legătura noastră a devenit, practic vorbind, oficială, deşi fata trebuie să aştepte, în continuare, ca părinţii ei să adoarmă ca să poată ieşi de-acasă şi veni la bord. Plecăm la vânătoare: tatăl Najei, fratele ei vitreg, Passuk, un băietan de paisprezece ani şi Peter.

Ayatanguak, tatăl ei, mai exact tatăl ei vitreg, s-a căsătorit cu maică-sa când aceasta avea patru copii, rezultaţi din legături diverse. Passuk e unicul copil născut din acest mariaj. Pentru un eschimos, Avatanguak e un bărbat înalt, trecut de cincizeci de ani, uscat ca un vrej, cu obrajii supţi şi ochii

lăcrimoşi. Din păcate, nu vorbeşte decât în dialect, cu o voce spartă şi fioros de guturală, M-a văzut că pilotez cu uşurinţă printre sloiuri şi am împuşcat, sub ochii săi, o focă. Deci, o zi bună pentru mine, mai ales că bătrânul e un vânător iscusit.

Naja soseşte la bord între miezul nopţii şi unu dimineaţa. Sunt pe jumătate adormit şi, din păcate, nu izbutim să creăm între noi o adevărată intimitate, adică să stăm pe-ndelete de vorbă, să ne cunoaştem mai bine. Fata asta e mult prea ancorată în familia ei, va trebui s-o scot de-acolo. I-am promis, ca să consolidez legătura dintre noi, că voi veni să fac o vizită părinţilor ei.

De promis i-am promis, dar mai întâi aş fi vrut să stabilim între noi doi un limbaj care să fie numai al nostru, care să ne îngăduie să ne înţelegem chiar şi atunci când sunt prezenţi şi alţii. Eram aşezaţi, faţă în faţă, pe cele două banchete din cabină. I-am explicat:

— Pretutindeni în lume mă simt la mine acasă. Dar dacă îmi las undeva pipa, înseamnă că acela e locul pe care l-am ales ca să trăiesc. Daca îmi las cutia de tutun într-o casă, înseamnă că locuiesc în acea casă, în mod simbolic, tutunul reprezintă mobila mea.

Naja mă privea, foarte serioasă. Înţelesese perfect sensul acestor câteva cuvinte....

Sâmbătă, 31 august, 1975

Am plecat împreună să facem vizita oficială. Mergem, trăgând liniştit din pipă. Odată ajunşi, am împins uşa antreului şi am aruncat o privire circulară asupra vastei încăperi care servea şi de dormitor şi de bucătărie. Întreaga familie era în păr: Avatanguak, tatăl, cu ochii săi lăcrimoşi, Sikutaq, mama, o femeie de vreo patruzeci şi cinci de ani, fiul lor Passuk, încă un frate vitreg al Najei, un metis de nouăsprezece ani, foarte europenizat, pe care-l mai văzusem

prin sat şi care lucra ca magaziner la prăvălie, apoi micuţul şi drăgălaşul Angut, băiatul Najei, şi încă o fetiţă, nepoţică său aşa ceva. Se pare că ceilalţi doi, ori trei copii ai lui Sikutaq se află în Danemarca. Trecând pragul, am scos pipa din gură şi m-am îndreptat către Avatanguak. Ne-am strâns mâinile, aşa cum se procedează aici numai când te întâlneşti cu cineva pentru prima oară.

— Mulţumesc că ai venit printre noi, mi-a spus el.

După un scurt schimb de politeţuri, i-am oferit cutia mea de tutun.

Şi-a umplut pipa fără să scoată un cuvânt, după care m-am dus şi am depus cutia pe prichiciul ferestrei. Mama şi fiica au zâmbit. Din partea mea era mai mult decât o amabilitate sau un simplu cadou, lucru pe care-l ştiau cu toţii; gestul meu era simbolul unui pact de prietenie, al uniunii dintre noi.. În vremea aceasta, Avatanguak se mulţumea să fumeze, cu ochii pe jumătate închişi şi o expresie de beatitudine pe figură.

Naja seamănă mult cu maică-sa, fireşte, mai tânără şi delicios de proaspătă...

10.
ZIUA EUFORIEI

1 septembrie

Ora 10 dimineaţa; sunt trezit din somn de Foarte-Foarte-Marele-Bărbat. A venit de pe vaporaşul său, pujortuleraqul roşu, cu care fusese la Dundas odată cu mine, iar acum stă ancorat în golf, nu departe de locul meu.

— Vin pentru vâslă, îmi declară el. Ştiu preţul, face 30 de coroane.

— Îmi pare rău, n-am acum bani, dar pot să mă duc până la nevasta mea să iau pieile, să le duc la prăvălie, după care îţi voi da cele 30 de coroane.

Se declară de acord, ne apucăm să pălăvrăgim despre vreme și vânătoare, când deodată îmi spune:

— Parcă ai adus şi nişte whisky, de la Dundas?

Ştie prea bine că am adus, aşa că nu pot să neg.

— Îmi torni un pahar mare?

Cum să-l refuz? De altfel, noi albii le-am adus alcoolul, noi le-am deschis gustul pentru băutură.

— Bun whisky. Încă un pahar şi padela nu te mai costă nimic!

Următorul subiect de conversaţie e „Nanok”, bunul meu urs polar, o navă mică dar care a înfruntat vitejeşte furtuna.

— Ştii, unul din pujortuleraqurile din sat e încă în pană, celălalt nu merge prea bine, aşa că am hotărât să-l luăm pe „Nanok” pentru un nou drum la Thule, într-una din aceste zile.

Din punct de vedere bănesc, propunerea pică la ţanc. Tot trăncănind de una, de alta, constat că, aşa cum se spune, i-am căzut cu tronc şi acestuia, la fel ca şi lui Kutaak, căpetenia vânătorilor. Se pare că şi feciorii Foarte-Foarte-Marelui-Bărbat ţin la mine.

— Noi, groenlandezii, susţineam până acum că dacă o navă de talia lui „Nanok” cu echipajul ei — echipaj de patru oameni, nu unul singur, s-ar afla prinsă de o furtună acolo unde te-a prins pe tine, nava aceea, ziceam noi, n-ar fi avut scăpare. Tu însă ai izbândit de unul singur, ai îndurat şase zile furtuna, e frumos ce-ai făcut, cu adevărat frumos.

Adevărul e că abia acum încep să-mi dau seama de dimensiunile isprăvii mele şi asta numai în măsura în care alţii îmi vorbesc de ea.

— Ştii, îmi spune Foarte-Foarte-Marele-Bărbat, de aici încolo, tu şi cu mine suntem legaţi.

— Legaţi?

— Ba, da. Soarta noastră a fost legată de furtună cu aceiaşi fir. Vezi, în vreme ce tu luptai cu furtuna la Navdlorlok (capul Melville), eu mă aflam cu caiacul în apropierea satului. Un val a venit peste mine şi m-a răsturnat. Spre norocul meu, mă găseam chiar lângă stânci şi am putut să mă agăţ de ele cu ambele mâini, după care am început să înaintez, din stâncă în stâncă, punând un picior pe ele şi trăgând cu celălalt caiacul.

Manifestă faţă de mine atâta prietenie ba aş zice chiar respect, or se ştie ce importanţă are aici respectul faţă de cineva — încât îmi iau inima în dinţi şi-i vorbesc despre câini. Sania o voi putea achiziţiona oricând cu banii primiţi pentru voiajul la Dundas, dar câinii? La cât s-ar ridica bucata?

— O sută, o sută-cincizeci de coroane, îmi spune Foarte-Foarte-Marele-Bărbat.

Mă pleoştesc de-a binelea.

— Atât de mult? E chiar mai scump decât la Jakobshavn!

— Păi, da, la Jakobshavn animalele muncesc două-trei luni pe an, în vreme ce aici ele fac treabă zece luni din douăsprezece.

Încerc, în continuare, să aflu câteva amănunte în legătură cu calitatea atelajelor diverşilor posesori şi câinii care, eventual, mi-ar putea fi vânduţi.

— Eu unul n-am câini, dar te voi trimite acolo unde vei putea găsi, îmi declară oaspetele meu care, stimulat de whisky, bagă acum, la fiecare trei cuvinte, câte unul în dialect. Dar sunt şi câini care trăiesc în libertate, totul e să-i capturezi.

— Cum aşa, în libertate? Sunt sălbatici? N-au stăpân?

— Ba da. Afli însă cine-i proprietarul şi te înţelegi cu el. Uite, cred că şi fiul meu Kutaak are unul, dar să ştii că e o jivină scârboasă. Scârboasă sau ba, ar fi totuşi un început; în plus, îmi place să cred că animalele acestea costă mai puţin decât celelalte. În vremea asta, Foarte-Foarte-Marele-Bărbat mai adaugă ceva ce nu înţeleg şi termină spunând:

— Îmi dai şi cel de al doilea whisky?

Trăgeam nădejdea că va uita, nu ca să-mi economisesc whisky-ul, ci pentru că limba începuse să i se împleticească serios. Mă execut, dar fără plăcere. Dă duşcă o jumătate de pahar, după care îmi zice:

— Hai la mine acasă, vino să mâncăm. Iau cu mine şi restul de pahar.

Era şi timpul, fiindcă se pornise să bolborosească tot soiul de chestii în dialect, din care nu pricepeam o boabă. L-am urmat deci, îndreptându-ne către casa lui, aşezată cam în dreptul locului nostru de ancorare, exact deasupra lăzilor cu carne.

De îndată ce ne-a văzut sosind, nevasta sa a pus la fript nişte păsări, iar el, împreună cu alţi câţiva vecini, s-au apucat să mă cinstească cu bere.

În întreaga Groenlandă, autohtonii au lunar dreptul la 30 de cutii de-bere de câte un sfert de litru, cantitate pe care o pot ridica când vor. Judecând însă după numărul „cadavrelor” de sub masă, ani dedus că întreaga raţie se lichidează pe loc.

De-abia terminasem cu masa, când a apărut o băbuţă, dar aşa cum sunt bătrânele pe aici, adică fără un fir de păr alb în cap, E o rudă venită mai demult de la Jakobshavn, care tocmai aflase că îi murise fratele. Toată lumea, şi bărbaţi şi femei, se porneşte imediat pe plâns, dar plâns sadea, cu lacrimi adevărate. Odată consumate efuziunile de rigoare, potolite ţipetele şi jeluielile, enunţate şi comentate pe larg meritele celui dispărut, nenorocirea e dată uitării, se bea şi restul de bere, se mai scot, spre consolare, şi ultimele cutii, iar vecinii se reped până la ei acasă să mai aducă un supliment. Vestea cea tristă este stropită, ba chiar înecată, într-un mod cât se poate de plăcut.

În tot nordul Groenlandei, astăzi e ziua chiolhanurilor.

— Hai, vino să bei şi la mine, îmi propune pe neaşteptate bătrânica. O urmez. Casa ei se află aşezată ceva mai sus şi mai la stânga decât locuinţa Foarte-Foarte-Marelui- Bărbat, în momentul în care intram, un bărbat stătea la fereastră.

— Uite, zice băbuţa, ăsta-i fiul meu.

Omul se întoarce, iar eu rămân cu gura căscată: era Eqortoq. Ne oferă şi el de băut, iar eu profit de ocazie ca să atac chestiunea câinilor; e bine să se ştie în sat că vreau să-mi fac rost de un atelaj. Într-un târziu, sătul de bere şi de discuţii, sfârşesc prin a mă întinde şi dormi puţin, după care revin pe plajă, chinuit de o groaznică durere de cap. Peter se săturase să mă tot aştepte şi, încă de departe, îl văd cum îşi transportă caiacul la bordul şalupei lui Maccor. Pătrund în cabina lui „Nanok” și acolo dau peste un alt puştan, de vreo cincisprezece ani, instalat la masă, în faţa sticlei de whisky uitate de mine, sticlă al cărei conţinut scăzuse între timp scandalos de mult,

— Tu ai golit sticla?

— Îhî. Eu şi cu Peter.

Halal treabă, un sat întreg care se pileşte cu bere, ţingăul ăsta care-mi bea whisky-ul, zău că mă apucă toţi dracii!

— Hai, întinde-o, plec la vânătoare de unul singur, ridic ancora, şterge-o de-aici!

Îi fac vânt şi desfac amarele. Navighez, timp de vreo trei ceasuri şi jumătate şi ajung la un loc de vânătoare pe care nu-l cunoşteam, dar pe care Foarte-Foarte-Marele-Bărbat mi-l indicase pe hartă. E Qeqertaq, o insulă ceva mai mică, dar mai înaltă decât Savigsivik, situată la intrarea a două uriaşe fiorduri gemene, protejate dinspre larg de capul York. Faţă de acesta din urmă, insula e mult mai aproape de noi. Ca să ajungi la ea, e suficient să traversezi braţul de mare ce separă Savigsivikul de gigantica felie de coastă care se vede, departe, în dreapta satului, să urmezi conturul ţărmului — unul din micile lui promontorii se numeşte, de altfel, „locul unde se găsesc balenele” — ca apoi să tai oblic spre insulă, camuflată în parte de o alta, mai mică.

Aici, la Qeqertaq, există încă, la capătul unui golf cu maluri joase dar bine ferite de valuri, două case părăsite; două construcţii din scânduri, dublate cu bucăţi de turbă, aşezate una peste alta, aşa cum se obişnuia să se construiască în momentul trecerii de la igluul clasic, făcut din piatră şi turbă, la casele actuale, numai din scânduri. Am ancorat în acest golf şi am dormit până la cinci dimineaţa, când m-am sculat.

E pentru prima oară când vânez aici, de unul singur, şi am avut spor. Am tras vreo douăzeci de focuri, înaintând întruna prin gheaţa de curând prinsă, o gheaţă subţire, pe care etrava o sfărâma uşor. Seara, când m-am întors, aveam aliniate pe punte trei foci de toată frumuseţea, fără a mai socoti alte două, slabe, care s-au dus la fund şi alte două care, deşi rănite mortal au avut timpul să dispară printre sloiuri. Un adevărat record!

Îmi regăsisem forma şi, după toate frământările mele de săptămâna trecută în legătură cu „supravieţuirea”, moralul era din nou la cota maximă. Ajuns la Savigsivik, îl las pe „Nanok” la ancoră, iau barca socrului meu, încarc în ea sacul

conţinând cele trei piei şi o mulţime de păsări împuşcate pe drum — toate la un loc făceau un balot impresionant — acostez, îl umflu la spinare şi dau să-l duc acasă...

Sunt marele vânător care se întoarce ţanţoş cu legătura sa de piei... Şi ce-mi văd ochii? Naja care coboară, din stâncă în stâncă!

Ah, acest spectacol îmi place, îmi place extrem de mult! Eu urc, iar femeia mea coboară, ţinându-şi copilul de mână! Superb! Râdeam de bucurie. În fond, era o chestie fantastică: să ai şi nevastă şi copil... În numai câteva zile de căsnicie!

Ajunsă lângă mine, Naja îmi suflă:

— Ştii, sunt cam veselă, am băut bere şi m-am cherchelit puţin.

— Nu-i nimic, şi eu sunt vesel!

Şi la ei, ca pretutindeni, berea a sosit odată cu prima zi a lunii.

— Unde te duci cu încărcătura asta?

— Ei bine, mă duceam cu ea acasă, la părinţii tăi,

— Cred că-i mai bine să nu te duci.

— Aşa? Şi de ce, mă rog?

În momentul acela, o tânără femeie iese dintr-o casă, o femeie pe care n-o mai văzusem, frumuşică de altfel, şi se apropie de mine.

— Haide, vino să ne iubim.

— Ha? Ce-e?

— Vino să facem dragoste, repetă ea.

Auzind această propunere Naja s-a tras câţiva paşi în lături, luând şi copilul şi dându-mi prin aceasta de înţeles că sunt liber să aleg.

— Nu ştiai? Noi, groenlandezii, mai facem din când în când schimb între noi, dacă ne vine cheful.

Era ceva atât de neaşteptat şi, totodată, atât de caraghios, încât am rămas cu gura căscată şi am lăsat să-mi cadă sacul din mâini.

— N-ai chef să faci dragoste?

Trebuia găsită o cale de scăpare, aşa că am profitat de ocazie:

— Acum sunt tare obosit, am zis eu, zâmbind galeş, mă duc să dorm pe vas. Am vânat mult, mult de tot şi sunt făcut praf.

(Cu alte cuvinte: n-am să fiu bun de nimic, drăguţo.) Spre stupefacţia mea, femeia începe să se supere şi discuţia noastră, se prelungeşte vreo douăzeci de minute. Cu coada ochiului, mă uit ce face Naja; l-a expediat pe cel mic la bunici. Atâta tot. Ca să pun capăt dezbaterii, îi spun frumoasei mele agresoare:

— Ascultă, sunt ocupat. Un bărbat ocupat nu poate face dragoste. S-o lăsăm pentru altă dată, poate pe mâine, vedem noi...

Mi-a întors spatele şi a pornit, placidă, spre casă. Naja s-a apropiat.

— Ascultă, de ce ai plecat? am întrebat-o.

— Femeia aceea e mai în vârstă decât mine, era normal să-i cedez locul.

Nu încape îndoială, aveam să învăţ de la Naja în fiecare zi câte ceva!

Ajungem la ţărm şi ne pregătim să plecăm, când taică-su iese, deodată, din casă şi începe să zbiere:

— Hei, voi de-colo, cin v-a dat voie să-mi luaţi barca?

— Ce-a păţit? Pare furios!

— Cred că a băut prea multă bere, îmi răspunde Naja, Pesemne e beat.

Berea şi iarăşi berea! Aceasta era deci destinaţia lăzilor cu bere pe care Peggy şi cu mine le văzusem la bordul „Annei-Joanna” când veneam încoace, din Danemarca Din fericire, toată raţia de bere pe o lună va fi lichidată până mâine dimineaţă!

— E mai sănătos să-i lăsăm barca în pace. Hai să căutăm alta.

— Ai dreptate, am spus eu, conciliant. Fiica datorează respect tatălui, chiar dacă-i beat.

La urma urmei, e un sentiment perfect groenlandez.

Am căutat, aşadar, o altă barcă şi, iată-ne, în sfârşit pe „Nanok”, singuri, spre marea noastră bucurie. Ca să nu mai spun că Naja a fost adânc impresionată de faptul că am refuzat oferta femeii de adineaori şi, cred, mirată chiar. Pesemne că aşa ceva nu se prea întâmplă pe aici, la Savigsivik.

Am vândut la prăvălie şase piei şi sunt de-a dreptul uluit de suma primită. Am impresia că aş putea trăi numai din acest negoţ.

Îmi place grozav această viaţă! Nu depind de nimeni, sunt un om liber, n-am nici o cătuşă. Am nava mea şi dacă vreau, pot zice oricând: „Plec” şi să ridic ancora.

Fireşte, clima e aspră, dar dacă eşti bine îmbrăcat, e perfect suportabilă, mai ales dacă-ţi şi place. (Apropo, ce-o fi cu cizmele mele?).

11.
CEA DINTÂI ZĂPADĂ

7 septembrie

Am ieşit la vânătoare în fiecare din zilele săptămânii, însoţit de Peter şi de unul sau doi dintre prietenii lui. Odată a venit şi Naja cu noi, rămânând la bord două zile. Cu această ocazie s-a putut convinge personal că am într-adevăr nevoie de cizme.

— Îngheţ la picioare. Te-ai gândit la nişte kangmit?

— Nu ştiu cum se croiesc, mi-a răspuns ea. O să le taie maică-mea, iar eu o să le cos.

Ieri, vânătoarea a fost spornică, dar astăzi dimineaţă n-am deloc chef să ies în larg. Când l-am văzut pe Peter că vine singur, l-am trimis să mai găsească şi alţi amatori, fiindcă o ieşire în doi nu-i deloc avantajoasă pentru mine.

A revenit, după un timp, însoţit de unul din prietenii săi. Formula nu mă încânta deloc. E nevoie de mai mulţi pe nava aceasta, îl reexpediez la ţărm, dar se întoarce cum plecase. Motorul mergea, aşa că îi dăm drumul. N-apuc să mă îndepărtez, că hop! virez de bord şi revin spre sat. Dacă stau să mă gândesc, Peter nu cunoaşte decât puştani de vârsta lui, care vânează pentru plăcerea de a vâna şi de la care nu pot învăţa nimic. De descurcat, mă descurc şi singur cu caiacul, metodă care are părţile sale bune, cu condiţia să fi avut prilejul să observi îndeaproape gesturile celui care-l conduce, gesturi moştenite din generaţie în generaţie. Altminteri, le poţi căuta o viaţă întreagă, tot n-ai să izbuteşti să le inventezi. Mă voi duce, aşadar, la tatăl Najei să-l întreb dacă nu are chef să iasă la vânătoare.

La el, pierd un ceas întreg de discuţii. Chestia e că, aici, nu poţi veni în casa omului şi să-l întrebi aşa, pe nepusă masă, dacă vrea să meargă la vânătoare! Îndur deci stoic toate asalturile de civilitate ale familiei, îmbuc ceva, beau ceaiul, mi se oferă cafea. Cafeaua, aici, e suprema politeţe. Dar mie,

cafeaua îmi face rău, îmi dă o stare de irascibilitate şi nu mă lasă să dorm.

În plus, Naja rămâne tot timpul în capătul opus al odăii, ocupându-se de menaj şi de veşmintele bărbaţilor din casă. Am impresia că maică-sa îi pasează o groază din atribuţiile sale cotidiene. Nu sunt lăsat nici o clipă singur cu ea. Şi toate aceste pălăvrăgeli nesărate, pentru ca Avatanguak să-mi declare, după o oră:

— Nu, până la urmă n-o să vin cu tine, n-am chef de vânătoare.

A fost rândul meu să mă întorc mofluz la bord şi din ce în ce mai iritat. Plecăm şi, pentru a treia oară, fără să mai zic nimic, întorc şi o iau spre ţărm; Opresc motorul şi las ancora.

— faci? mă întrebă, surprinşi, tinerii.

— Nu ţine. Îmi trebuie încă un vânător, altminteri nu plec.

În acelaşi timp însă, mă întrebam ce dracu m-a apucat, aşa, deodată. Pe când ne îndreptam cu barca către ţăran, întorc capul şi văd venind, dinspre larg, apropiindu-se şi învăluindu-ne cu repeziciune, o prea frumoasă ceaţă încărcată cu fulgi de zăpadă.

— Noroc că am rămas pe loc, spune Peter.

— Da, adaugă prietenul său, dacă plecam eram acum departe...

— Şi rămâneam, probabil, acolo pentru o bună bucată de vreme, completez eu.

Simt dinainte când vremea urmează să se strice. Şi pentru că nu vreau s-o fac pe proorocul şi să declar că vine, de pildă, furtuna, mă enervez şi fac tot soiul de tâmpenii. Aveam aerul că vreau să ies în larg, ba credeam chiar şi eu în treaba asta — dar în realitate simţeam apropiindu-se primejdia.

A început să ningă. Pe aceste meleaguri, oamenii trăiesc după cum e vremea: e frumos afară, se merge la vânătoare; se fac provizii; e furtună, ceaţă, se doarme, se face amor...

Ciclul acesta e luat aşa cum e, nimeni nu încearcă să-l schimbe.

Fac eu pe filozoful, dar; orice-aş zice, o zăpadă care cade în septembrie, prevesteşte lucruri, nu tocmai vesele... M-am dus să dau o raită prin micuţa piaţă din faţa bisericii (care slujeşte şi de şcoală), loc de adunare al celibatarilor de-o zi... sau de mai multe. Dar ceaţa şi zăpada i-au izgonit pe toţi, pe la casele lor. Când vremea e urâtă, nu prea ai ce face şi viaţa din sătucul acesta devine al dracului de tristă.

M-am înapoiat la bord, am dat drumul primusului la maximum, ca să mă dezmorţesc după ora petrecută în zăpadă şi... mi-am tuns barba. Amânam această operaţiune, de pe o zi pe alta, încă din iunie. Cred că am făcut bine, fiindcă aici, la Savigsivik, bărboşii nu prea sunt agreaţi. Nu odată s-au făcut diverse comentarii pe socoteala bărbii mele, fără răutate, de dragul glumei, dar şi glumele groenlandezilor trebuie să ştii cum să le ei.

Satok, fratele vitreg al lui Aqaluq, metisul danez, mi-a povestit că s-a uitat cu binoclul la mine când dădeam să acostez pentru prima oară şi că i s-a făcut frică. „Parcă erai un strigoi. Sperii oamenii cu barba ta”. Adevărul e că, din când în când, aud pe câte unul întrebând:

— Ei, te-ai hotărât să-ţi tunzi barba aia?

— Da, da, am s-o tund.

Şi uite c-am făcut-o! Am lăsat cam jumătate de centimetru de păr, dar cred că-l voi rade şi pe acesta, pentru că, odată cu venirea iernii, chiciura care se va forma pe barbă şi mustăţi mă va chinui foarte tare. Iarna trecută nu mă duceam zi de zi pe fiord şi nici nu era atât de frig ca aici. Aştept cu stoicism cele minus 30 - 40 de grade, pe care va trebui să le înfrunt.

8 septembrie

Dacă timpul avea să ne îngăduie, plănuisem să plec cu Naja pe o insulă situată la câteva ore de drum.

Fata a venit, dar plecarea a trebuit contramandată din alte motive decât cele meteorologice; aşa cum bănuisem, maică-sa vrea s-o ţină pe lângă ea pentru treburile casei. Când a lipsit două zile, plecând cu mine şi cu Peter, Sikutoq s-a supărat; Naja e singura fată din familie, ea trebuie să se îngrijească de taică-su, de fraţi, să le cârpească hainele, iar acum, când totul e îngheţat şi robinetele nu mai funcţionează, să care gheaţă din care, prin topire, se obţine apa de băut. În aceste condiţii, nici nu-i de mirare că cizmele mele continuă să nu fie gata, că primirea de azi dimineaţă nu excela prin cordialitate şi că plutea în jur o atmosferă de mister. Toate acestea încep să mă sâcâie din ce în ce mai tare.

Am plecat, deci, de unul singur. Deşi scurtă, vânătoarea a fost bună, dar o adevărată furtună m-a obligat să fac calentoarsă. Pe drumul de întoarcere, mi-am propus să lămuresc toată această poveste.

Mă îmbarc, aşadar, cu piei cu tot în caiac — acum, chiar când sunt valuri mari, acostez ireproşabil, ceea ce reprezintă un excelent antrenament ca să fiu precis şi eficace atunci când vânez — şi-mi duc prada la Naja. Fata le ia, dar n-aş zice că e bucuroasă.

— Nu pot folosi la nesfârşit lăzile altora, îi zic eu, trebuie să-mi fac una, care să fie a mea şi în care sa depozitez carnea de rezervă.

— Cam cât de mare vrei să fie lada ta?

— Mare de tot. Pentru vreo şaizeci de foci.

— Du-te pe şantier, ai să găseşti acolo scânduri berechet, din cele rămase.

Mă îndrept spre şantier — construcţia e, de altfel, aproape gata şi dau acolo peste Ralak, un flăcău de nouăsprezece ani.

— Umbli şi tu după cherestea?

— Da, caut pentru taică-meu. Face o casă nouă.

Motiv de bucurie pentru băiat, care până acum stătea la părinţi, împreună cu cei şase fraţi şi surori şi tânăra sa prietenă, o fetişcană frumuşică de vreo optsprezece ani.

Ne ajutăm reciproc să cărăm scândurile şi, la un moment dat, Ralak îmi spune:

— Se pare că azi ai vânat bine.

Venind din partea lui, e un compliment care-mi merge drept la inimă. Cu toată tinereţea lui, Ralak e considerat ca unul dintre cei mai iscusiţi vânători cu puşca din sat, îndesat, la fel de puternic ca şi un adult, dar, totodată, de o mare fineţe, extrem de îndemânatic, el împuşcă într-o zi cât alţii într-o săptămână sau chiar o lună. Duce o viaţă fericită, bogată în aventuri galante, la adăpost de griji, jucând cărţi cât îi ziulica de lungă.

Luând-o pe departe şi pe ocolite, mă întreabă dacă ar putea sui caiacul său pe puntea lui „Nanok” şi pleca cu mine la vânătoare... Auzi întrebare!

Dau cu ciocanul ca un apucat ca să-mi înjgheb scândurile şi lada mea e pe jumătate gata, când o văd pe Naja venind însoţită de fraţii ei Passuk şi Phil.

— Mama noastră ar dori să te vadă, zice unul.

— Vrei să vii pe la noi? întreabă celălalt.

— Ah, va să zică vrea să mă vadă?

Mi se pare cam ciudată această invitaţie. Azi dimineaţa, ambianţa mi s-a părut mai degrabă rece, Naja a fost împiedicată să plece la vânătoare cu mine, când am adus pieile avea un aer destul de straniu, şi acum, hop! poftim în vizită... Ce s-o fi petrecând?

Sorbim cu toţii din ceştile de ceai.

— Am să-ţi fac cizmele, îmi spune Sikutaq.

„Haiti, apuc să-mi zic, credeam că uitaserăţi complet de ele”.

— Ştii, sper, că atunci când te-a întâlnit, Naja urma să plece la Thule, continuă mămica.

— Da, era vorba de un stagiu.

— Ei bine, momentul a sosit. Pleacă într-acolo. Cu primul elicopter.

Bang! Mă aşteptam în orice moment la aşa ceva, dar de la o vreme, nici eu, nici ea nu mai abordasem acest subiect. Fireşte, n-am nici un drept să mă opun. De când sunt în Groenlanda mi s-a spus şi repetat de nenumărate ori că, aici, un vânător nu poate trăi fără o femeie alături. Datoria lui e să vâneze, să se ocupe de câini, de sanie, de rezervele de hrană pentru iarnă; treaba ei e să vadă de casă şi de copii, dacă sunt, să prepare pieile, să confecţioneze, să întreţină şi să spele veşmintele bărbaţilor, să care gheaţă pentru apă etc.

Nu puteam face excepţie. Am venit până aici ca să caut această femeie, am găsit-o în persoana Najei, am încercat s-o păstrez şi am fost fericit cu ea. Acum însă, mă întreb care sunt, exact, raporturile dintre noi...

Totuşi, o anumită intimitate se stabilise, încetul cu încetul; Naja venea să mă vadă de îndată ce „Nanok” se întorcea din larg, îmi lucra cu drag pieile...

Seara, Naja a venit la mine. Ningea. Fără să ştiu de ce, am spus:

— Ştii, mă simt bătrân.

M-a privit uimită.

— Bătrân? Dar n-ai decât un an mai mult ca mine.

Adevărul e că, în acel moment, mă simţeam foarte bătrân. Calendaristic, am doar douăzeci şi trei de ani, dar parcă aş fi avut, pe puţin, cincizeci. Şi brusc m-am întrebat ce dracu fac pe insula asta, ce caut eu tocmai la Savigsivik?

— Înainte, am continuat eu, aveam chef să muncesc, doream să am lada mea pentru provizii, să construiesc, cu mâinile mele, o sanie, să cumpăr câini... Acum nu mai am poftă de nimic. Poate că tocmai asta şi înseamnă bătrâneţea?! Or, dacă lucrurile stau aşa, la ce bun să mai rămân aici?

— Da de unde, mi-a răspuns ea. E noaptea cea mare care vine.

— Noaptea cea mare?

Oare când se lasă noaptea polară? Calculez mental: peste aproximativ şapte sau opt săptămâni, adică pe la 3 noiembrie...

— Naja?

În fond, s-ar putea să aibă dreptate: probabil perspectiva acelei lungi întunecimi a reînviat în mine veşnica nevoie de a pleca, de a pleca mereu în altă parte.

Se prea poate ca, odată stagiul terminat, Naja să se întoarcă la Savigsivik. Dar va mai şti ea oare să se comporte ca o „nevastă de vânător”?

12.
PLONJON ÎN OCEANUL ARCTIC

Graţie lui Ralak am găsit, în sfârşit, vânători adulţi care să plece cu mine. L-am întâlnit pe taică-su la prăvălie.

— Câte caiace ai pe navă? m-a întrebat.

— Două.

— Ai mai putea lua şi altele?

— Încă patru, poate chiar cinci. Singura problemă e transportul animalelor în caz că vânătoarea va fi buna.

— Nu-ţi fă griji pentru asta. O să le lăsăm ascunse, pe undeva, pe drum.

Am plecat în aceeaşi zi, Ralak, tatăl său, unul din fraţi, Peter şi cu mine, fireşte cu caiacele respective, îndreptându-ne spre capul York, sau, mai exact, spre Qeqertaq. Pe drum, am încercat puşca lui Ralak; mai are şi altele şi ne-am înţeles ca pe aceasta să mi-o vândă.

Vânătoarea a fost fantastică; la terminarea ei, aveam nava plină de foci, douăsprezece în cală şi vreo treizeci, legate cu frânghii pe punte. Nava însă e foarte îngreunată, apa trece cu mult peste linia de plutire, ajungând la câţiva centimetri de copastie. La cel mai mărunt val e nevoie sa pompăm. Din fericire, timpul e splendid. Am descărcat o parte din prada noastră în micul golf de pe insula Qeqertaq, acolo unde se află barăcile abandonate. În prealabil; focile au fost jupuite, iar carnea tranşată. Am lăsat, ascunse sub pietre, cam două treimi din ce vânasem cu intenţia de a reveni pentru o vânătoare mai prelungită, de două-trei zile, urmând ca, la ultima cursă, profitând şi de o vreme prielnică, să transportăm totul dintr-o dată.

La bord, au mai rămas vreo cincisprezece animale. Vrând să scot unul din ele din grămadă, îl leg cu o frânghie, iar de capătul rămas liber al acestei frânghii înnod zdravăn o bucată de piele, după care mă pornesc să trag. Trag din răsputeri,

mă opintesc, mă las pe spate şi deodată, trosc! pielea se rupe şi eu pornesc ca o ghiulea direct în mare. Un plonjon de trei sau patru metri. Din zbor, apuc să văd feţele desfigurate de spaimă ale celor trei băieţi şi ochii holbaţi de groază ai lui Ralak. E clar că se tem pentru mine, dar nici nu-mi aruncă un capăt de amară, fiindcă, ajutându-mă, ar însemna că mă socotesc incapabil să mă descurc de unul singur.

Automat, pornesc într-un bras uşor, binecuvântând, în sinea mea, băile reci pe care le făceam în ocean la Cotentin, pe vremea când stăteam cu ai mei... Sar pe puntea lui „Nanok”, zvârl la repezeală de pe mine cizme, ochelarii de zăpadă, ceasul, boneta mea vătuită şi:

— Grozavă apă! Mai fac o baie!

Plonjez şi mă îndrept într-un craul impetuos, spre caiacul tatălui lui Ralak.

Când mă vede, apucă harponul şi urlă:

— Să nu te apropii!

I-e frică să nu-l răstorn. Cei de aici sunt convinşi că un om căzut în apă e un om mort. Da şi nu. Să nu uităm că eschimoşii nu ştiu să înoate; dacă li se întâmplă să cadă în apă, nu reacţionează în nici un fel, anchilozează fulgerător din cauza frigului şi se duc la fund ca un pietroi. În realitate, umezindu-se treptat, veşmintele creează un ecran protector suficient de mult timp ca să poţi ieşi din încurcătură (e ceea ce i s-a întâmplat, de altfel, lui Rasmussen, cu prilejul unei faimoase vânători de urşi, când a rămas zece minute cufundat până la mijloc, în apă). Picioarele mele goale mă readuc rapid la ordine şi mă îndrept cât pot mai iute către cabina bine încălzită de primus.

«De, ce aduce „Nanqk” atât de multe foci?» se întreabă cei din Savigsivik.

Din obişnuinţă, tradiţie sau instinct, vânătorii ştiu că la cutare sau cutare loc se găseşte vânat din belşug. De la ei am

aflat că cele mai bune locuri de vânat sunt zonele în care evoluează bancurile micilor crustacee, care atrag peştii, cu care, la rândul lor, se hrănesc focile. Călăuzind-mă după indicaţiile lor, am învăţat să cunosc curenţii marini existenţi pe aici, drumul urmat de sloiuri şi configuraţia fundurilor de mare unde se adună cu predilecţie vânatul nostru. De obicei, însă, vânătorii au tendinţa să se ducă mereu în aceleaşi locuri, iar focile recunosc şi simt de departe omul...

Pornind de la toate aceste date, studiez harta şi încerc să deduc condiţiile care determină procesul relatat mai sus, accidentele de teren, curenţii, circulaţia gheții, deplasarea micilor crustacee, deci prezenţa peştilor care se hrănesc cu ele şi ca atare, şi pe aceea a pinipedelor care mă interesează. Intr-un fel, încerc să aliez tradiţia orală a sătenilor cu o metodă mai raţională, pentru a delimita noi terenuri de vânătoare. În plus, mă străduiesc, să profit de tot ce aud povestindu-se în legătură cu focile, să intru, dacă mă pot exprima astfel, în pielea lor, să le discern gusturile şi afinităţile faţă de mediul în care trăiesc.

13.
SAGATAK

A sosit cu adevărat timpul,să-mi fac rost de un atelaj. Aici, la Savigsivik, e absolut clar că, pe gratis, nu voi căpăta câini de la nimeni. Ba înclin chiar să cred că Foarte-Foarte Marele-Bărbat şi-a făcut iluzii închipuindu-şi că i-aş putea obţine în schimbul cărnii. Deci, voi fi nevoit să-i cumpăr. Exemplarul cu care-am debutat nu era dintre cele mai comode. Aşa cum mă prevenise şi Foarte-Foarte-Marele-Bărbat, era una din acele jigodii pe care nimeni nu vrea să le ţină. Aveam să-l botez Sagatak, un soi de satană locală. Câinele aparţine lui Kutaak, căpetenia vânătorilor. O excelentă ocazie pentru el de a mă pune la probă.

Până una-alta, Sagatak trăieşte în libertate pe podişul din jurul Savigsivik-ului. În ziua fixată, Suluk, tatăl meu adoptiv, tânărul Peter, Eqortoq, Kutaak şi cu mine ne îndreptăm într-acolo, înarmaţi toţi cu bice în afara lui Kutaak care şi-a luat *nigsikul,* un cârlig zdravăn fixat pe o coadă de lemn.

După ce Kutaak l-a reperat, împingem câinele către mare şi-l împresurăm pe o stâncă abruptă, de unde nu poate sări. Kutaak se apropie pe cât e posibil de mult de animal, noi îl secondăm, cu bicele pregătite să intre în acţiune. Sagatak îşi rânjeşte colţii, mârâie, rage aproape, urla ca lupul şi brusc Kutaak îl înhaţă de pielea cefei.

Câinele este imobilizat, ar vrea să muşte, dar Suluk şi Eqortoq îi trec câte un laţ în jurul gâtului şi trag fiecare, unul înainte, celălalt îndărăt. Pe jumătate sufocat, cu bale de sânge la gură, Sagatak este în imposibilitate de mai ataca, ceea ce nu-l face însă mai blând. Acum e târât spre piaţa satului. Nimeni dintre localnici nu se deranjează să vadă acest spectacol care, pe mine, mă aiureşte pur şi simplu, dar care pentru ei e ceva obişnuit. E drept, auzisem eu câte ceva despre modul de capturare a câinilor, dar nu credeam că va fi

aplicat unuia dintre câinii mei, primului meu câine! Şi încă nu văzusem ce-i mai rău!

Târâş-grăpiş, iată-ne ajunşi lângă locuinţa lui Kutaak. Aici e o ladă de carne înălţată pe piloni. Suluk şi Kutaak apucă extremităţile laţurilor care slujiseră la târârea animalului şi la sugrumarea lui pe jumătate şi le petrec pe după o bârnă ce depăşeşte cu câteva laturi de palmă construcţia de lemn. Câinele, mai mult mort decât viu, e ridicat şi lăsat să atârne pe acest soi de spânzurătoare, care aduce, în miniatură, cu marile noastre eşafoade din Evul Mediu

Sagatak încearcă să scape, se zbate un pic şi când e aproape de ultima convulsie, Suluk desface laţurile. Cum se zice pe-aici, câinele meu „s-a uitat în ochii morţii”. Asta au şi vrut-o oamenii. De aici încolo, se va lăsa stăpânit. Se prăbuşeşte, fără cunoştinţă, la pământ, cu fălcile atât de contractate încât e nevoie de nişte capete de frânghie ca să i se ţină botul căscat.

Apoi, Kutaak apucă un ciocan şi-i sfarmă câte o măsea, pe fiecare parte a maxilarului superior. Amputat de cele două piese de bază ale superbei sale dentiţii, el nu-şi mai putea roade hamul.

— Jean, îmi spune Kutaak, de îndată ce-şi revine, îi dai de mâncare.

Chiar imediat?, am întrebat eu oarecum mirat.

— Bineînţeles. Trebuie să mestece carne ca să scape de cioturile de măsea care i-au mai rămas.

Până când voi avea şi alţi câini, îl duc pe Sagatak la capătul satului, dincolo de locul unde-mi depozitez carnea. O frânghie lungă de vreo zece metri legată de unul din bolovanii împrăştiaţi pe podişul ce domină marea îi va sluji de lesă.

14.
DRAMĂ ŞI SĂRBĂTOARE ÎN SAT

Sosirea elicopterului constituie întotdeauna un eveniment. Mai mult chiar decât radioul, el este cel care face legătura dintre sat şi restul lumii. Nu stă niciodată prea mult, o jumătate de oră maximum, în care timp unii debarcă iar alţii se îmbarcă.

Naja a plecat la Thule; în schimb, autobuzul zburător a depus la Savigsivik un bebeluş rozaliu, sosit direct din Danemarca după douăsprezece luni petrecute mai întâi în incubator, apoi la creşă; e rezultatul unei efemere legături dintre un danez şi drăgălaşa prietenă a lui Ralak, fireşte înainte ca ei să se fi combinat.

Tânăra mamă a venit să-şi ia pruncul şi l-a adus acasă în absenţa lui Ralak, plecat la vânătoare. Când tânărul s-a întors şi a găsit casa ocupată de acest intrus, s-a înfuriat groaznic şi l-a scos afară, la cheremul câinilor vagabonzi. Îngrozită, tânăra mamă s-a repezit după el, şi-a recuperat pruncul şi a pornit prin tot Savigsivikul să-i caute adăpost. Până la urmă, Puto, o femeie tânără şi drăguţă, de vreo treizeci de ani, a acceptat să-şi înţarce propriul copil — în vârstă de doi ani — ca să alăpteze pe cel mai recent locuitor al satului. Aceste evenimente sunt transmise de copii, a căror distracţie favorită e să umble din casă-n casă şi să colporteze tot ce-ar putea constitui un fapt divers, începând cu numărul focilor vânate de X şi terminând cu sturlubateca noapte pe care vecina a petrecut-o cu Y. Întâmplător, copilul picat din cer împlineşte exact un an şi această aniversare dă loc la mari festivităţi. Delicatesele abundă; ca să-i mai domolească paraponul feciorului, tatăl lui Ralak a pus la bătaie o parte din propriile sale rezerve. I-a invitat pe toţi locuitorii satului şi-i întâmpină alături de Puto, cei doi reprezentând părinţii copilului. Convivii se perindă de dimineaţă până seara,

felicitându-i pe tatăl şi mama adoptivă şi aducând daruri, lâneturi fine, cumpărate de la prăvălie. La un moment dat, copilul începe să gângurească. Imediat Puto se desface la cămaşă şi scoate sinul stâng, umflat de lapte şi greu. Micuţul îl înhaţă cu ambele mâini şi începe să sugă lacom. Apoi, sătul, zâmbeşte la toată lumea; din două lipăituri experte, Pluto şterge, întâi saliva şi picăturile de lapte rămase pe sfârcul ei foarte brun, apoi pe cele ce se scurg din guriţa pruncului. Odată îndestulat copilul, e rândul nostru să îmbucăm ceva. Ni se oferă *kivia,* un fel considerat aici ca fiind de mare lux. Primăvara, bărbaţii capturează păsări cu miile, cam câte cinci sute de mergule de familie. Sunt cusute în piei de focă şi luni de-a rândul aceste burdufuri sunt lăsate la conservat, pe sub diverse stânci. În zilele de sărbătoare — religioasă sau aniversare, ca cea de azi — sau iarna, când începe să lipsească hrana, sacii cu păsări sunt transportaţi în case ori cabane, să se dezgheţe. Ceea ce urmează se desfăşoară după un întreg ceremonial... Îl observ pe tatăl lui Ralak; cu precauţie şi solemnitate, taie, unul câte unul, firele care leagă burduful. Pielea se desface şi o îngrozitoare duhoare se răspândeşte imediat în toată încăperea, mai, mai să mă dea gata... Dar, pentru un eschimos, această duhoare e o minunată aromă de bucate fine, care-l atrage de departe. Deci, să rămânem şi să privim...

Mă uit cum fac alţii şi îi imit. Ca să îndepărtezi penele de pe păsările intrate în putrefacţie e suficient să le apuci cu vârful degetelor şi să apeşi uşor; penele se desprind imediat. În faţa mea stă Rozeta, fiica cea mică a lui Suluk. O văd cum duce la guriţa ei cărnoasă inima şi măruntaiele — pentru mine puturoase, pentru ea înmiresmate — şi muşcă pofticios din ele, făcând să ţâşnească două jeturi de zeamă neagră. Fac şi eu la fel. Mâncate crude, fezandate, dar incomplet dezgheţate, mergulele sunt delicioase. Acum, Rozeta a apucat între dinţişorii ei ţeasta păsării. Stropi de creier. E

rândul meu. Creierii curg, precum un nectar savuros şi proaspăt, inundându-mi gura. Iar intestinele, datorită seminţelor, ierburilor, grăunţelor înmagazinate în ele înaintea prinderii păsării, constituie e adevărată compensare a carenţei în vegetale de care suferim cu toţii. Fiecare dintre noi avea să mănânce între cinci şi zece mergule, alternându-le cu bucăţi de grăsime de focă, crudă şi îngheţată — delicios de dulci — totul stropit din belşug cu ceai fierbinte.

15.
STRIGOIUL

Mi s-a propus şi am acceptat să fac un nou drum până la Dundas. Fireşte pană de motor la ducere: injectorul. Ulterior, aveam să aflu că, din pricina temperaturilor joase din timpul iernii, metalul rezervoarelor de carburant „transpiră” primăvara, ceea ce ducea, evident, la rapida lui deteriorare. Şi tot evident, injectorul era singura piesă pe care n-o cumpărasem în dublu la Jakobshavn. Ghinion! Mai mult ca sigur că, la întoarcere, o să mă lase.

Navigaţia devine mai dificilă. Nopţile sunt tot mai lungi, sunt nevoit să merg douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru, o bună parte a drumului făcându-se pe întuneric, printre sloiuri.

Kutaak mă rugase să-i cumpăr un binoclu. La magazinul american din Dundas mi se fac însă greutăţi: ca să poţi achiziţiona fleacul acesta e nevoie de o legitimaţie militară. O daneză, care la prima vedere mi s-a părut drăguţă şi simpatică, se apropie de mine şi-mi spune:

— Am o legitimaţie de liberă şedere la baza militară, aşa că, dacă doriţi, pot să vă cumpăr eu.

Primesc oferta ei, îi mulţumesc, încerc binoclul, sporovăind în acelaşi timp, ba de una, ba de alta. E curioasă să afle ce fac aici iar eu îi răspund cu toată sinceritatea, povestindu-i de vânătorile şi drumurile mele, precum şi despre motivele pentru care am rămas la Savigsivik.

Ce bine ar fi fost să-mi fi ţinut gura! Aşa, m-am trezit închis la postul de poliţie, o baracă la fel cu toate altele, dar afişând o prea frumoasă placardă pe care sta scris „Politi”. Ori cucoana s-a speriat de pomană, ori era un caraliu cu fustă.

Controlul identităţii!

— Cunoaşteţi Moriusaakul? mă întreabă funcţionarul de la registratură, un danez.

— Insula care se găseşte în largul mării, dincolo de capul Atholl, mai la nord de intrarea în golf?

— O cunoaşteţi?

— Câtuşi de puţin.

— Şi totuşi, aţi fost văzut acolo.

— Cu neputinţă.

— Se pare că veniţi noaptea, să-i speriaţi pe moşneguţii de-acolo.

— Să-i sperii noaptea pe moşneguţi?...

— Unul dintre ei pretinde, chiar, că a tras în dumneavoastră şi v-a rănit la umăr.

— Cum era să tragă dacă n-am fost decât până la Dundas, însoţit de fiecare dată de un vaporaş din Savigsivik pe care, de altfel, îl puteţi vedea ancorat în radă?

— Se spune că aţi fi un strigoi.

— Un strigoi?

Ori am picat din cer, ori cerul strămoşilor mei gali mi-a picat în cap!

— Recunoaşteţi şi dumneavoastră că ceva nu-i normal. Ştiţi prea bine că districtul e interzis turiştilor tocmai în scopul protejării populaţiilor autohtone din Extremul Nord, iar eu sunt însărcinat cu controlul intrărilor de persoane străine de district. În fiece săptămână un avion aterizează aici, toţi noii veniţi sunt înregistraţi, în afară de dumneavoastră, despre care nu ştiu pe unde aţi venit şi nici nu v-am văzut vreodată.

— Dar am mai venit la Dundas, am fost văzut la cinema, la cantină. În schimb eu n-am avut timp să vizitez nici „Casa Vânătorilor” şi nici măcar prăvălia! Poate că, dacă m-aş fi putut duce, cei din Moriussak m-ar fi întâlnit acolo!...

Şi cum funcţionarul rămânea impasibil, am continuat, înfierbântându-mă un pic:

— Bănuiesc că cel puţin de traversarea mea aţi auzit? De unul singur! O mie cinci sute de kilometri de unul singur, de la Jakobshavn până la Savigsivik, numai şi numai ca să pot

vedea vechea Thule, cea dintre gheţuri. E ceva, nu-u? Din păcate, legea nu a prevăzut un asemenea caz. Deci, am fost nevoit să trec peste lege!

— Păi tocmai aici e buba: eschimoşii sunt îngrijoraţi, se agită. Pretind că e cu neputinţă ca cineva să fi rezistat furtunii în acea perioadă a anului. După părerea lor, sunteţi un strigoi. Şi, la urma urmei, ce-mi dovedeşte mie că n-aţi fi cu adevărat, unul?

M-a umflat râsul de-a binelea. Vorbea oare serios?

— Bun, de acord, prezenţa mea pe teritoriul bazei e ilegală în măsura în care n-am venit cu avionul. În schimb, transport, cât se poate de legal, pasageri şi corespondenţă din însărcinarea administraţiei, după care mă voi înapoia în satul meu.

— Când vreţi să plecaţi din Savigsivik?

— Voi rămâne acolo, cu siguranţă, toată iarna.

— Dacă vreţi să rămâneţi, aveţi nevoie de un permis de şedere.

Un permis! Ca să trăieşti la marginea Polului Nord! Încep să mă calce zdravăn pe nervi birocraţii ăştia cu controalele lor de identitate, cu ilegalitatea în care mă aflu, cu permisul de şedere şi alte marafeturi! Până la urmă, după o discuţie destul de aprigă ajung la concluzia că e în interesul meu şi mai prudent să obţin, totuşi, o viză oficială. Situaţia rămâne însă critică, pentru că nu voi căpăta răspuns înainte de patru-cinci săptămâni, ceea nu este foarte încurajator când e vorba să-ţi organizezi „hibernarea”.

Ceva mai târziu aveam să aflu şi povestea despre, *Qivipoq*, omul care a pornit de unul singur peste gheţuri şi a pătruns în munte, înfruntând furtuni, zăpezi, gheţari. Fără un tovarăş e cu neputinţă, să supravieţuieşti acestei naturi ostile; deci, dacă *Qivipoq* revine, după o asemenea escapadă, o face doar sub forma lui *Qivitoq,* dar nu mai este o persoană reală, ci un spirit rău, un strigoi. Legenda e îndeajuns de prezentă în

spiritul eschimoşilor ca să facă din mine, după traversarea capului Melville, reputat ca imposibil de trecut în condiţiile pe care, le-am suportat, strigoiul de care vorbeam şi ca cei din Moriussak — care auziseră doar, despre mine — să creadă că m-au văzut aievea printre ei...

16.
LOCUIESC LA SULUK

Cea de-a treia săptămână a lui septembrie

Nu mă înşelasem, necazurile mecanice au continuat, aşa că l-am rugat pe Aqaluq să comande, prin radio, un injector la Thule. Pentru moment, însă, iată-mă în imposibilitate de a ieşi în larg.

Frigul devine din ce în ce mai intens, mai ales noaptea, şi trebuie să mă gândesc la o locuinţă pentru durata iernii. E adevărat că în ziua în care am făcut plonjonul în Arctica, Ralak mi-a propus să locuim, tus-patru, împreună, adică el, prietena lui, Naja şi cu mine, dar propunerea aceasta a căzut de la sine prin plecarea Najei. Aş putea să locuiesc şi la familia fostei mele iubite, ai ei ştiu că sunt un bun vânător şi n-ar avea nimic de obiectat. Până la urmă însă aş prefera să locuiesc la Suluk, tatăl meu adoptiv, unde m-aş simţi mult mai liber.

I-am suflat lui Peter o vorbă în acest sens, într-o zi pe când vânam vulpi prin coclaurile din spatele satului. Părerea lui a fost că nu va exista nici o obiecţie.

Peter l-a prevenit pe taică-su şi, la vreo două sau trei zile după discuţia avută, m-am înfiinţat la ei. Aici însă nu merge să spui, aşa, pe nepusă masă: „Vino să dormi la noi”, ori: „Mi-e frig, pot dormi la tine?”.

Există o groază de convenţii tacite ce trebuiesc respectate.

— Am venit să-ţi fac o vizită, i-am zis eu lui Suluk.

— Cum merge? m-a întrebat ei. Nu-i prea frig pe vasul tău acum?

— Ba da, îngheţ pe el.

Şi aşa mai departe... Dar, în aceeaşi seară de 18 septembrie, eram gata instalat. Şi iată-mă în familie. El, Suluk, e din Upernavik, unde a avut vreo două sau trei neveste, toate răposate, şi mai mulţi copii. A venit aici cu

două din fetele sale şi cu Peter şi s-a recăsătorit cu Luiza, mai vârstnică decât el cam cu zece ani, deci având în prezent pe puţin şaizeci.

Cea mai mare dintre fete a plecat — măritându-se, cred — iar cea mică, Rozeta, are treisprezece ani. E o adevărată surioară pentru mine, gentilă, plină de atenţii, dulce şi foarte eficace în treburile casei. Urmează atentă sfaturile mamei sale adoptive, care o învăţă migăloasa meserie de femeie. O văd, în fiecare zi, preparând pieile fratelui său Peter, ceea ce n-o împiedică să meargă la şcoală sau să se joace cu prietenele sale, care, ca şi ea, sunt prea mari ca să mai fie fetiţe şi prea mici pentru o domnişoară. La vârsta lor însă, nici fetele şi nici băieţii de aici nu mai cred în povestea cu barza...

Locuind la Suluk, aflu pe rând tot soiul de amănunte în legătură cu viaţa unei familii de eschimoşi, trăind în zilele noastre, dar izolaţi într-un sătuc din Extremul Nord, viaţă foarte diferită de cea din Jakobshavn. Europenii îşi imaginează, de pildă, că eschimoşii sunt murdari. Greşeală. Eschimosul îşi spală foarte des mâinile cu zăpadă, după care le şterge de carâmbii cizmelor sale din blană de focă. E drept că grăsimea de focă lasă urme pretutindeni, pe mâini, pe cizme, prin casă, dar el are grijă ca ea să nu ajungă să slinoşească chiar totul. De valtfel, consumul de hârtie supranumită „igienică” e de-a dreptul impresionant, ea slujind drept şerveţele, cârpe de vase etc.

La şcoală, copiii primesc, de îndată ce vin, o cană de lapte (fireşte din lapte-praf) pentru că mulţi n-au apucat să îmbuce nimic înainte. Sunt deprinşi şi cu igiena: fiecare dintre ei capătă o periuţă de dinţi, i se explică la ce şi cum se foloseşte şi-i poţi vedea cum dimineaţa şi seara îşi spală, conştiincioşi, dinţii.

Mă număr şi eu printre cei care frecventează regulat şcoala, dar la seral. Întâlnesc acolo şi puştani de treisprezece-paisprezece ani, dar şi câţiva adulţi.

Învăţ, cot la cot cu ceilalţi, scrisul şi cititul; învăţ să formez acele cuvinte compuse care, pentru noi, europenii, par să se metamorfozeze şi să se întrepătrundă într-un mod misterios. Vă ofer un mic exemplu:

O cizmă: kamik.

Cizme: kangmit.

Îmi pun cizmele: kamilerpunga.

Şi-a pus cizmele: kamilersimavoq.

Ne vom pune cizmele: kamilersaugut.

Vă puserăţi cizmele: kamilerause.

Pune-ţi cizmele: kamilerniarit!

Ei au obiceiul să-şi pună cizmele: kamilertarput.

E adevărat c-ar trebui să ne punem cizmele: kamilertugssau galuarpugut.

Îţi poţi pune cizmele pentru că sunt uscate: panerermata kamilersinnauvutit.

Posibilitatea de a începe să devii mai independent: nangminerssornerulernigssaq.

Învăţătorul groenlandei de aici face cursurile în limba maternă şi nu în daneză ca la Jakobshavn. Antrenamentul acesta intensiv îmi va îngădui să pot discuta mai nuanţat cu locuitorii din Savigsivik.

20 septembrie

Cam de pe la 10 septembrie, balenele au început să treacă, în cârduri, prin dreptul Savigsivikului. Imediat, copiii s-au pornit să alerge din casă în casă strigând: „Balene, balene!” De fiecare dată e o adevărată îmbulzeală, bărbaţii lasă cu toţii baltă orice treabă, să se echipeze la iuţeală şi s-o ia la vale, spre plajă.

Abia se iscaseră zorile — zorile groenlandeze — când a răsunat binecunoscutul strigăt: „Balene-e-e!” M-am extras în grabă din sacul meu de dormit; Suluk şi Peter sunt deja în picioare. Tragem pe noi cât putem mai repede trei-patru

pulovere, unul peste altul, pantalonii, ciorapii, cizmele, hanoracele; înhăţăm din goană bonetele matlasate, puştile, cartuşele. Frigul de-afară ne trezeşte mai abitir ca un duş. Până la ţărm facem un veritabil cross. Pe tot întinsul mării, nici urmă însă de aripioare dorsale sau jeturi de apă. Trebuie să procedăm la fel ca ceilalţi care se opresc o clipă să observe, pleacă, aleargă mai departe, se vânzolesc pe faleză sau pe plajă. O balenă se poate ivi în orice moment şi în oricare loc.

Din depărtare se aude un foc de armă; s-ar putea ca vânătorul să nu-şi fi atins ţinta, dar e un indiciu pentru ceilalţi încotro să se îndrepte. Imediat, două şalupe cu motoare ausbord sunt lăsate la apă. În fiecare din ele se îmbarcă doi oameni. Primul porneşte motorul şi asigură direcţia, celălalt apucă vâslele, să-l ajute să treacă de bariera brizanţilor. Apoi, ambarcaţiunea se depărtează şi descrie o curbă largă, ca să taie calea balenelor şi să le dirijeze înspre ţărm. Postat la prova şalupei, vânătorul trage în apă sau chiar în uriaşul cetaceu dacă acesta iese la suprafaţă. Pe mal, domneşte o activitate înfrigurată. Unii dintre oameni, printre care şi eu, aleargă urmărind vânatul şi trăgând, nu într-o ţintă anume, ci dincolo de zona în care se presupune că ar fi balenele. Toate aceste gloanţe care izbesc crestele valurilor, îi înspăimântă pe giganţii mărilor, mânându-i, treptat, treptat, către coastă. Ceilalţi, desprind în acest răstimp patru sau cinci caiace de pe cavaleţii lor de lemn, fixaţi în stâncile de pe ţărm, şi le transportă în fuga mare prin bolovănişul negricios cu care e presărată partea aceasta a insulei. Toate plecările seamănă între ele; îl zăresc pe Suluk instalându-se în caiacul său, îl văd pe Peter cum îşi ţine fragila ambarcaţie de pupa, cu prova spre larg; când valul o va sălta pe aceasta din urmă, vânătorul îşi propulsează caiacul către larg vâslind din răsputeri ca să înfrângă hula, curenţii şi vântul. Apoi, încarcă puşca şi verifică harponul. Gloanţele celor care sunt pe post

de hăitaşi îi vor şuiera, nu o dată, pe la urechi, dar omul din caiac are încredere în îndemânarea ţintaşilor. Sigur, în asemenea ocazii, e mai bine să nu ai în sat un vrăjmaş care să-ţi poarte prea tare pică! Cine ştie, poate că azi va avea norocul să-şi planteze harponul în ceafa balenei. Atunci, el va fi unul din eroii zilei.

Astăzi, această cinste avea să-i revină lui Ralak.

Odată harponată, balena este ucisă cu focuri de armă; apoi, o şalupă cu motor o ia la remorcă şi o aduce până la ţărm, unde este trasă afară din apă cu ajutorul frânghiilor, tranşată în bucăţi şi împărţită pe loc. Se utilizează totul din ea, cu excepţia plămânilor, ficatului şi a sângelui, care sunt aruncate în mare.

Fiind unul dintre cei care am nimerit balena — e drept, o singură dată, dar sunt mulţi în situaţia mea — am dreptul, la fel ca şi ei, la o bucată de *matak* pe care o devorez pe loc, în tovărăşia celorlalţi vânători.

Suntem blocaţi de furtună, blocaţi de-a binelea. Profit de această pauză ca să-mi alcătuiesc, cu încetişorul, viitorul meu atelaj. Am şase câini, dintre care unul a fost cumpărat de la tatăl Najei şi doi, la un preţ foarte pipărat, de la Angmalortok, un băiat foarte simpatic, cu care m-am împrietenit la iuţeală. Cum însă câinii provin din haite diferite, dificultatea e să-i obişnuiesc cu traiul în comun şi, mai ales, în bună pace.

La Jakobshavn, câinii erau legaţi de ţăruşi, dar aici solul nu îngăduie aşa ceva. Am procedat după metoda locală, împărţindu-i în grupe de câte trei şi legându-i cu câte o frânghie lungă, de vreo zece metri, de un bolovan mai zdravăn, îngropat apoi sub zăpadă. Alegerea terţetului se face fie în funcţie de afinităţile manifestate de animale, fie dimpotrivă; în felul acesta, sunt deprinşi să se suporte reciproc, chiar dacă nu se iubesc. Voi proceda la fel şi când va fi să-i înham, nu de alta, dar ca să evit dramele. În ceea ce-l

priveşte pe Sagatak, fiorosul dulău se acomodează foarte bine cu mine şi sunt sigur că va deveni unul din câinii mei cei mai buni. A fost însă nevoie să-l învăţ că-i sunt stăpân, că sunt „cel care dă de mâncare”; o săptămână întreagă a stat flămând înainte de a mă lăsa să mă apropii de el şi de a accepta bucăţile de carne pe care i le tot ofeream.

În paralel, mi-am dat la făcut sania, ceea ce îmi aduce aminte de Kuvdlorssuak şi de construcţia caiacului, căci şi aici, ca şi acolo, treaba nu merge prea repede. Am însă grijă ca la fiecare din vizitele pe care le fac tâmplarului să observ cum potriveşte scândurile şi cum le fixează cu o sfoară de nailon de grosimea unei ţigări, pe care o înnoadă foarte strâns. Din fericire, învăţasem încă de pe când mă aflam la Jakobshavn, să croiesc şi să cos hamuri, folosind în acest scop chingi groase din bumbac. Profit de pauza forţată la care sunt constrâns, ca să le confecţionez pe măsură ce haita mea creşte. Biciul îl am încă de mult, din ziua în care i-am explicat Foarte-Foarte-Marelui- Bărbat că vreau să-mi alcătuiesc un atelaj. Atunci, el mi-a declarat:

— Îţi trebuie un bici. Ai aşa ceva? Nu? Bine, adu-mi o bucată de piele şi am să-ţi fac eu unul. Va trebui însă să-mi dai tot trunchiul focii, fără să-l spinteci în prealabil.

Ceea ce am şi făcut: i-am dus o focă, fără cap şi coadă, pe care el a încredinţat-o, pe dată, nevestei sale. Aceasta a epilat-o fir cu fir, după care Foarte-Foarte-Marele-Bărbat a început să decupeze din acest trunchi o fâşie lungă, aşa cum se cojeşte, de pildă, un măr sau o portocală, de la un pol la celălalt, răsucind mereu fructul şi având grijă ca jupuiala să nu se rupă nicăieri. Fâşia de piele rezultată măsura zece metri cărora avea să li se adauge un metru de frânghie de nailon, aceasta din urmă slujind la biciuitul câinilor. Mânerul, din lemn, măsoară cam şaizeci de centimetri. În ansamblu, obiectul e frumos, dar ideea de bici îmi displace profund.

Cea de a treia săptămână a lui septembrie

Afară s-a făcut frumos, dar nu pot ieşi la vânătoare din pricina blestematului acela de injector! Aş vrea să mai reziste măcar un pic, aşa că demontez piesa şi intru în cabină unde aprind primusul ca sa pot face lipiturile. Zgomotul e infernal! Când ies, Maccor cel ştirb, care se află împreună cu alţi doi flăcăi pe puntea şalupei sale ancorate la trei-patru metri de „Nanok", îmi spune pe tonul cel mai firesc din lume:

— Păcat, mare păcat că ai stat închis în cabină. Un narval a trecut chiar între navele noastre...

— Ah, ce ghinion!

— Aproape că s-a frecat, în trecere, de carena ta. Îl împuşcai de la jumătate de metru!

În acel moment, ei se aflau încă pe ţărm. Alţii s-au şi pornit în urmărirea lui. Nenorocită zi! Injectorul mort şi colţul de narval care-mi scapă printre degete! Adică, o mie sau poate chiar două mii de coroane (preţul e în funcţie de grosimea colţului) duse pe apa sâmbetei!

Scârbit de moarte, montez la loc motorul. Eram pe punctul de a prinde capacul la locul său când aud uruitul elicopterului, anunţat prin radio de la Dundas, în cazul că starea timpului va permite zborul. E prea devreme ca Naja să se reîntoarcă, dar, oricum, sunt mulţumit, fiindcă mi se ceruse să fac eu pe poştaşul dacă vremea va rămâne rea. Nu eram deloc încântat să cârpesc în grabă motorul, să plec la drum, să navighez fără oprire şi, cu atât mai puţin, să am de înfruntat o furtună. Nu zic că nişte bani nu mi-ar fi prins bine, dar există şi riscul să-ţi laşi pielea, iar omul trebuie să ştie să se oprească la momentul potrivit. Pe de altă parte, e destul de greu să refuzi un serviciu comunităţii în care trăieşti... Eqortoq a venit cu barca, să-mi aducă injectorul cerut prin radio la Dundas. L-am montat sub privirile sale curioase şi intrigate; mă bucur, fiindcă lucrul acesta o să se afle fără întârziere, or, de la o vreme, simţeam că vânătorii din sat începuseră să se cam

îndoiască de cunoştinţele mele în materie de mecanică. Chiar şi cei care mă apăraseră până acum cu înverşunare... E destul de greu să-i faci pe oamenii aceştia să priceapă că o piesă spartă e o piesă spartă şi că improvizaţia îşi are — chiar şi pentru ei, atât de ingenioşi — limitele sale.

În sfârşit, pe la 6 seara, motorul a început să duduie. Încântat, am pornit spre casa lui Suluk.

— Jean, azi e sărbătoare! În timp ce lucrai la motorul tău, am ucis un narval!

— Te pomeneşti că era cel care s-a frecat de carena mea! zic eu şi-i povestesc ghinionul pe care l-am avut.

— Bun, declară el, de plătit chirie nu plăteşti pentru că eşti fiul meu adoptiv, dar de băut ai să dai, drept răsplată pentru ostenealã. Mai ales că nici nu ţi-ai ridicat întreaga raţie!

Fac deci un salt până la Aqaluq, îi mulţumesc pentru injector, primesc de la el banii pentru cele două curse la Dundas şi profit de ocazie să întreb cum funcţionează băncile din Groenlanda. Îmi imaginez că fac şi oficiul de C.E.C. şi aş vrea să-mi depun banii.

— Întreabă-l pe omul care tocmai intră, e controlorul general pentru districtul Thule. A sosit cu elicopterul şi va rămâne aici câteva zile. Cel despre care vorbea e un nordic cu ochi albaştri, cu trăsături aspre şi pielea feţei tăbăcită. Are părul cărunt, mişcările sigure, îmbrăcămintea e de bună calitate: un om de afaceri european sută în sută! Mă adresez în daneză, dar Aqaluq şi cu nevastă-sa continuă să-mi vorbească în groenlandeză, ceea ce face, aproape imediat şi vizitatorul. Mă uit mai atent la ei şi-mi dau seama că e metis.

Mă asigură, în mod oficial, că am fost acceptat să locuiesc aici fără viză, oricât timp voi dori. E foarte posibil ca această favoare să-mi fi fost acordată datorită spectaculoasei mele croaziere solitare către nord. În prezent, nu există unul în tot districtul care să nu cunoască peripeţiile acestei călătorii. Dar se prea poate ca la baza acestui acord al oficialităţilor să fi

stat faptul că am învăţat limba, ori că m-am adaptat perfect climei şi moravurilor... Principalul e că am fost acceptat ca şi când m-aş fi născut pe aceste meleaguri.

Conversez dezinvolt cu impozantul meu interlocutor, având mereu grijă să-l consider ca pe cineva de aici şi nu ca pe un mare „boss” venit de pe continent, procedeu care pare să-i placă, spre deosebire de modul în care i se adresează Aqaluq şi nevastă-sa, extrem de deferent, ca să nu zic altfel.

Singurul inconvenient e că, din când în când, trebuie să-mi fac urechile pâlnie de gramofon, pentru că tipul vorbeşte cu accentul din Angmagssalik, oraş de pe coasta de est, accent pe care nu-l cunosc.

Intr-un târziu, îmi aduc aminte şi de Suluk care mă aşteaptă şi-i cer lui Aqaluq nişte bere.

— E prea târziu, prăvălia ar fi trebuit să fie demult închisă, n-am nici o cutie aici, toată berea e depozitată la dracu-n praznic...

— Bun-bum, bere n-ai, dar poate ai ceva corespondenţă?

— Aşteaptă, să mă uit.

Primisem o singură scrisoare. Era de la Peggy. Am luat-o şi am citit-o în lumina petromaxului de afară. Mă anunţa că a sosit cu bine acasă şi îmi vorbea de noua sa viaţă. Printre altele, îşi reluase studiile de medicină.

Înainte de sosirea elicopterului, viaţa mea ar fi putut urma trei căi perfect diferite: să rămân aici, să fiu obligat să plec şi, atunci, a treia posibilitate, fie să-l regăsesc pe fratele meu Serge, fie pe Peggy.

Acum, scrisoarea m-a anunţat: Peggy este pierdută pentru mine. Să-l caut pe Serge? Habar n-am pe unde e şi cum se descurcă după ce a părăsit marina. N-am mai primit o veste de la el de luni de zile. Cine ştie, poate că se îmburghezeşte lângă vreo muieruşcă oarecare şi atunci, adio velier!

Să rămân aici? Acum sunt autorizat, cu toate că n-am o hârtie oficială în acest sens? Să devin un bun vânător, în

ciuda faptului că mă cam lasă vederea? (Noroc că s-au inventat ochelarii!). Dar crescătoria de ursuleţi polari? Totul e imposibil, totul e perfect posibil! Principalul e să nu renunţi niciodată la ceea ce ţi-ai propus, să-ţi urmezi crezul până la ultima limită!

În aşteptarea unei decizii, îi scriu lui Peggy o lungă scrisoare; între timp se porneşte o năprasnică furtună de zăpadă. Las totul dracului, înhaţ din goană lanterna electrică a lui Peter — afară e beznă — şi gonesc până la ţărm. Ancora lui „Nanok” a derapat, nava s-a smuls din amare şi a dispărut. Mă reped imediat să-i cer ajutor lui Maccor, căci i s-a întâmplat şi lui acelaşi lucru când a fost ultima furtună. Şi iată-mă pe semi-epava lui; motorul tuşeşte şi gâfâie, Maccor îl tot descântă, şalupa se urneşte de bine de rău, eu trec la cârmă.

Nu se vede mai nimic prin vârtejurile albe, aşa că mă orientez, ca de obicei, după curenţi, valuri şi vânt. Şi pentru că veni vorba de vânt, trebuie să spun că cel de-acum e cum nu se poate mai scârbos, trecând în vijelie peste insula Savigsivik, ca să se năpustească spre nord-vest; nu încape îndoială că „Nanok” e mânat fie către capul York, fie spre larg.

Singura sursă de lumină de la bord e lanterna lui Peter, cu bateria pe jumătate consumată. E prea puţin ca să poţi chestiona, în plină beznă, fantomele nopţii arctice. Insula Savigsivik e undeva departe, în urma noastră. Ba ici, ba colo, apar, derivând, aisberguri sau bucăţi de banchiză mari cât „Nanok”, mase compacte ce se desluşesc vag prin faldurile ninsorii, înşelătoare umbre. Înaintăm, făcând zigzag după zigzag.

Zadarnic încerc să scotocesc noaptea cu fascicolul luminos al lanternei; e mult prea slab, trebuie să ne apropiem de forma alburie ce se desprinde înaintea noastră ca să constatăm, de fiecare dată, că e doar un perete de gheaţă

sfărâmat. Şi aşa, menţinându-ne pe direcţia vântului, până la următoarea alertă.

Suntem de patru ore pe drum. Brusc, sar în picioare:

— Uite, acolo, în faţă şi un pic la dreapta!

Îndrept prova şalupei direct spre o formă ceva mai întunecată decât celelalte.

— E „Nanok”, mă asigură Maccor.

Cuterul meu e salvat. În ciuda hulei — din fericire, nu prea puternică — sar pe puntea lui.

— *Sunana piumavutit?* îl întreb pe Maccor, mulţumindu-i că m-a însoţit. Adică: „Ce-aş putea face pentru tine, ce ai dori în schimb?”

— *Naluara* („nu ştiu”).

Mi-ar fi plăcut să-i ofer un dar pentru ajutorul pe care mi l-a dat ca să-l salvez pe „Nanok”, credinciosul meu tovarăş, şi aş fi preferat ca Maccor să-mi fi spus pe loc cam ce şi-ar fi dorit. Zic că aş fi preferat, fiindcă la câteva zile mai târziu, Maccor avea să-mi facă un pocinog care m-ar fi putut costa foarte scump!...

17.
MOTOARE ŞI CERERI ÎN CĂSĂTORIE

Ultimele zile din septembrie

Ah, motoarele astea! Prima parte a zilei am petrecut-o şurubăind la motorul lui Maccor, şi mai rablagit după mica noastră plimbare prin ninsoare, iar apoi la al meu. Am injector, merge perfect, în schimb acum îmi curge ulei din pricina unui şurub păsuit.

Aveam nevoie de nişte spirale de sfredel, aşa că m-am dus la Suluk pe care l-am găsit bosumflat şi prost dispus cum e, în treacăt fie zis, din ziua în care n-am reuşit să-i ofer porţia mea de bere.

— Spirale? Nu ştiu pe unde sunt, le-am pierdut. Ai face mai bine să mănânci ceva.

Am mâncat deci, după care am ieşit, fără să spun o vorbă. Când m-am întors, adunasem de prin sat toate bucăţelele de fier care semănau cât de cât a şurub.

— Ce naiba vrei să faci cu astea? m-a întrebat Suluk. Du-te sus şi adu menghina!

Până la urmă, tot scotocind printre troacele sale, Suluk a descoperit şi spiralele rătăcite, dar a trebuit să muncim trei ceasuri încheiate, Suluk, căruia îi trecuse între timp posomoreala, Peter şi cu mine, ca să practicăm, un orificiu axial. Am montat motorul la loc şi am ieşit pe mare, să fac un tur de probă. Nu-i chiar ce mi-aş fi visat, dar merge.

Între timp, s-a stârnit din senin o furtună de zăpadă atât de violentă, încât a fost nevoie ca toate navele din sat să fie duse la adăpost, în zona de nord-est a insulei, acolo unde configuraţia coastei prezintă o serie de intrânduri adânci. Aici, banchiza nu se desprinde, practic, niciodată de ţărm. Se ajunge apucând-o pe un soi de şenal aflat între Savigsivik şi continent, se ancorează direct pe gheaţă şi se aşteaptă ca furtuna să treacă.

Se pare, de altfel, că această serie de furtuni reprezintă un fenomen cu totul neobişnuit pentru luna septembrie, creând tuturor greutăţi suplimentare, mai ales că marea e atât de agitată, încât nici vorbă să se poată ieşi în larg.

Acasă, Luiza, nevasta lui Suluk, nu ne dă decât oase de ros; metodă verificată de stimulare, foamea şi o burtă goală îl fac întotdeauna pe vânător să fie mai activ. Dar oricât de motivată ar fi o ieşire după vânat, ce te faci cu elementele dezlănţuite? Suluk, care găseşte că m-am cam blegit şi pune treaba asta pe socoteala faptului că mă gândesc mereu la Naja — ceea ce nici măcar nu este întru totul inexact — mă îndeamnă:

— Uit-o! Astă seară e bal, du-te şi dansează!

„Balul” e de fapt o petrecere, organizată când la unul, când la altul.

— Găseşti una care-ţi place, îi propui să ieşiţi să luaţi o gură de aer şi, hop! cu ea în zăpadă!

— Păi sunt cel puţin zece-cincisprezece grade sub zero, nu m-am stăpânit să remarc.

— Ei şi? Pentru un sfert de oră! După aia vă întoarceţi şi vă încălziţi dansând!

Viaţa eschimoşilor e aspră şi grea, la ce să şi-o complice şi mai mult! Înţeleptele sfaturi pe care mi le dă nu-l împiedică câtuşi de puţin pe Suluk să mi-o rezerve pe micuţa sa Rozeta, lucru bine cunoscut acum de tot satul.

— Peste patru ani va avea şaptesprezece ani, ai s-o poţi lua de nevastă, îţi va face copii, căci va avea vârsta trebuincioasă, şi va şti de minune să prepare pieile...

Iată logosul pe care mi-l serveşte din când în când „tăticul” meu. Plăcute proiecte, nimic de zis, dar vizând un viitor cam îndepărtat; or, pentru mine, important e cum vor evolua lucrurile dacă Naja n-o să se mai întoarcă, dacă odată stagiul terminat va opta, de pildă, pentru un post undeva în sud? Atunci, va trebui să mă organizez altfel...

Până una, alta, însă, pot locui şi mânca aici. Fireşte, aduc şi eu anumite alimente — pâine, zahăr, ceai, margarină — pe care le cumpăr de la prăvălie. De asemenea” contribui şi la încălzire. Suluk şi Peter sunt amândoi vânători, lucru care mă aranjează pentru că ne ajutăm reciproc, dar nu-i mai puţin adevărat că viaţa aceasta comunitară mă cam apasă.

De îndată ce vânătoarea va reîncepe, voi avea nevoie de o femeie care să-mi prelucreze pieile. Ofertele curg, nu asta-i problema! Există, de pildă, o tânără şi simpatică persoană, de vreo douăzeci de ani, despre care se spune că „nu face mofturi” (ceea ce nu ştiu dacă mi-ar conveni până la urmă!) şi care trăieşte împreuna cu fetiţa, ei şi cu bunică-sa. Dar mai este şi Foarte-Foarte-Marele-Bărbat care tare şi-ar mai dori să-mi opresc alegerea la fiică-sa, sora lui Kutaak. O familie de vânători, deci. Până să mă fixez, examinez casele. Este exclus să capăt una nouă — din acelea cu pereţii dubli, izolaţi cu vată de sticlă — dar am reperat o casă veche, construită după tipicul de altădată, din pietre plate şi turbă, şi care urmează să fie demolată la anul. E locuită în prezent de o pereche de bătrâni, fără copii, care-şi construiesc o locuinţă nouă, standardizată, după nişte instrucţiuni redactate în groenlandeză, putând fi asamblată prin forţe proprii. Odată eliberată, vechea casă va costa mai nimic, ba poate că ne va fi împrumutată, mie şi Najei — admiţând că revine — de către comunitate.

18.
PARTEA MEA DE BALENĂ

Ce caraghios am fost, vorbind de comunitate! Ieri m-am simţit pur şi simplu expulzat din ea!

Majoritatea vânătorilor plecaseră, rămăsesem doar câţiva în sat. Tocmai dădeam hrană la câini, când au apărut balenele. Întrucât mă aflam chiar pe stânci, am fost dintre cei care au tras primii şi din cea mai bună poziţie, nimerind de două ori ţinta.

Vânătoarea şi-a urmat cursul, balena a fost ucisă, trasă la ţărm şi ş-a trecut la tranşarea ei. Mă pregăteam să tai bucata ce mi se cuvenea, când Otokarssuak, decanul de vârstă al satului, şi Eqortoq m-au dat la o parte:

— Nu, nu, tu n-ai dreptul!

— Am nimerit-o de două ori! Odată lângă ochi şi odată chiar în piept! am ripostat şi le-am arătat găurile provocate de gloanţe.

— Uite că eu n-am nimerit-o niciodată, dar am totuşi dreptul! mi-a rânjit în nas bătrânul şi a plecat râzând, cu sania plină de carne. M-am dus şi eu la ale mele, cu mâinile goale şi sufletul trist.

M-am hotărât să abandonez orice luptă şi să-i spun lui Kutaak istoria cu balena. În fond, el e şeful vânătorilor, el trebuie să arbitreze diferendele, conform legiuirilor din strămoşi. În plus, ţine la mine. Iar taică-su, Foarte-Foarte-Marele-Bărbat, ţine şi mai mult. Pentru ei, sunt în continuare cel care a „făcut” capul Melville. Adesea, întâlnindu-mă, bătrânul mă ia de braţ şi-mi repetă că, vieţile noastre sunt de-a pururi legate prin această aventură, pentru că şi el a privit în ochii morţii când s-a răsturnat cu caiacul. Mai e şi fiica lui care are douăzeci şi şapte de ani şi, deşi sunt favoritul tatălui, numără destui pretendenţi mai asidui ca mine... În

ceea ce mă priveşte, următorul elicopter va decide şi soarta mea.

Odată, la o vânătoare de balene, am avut chef să fixez pe peliculă câteva scene, aşa că mi-am luat aparatul din cabină să-i surprind pe oameni în plină acţiune.

A doua zi, Kutaak, mai marele peste vânătorii de-aici, m-a invitat la el. Eram la cafea, când îl văd cum scoate apa raiul său şi începe să se învârtă în jurul meu, prefăcându-se că fotografiază.

— Fac ca tine, fac ca tine, repeta el râzând,

De atunci, m-am abţinut să mai pun mâna pe aparat. Până atunci mă comportasem la fel ca oricare dintre ei, vânând, flecărind, mâncând, râzând laolaltă, acceptat fără rezerve. Pesemne însă că mania asta a noastră de a fixa pe peliculă orice lucru mai interesant îi deranjase de-a binelea. (Ironie a sorţii, la developare întreaga bobină a ieşit neagră şi n-am nici o imagine a vieţii mele la Savigsivik.)

Astăzi, eram acasă şi mi-am scos carnetul de notiţe; imediat, Peter s-a apropiat şi mi-a spus:

— Nu mai nota mereu, e un sfat pe care ţi-l dau, daca vrei să trăieşti în continuare ca noi şi printre noi. *Inuiţii* (fiinţe superioare) vorbesc, decid, puterea lor e mare şi cuvântul rostit le e de ajuns. Dacă te ţii de scris, să ştii că n-o să ţi se mai deschidă nici o uşă.

Ştiu că de unul singur e imposibil să supravieţuieşti aici. Va trebui, deci, să sacrific şi blocnotesul...

Zi mohorâtă, plină de tot soiul de ocupaţii: să hrănesc câinii şi să-i regrupez — atelajul e aproape complet acum —, să cumpăr lemn şi nişte şină şi să le duc tâmplarului, ca să termine sania; omul se lasă pe tânjală şi e nevoie să-l îmboldesc întruna. Noroc că e iar în criză de parale, aşa că se va apuca de treabă.

Mă simt stors, vlăguit. Dacă nu mai sunt acceptat de săteni, îmi va fi cu neputinţă să rezist aici. Ce a provocat această schimbare brutală de atitudine?

Are vreun sens să mai rămân la Savigsivik şi, în general, în Groenlanda? Ce-ar fi să mă întorc? In Franţa aş avea măcar un scop: să construiesc, împreună cu Serge, velierul la care visează. Sunt însă luni şi luni de când nu mi-a mai scris.

Îmi lipseşte mobilul, îmi lipseşte acel „ceva” care să mă împingă la acţiune. Simt cum mă golesc, la fel cum se goleşte rezerva mea de tutun, adică într-un ritm infernal De ce se întâmplă lucrul acesta?

Poate pentru că am pierdut-o definitiv pe Peggy, care timp de doi ani încheiaţi a fost raţiunea, mea de a exista, de a lupta. Care a fost cauza despărţirii noastre?

Etnic diferiţi, mentalităţile noastre nu se asemănau deloc. În momentele mele de furie o denumeam „maşină inumană”. Modul de gândire al societăţii de consum o pervertise complet: munceşti ca un automat ca să poţi cheltui; apoi, ca să poţi dobândi tot soiul de fleacuri care costă mult şi nu slujesc la nimic, destinate a fi cumpărate, aruncate, uitate. Triumful gadgetului! Cu atât mai revoltător cu cât vezi cum aici, în Extremul Nord, totul, dar absolut totul, este recuperat, transformat, utilizat. M-am născut şi am crescut în vecinătatea mării, într-o regiune unde oamenii trudesc din greu să smulgă pământului şi apelor cele necesare; un trai lipsit de griji poate să mă amuze o zi sau două — e nevoie şi de aşa ceva în viaţă — dar, după aceea, n-am decât un singur gând, o singură dorinţă: să-mi iau cât mai repede bocceaua şi să mă duc încotro văd cu ochii, căci acolo e fericirea mea. Chiar şi pe banchiză...

Ieri, la plecare, Eqortoq, mi-a aruncat:

— Eşti singur împotriva tuturor! N-ai să ne poţi face nimic!

Aşa e. Sunt singur printre ei şi trebuie să mă apăr de oricine şi de orice. Obişnuinţa de a lupta pentru supravieţuire

îi face pe oamenii acestor meleaguri deosebit de duri. Am stat de vorbă şi cu Aqaluq, de felul lui din Moriussak, insula ai cărei locuitori mă luau drept strigoi.

Ce fantastic contrast între acest nepot de negru american şi fratele său vitreg, născut dintr-un danez, mama lor fiind o eschimosă get-beget! Aqaluq a venit de unul singur la Savigsivik, avea pe-atunci circa optsprezece ani, era prea tânăr să poată, fi un adevărat vânător şi comunitatea l-a adoptat ca orfan. Mi-a povestit cât de greu i-a fost să lupte cu natura, ce anevoioasă a fost pentru el integrarea în viaţa satului. De aceea şi înţelege atât de bine poziţia mea de aici.

— La început, istorisea el, mă bătea serios gândul sinuciderii; apoi, însă, mi-am schimbat diametral optica: *inuiţii,* amicii noştri eschimoşi, trebuiau amuzaţi, făcuţi să râdă. Am izbutit să mă fac acceptat devenind pentru un oarecare timp paiaţa lor creaţă. M-a umflat şi pe mine râsul uitându-mă la mutra lui simpatică, jumătate africană, jumătate mongolă şi la claia de păr cu bucliţe.

— Trebuie însă să-ţi spun, a conchis el, că dacă nu venea şi fratele meu vitreg la Savigsivik, probabil că aş fi abandonat partida. Inuiţii sunt, totuşi, mult prea duri, deprimanţi şi, uneori, de neînţeles.

Cu fiecare zi ce trece, pricep tot mai bine ce a vrut să spună el atunci. Ceea ce îi înverşunează la ora actuală pe localnici împotriva mea e faptul că — fie din pricina furtunilor (dar atunci nimeni nu iese la vânătoare), fie din cauza penelor de motor — eu n-am mai vânat o focă de circa o lună de zile. Or, pentru ei, aşa ceva este de neiertat.

În aşteptarea acestei vânători, în largul mării sau pe banchiză prind ochiurile năvodului, minunat mod de a-ţi petrece timpul, dar care îmi ocupă, din păcate, doar mâinile nu şi mintea.

Deodată, o aud pe Luiza strigându-mă înspăimântată:

— Jean! Câinii lui Suluk şi-au încurcat legăturile!

Suluk mi-a recomandat întotdeauna să nu mă apropii de câini în absenţa sa. Momentul e într-adevăr foarte nepotrivit ca să-i încalc porunca: legături încurcate, asta înseamnă că se bat în draci, că trag care încotro, că se năpustesc unul asupra celuilalt şi că încăierarea se poate termina prost, cu ruperi de oase şi chiar răniri mortale. Mă reped afară aşa cum mă aflam, cu capul descoperit şi fără mănuşi. Luiza se uită îngrozită la mine. De îndată ce mă observă, câinii se pornesc să mârâie, bătaia se înteţeşte, şi-i văd cum încearcă să mă împresoare. La rândul. meu, caut să mă plasez aşa încât să-i am pe toţi în faţă. Unii dintre ei, sugrumaţi de curelele întinse la maximum, urlă de durere. Brusc, devenisem pentru ei, stăpânul care porunceşte linişte. Le-am ordonat să se culce. Au dat s-o facă, dar unul, atât de prins între curele încât sta să fie rupt în bucăţi, continua să schelălăie, înnebunit de durere. Pe neaşteptate, haita a devenit aliata mea şi s-a năpustit asupra nefericitului ca să-l facă să tacă.

Mi-au trebuit câteva încercări ca să-i potolesc definitiv, scoţând de fiecare dată un urlet de o stridenţă asurzitoare, un urlet care-l năuceşte pe animal oricât de cumplită i-ar fi furia. Apoi, în ciuda degetelor mele îngheţate, am reuşit să descurc şi curelele cu care erau legaţi.

Când totul a fost gata, haita mă asculta de parcă i-aş fi fost adevăratul stăpân. I-am legat pe toţi de coarda fixată în stâncă, am intrat în casă şi m-am apucat să împletesc la ochiuri, cât puteam de repede ca să-mi dezmorţesc degetele, j

Abia mă încălzisem un pic, când o fetiţă a intrat, spunându-mi:

— Kutaak vrea să te vadă, zice să te duci la el.

— Kutaak? Credeam că e la vânătoare.

— S-a întors şi acum jupoaie focile, pe stâncile de lângă casa lui.

— Vin îndată, numai să mă îmbrac.

De data asta, am tras pe mine hanoracul, cizme, mănuşi. Am traversat tot satul şi l-am găsit lângă lada pe piloni în care-şi depozitează carnea, înarmat cu enormul său cuţit de vânătoare, ocupat să despice o focă la lumina felinarului de furtună. Alături, erau întinse trei piei şi se grămădeau bucăţi de carne.

— Jean, va trebui să pleci cu „Nanok” să cauţi pujortuleraqul lui Eqortoq, care a rămas în pană.

— Unde anume?

— Intre Sagdleq şi Savigsivik.

— Imposibil, n-am ulei pentru motor.

În timpul acesta, mă apucasem să-l ajut să jupoaie şi să decupeze cea de a patra focă.

— N-ai ulei pentru motor? Dar toată lumea te-a văzut ieri cum ocoleai satul cu „Nanok”.

— Suluk a fabricat un ulei din grăsime de focă şi gaz de lampă pentru că cel de la prăvălie nu e bun, dar motorul continuă să încingă. Zece minute de mers, mai treacă-meargă, dar o jumătate de oră sau o oră de funcţionare, e pentru el moarte sigură.

— Lumea din sat zice că habar n-ai de motoare, îmi spune Kutaak, chicotind.

— Dacă cei din sat sunt atât de pricepuţi la motoare, sunt gata să-l vând pe „Nanok”, dar cu bani gheaţă, şi să-i văd atunci cum se descurcă să vină din larg.

— Ieri l-au văzut că merge, pentru ei înseamnă că trebuie să meargă şi astăzi.

— Uite, Kutaak, vorbind cinstit, eşti cel mai mare vânător şi-ţi dai seama că, dacă n-am ieşit astăzi la vânătoare, n-am făcut-o de plăcere. Ştiam că motorul n-o să reziste!

— Asta aşa-i, a zis el.

L-am ajutat să termine cu tranşatul cărnii, după care:

— Haide, dăm de mâncare câinilor şi plecăm împreună cu vasul meu.

După ce câinii au fost îndestulaţi, am băut o ceaşcă de cafea şi am coborât pe mal.

În timpul furtunilor, o barcă cu vâsle a fost smulsă şi târâtă în larg, aşa că toate celelalte au fost trase pe uscat; la ancoră n-au mai rămas decât „Nanok” şi cuterul lui Kutaak.

— Unde-i caiacul tău? m-a întrebat acesta.

— În partea cealaltă a satului.

— Îl iau pe al meu ca să ajung la vas, după care trec să te culeg, uite de aici, îmi spune, arătându-mi o stâncă care înainta în apă adâncă.

Îl ajut să-şi lase caiacul la apă, pentru că toate stâncile din jur sunt acoperite de un strat de polei gros de doi-trei centimetri. Kutaak, marele şef al satului, căpetenia cea mare a vânătorilor din Savigsivik, se îmbarcă absolut impecabil, mă uluieşte de-a dreptul prin dezinvoltura cu care o face, prin supleţea, siguranţa şi eleganţa perfectă a gesturilor.

Să fi fost de vină mult prea adâncul meu suspin de admiraţie? Cert e că în ultimul moment, atunci când nimic nu se mai poate întâmpla, când omul e deja aşezat pe marginea orificiului, gata-gata să se strecoare în interiorul ambarcaţiei, în acel moment, Kutaak şi caiacul s-au răsturnat brusc.

Iată-l deci pe marele şef cu târtiţa în apă. Urmând sacrosantele obiceiuri groenlandeze, îl las să se descurce singur. Ferească sfântul să jigneşti o mare căpetenie! Dar o stâncă acoperită cu gheaţă făcea caiacul să lunece, împiedicându-l să se redreseze... Şi oricât se zbătea bietul naufragiat, eforturile lui se dovedeau zadarnice, hainele se îngreuiaseră de apă şi începuse să dârdâie de frig.

Nu se mai punea problema să iasă prin propriile-i forţe. Am pus, cu mare grijă ca să nu alunece, felinarul pe o stâncă şi i-am întins mâna. L-am văzut că ezită şi atunci am insistat:

— Apuc-o! Apuc-o, ce stai!

Şi-a scos mănuşa şi s-a prins de mâna mea. Atunci, am efectuat o mişcare dublă de tracţiune: trăgându-l spre mine,

împing cu mâna rămasă liberă caiacul. Şiroind de apă, om şi ambarcaţiune revin la poziţia normală.

Am tras caiacul pe mal, în timp ce Kutaak pornea în goană să se schimbe. Când am revenit, l-am găsit aproape complet dezmorţit; nevasta-sa ne pregătea de mâncare.

— Cu ceilalţi cum rămâne? l-am întrebat eu.

— O să se descurce ei, vin şi singuri!

Şi mă invită să iau masa cu el.

— Ştii că aici, eu sunt acel care, în calitatea mea de şef, reglementez conflictele între locuitori, îmi spune el pe neaşteptate.

M-am eschivat de la un răspuns direct, întrebându-mă în acelaşi timp unde vrea să ajungă.

— Se pare, a continuat el, că eşti în conflict cu Ralak... Se pare că ai cumpărat de la el o puşcă dar de plătit n-ai plătit-o niciodată...

— Asta-i versiunea care-i convine lui... Ralak îmi datorează mult mai mulţi bani decât îi datorez eu lui. Nevasta tatălui său are de terminat pentru mine o groază de piei şi pieile astea sunt pe cale să putrezească. Şi să ştii că a picat cum nu se poate mai bine faptul că mi-ai reamintit că ai datoria să arbitrezi toate conflictele...

Şi i-am istorisit povestea cu balena de ieri şi cu partea care mi-a fost refuzată.

— Te întreb, de ce n-am avut dreptul la partea mea de vânător? N-am căpătat nimic. Am fost singurul care a fost tratat aşa cum numai o femeie poate fi tratată. O femeie n-are drept la împărţeală, ea mănâncă ce-i aduce bărbatul.

Kutaak a pufnit în râs:

— Dacă eşti femeie, atunci nu-ţi rămâne decât să stai şi să răzui pieile cu *ulo.*

— Chiar aşa am de gând, am răspuns. Eşti însă căpetenia vânătorilor şi ştii mai bine decât mine că oricare vânător are drept la partea lui, chiar dacă n-a nimerit animalul. Femeia

mănâncă, dar nu trage cu puşca, aşa ceva nu intră în îndatoririle ei. Ca atare, dacă nu mi se dă partea mea de balenă, data viitoare am să mă comport ca o femeie şi am să las puşca la rastel.

Găsisem argumentul eficace: o căpetenie de vânători nu poate accepta ca o armă să rămână la rastel.

— Ştii foarte bine, Jean, că e nevoie de toţi oamenii şi de toate puştile.

După socotelile mele, prezentată în felul acesta, povestea cu balena putea avea efectul unei bombe în sat: în plus, pentru mine era şi o chestiune de onoare; asemuindu-mă unei femei, mi-o păstram intactă, punându-l totodată pe Kutaak în faţa unui fapt împlinit: în absenţa şefului lor, oamenii din sat dăduseră dovadă de crasă meschinărie.

Se vede treaba că nu înţelesesem tâlcul incidentului.

— Ceilalţi au de hrănit o nevastă, copii. Într-o perioadă grea ca cea de acum, ei sunt cei care au prioritate.

— Bun, de acord în chestiunea cu bătrânul. Dar Eqortoq? Ce l-a făcut să devină, brusc, atât de brutal?

— A trecut de partea bătrânului, atâta tot. N-ai pe nimeni care să depindă de tine. În cazul tău, balena era un excedent. Eşti tânăr, bun vânător, poţi să te descurci de unul singur. Balena aparţine comunităţii.

Viaţa de aici e într-adevăr extrem de comunitară. Marea, terenurile, solul şi chiar anumite case aparţin întregii populaţii. În proprietate personală sunt doar câinii, săniile şi caiacele. Liniştit într-o oarecare măsură şi cu orgoliul pansat, meditam asupra acestor realităţii, edificatoare pentru noi, europenii, mestecând totodată în linişte, când Kutaak îmi spune:

— Ştii, un japonez o să vină să locuiască într-unul din satele noastre din nord.

— Dar nu-i interzis pentru turişti?

— Sunt doi ani de când aşteaptă autorizaţia.

— Şi cum o să vină?

— Cu şalupa sau cu sania, la alegere. E condiţia pusă de guvern. Dacă va trece cu bine prin această încercare, dacă va reuşi să-şi hrănească nevasta şi câinii, va rămâne printre noi, va îi adoptat, va deveni unul de-ai noştri, aşa cum poţi deveni şi tu în momentul de faţă.

Ia te uită, dom'le!

O scurtă tăcere, după care Kutaak mă întreabă:

— La tine în ţară, ai vreun şef?

— Nici unul. Sunt cum e vântul. N-am stăpâni. Singura mea căpetenie e el, vântul.

În aceeaşi clipă m-am gândit la velier. la Serge, la nava pe care voiam s-o construim împreună. În felul acesta voi rămâne veşnic purtat de vânt. Kutaak însă a schimbat macazul:

— Ai un Dumnezeu?

Nu, nu aveam nici un Dumnezeu. El, fiind protestant, avea desigur unul şi am avut parte de un întreg discurs al cărui scop era să mă convingă să-l adopt pe acest dumnezeu, dacă tot duceam lipsă. La acest capitol, nu se pot da răspunsuri evazive sau în dodii.

— Uite, Kutaak, într-un anume sens, am un Dumnezeu, numai că Dumnezeul acesta n-are nume. Pentru cineva de vârsta mea, am văzut destul de multe ţări, dar nu în fiecare din ele e acelaşi Dumnezeu. Şi atunci, Dumnezeul meu e alcătuit din câte o părticică din fiecare din aceşti zei; am luat de la unul şi de la altul ce-am crezut eu că au mai bun şi, aşa, l-am clădit pe al meu.

Imaginea i-a plăcut ceea ce nu i-am spus şi ceea ce reprezintă însăşi convingerea mea, e că fiecare e propriul său dumnezeu.

— Religia ţării tale nu-i creştinismul? m-a întrebat el.

— Oamenii sunt slabi, au nevoie de hrană sufletească şi o iau dintr-o imagine, din nişte cuvinte. Fiecare creştin se

hrăneşte cu cuvintele lui Iisus Hristos şi, în felul acesta, devine la rându-i un mic Hristos. Iar miile de mici Iisuşi alcătuiesc laolaltă marele Iisus.

A mai încercat să mă convingă, dar văzând că nu izbuteşte, a scotocit după nişte cutii, pe o policioară şi a extras de acolo o imagine sfântă.

— Ar exista asemenea imagini dacă n-ar exista şi Dumnezeu? m-a întrebat el, arătându-mi-o.

Apoi, a ales un disc cu psalmi, l-a aşezat pe platanul picupului şi s-a apucat să-i ţină isonul.

— Dar Dumnezeul tău, a spus el când discul s-a terminat, are psalmi? Ar trebui să-mi cânţi unul.

— N-are nici psalmi, aşa cum n-are nici nume!

— Ce Dumnezeu o mai fi şi ăsta? Nu poate fi mare lucru de capul lui!

Hai, cu numele, mai treacă, dar să n-aibă psalmi! Imposibil! Prea-i de tot povestea asta!

— Cu neputinţă, rosteşte Kutaak.

— Le-am uitat.

— Nu te cred, trebuie să ţi le aminteşti.

Atunci mi-a venit o idee: pe un ton cât se poate de religios, m-am apucat să cânt, fireşte în franceză, una din baladele pe care le-am compus în închisoarea siriană.

La un moment dat, Kutaak m-a oprit:

— Perfect, vezi, ai o memorie foarte bună.

N-avea cum să bănuiască că evocam momentele petrecute în celula Nr. 3 sau în alte locuri şi mai fioroase...

Între timp, Kutaak luase o carte şi acum îmi citea o rugăciune în groenlandeză, lectură care, cinstit vorbind, nu mă amuza din cale afară. Din fericire, volumul cu pricina a fost rapid înlocuit cu un altul.

— Vorbeşti englezeşte?

Ştia foarte bine că da, iar eu începusem să mă plictisesc de toată această discuţie.

— Engleza? Am uitat-o, i-am răspuns.

— Dar germana?

— Nu mai mult de trei-patru cuvinte. De ce?

— Aş vrea să-ţi arăt un manual despre telescoape.

Am rămas de-a dreptul năuc, era ultimul lucru la care m-aş fi putut aştepta. De ce tocmai telescoape?

— Mi-ar plăcea să-mi cumpăr unul.

— Ca să faci ce?

— M-aş uita prin el la insula din faţa noastră, la Sagdleq, ca să văd urşii; primăvara sunt cu duiumul pe-acolo.

Urşi albi, primăvara? Iată ceva care mă trezeşte din amorţeală. Iau manualul şi încerc să descifrez o limbă ce-mi este total necunoscută, germana. Din fericire, termenii tehnici se aseamănă între ei, aşa că izbutesc să-i furnizez câteva lămuriri. Încântat, Kutaak râdea, repetând întruna:

— *Pikorigputit!*

E un soi de încurajare şi, în acelaşi timp, o felicitare, folosită de dimineaţa până seara, însemnând, aproximativ: „Eşti într-adevăr îndemânatic”!

19.
INTERMEDII

3 septembrie

În toiul nopţii, Suluk s-a pornit deodată să urle, să zvârle din picioare, să dea cu coatele, să se zbuciume ca un apucat. Apoi, sărind brusc din pat, a zbierat:

— Câinii! Câinii!

Întreaga casă a fost trezită şi ne holbam la el, nepricepând nimic, uitându-ne cum stă în faţa noastră numai în izmene.

— Am văzut câini! Se aruncau asupra mea! Unde au dispărut?

Peter şi Rozeta nu mai pot de uimire:

— Nu tăticule, zău că nu-s câini pe aici!

— Cum, voi nu i-aţi văzut? Erau pretutindeni şi voiau să mă sfâşie

— Nu, nici pomeneală, îl încredinţează ei respectuoşi.

Luiza, care încasase câteva lovituri zdravene de picior, nu se sfieşte să izbucnească în râs:

— Hai Suluk, hai la culcare, ai visat urât.

— Crezi? face Suluk destul de ruşinat.

Se ştie că eschimoşii visează mult; visul acesta însă a survenit în urma incidentului cu câinii care s-au încurcat şi s-au luat la bătaie, incident pe care Luiza şi cu mine i l-am povestit la întoarcerea de la vânătoare. În ceea ce mă priveşte, oricât ar fi el de comic în ţinuta lui răvăşită de noapte, nu-mi vine să râd, într-atât e de impresionantă teroarea aceasta ancestrală a eschimosului de a nu fi atacat de propria sa haită.

S-ar putea ca un străin să creadă că eschimoşii se poartă prea dur cu câinii lor şi că, în cazul lui Suluk, de pildă, coşmarurile lor sunt o binemeritată „răsplată. De fapt, însă, şi oamenii şi animalele se află supuşi aceluiaşi regim. O singură clipă de neatenţie şi viaţa se curmă brutal... Ar fi însă greşit să se spună că cei de aici nu cunosc tandreţea:

— Noi suntem aspri cu câinii, voi — cu copiii. Noi, eschimoşii, suntem blânzi cu copiii, voi, în schimb, sunteţi blânzi cu câinii...

1 octombrie

Naja a revenit. Lumea pretinde că n-a izbutit să ducă la bun sfârşit stagiul pe care trebuia să-l facă la Thule. Pesemne că nu se putuse adapta orarului regulat. Fireşte, pentru cineva care visa să se instaleze într-o regiune unde viaţa să nu fie atât de dură, e un eşec. Eu însă n-aş putea spune că acest eşec îmi displace.

Elicopterul i-a luat pe toţi danezii care se aflau pe aici, dulgherii şi nişte funcţionari veniţi pentru câteva zile, precum şi pe o femeie ce suferea de crampe îngrozitoare, şi pe care urma s-o depună la spitalul bazei americane. Infirmiera satului, nevasta lui Satok, o sfătuise, încă demult, să nu mai bea atâta alcool. Ieri, după ce lichidase raţia ei de bere şi mai ciupise, probabil, alte câteva cutii de ici, de colo, se dusese la prăvălie; cum, însă, Aqaluq refuzase să-i vândă altă bere sau rachiu, cumpărase, invocând nu ştiu ce trebuinţe gospodăreşti, o sticlă de spirt denaturat. Îndată ce a ajuns acasă l-a băut tot şi urmarea n-a întârziat să se arate!

În sfârşit, elicopterul ne-a lăsat, ceea ce lasă întotdeauna în urma sa: un început de gripă. Timp de două, sau trei zile, tot satul a tuşit şi expectorat, umblam cu toţii bolnavi şi buimaci. Apoi, puritatea aerului şi gerul de-afară ne-au pus pe picioare, am renăscut şi viaţa şi-a reluat cursul normal...

În aceeaşi seară, m-am întâlnit cu Naja în faţa şcolii, în bezna glacială; erau şi alţi îndrăgostiţi, care se ţineau de mână. se sărutau, se învârteau de colo până colo în întuneric, se hârjoneau ca să se mai încălzească. Ne-am întâlnit aşa timp de câteva zile; începeam cu faza „logodnici sfioşi şi tandri” apoi treceam la cea de „însurăţei”, pe zăpadă, destul

de frecvent, în pofida celor minus cincisprezece grade, după care Naja se ducea la ea acasă, iar eu — la Suluk. Mai treceau câteva ore şi în penumbra zilei ce se năştea, vânătorul se scula şi o pornea după pradă...

20.
VENEŢIA PLUTITOARE

Oribila vreme, care se ţinuse scai de noi timp de câteva săptămâni, s-a îmblânzit, ninge şi marea e potolită. Suluk şi Luiza au plecat cu sania să pescuiască somoni în partea de sud-est a insulei; e acolo un lac îngheţat la care se ajunge mergând nu pe ţărm, ci prin interiorul insulei, pentru că pe aici vântul n-a spulberat zăpada.

Eu şi cu Peter decidem să plecăm la vânătoare, în direcţia insulei Qeqertaq. Înainte de asta, trecem însă pe la prăvălie să luăm ulei; cel de care am nevoie continuă să lipsească, şi sunt nevoit să cumpăr un alt tip, mai vâscos.

Maccor, pe care penuria de ulei îl încurcă la fel de tare ca şi pe mine, vine la bordul lui „Nanok”.

— Uleiul ăsta nu-i bun de nimic, e prea vâscos, spune el.

— Am să fac un amestec.

Un balans al navei, o cană de gaz în bidonul cu ulei; încă un balans, încă o cană. Amestecul se face de minune. Când socot că proporţia e bună, vidanjez motorul, torn uleiul nou şi ce-mi rămâne las în bidon şi depozitez totul în cockpit.

Trag ancora afară, Peter desface amarele şi Maccor ne părăseşte, rânjind cu gura lui ştirbă. Pornim spre Qeqertaq, mai precis către micuţa insulă Qeqertapalup, avangarda celei dintâi, situată la două ceasuri bune de drum. Lăsăm la tribord o masă impresionantă de aisberguri îngrămădite între noi şi uriaşul promontoriu, pe care, pentru simplificare, îl voi denumi de aici încolo Pământul Balenelor, după numele pe care-l poartă unul din multiplele lui capuri, dar când ajungem în preajma insuliţei, ne trezim cu o hulă foarte puternică. Valuri cu toptanul şi deloc foci. Abordăm insula. Nici picior de vulpe. Doar o răţuşcă sălbatică. Prea puţin pentru noi!

— Să mergem la Qeqertaq, am zis eu atunci, prada cea bogată va fi abia mâine.

După câteva minute, însă, luăm o altă hotărâre.

— Ne lasă motorul.

— De unde ştii? face Peter.

— Simt. Îmi spune cel de al şaselea simţ... Abia dacă apucăm să ajungem acasă.

Noaptea se pogoară, neagră şi compactă, vântul se stârneşte şi, odată cu el, ninsoarea. Unica mea preocupare e acum să apuc să văd pământul, să nu-l scap din ochi şi să ţin ţărmul până când voi ajunge în raza Savigsivikului. Coasta îmi apărea doar ca o umbră alungită, ceva mai deschisă la culoare decât bezna din jur, vârstată de dârele albe lăsate de fulgi pe stâncile negre şi înalte. Dar, navigând astfel, intrăm într-o zonă în care aisberguri gigantice, adevărate monumente ridicate pe mare, s-au imobilizat, alcătuind palatele unei cetăţi de gheaţă ale cărei dimensiuni mi-e cu neputinţă să le calculez. Peter, nu tocmai liniştit în privinţa sorţii noastre şi îngheţat bocnă, s-a dus să se culce.

Ninsoarea devine din ce în ce mai deasă. Marea mea grijă sunt aisbergurile, şi, mai ales, unul dintre ele. Ce înălţime să aibă? Poate cincizeci de metri, poate mai mult, contururile nu i le disting. Văd însă că face parte din acelea cu grote, stalactite, bolţi gata să cadă, colţi în dinţi de fierăstrău. În general, aceste aisberguri sunt periculoase prin instabilitatea lor, dar cel pe care-l am acum alături e tot ce putea fi mai rău: ciuruit ca un şvaiţer, pe drept cuvânt teroarea eschimoşilor. O detunătură, un zgomot mai puternic — de pildă cel al motorului — şi mormanul de gheaţă se poate dezintegra, iar noi să ne trezim că ni se dărâmă în cap ca un castel de cărţi de joc. Deci, sunt cu ochii pe el. Esenţial e să ieşim din perimetrul lui de prăbuşire.

Tot veghind la dreapta mea, am omis, timp de o secundă, să mă uit ce-i în faţă şi iată că prova izbeşte brutal un bloc de gheaţă, de două ori mai mare ca „Nanok”, ce plutea la firul

apei. Trezit brusc din somn, Peter scoate un ţipăt şi mă întreabă:

— Ne ducem la fund?

— Vezi mai bine dacă s-a produs vreo spărtură, deşi nu cred.

Verifică. Nici un fel de bubă. Hotărât lucru, de solid e solid cuterul ăsta!

— Cum crezi că-i mai bine: să încercăm să ieşim dintre aisberguri către larg, sau să rămânem între ele şi pământ? îl întreb pe Peter.

— Pe o noapte ca asta şi cu ninsoarea de-afară, riscăm să ne pierdem dacă ieşim în larg.

Într-adevăr, ninsoarea e atât de deasă încât abia poţi ţine ochii deschişi.

— Da, dar navigând pe lângă ţărm riscăm să fim prinşi de noile sloiuri, ripostez eu.

Un ger mai puternic şi banchiza se poate forma instantaneu. Totuşi, de comun acord, continuăm să căutăm ţărmul, ca să putem apoi naviga de-a lungul lui.

— Unde-i acum Qeqertapalup? mă întreabă deodată Peter.

— În spatele nostru şi oarecum la babord.

— Înseamnă atunci că Savigsivik se află înaintea noastră şi la tribord?

— În principiu, da.

Dar între sat şi noi se înalţă bariera aceasta de aisberguri şi nu sunt chiar convins că Peter, cu toată dârzenia lui de bărbat, nu e încercat de anumite temeri. În fond, nu are decât cincisprezece ani, la noi în Europa ar fi fost considerat încă puşti.

Brusc, citadela de aisberguri se topeşte undeva, în spatele nostru.

S-o fi străbătut oare? Acum înaintăm sensibil mai iute. Deşi n-o văd, încerc să mă apropii de coastă; mă voi strădui să urmez conturul Pământului Balenelor cât mai mult cu putinţă,

astfel încât să nu fie nevoie decât de o scurtă traversare ca să ajungem la Savigsivik, pe care oricum nu-l putem repera după lumini pe o vreme ca asta.

Stau cu Peter în dosul geamlâcului supraveghind, unul la dreapta, celălalt la stânga, tot ce se întâmplă pe latura respectivă şi în faţă. Ninsoarea a devenit atât de deasă, încât e suficient să-ţi muţi o clipă privirea de la punctul fixat, ca imediat să te trezeşti bot în bot cu un aisberg.

— Atenţie! Aisberg în faţă! anunţăm când unul, când altul, de fiecare dată când observăm câte un bloc de gheaţa încremenit în noapte.

— Ce-i cu silueta aceea? Să fie oare un promontoriu? întreabă deodată Peter.

— Fără îndoială. De data asta e mult prea mare să fie altceva.

Ne apropiem cu viteză redusă, ca să evităm ciocnirea de eventualele stânci submarine, dar nădejdea noastră e iute spulberată. Ninsoarea se desface pe neaşteptate, aidoma unei cortine, şi în faţă apare un aisberg uriaş. Prin vânzoleala fulgilor, distingem doar un perete neted, întocmai zidului unui bastion, dar nu-i putem vedea nici vârful, nici laturile. O veritabilă insulă plutitoare.

Ne îndepărtăm prudenţi şi, iată-ne din nou, în miezul alb al nopţii, rătăciţi într-o gigantică metropolă, cu zgârie nori de gheaţă şi bulevarde lichide, într-un univers în care marea, vântul, curenţii, însăşi viaţa au încremenit între ameţitoarele ziduri de sticlă implantate după bunul plac al hazardului.

Ne angajăm într-un culoar, printre doi pereţi uriaşi de gheaţă.

— Unde suntem? întreabă, neliniştit, Peter, N-am văzut aisbergurile astea la venire!

— Atunci era frumos, senin, aisbergurile au rămas undeva la tribord. Acum însă am nimerit drept în mijlocul lor.

Timpul a dispărut complet ca noţiune, un minut pare o oră.

— Iarăşi se strâng, spune Peter.

Într-adevăr, în faţa noastră e din nou un zid compact, o fundătură în formă de T. Ca să găsim ieşirea e nevoie să manevrăm, să virăm de bord, să mergem cu spatele. Momente de zbucium într-un decor strălucitor şi, totodată, tern, la urma urmei binevenite după lungile şi deprimantele ceasuri în care gândurile mele fuseseră obsedant legate de problema proviziilor pe care trebuie să le adun, de motorul care-mi face figuri, de lunga noapte polară ce se apropie.

Tot zigzagând aşa, iată că hula ne ia iar în primire, dar, odată cu ea, apare şi coasta. E chiar Pământul Balenelor. Ne îndreptăm spre el şi începem să cabotăm.

— Habar n-am unde ne aflăm, face Peter. Tu ştii?

— Foarte exact, nu. Să încercăm să abordăm ţărmul.

— Noaptea şi cu valurile astea?

E cam sceptic în privinţa reuşitei. Ca şi mine, de altfel. Din fericire, o veritabilă spărtură se produce în densa perdea a zăpezii. Peter se postează la prova, să-mi semnaleze stâncile; dăm, la un moment dat, de un pasaj care pare bun, trec în punct mort şi-l las pe „Nanok” să înainteze în virtutea inerţiei. Peter face un salt, eu bag în marşarier şi mă îndepărtez imediat. Totul, pe o noapte mai neagră ca smoala...

Peter se caţără pe un mic promontoriu ca să încerce să recunoască contururile litoralului ce se desenează, vag, către nord-vest şi sud-est. Din fericire, izbuteşte să identifice locurile, a mai fost pe aici cu tatăl său. La prima vedere, s-ar părea că lucrul cel mai înţelept ar fi să rămânem aici; ştiu însă, din experienţă, ce înseamnă să fii blocat între ţărm şi pack, în cazul în care vântul şi-ar schimba direcţia. Riscăm ca nava să rămână prizoniera gheţurilor pe toată durata iernii, iar la primăvară să nu mai găsesc nimic din ea! Refac deci în sens invers manevra de adineaori, îl recuperez pe Peter şi continuăm cabotajul înaintea marelui salt.

— Totul e să vrea şi motorul! zic eu.

Bariera de aisberguri e tot acolo, neclintită. Coloşii nu provin din vreun gheţar învecinat, ci sunt nişte vagabonzi ai mărilor, care cutreieră alene întinderile lichide, mânaţi de curenţi şi de vânturi.

După vreun ceas, Peter se retrage în cabină şi rămân iarăşi singur să-mi continui drumul. Dar e suficient să-l îndepărtez pe „Nanok”, cât de cât, de ţărm, ca aisbergurile să revină şi, odată cu ele, canalele înfundate de uriaşe blocuri. În schimb, vântul şi hula dispar ca prin farmec, în comparaţie cu ceea ce trebuie să îndur acum, ceasurile petrecute în bătălia cu labirintul de pack de dinaintea furtunii îmi par o adevărată joacă de copil.

Plutim orbeşte, prin noapte, prin vârtejurile de zăpadă, prin gerul cumplit, înaintăm „pe pipăite”, printre zidurile opace de gheaţă, înşelător transparente.

Mă angajez, în repetate rânduri, în câte un defileu care mă scoate apoi la o adevărată răspântie din care se desfac nenumărate străduţe ce se încâlcesc între ele, poduri suspendate, mici pieţe, ganguri deschise spre câte un canal. O veritabilă Veneţie polară în ruină. Mereu sunt pus să aleg: pe unde s-o iau? pe-aici? pe dincoace? Unde o fi pământul? Cum să mai ştiu care-i direcţia cea bună, dacă tot timpul nu fac decât să virez, să merg înainte, să dau îndărăt. Tropăi, să mă dezmorţesc, clipesc întruna, să nu-mi îngheţe ochii, ambreiez, debreiez, învârt până la refuz roata timonei, bă într-un sens, ba intr-altul, aproape că nu mai simt nici frigul! Înaintez, dar în ce direcţie? Pereţii se desfac, e de fapt o nouă capcană, încerc pe rând toate ieşirile posibile, revin în sens invers, pornesc pe o nouă rută şi, când să zic că am scăpat, constat că am nimerit într-o altă fundătură, cu ramificaţii multiple, aidoma bronhiilor unui gigantic plămân, pe care sunt nevoit să le explorez una câte una, până în cele mai îndepărtate cotloane, Suntem iarăşi prizonieri,

Mergând pe un canal o iau, la un moment dat, pe o ulicioară îngustă, ca cele din târgurile medievale, şi iată-mă între două aisberguri cu pereţii destul de abrupţi, dar ale căror picioare evazate se îmbucă între ele, formând un soi de canal în formă de V. Pescajul meu e mic — abia cincizeci de centimetri — aşa că risc încercarea... şi trec, ca să ajung în apropierea punctului meu de plecare. Din câte-mi amintesc, pământul e şi el pe undeva, pe aproape. De altfel, disting stâncile răsărind din apă. Mă îndrept către ele, străjuit în continuare de înalte ziduri, când, deodată, drumul îmi e barat de un sloi uriaş, din fericire îndeajuns de plat ca să pot cerceta împrejurimile şi să-mi dau seama că aisbergurile sunt peste tot, exceptând porţiunea din faţa noastră. Acolo e, deci, pământul!

Arunc ancora, care se prinde de gheaţă. Peter se trezeşte şi scoate capul afară.

— Suntem la adăpost, îi spun eu, dar am nevoie să-mi trag sufletul, că nu mai pot.

După toate aceste săptămâni petrecute în sat, eram totuşi fericit, ba chiar foarte fericit, să-mi reîntâlnesc gheţurile.

Am luat din cabină felinarul cu gaz, să controlez ce se petrece cu motorul; de la o vreme scoate nişte zgomote de-a dreptul bizare. Sau e de vină oboseala care face să-mi vâjâie urechile?

Nu, nu mă înşelasem, motorul era într-adevăr un pic prea fierbinte. Poate că, făcând amestecul, am pus prea mult gaz şi din pricina asta uleiul a devenit inflamabil? Poate că a ars pe circuite, sau poate că festa mi-a făcut-o filtrul din pricina şurubului meşterit de Suluk?

Prea multe întrebări pentru cineva care pică de oboseală. Mă mulţumesc doar să golesc apa din motor ca să nu îngheţe, intru în cabină şi mă prăbuşesc pe patul meu. Înălţat la rangul de bucătar, Peter trece la fiertul raţei în apă de mare şi, odată terminată această operaţiune, îşi devorează partea în vreme

ce eu sforăi de zor. Deşi ninsoarea a făcut ca gerul să se înmoaie, iar primusul, pus la maximum, merge fără întrerupere, în celula noastră de scânduri domneşte o umezeală înspăimântătoare. Ne aflăm în continuare în mijlocul oraşului plutitor şi frigul ne trezeşte adesea.

Când se crapă de ziuă, adică pe la ora zece, mă extrag din sacul meu de dormit, cu regret şi o oarecare greutate, şi-mi înghit la repezeală prânzul.

— Ce facem acum? mă întreabă Peter.

— Plinul de ulei şi-i dăm drumul mai departe.

Ne căznim din greu să deschidem uşa cabinei; cokpitul e plin de zăpadă până aproape de bord. În schimb, ce plăcută surpriză! cerul s-a degajat, e luminos, soarele apare de după munţi. Arunc zăpada folosind o cratiţă. Unde să fie oare bidonul de ulei? Scotocesc, ajutat de Peter, dar fără nici un rezultat. Rezerva noastră e de negăsit.

— N-ai avut cumva o vizită înainte de plecare, mă întreabă, maliţios, puştiul.

Dau din cap fără să răspund. Peter izbucneşte în râs. Ne-am înţeles din priviri.

Ninsoarea a stat, ceea ce nu-i deloc rău, în schimb temperatura de-afară e glacială. Sorbind o cană de ceai fierbinte, ca să ne mai dezgheţăm, zic:

— Peter, ce-ar fi să te duci cu caiacul până în sat după un bidon de ulei.

La întoarcere, o să te însoţească careva cu şalupa.

— ...

Cunosc mutra asta lungă pe care o face, întotdeauna când e vorba de o treabă neplăcută. Ideea unui drum de două ceasuri pe gerul ăsta, după un amărât de bidon cu ulei, nu-i surâde câtuşi de puţin.

Cinstit vorbind, nici pe mine nu m-ar tenta o asemenea expediţie; ştim amândoi că dincolo de bariera aisbergurilor pândesc valurile largului.

— De ce să nu mergem împreună? sfârşeşte el prin a vorbi.

— Pentru că un căpitan nu-şi abandonează niciodată vasul. Ce s-ar întâmpla dacă ar porni sloiurile? Tu nu cunoşti, la fel de bine ca mine, toate manevrele.

În plus, s-ar putea să fie nevoie de deplasarea manuală a navei, operaţiune cu care sunt obişnuit. Ca să nu mai spun că, dacă s-ar isca o furtună, Peter s-ar refugia cu caiacul pe ţărm, fără ca soarta lui „Nanok” să-l preocupe cu precădere.

Am ieşit pe punte, să observ cerul şi direcţia vântului care mână pilcuri mici de nori dinspre ţărm către largul mării, aproape invizibile, din pricina aisbergurilor.

— Am impresia că vântul împinge gheaţa către larg, am zis. Uite, am putea ancora în apă adâncă acolo, lângă limba aceea de pământ. Nava ar fi astfel la adăpost.

— Cu asta sunt de acord, a răspuns Peter. Dar eu unul nu plec pe asemenea timp. Ştii şi tu că un om care se răstoarnă cu caiacul când sunt valuri, e un om pierdut.

Argumentul e solid, regula e absolută.

— Dar şi tu ştii că manşonul caiacului meu a dispărut, luând probabil acelaşi drum ca şi bidonul cu ulei...

E vorba de foaia de pânză impermeabilă, prinsă de cercul de lemn prin care se intră în interiorul caiacului (ca foile de celofan aplicate pe gura borcanelor de dulceaţă) şi care, cu ajutorul unei frânghii, se strânge atât de fix pe talia navigatorului, încât chiar dacă ambarcaţiunea se răstoarnă, nici o picătură de apă nu poate pătrunde înăuntrul ei. Fără acest „şorţ”, nu există salvare.

— E adevărat, răspunde Peter, dar dacă ucid pe drum o focă, îmi va fi greu s-o trag după mine şi n-aş putea reveni înainte de mâine.

Lucrul de care mă tem ce] mai mult e că m-ar putea uita complet şi n-ar mai reveni defel, furat de patima vânătorii...

— Aşa e, dar ştii şi tu că banchiza s-ar putea forma chiar la noapte şi, în felul acesta, „Nanok” ar rămâne prizonierul ei, ceea ce înseamnă că, de fapt, n-ar mai rămâne nimic din el.

Brusc mă opresc din discuţie. E clar că am abordat greşit problema. Argumentele fiecăruia din noi sunt bune, valabile, dar niciodată nu trebuie să încerci să obligi pe un eschimos să facă ceva ce n-ar avea chef să facă.

În plus, rămânerea mea pe navă ar echivala pentru Peter cu mărturisirea incapacităţii de a mă duce singur până în sat. Şi-ar pierde orice respect pentru mine şi cunosc îndeajuns mentalitatea eschimosă ca să sesizez toate aceste nuanţe. E rândul meu „la serviciu”.

— Bun. Îl punem pe „Nanok” la adăpost şi lăsăm caiacele la apă. Mergem împreună până în sat să căutăm ulei şi un vas care să ne aducă îndărăt.

Executăm manevrele propuse şi-l abandonez pe „Nanok” cu inima îndeajuns de liniştită: aici apa e prea puţin adâncă pentru ca aisbergurile să poată pătrunde...

Primele lovituri de padelă ne încălzesc şi degeţele noastre, până atunci atât de îngheţate încât credeam c-or să se frângă ca nişte beţişoare, îşi redobândesc supleţea. Înaintăm cu iuţeală printre giganticele ruine ale oraşului plutitor.

— Va trebui totuşi să ieşim de-aici, spunem, din vreme în vreme, când unul, când altul.

Slalomul de aseară se repetă întocmai, cu singura deosebire că, de data asta, îl facem în caiac şi avem nevoie de trei sferturi de oră să găsim o breşă.

— Dacă sosim acasă cu caiacele, oamenii vor spune: „Vânătorii sunt destoinici, dar motorul e prost!”

— Ba deloc. Motorul e cât se poate de bun, dar uleiul a dispărut şi nu-i decât un singur pezevenghi care a văzut unde era depozitat. E o diferenţă, ce zici?

Dădeam din gură şi dădeam din padele. După un timp, hotărâm să acostăm; Peter se caţără pe o stâncă şi-mi descrie peisajul. Singurul loc pe unde am putea trece se află la nord şi va fi nevoie de un lung ocol ca să-l atingem. Pornim din nou la drum, vâslind între aisberguri şi coastă până în clipa în care şenalul nostru se găseşte astupat de un sloi subţire de gheaţă acoperită cu zăpadă.

— Ce facem, trecem peste sloi sau încercăm să-l fărâmiţăm cu padela? am întrebat, neştiind cum e mai bine.

Fără să-şi dea osteneala să-mi răspundă, Peter se retrage câţiva metri, îşi ia avânt, vâsleşte din răsputeri şi se repede cu toată viteza spre dala de gheaţă. Caiacul e pe jumătate afară din apă, urcat pe sloi. Cu mare atenţie, Peter se extrage din ambarcaţiune, menţinând-o între picioarele larg desfăcute, şi începe să înainteze, aplecat mult în faţă, trăgând, odată cu piciorul, şi caiacul. Păşeşte prudent, fără grabă, târşâindu-şi tălpile, ca toţi cei care încearcă o gheaţă proaspăt prinsă. Dacă va ceda cumva sub el, se va trezi călare pe caiac, exact deasupra găurii din mijloc, urmând să se reintroducă aşa cum s-a şi extras. O metodă ingenioasă, pe care o aplic şi eu văzând că a trecut cu bine peste sloi.

Odată însă depăşită crusta de gheaţă, iată-l pe Peter cuprins din nou de patima vânătoarei. I se pare că vede foci pretutindeni şi se învârte ca un zănatec în jurul meu.

— Peter! Vâsleşte! Trebuie să ne grăbim!

Ne-a mai rămas încă o bună bucată de drum până la ieşirea din pack.

Pretutindeni, gheaţă proaspătă, groasă de cinci până la zece milimetri, pe care o sfărâmăm cu lovituri zdravene de padelă.

Ajungem, în sfârşit, la extremitatea barierei, o ocolim şi facem drumul în sens invers, de data asta însă urmând conturul exterior al oraşului plutitor. Cât timp ne menţineam în imediata lui apropiere, marea rămâne relativ calmă. Odată, însă, ajunşi la Pământul Balenelor, de unde vom face marele salt până la Savigsivik, vântul se porneşte să sufle cu violenţă, marea începe să fiarbă, valurile se năpustesc peste noi. Îl văd pe Peter că şovăie — în fond, n-are decât cincisprezece ani — ca şi cum ar spera ca cineva să ne vadă cu binoclul şi să pornească după noi.

La fiecare val, caiacul se transformă în submarin. Stropi de apă devin instantaneu gheaţă. Când, după o oră de luptă continuă, ajungem la stâncile Savigsivikului, crusta de gheaţă ce înveleşte ambarcaţiile noastre atingea doi centimetri. Amândoi semănăm cu doi ţurţuri, mai cu seamă eu, lipsit cum fusesem de manşonul protector. Îmi scot mantaua cauciucată şi răstorn caiacul cu faţa-n jos: dinlăuntrul lui se scurg cel puţin treizeci de litri de apă! Am ajuns, frânţi de oboseală, dar am ajuns.

Am tras apoi o fugă până acasă, ca să ne dezmorţim niţel şi să îmbucăm ceva.

— Azi e duminică, ne spune Suluk, prăvălia e închisă, n-o să găsiţi ulei.

— O să-l caut pe Aqaluq la el acasă.

— E plecat la vânătoare.

— N-are a face, trebuie să-l găsesc.

Nici măcar nu mă aşez să mănânc; înşfac o bucată de *matak,* presar nişte sare peste ea — aşa e mai gustos — înhaţ şi un cuţit ca să o pot tăia în felioare pe drum şi pornesc, în goană, pe la unul şi pe la altul, să dau de urma lui Aqaluq. Imposibil să aflu în ce direcţie a luat-o. O femeie care lucrează la prăvălie îmi face rost de chei, dar:

— Ştii unde-i depozitat uleiul?

Da, eram chiar singurul din sat care mai ştia... Mare noroc că am venit şi eu, împreună cu Peter, altminteri puştiul ar fi aşteptat, fără îndoială, ca lucrurile să se aranjeze de la sine.

M-am întors acasă cu bidonul de ulei.

— Acum, trebuie găsit un vas care să ne însoţească până acolo, i-am spus lui Suluk.

— Pe o vreme senină ca asta, toate vasele au ieşit la vânat. Gândeşte-te, poate că e ultima zi când se mai poate! Mâine, totul va fi, cu siguranţă, numai gheaţă!

Ghinionul meu! Singura soluţie e să plecăm, din nou, cu caiacele.

— Şi dacă motorul tău va refuza să pornească? face Luiza, nu tocmai încântată să-şi vadă fiul plecând, în caiac, atât de târziu.

— Ai încredere în mine; dacă-i pun ulei, porneşte imediat.

Ne îndepărtăm de Savigsivik, la început destul de încet, pentru că pauza făcută ne-a cam scos din formă. De data aceasta, dăm într-adevăr peste foci. Lăsasem intenţionat puşca la bordul lui „Nanok” ca să nu fiu tentat să vânez. Peter, însă, nu rezistă; trage şi împuşcă una pe care o iau la remorcă. Însă după cele două zile de luptă cu marea şi gheţurile, mă simt sleit şi trag din greu.

— Foca asta ne întârzie prea tare, am spus, la un moment dat, şi nu văd nici o bucată de gheaţă suficient de mare ca s-o lăsăm pe ea şi s-o recuperăm la întoarcere. Păcat, dar va trebui s-o abandonăm... Cine ştie, poate că dăm, totuşi, peste ea când venim îndărăt.

Mutră lungă la Peter. Semn prost.

— O focă pierdută nu-i mare lucru, pe când un cuter e cu totul altceva, am încercat eu să-l îmbunez.

O bucată de vreme a mers în urma mea, după care însă s-a îndepărtat, croindu-şi, cu lovituri de padelă, drum prin crusta de gheaţă ce începuse să se formeze. Oboseala? O toană? Mai curând, cred că erau focile care se tot iveau la suprafaţă,

când ici, când colo, stârnindu-i patima de vânător şi întunecându-i raţiunea...

Am fost nevoit să continui drumul de unul singur, întoarcerea a fost mult mai scârboasă decât dusul. Zăpada apucase să se aşeze, mai densă, peste pelicula de gheaţă făcând-o şi mai dură decât azi dimineaţă. A trebuit să-mi fac loc printre vechile sloiuri, sudate acum de cele noi, peste care se cristalizase zăpada. Din barieră în barieră marea devenea tot mai calmă, proaspăta banchiză tot mai groasă, înaintarea tot mai căznită. De cel puţin zece ori am crezut că pânza caiacului a fost găurită, dar, hotărât lucru, caiacul e la fel de solid ca şi „Nanok”! Timp de un ceas, lupta a fost feroce. N-aş fi crezut niciodată că e cu putinţă ca cineva să străbată un asemenea haos de sloiuri îngrămădite unele peste altele. Nu că ar fi fost mai multe ca în golful Melville, dar aici eram în caiac! Sunt fericit că Peter m-a lăsat de unul singur. Sunt fericit să pot învinge, fără asistenţă, fără ajutor, această banchiză ce se naşte şi moare în teribila încleştare cu gheţurile de anţărţ! Soarele scapătă în depărtare, dincolo de capul York; încă un ceas şi va dispare, iar după aceea, la o jumătate de oră, se va lăsa noaptea. Îmi adun toate puterile şi ajung în dreptul oraşului plutitor, care ne-a dat atât de furcă.

Spre marele meu noroc, vântul, care a suflat în tot cursul zilei dinspre pământ, a risipit marile aisberguri şi nu mai e nevoie să le ocolesc. Străbat, fără probleme, Veneţia de gheaţă care derivează încet spre largul mării, şi, în clipa în care îl văd pe „Nanok”, simt cum toată oboseala mea se duce ca prin farmec. Nu mai e pic de gheaţă provenită din apă dulce la bord, deci adio perspectiva unei ceşti de ceai fierbinte de care aş fi avut atâta nevoie! Pe mare, nici urmă de aisberg provenit dintr-un gheţar; fie ce-o fi, mă apropii de primul întâlnit şi, cu o lovitură scurtă de padelă, desprind o bucată.

Îmi sorbeam în tihnă ceaiul, în căldura plăcută a primusului. când mă trezesc cu Peter, ajuns şi el cu prada sa la remorcă. Jos pălăria, puştiul acesta nu-i un fitecine!

Gâdil puţin motorul, frec un pic manivela şi iată-ne porniţi. Între timp, soarele a apus, dar în noaptea aceasta nu mai ninge, ştim exact unde ne aflăm şi nu mai trebuie să evit sloiuri. Din păcate, nu pot face uz de armă; Peter, în schimb, care are mâinile libere, împuşcă încă o focă. Când am ajuns, era noapte-noapte. N-am fi avut nici măcar timpul să ne scoatem cizmele, dacă am fi stat să jupuim focile noastre, plus cele ale lui Suluk, şi să depozităm carnea în lăzi. Pentru că, Suluk, care ne urmărea prin binoclu şi care ne-a văzut aruncând în apă prima din focile noastre, a plecat imediat cu caiacul, s-o recupereze, dar, pe drum... a împuşcat cinci! Şase foci înseamnă circa două sute cincizeci de kilograme de tras la remorcă şi, cu caiacul, zău că nu-i o plăcere! Aşa că, lăsând să treacă pe lângă el înjurăturile şi focurile de armă ale lui Suluk — menite să ne atragă atenţia — „Nanok” s-a îndreptat spre locul lui de ancorare, surd... şi mândru.

Expediţia noastră s-a încheiat, în zori de zi, printre fetele adunate în faţa pridvorului şcolii. Naja n-a întârziat nici ea să apară. Un corolar simplu şi tipic pentru ceea ce înseamnă aici „zilele şi nopţile unui vânător”.

21.
ZIUA Z

„Ziua Z”, pe care o aşteptam de trei ani, ziua primei mele ieşiri cu sania pe banchiză.

Pentru un neofit, pentru cineva venit de pe continent, care, în plus, e şi coşcogea blondul (!) să înhami nişte câini şi să porneşti cu ei nu-i o treabă s-o faci cu una, cu două. Pe socoteala asta s-a vorbit mult în sat şi nu-s puţini cei care cred că n-am s-o pot scoate la capăt.

Am îmbrăcat un hanorac nou, cusut de Luiza dintr-o pânză solidă, şi am încălţat cizmele pe care mi le-a croit şi făcut mama lui Eqortoq, bătrâna care-şi plângea, la 1 septembrie, ruda decedată.

Mi-am dus sania la marginea satului, pe platoul îngheţat ce domină marea, în apropierea pietrelor de care sunt legaţi câinii mei. Peter a făcut şi el acelaşi lucru.

— Pleci tu primul? mă întreabă el.

Dezleg cei opt câini şi-i aduc lângă sanie. Tot satul s-a adunat să asiste la această primă plecare: femei, copii, bătrâni, chiar şi vânătorii care aşteaptă să ne vadă urniţi din loc ca să se ducă şi ei la treburile lor. Mărturisesc, aş fi preferat un public ceva mai puţin numeros...

Încerc să-mi înham câinii, dar eşecul e total; se reped în dezordine când la dreapta, când la stânga şi încep să-şi încurce hamurile. Ca să pun capăt bramburelii, îi duc pe toţi la locul lor. Mulţimea aşteaptă, placidă dar atentă, gata să-şi bată joc, aşa cum numai groenlandezii — sau mai precis eschimoşii —: ştiu s-o facă, sarcastic şi tăios, dar să şi admire dacă...

Ca să câştig timp şi să-mi recapăt calmul, mă apropii de Peter:

— Peter, am încurcături cu câinii. Ar fi mai bine să pleci tu primul, iar eu să te ajung din urmă.

Taică-su stătea pe alături, un pic îngrijorat pentru mine; era poate singurul dintre bătrâni dispus să-mi dea câteva sfaturi în ultimul moment.

— Suluk, i-am spus eu încetişor, pesemne că am pronunţat greşit ordinele de plecare.

Mi le-a spus şi le-am repetat de câteva ori cu voce scăzută, ţinându-mi mâinile în buzunare şi afişând un aer dezinvolt, foarte departe de ceea ce simţeam în realitate ştiam prea bine că toată viaţa mea ulterioară, în acest sat, avea să depindă de momentul prezent.

De data aceasta, am tras sania lângă câini şi i-am înhămat, pe toţi deodată, dintr-o singură mişcare. Două noduri marinăreşti şi treaba-i terminată. Atelajul lui Peter e gata şi porneşte. Mă uit, pentru ultima oară, la plecarea unui vânător, îi admir siguranţa, autoritatea sa calmă. N-aş putea spune acelaşi lucru şi despre mine dar din zbuciumul meu lăuntric nu trebuie să se vadă nimic... Dulăii mei au ciulit urechile, au căscat boturile şi privesc ţintă la fârtaţii lor care se îndepărtează. În ei s-a trezit acum chemarea vânătorului, ei ştiu că la întoarcere îi aşteaptă hrana făgăduită. Stau în ordine, adică în evantai, aşa cum e sistemul de înhămate şi tractare de aici.

Mă plasez în faţa lor — aşa cum îl văzusem făcând pe Peter — şi-i strig. Nu mişcă nici unul. Insist. Nimic. Nu mi-a rămas decât ultima soluţie, cea pe care n-o iubesc deloc: biciul. La Jakobshavn m-am slujit de el foarte rar, poate o dată sau de două ori. Cel dăruit de Foarte-Foarte-Marele-Bărbat şi de nevasta sa e în sanie. Îl iau, îl desfac.

Păzea! Păzea să nu mă încurc între hamuri ori, şi mai rău, să mă trezesc înhămat la rându-mi; nu cred să existe loc pe lumea aceasta unde ridicolul să ucidă mai mult ca aici.

Ridic braţul. Șfichiul biciului plesneşte sec la zece metri înaintea mea şi revine îndărăt fără — aşa cum şi trebuie să fi atins pe vreunul din câini. Haita porneşte fulgerător. Sar în

sanie, dar iată că unul din zăvozi se apucă să se abată spre dreapta, atât cât îi permite hamul şi ameninţă să facă la stânga-mprejur, Nu-s atât de îndemânatic încât Hă-l pot altoi de acolo de unde sunt, fără să ating, din greşeală, pe-un altul.. Sar, aşadar, pe zăpadă, îl prind din urmă, îl ard cu biciul, îl pocnesc cu coada acestuia în cap, aşa cum se obişnuieşte, până când, după vreo sută de metri răzvrătitul revine în formaţie, definitiv supus.

Peter mă aştepta ceva mai încolo, pe pistă; îl ajung în scurt timp şi mă iau după el, tăind de-a dreptul platoul, către marginea de, sud-est a insulei. Vom vâna pe suprafaţa îngheţată a mării, în preajma aisbergurilor, acolo unde am făcut primele noastre ieşiri împreună, cu circa o lună şi jumătate în urmă.

Învăţ, în timpul acestei prime ieşiri cu sania, să cunosc locurile de vânătoare: între aisberguri au mai rămas porţiuni de mare liberă, banchiza nu s-a format încă şi focile vin să respire. Am abandonat atelajele şi ne-am pus pe vânat. Peter recuperează focile împuşcate din caiac, după care îngrămădim animalele ucise pe sănii;

La înapoiere, trăiesc un moment de intensă bucurie suntem primiţi cu laude şi felicitări. Onoarea mi-e salvată și această Zi cu Z este pentru mine semnalul unui început de viaţă nouă.

De îndată ce se lasă seara, trimit un băiat să-i spună Najei că vreau s-o văd lângă şcoală, ceva mai devreme decât de obicei, (Nu se cuvine ca un bărbat să se ducă personal după femeie, iar puştimea de-aici adoră să răspândească asemenea veşti.) A venit, cu părul său negru fluturându-i pe umeri. Am aşteptat să se risipească copiii şi m-am apropiat de ea; stătea pe peronul de lemn din faţa şcolii care aici joacă rolul chioşcurilor din părculeţele satelor noastre. Pielea netedă şi smeadă a obrajilor era îmbujorată de ger.

— Iată, i-am spus eu, am hotărât ca încă de astăzi să-mi aleg o nevastă.

Ştii şi tu că Foarte-Foarte-Marele-Bărbat mă presează, în legătură cu fiică-sa... Şi nu este singura...

Aştepta, plină de îndoieli.

— Pe cine ai ales? s-a hotărât, într-un târziu, să întrebe.

— Pe tine.

Era acum rândul meu să aştept, neliniştit.

— Primeşti? am zis, într-un târziu.

— Da, mi-a răspuns, liniştită, fără şovăire.

22
„NANOK” SE MUTĂ PE USCAT

De data asta s-a terminat definitiv cu furtunile: noaptea un ger straşnic, a închegat banchiza. Navele nu vor mai ieşi în larg. Profitând de mareea nocturnă — e cea mai înaltă — oamenii le trag pe uscat, la marginea satului, acolo unde sunt şi rezervele de carne.

Ca să tragi un pujortuleraq e nevoie de trei atelaj şi într-ajutorarea se manifestă ca întotdeauna. Câinii sunt înhămaţi tot în evantai, dar legaţi în trei puncte diferite ale unei amare solide, care are funcţia de ham central. Când i-a venit rândul lui „Nanok”, haita lui Suluk — direct interesat întrucât se consideră părintele meu adoptiv — a trecut în frunte. Urmează cea a lui Kutaak, „căpitanul” unuia dintre vaporaşele existente la Savigsivik şi, apoi, cel al lui Eqortoq, căci pentru el incidentul cu „partea balenei” era în firea lucrurilor, aşa cum e acum adăpostirea lui „Nanok”, deopotrivă cu celelalte ambarcaţiuni din sat.

Cuterul e cu prova la gheaţa şi zăpada bătătucită care acoperă ţărmul, înclinat mult la tribord. Cei trei „maeştri de ceremonie” se sfătuiesc mai întâi între ei ca să-şi coordoneze acţiunile. Doi-trei săteni se plasează intre prova şi ultimul atelaj, ca să poată trage de parâmă, iar ceilalţi, printre care şi eu, la pupa ca să împingem şi să orientăm coca navei.

Cei trei dau semnalul cu biciul şi „Nanok” porneşte să lunece pe stratul îngheţat de zăpadă, săpându-şi drum în ea şi urcând, încet, panta. Un brav sexagenar ne contemplă cum ne căznim, fără să mişte un deget. Eqortoq îşi deshamă rapid câinii, se preface că dă să plece cu ei spre sat, ca, în secunda următoare, să-i lege, cu o mişcare ultra-rapidă, de piciorul lui moşulică — ca de un ţăruş — şi să-i îndemne cu chiote s-o ia la goană. Dar, iute şi el de mână, bunicul apucă să se dezlege, înainte de a fi târât de haita care se pierde imediat

în întuneric. Fericit, nevoie mare, exclamă, cu ochii scăpărând:

— He-he! Credeaţi că m-am ramolit de tot?

A doua zi dimineaţa, trec pe la prăvălie să cumpăr pâine. Aqaluq îmi întinde o bucată mucegăită rău de tot, iar când îi atrag atenţia, îmi replică, pe jumătatea serios, pe jumătate în glumă:

— Da, am impresia că de data asta sunt într-adevăr prea multe vitamine!

Vorbim despre trasul pe uscat al ambarcaţiunilor şi-i; povestesc gluma pe care a vrut s-o facă Eqortoq moşneguţului şi care a încheiat, de fapt, ziua. Produs al unui metisaj, între un negru şi o eschimosă, dificil integrat, după cum am mai spus, în viaţa satului, Aqaluq este, fără îndoială, omul cu care mi-e cel măi uşor să discut despre moravurile şi mentalitatea compatrioţilor săi, forjate în milenara lor luptă pentru supravieţuire. Firește, Aqaluq, este dintre cei care cred în „binefacerile civilizaţiei”.

— Dar, zic eu, nu ţi se pare că e păcat că o serie de mici cătune au fost abandonate... Toate casele acelea părăsite la Qeqertaq, la capul York, după cât se pare chiar şi la capul Melville şi cine mai ştie pe unde?... În fond, această migraţie s-a petrecut recent, în epoca aceasta de „superflu” în care trăim!

— Nu-ţi fă tu griji. Oamenii noştri sunt suficient de inteligenţi ca să aprecieze acest „superflu”, am zilnic dovada aici, la, prăvălie; prin forţa lucrurilor, disting la iuţeală ce le este de folos şi ce nu, în tot bazarul ăsta de obiecte manufacturiere care le sunt expediate. Nici măcar nu-i nevoie să facă un efort de selecţie, e natura însăşi care comandă.

Cât priveşte abandonul aşezărilor, ascultă această istorie adevărată, petrecută pe vremea bunicilor noştri. Într-unul din anii aceia, furtunile se ţineau lanţ, zăpada era atât de groasă, încât se întărise formând un soi de capac peste gheaţă. În

asemenea cazuri, focile, negăsind crăpături în apropierea pământului prin care să respire, pleacă aiurea. Foametea era înspăimântătoare.

Pe vremea aceea, să fi fost şapte-opt persoane la capul Melville, vreo zece la capul York, cam tot atâţia la Qeqertaq şi circa cincizeci la Savigsivik.

— Doar atâţia? Îs jumătate din populaţia actuală.

— Chiar mai puţin. În prezent, satul numără o sută douăzeci de suflete, dintre care mai bine de douăzeci sunt adevăraţi vânători. Deci, bărbaţii din acele cătune au lăsat acasă femeile, copiii, bătrânii cu ultimele bucăţi de focă, şi grupuri, grupuri, cu sănii şi câini, au luat, venind din toate părţile, drumul banchizei, către mare. Câinii dispăreau aproape în zăpadă, bărbaţii înaintau pe jos, ca să mai reducă din povară, cu nămeţii până la brâu. Au mers aşa zile şi zile. Dar cu cât se apropiau de mare, cu atât gheaţa devenea mai primejdioasă, cu ochiuri de apă liberă acoperite cu câte-o punte de zăpadă îngheţată care trosnea sub tălpicile săniilor. O să cunoşti şi tu în curând plăcerile astea, când vei ajunge la Pământul Balenelor sau capul York. Principalul însă era că se apropiau de locurile unde focile vin să respire.

— Şi au pierit cu toţii? Nu s-au mai putut întoarce acasă?

— Aşteaptă... Dimpotrivă, au vânat, au mâncat, au hrănit câinii şi s-au înapoiat cu rezerve zdravene de carne. Ştii însă ce-au găsit la întoarcere?

— Toţi cei rămaşi muriseră de foame?

— Nu toţi, doar cei mai slabi, iar cadavrele lor fuseseră curăţate până la os... Aşa stând lucrurile, crezi că e în detrimentul oamenilor dacă se adună laolaltă în aşezări ceva mai mari, dacă există acolo prăvălii de unde să-şi poată procura şi altceva decât carnea de focă — absolut necesară lor, sunt perfect de acord cu tine — dar, în sfârşit, altceva... fie chiar şi pâine mucegăită? a adăugat el râzând.

— Perfect, dar în cazul acesta diversele „inimi caritabile” din Europa şi America să facă bine şi să renunţe la campaniile lor pentru interzicerea vânării puilor de foci şi să nu saboteze comerţul cu piei, pentru că aceasta e principala sursă de venituri a oamenilor de aici, ea le permite să cumpere pâine mai puţin mucegăită, zahăr, dulceţuri, legume conservate şi alte alimente necesare.

În această privinţă, Aqaluq e întru totul de acord cu mine. Dar refuzul de a continua să trăiască în locuri izolate are şi alte raţiuni decât dificultăţile legate de o asemenea existenţă: însăşi viaţa socială îmbracă astăzi alte forme decât cele din trecut.

— La Savigsivik, continuă Aqaluq, se dau acum, mici baluri, reuniuni, ne vin din când în când filme, apoi sosirea şi plecarea elicopterului, într-un cuvânt, există tot soiul de distracţii.

Aşa e; fiecare elicopter aduce sau ia cu sine încărcătura sa de evenimente, fie ele doar noutăţile cuprinse în scrisori. Şi nu-i mai puţin adevărat că am avut prilejul să asist la câteva amuzante manifestări ale celei de a şaptea arte: din când în când, cei de la baza americană trimit, cu împrumut, câte un film, care e văzut şi răsvăzut de localnici cu aceeaşi plăcere. Groenlandezul e un spectator ideal...

23.
VIAŢA ÎN OCTOMBRIE

A doua zi după mult aşteptata „Zi Z”, am plecat, împreună cu Peter, pe aceeaşi pistă, cu intenţia ca, de data aceasta, să depăşim aisbergurile aglomerate în spatele satului şi să ajungem banchiza de la marginea mării libere, banchiză a cărei lăţime este de pe acum de trei-patru kilometri.

Proveniţi de la stăpâni diferiţi şi înhămaţi împreună abia pentru a doua oară, câinii mei formau un grup neomogen, trăgând care la hăis, care la cea. Atelajul lui Peter se distanţa tot mai mult. Îi biciuiam, dar când unul, când altul se opreau să-şi facă nevoile şi se lăsau târâţi Am încercat să fac ca Peter: o mică mişcare a încheieturii pumnului, o plesnitură seacă şi câinele se ştie vinovat... Loviturile mele de la distanţă erau lipsite însă de precizie, astfel încât erau atinşi şi cei care mergeau bine, nu numai puturoşii. Pedepsiţii din neîndemânare au făcut grevă şi s-au culcat în semn de protest.

Convins că îl urmez, Peter a luat-o pe după un aisberg, fără să se mai uite în urmă. L-am zărit, de departe, apărând şi dispărând, de câteva ori, printre movilele de gheaţă, ca până la urmă să-l pierd definitiv din vedere.

În vremea asta, patrupedele mele zăceau, culcate pe zăpadă, refuzând să se ridice, cu aerul că-şi bat joc de mine. M-am resemnat şi mi-am făcut un ceai, după care, la impulsul unuia dintre ei, un animal viguros, ce pare să aspire la şefie — viitorul *Nalagaq,* adică câine-lider — haita mea a acceptat, fără să se lase prea mult rugată, întoarcerea acasă. După obiceiul căpătat la Jakobshavn, în drum m-am străduit să reperez aisbergul ideal pentru instalarea capcanei, un aisberg care să tenteze o focă să vină să-şi frece burta de piciorul lui şi pe care să-l pot regăsi uşor pe întuneric, dat fiind că nu

prea cunosc această regiune, situată, faţă de sat, în partea opusă a insulei.

De aici încolo, voi ieşi cu regularitate, fie tăind pista, ca să ajung la aisbergurile îngrămădite, în spatele insulei, fie, dimpotrivă, luând-o în direcţia capului York.

— Ştii, mi-a spus Naja într-una din zilele imediat următoare, când un tânăr vânător aduce acasă prima sa focă prinsă în plasă, se organizează o mică serbare şi se mănâncă cu familia şi cu prietenii.

Prinsesem, într-adevăr, prima mea focă! Dacă asta-i tradiţia, s-o respectăm! Dar unde să facem festinul? Sikutaq, mama Najei, se oferă să-mi pună la dispoziţie casa, bucătăria şi masa şi mă sfătuieşte să-i poftesc pe părinţii mei adoptivi, Suluk şi Luiza.

Naja găteşte foca — un animal tânăr, cu carnea grasă şi dulce — adăugând în oală un soi de „vegeta” — ingredient aromatic importat din Danemarca — care dă felului o savoare deosebită. Sosind, Suluk şi Luiza schimbă o mie de poliţeţuri cu părinţii Najei; de vreo câţiva ani cele două cupluri nu se mai frecventaseră şi acum sunt reluate vechile legături de prietenie. Apoi, se pornesc, cu toţii în cor, să mă încurajeze şi să mă felicite cu o duioşie şi o revărsare de sentimente pe care n-am întâlnit-o decât la groenlandezi atunci când vor să-şi stimuleze şi să-şi laude copiii.

Fiecare din noi înghiţim două-trei kilograme de carne, după care Suluk pune pe masa o sticlă de rachiu, adusă de el sub hanorac. Sătui şi plăcut încinşi de alcool, mesenii cei vârstnici se pun pe povestit amintiri şi legende, în vreme ce eu şi Naja ne eclipsăm discret; fiecare vârstă, cu plăcerile ei.

Acest festin a oficializat oarecum intrarea mea în familia Najei. Întâlnirile noastre nocturne nu puteau dura la infinit, era limpede că trebuia să locuim undeva împreună. Cât timp

fusesem „holtei” mă putusem aciuia la Suluk, dar locuinţa lui nu era prea mare şi nu le-o puteam impune pe Naja, cu atât mai mult cu cât bătrânul continua să mi-o rezerve pe fiica-sa „peste patru ani”. Căsuţa pe care o ochisem a rămas, din păcate, ocupată, pentru că cei care stăteau în ea nu au apucat să termine casa nouă. În sfârşit, cât timp „Nanok” plutise, oferindu-ne intimitatea lui, avusesem toate motivele să nu vin în casa Najei. Acum însă, aceste motive dispăruseră, mai cu seamă că părinţii Najei nu numai că nu formulau nici o obiecţie în legătură cu mutatul ei, ci, dimpotrivă, se arătau încântaţi. Dacă veneam să locuiesc cu ei, însemna că voi aproviziona familia cu foci, iar Naja va rămâne pe loc, legătura noastră nestingherind astfel cu nimic obligaţiile ei domestice.

Fireşte, stăteam la strâmtoare. În vasta odaie care servea şi de cameră de zi şi de sufragerie şi de bucătărie, dispuneam de un pătuţ îngust, înghesuit între perete şi masă. Patul Najei făcea unghi cu al meu, ea dormind cu fiu-su. Cel al fratelui ei ocupa unul din pereţii rămaşi liberi.

Chiar de a doua zi după instalarea mea, am cumpărat două scânduri mari ca să transformăm puţin interiorul, întrebându-mă, totodată, cum vor privi părinţii actul meu samavolnic. Dar această extindere a „perimetrului conjugal” n-a dat loc la nici un comentariu: eram definitiv integrat în viaţa satului şi a comunităţii vânătorilor, deci aveam tot dreptul să decid. E însă clar că lucrurile nu s-ar fi petrecut la fel dacă îndrăzneam aşa ceva imediat după sosirea mea aici.

În aceeaşi zi, am schimbat locul câinilor, aducându-i mai aproape de casă. După aceea, mi-am aranjat toate sculele de vânătoare într-o magazioară-dependinţă: puşca, cartuşele, năvodul, *tokul,* cazmaua, cârligul-cange, ţăruşii de lemn, pieile de ren, primusul, bidoanele cu carburant, diversele frânghii. Dintre acestea, o frânghie mai lungă slujeşte la coborârea, în rapel, a saniei, sau la scoaterea ei din apă, în

cazul în care s-a plecat în doi şi unul din atelaje a suferit un accident.

Ritualul plecării e, de fiecare dată, acelaşi: după ce încarc sania, o împing către locul unde sunt câinii şi-i înham la ea. La întoarcere, duc patrupedele la locul lor de priponire, în vreme ce focile se dezgheaţă la foc. Sania este apoi răsturnată cu tălpicile în sus şi lăsată aşa în faţa casei. În succesiunea de gesturi rutiniere, intervin uneori şi situaţii neaşteptate şi comice. Într-o zi, de pildă, mă apucasem să reglez luneta puştii, undeva în apropierea casei. O scândurică aşezată la vreo 200 de metri îmi slujea de ţintă.

— Mă laşi să încerc şi eu să trag? m-a rugat Naja. La primăvara viitoare s-ar putea să-mi prindă bine.

Îi dau puşca, ea îşi sprijină coatele de marginea săniei, ocheşte îndelung şi trage. Puşca îi scapă din mâini, abia apuc s-o prind din zbor, în vreme ce Naja mea aterizează

pe fund în zăpadă, răsturnată de recul. Izbucnim amândoi în râs.

Uită-te bine la mine cum fac şi fără să mă sprijin de nimic.

Manevrez închizătorul, duc puşca la ochi, trag şi scândurica zboară în ţăndări. Dar Naja continuă să râdă cu atâta poftă încât mă molipsesc şi eu, râd în hohote şi sughiţuri, râd ţinându-mă de burtă... şi sfârşesc şi eu cu fundul în zăpadă, mai-mal să mă înec de atâta râs.

Într-una din zile, pe când mă pregăteam să plec la vânătoare, am observat că geloasă pe câinele-lider, pe care nu-l putea înghiţi, căţeaua roşcată sfâşiase şi mâncase hamul ei, după ce, în prealabil, avusese loc o scărmăneală în regulă. Trăgând după mine sania ca s-o duc acasă, şi să descarc materialele de pe ea, l-am întâlnit pe Angmalortok, căruia i-am povestit păţania.

— N-ai vrea să-mi vinzi încă un câine? l-am întrebat. Nu cred să fie un lux dacă voi avea nouă sau zece capete...

Angmalortok nu mi-a răspuns pe loc, s-a mulţumit să zâmbească într-un fel anume şi, abia într-un târziu, a zis:

— E de văzut...

După care a adăugat:

— Poţi să-ţi instalezi plasele pentru foci chiar lângă ţărm.

— N-am făcut încă niciodată aşa ceva.

El se ducea să le inspecteze pe ale sale şi a acceptat să mă ia cu sine. Şi iată-ne instalaţi pe sania lui, înaintând paralel cu ţărmul insulei, către est. Aşa am aflat că focile vin să respire între pământ şi banchiză găsind aici din belşug micile crustacee cu care se hrănesc. În plus, le place grozav să-şi frece burţile de scobiturile din stâncile care se înşiră de-a lungul ţărmului.

Ajunşi la locul unde Angmalortok îşi instalase capcanele, l-am ajutat să-şi scoată din apă capturile şi să foreze, ceva mai încolo, alte găuri. Am făcut şi eu o copcă ca să mă asigur că fundul apei e prielnic şi am forat alte trei, în linie dreaptă, perpendicular pe ţărm. Apoi, mi-am lansat plasa. Învăţasem o tehnică nouă şi eram fericit...

În ajunul marilor geruri, localnicii sunt cuprinşi de o adevărată frenezie, care-i face să devină chiar irascibili. Fiecare ştie că, înainte de a se lăsa noaptea totală, trebuie să vâneze cât mai mult, să completeze şi să asigure proviziile pentru iarnă. În cazul meu, aceste provizii se găsesc într-un stadiu foarte incipient, astfel încât şederile pe banchiză, în întuneric-beznă se tot prelungesc.

Ochii însă mi se obişnuiesc treptat şi reuşesc să disting linia, frământată a ţărmului, dincolo de aisbergurile imobile, şi profilul insulelor care se estompează într-o succesiune de degradeuri, cuprinzând toate griurile posibile, toate alburile,

toate negrurile. Ceva mai aproape desluşesc movilele, grabenele, făgaşele formate pe întinderea de gheaţă de acţiunea vântului şi de săniile ce şi-au croit cutare sau cutare pistă. Văd chiar şi atelajele care se mişcă în depărtare, cotesc spre zonele de vânătoare şi locurile de odihnă pentru câini, sau se înapoiază în sat. Şi mai văd —lucrul cel mai important dar şi mai greu — capetele negre ale focilor iţindu-se în ochiurile de apă.

În fiecare zi, vânătorii pleacă să-şi aşeze sau să-şi scoată plasele şi, datorită acestei lupte înverşunate, la întoarcere, toţi locuitorii Savigsivikului vor putea lua unica masă din acea zi compusă din carne fiartă sau îngheţată.

Într-una din aceste expediţii — plecasem în direcţia capului York şi mă depărtasem cam la cinci-şase kilometri de sat — am dat peste un ochi de apă neîngheţată. Noaptea se lăsase de-a binelea, dar câinii, simţind ceva, au accelerat alura; o focă înota chiar lângă banchiză. Am oprit sania, am înhăţat puşca, am lăsat piedica de siguranţă, dar când să trag — clic, clic, clic, vaselina cu care fusese uns închizătorul îngheţase şi percutorul nu mai putea scăpa. Las arma jos şi chem, încetişor, foca:

— Cru — cru...

Ea plonjează şi reapare la vreo patru metri de mine, atât de aproape încât mai că aş izbuti s-o agăţ cu cârligul cange pe care-l am la îndemână, în sanie. Îl apuc binişor, continuându-mi monologul:

— Cru-cru...

De data asta, foca îmi răspunde:

— Cru-cru.

Pesemne, mă ia drept unul din familie. E însă prea departe ca s-o pot atinge. Prelungesc cârligul, fixându-l cu o sfoara de tok, iar capătul sforii încolăcindu-l pe după încheietura mâinii. Dar şi acum, scula e prea scurtă.

— Cru-cru...

Foca se apropie niţel. Hai, încă un pic! Altminteri n-o să izbutesc!

Mă las pe vine şi încep să înaintez aşa, pe crusta de gheaţă ce tocmai s-a format la marginea banchizei. Mişcările sunt foarte lente şi sunt într-atât de prins de dialogul meu — cru-cru — cu foca, încât abia târziu de tot bag de seamă cât e de subţire pojghiţa pe care mă ţin. Nu îndrăznesc să mai fac o mişcare şi aştept, stană de piatră.

— Cru-cru, face animalul.

Acum, e rândul lui să-mi facă avansuri... Brusc, simte pesemne primejdia, pentru că se îndepărtează, cu câteva unduiri silenţioase, în direcţia mării.

— Cru-cru, mai zice el, totuşi, din când în când.

Prudenţă... gheaţa asta e foarte proaspătă, atât mi-ar mai lipsi, să crape sub mine... mă retrag binişor, nedezlipindu-mi tălpile, ci lunecând pe ele. Câştig aşa vreo doi metri, ajung în zona de siguranţă şi timp de încă aproape un ceas, continui să schimb cu foca impresiile noastre, ale mele, de vânător de foci, ale ei, de focă vânată. Într-un târziu, dispare — cu un ultim cru-cru —! Salut! — iar eu mă întorc acasă şi povestesc familiei păţania.

— Eşti nebun, exclamă Sikutaq, gheaţa putea să se rupă!

— Să ştii că atunci când am făcut primii mei paşi pe banchiză, la Jakobshavn, nu era cu nimic mai puţin primejdios.

Şi-i povestesc cum m-a învăţat Jakob că trebuie să mergi pe o crustă nouă de gheaţă.

— Dar atunci nu erai de unul singur! ţipă ea. E înspăimântător ce-ai putut face! Şi încă în plină noapte!

— Uită-te cum procedez, i-am zis.

Şi, ea s-o liniştesc, mimez mersul meu pe gheaţă, desfăcând larg picioarele şi nedezlipind talpa cizmelor de podea.

— Eşti un veritabil *qavdlunaq!* Şi cei ca tine habar n-au de nimic, a replicat ea pe jumătate furioasă, pe jumătate convinsă.

Soţul ei pune capăt discuţiei, spunând simplu:

— Ba are habar.

(Având ca subînţeles: „Dovada cea mai bună e că s-a înapoiat sănătos”.)

— Dar, adăugă el maliţios, s-ar fi putut ca un *Inuk* să fi fabricat un *tupilak* ca tu să nu poţi ucide foca aceea

După cum cred că am mai spus, *tupilak* este imaginea unui spiriduş răutăcios, pe care eschimoşii din toate timpurile l-au cioplit, fie dintr-o piatră moale, denumită „piatră de săpun”, fie din fanoane de balenă ori din fildeşul colţilor de morsă sau narval. Şi, deşi aceste figurine, fabricate în serie pentru turişti, au devenit pentru anumite aşezări o sursă apreciabilă de venituri, în spiritul eschimoşilor ele îşi păstrează întreaga lor putere magică.

— Se prea poate că la naştere, un invidios să-ţi fi făcut un *tupilak* ca să ai vederea slabă, avea chiar să-mi spună, într-o bună zi, Avatanguak.

24.
ELICOPTER, BANCHIZĂ, DEZILUZII

În jur de 20 octombrie, elicopterul a aterizat, aducând cu sine un danez, care, se pare, ţine să-mi vorbească. Mă prezint, deci, a doua zi dimineaţa la el. E clar că-şi închipuie că trăiesc pe spinarea comunităţii şi mă întreabă cum reuşesc să supravieţuiesc în cătunul acesta pierdut printre gheţuri.

— Vânez, îi răspund eu. De altfel, permisul meu e în regulă.

— Bun. Aş putea să-l văd?

— Vi-l aduc mâine dimineaţa. Acum, plec la vânătoare.

— Câte foci aţi ucis de când vânaţi?

— Oh, ştiţi, le-am cam uitat numărul. Tot ce pot să vă spun e că ieri aveam în plasele mele două bucăţi şi sper să nu fie prea târziu ca să găsesc şi astăzi încă una.

— Perfect. Peste patru zile o să vină un anchetator, să stea de vorbă cu dumneavoastră. O să fiţi anunţaţi de sosirea lui şi în ziua aceea va trebui să rămâneţi în sat.

— Ce vrea de la mine?

— Are câteva întrebări să vă pună.

— Bine. Voi rămâne...

A doua zi, conform obiceiului, am plecat la vânătoare; la un moment dat, mi s-a părut că-l zăresc pe Kutaak — căpetenia vânătorilor şi responsabil pentru tot ce se petrece la Savigsivik, deci responsabil şi de propria mea persoană —, ziceam, dară, că mi s-a părut că-l văd şi că el mă observă de la distanţă. Binoclul mi-a confirmat că nu greşesc şi, în zilele următoare, ca să-l derutez, mi-am trasat o nouă pistă. Dar de fiecare dată, constatam la întoarcere, deşi era noapte, după forma urmelor, că pista fusese utilizată şi de o altă sanie decât a mea. Impresiile mai vechi se adevereau: eram pândit, eram spionat. Habar n-aveam de ce anume şi mă distram grozav antrenându-mi urmăritorii în lungi ocoluri, în demonstraţii de virtuozitate la pusul plaselor şi născocind,

pentru ei, parcursuri de toată frumuseţea, peste porţiuni de gheaţă „găunoasă”; în anumite zone se întâmplă ca un aisberg să se răstoarne sau ea prăbuşirea unuia din pereţii săi să spargă banchiza veche. Apa pătrunde imediat în gaura astfel creată, zăpada se aşează deasupra, îngheaţă şi formează o crustă, păstrând dedesubt punga intactă. E de ajuns ca un câine să calce peste această crustă, ca ea să cedeze. Sigur, câinele iese şi singur din băltoacă, dar nici animalele, nici oamenii nu apreciază genul acesta de distracţie. Era pentru prima oară când mă pretam la acest sport cu o răutăcioasă plăcere. Intr-una din zile, cursa s-a dovedit a fi deosebit de grea şi câinii s-au pornit să tremure de frică. Am comandat stânga-mprejur şi m-am oprit într-un loc ceva mai sigur. Mi-am făcut un ceai şi am pus, într-o cratiţă, o bucată de carne de focă la dezgheţat. Apoi, orientându-mă după nişte aisberguri încastrate în banchiză, am pornit pe jos să văd ce-i cu plasa pe care o aşezasem cu o zi înainte.

Niciodată poate, alba imensitate nu fusese atât de somptuoasă, scăldată cum era într-o lumină violetă, şi împroşcată de soarele ce asfinţea cu scăpărări de negru, de portocaliu, de roşu veneţian...

O focă se prinsese în plasă, aşa că m-am dus să aduc sania. Între timp, carnea din cratiţă se dezgheţase şi am mâncat o halcă zdravănă aproape crudă, clătindu-mi, din când în când gura cu zeama însângerată în care fiersese. Un ceai tip „banchiză”. Câinii apucaseră să se odihnească: am pornit-o pe urmele paşilor mei ca să-mi recuperez prada şi să aşez din nou plasa. În vremea asta, noaptea se lăsase complet şi era timpul să mă întorc acasă.

Un lucru era sigur: dacă exista cineva care să mă spioneze în acest deşert alb şi se juca cu mine de v-aţi ascunselea pe după aisberguri, — aceşti adevăraţi monştri antediluvieni — apoi acel cineva nu ducea o existenţă prea distractivă. Eu

în schimb, da. Ba aş zice chiar că farsele pe care i le jucam făceau să mă simt într-o formă nebună;

Elicopterul a venit, dar fără persoana anunţată. S-ar putea ca danezul să fi vrut doar să mă sperie. În ori ce caz, a plecat fără să mă mai sâcâie. Se pare, deci, că, din punct de vedere administrativ, pot să fiu liniştit.

De fiecare dată când îl întâlnesc pe Angmalortok, fie pe banchiză, fie în sat, îl întreb — cu nenumărate precauţiuni oratorice — dacă îmi va vinde sau nu unul din câinii săi. Îmi răspunde întotdeauna cu un surâs, care, după câte cred, înseamnă: „nu, nu-ţi voi vinde nici un câine”. Astăzi însă, a acceptat; împreună cu Naja, care acum mă însoţeşte aproape peste tot unde mă duc prin sat, am plecat după noua mea achiziţie.

— Am să vin cu voi, ne-a spus Angmalortok, iau câinele cu mine şi am să-l leg eu laolaltă cu ai voştri, e mai bine aşa.

Nu mi se părea deloc indispensabil ca Angmalortok să se deranjeze pentru o nimica toată, dar, fireşte, nu m-am împotrivit. Pe drum, îmi serveşte următoarea tartină:

— Câinele ăsta nu te costă nimic, face el, neglijent, împrumută-mi-o însă pe nevastă-ta.

Plasele sale se găseau lângă ale mele pe banchiză şi, a doua zi, pe când mă căzneam să leg o focă pe sanie, îl văd că se apropie de mine. Aş fi putut să jur că o anumită întrebare îi frigea limba. Intenţionat însă, în loc să am cu el o discuţie ca de la bărbat la bărbat, eu întrebându-l cât îi datorez, iar el, de câte ori sunt dispus să-i împrumut nevasta, am început să bat câmpii, trăncănind despre starea gheţii, despre piste şi despre timpul de afară.

Seara, m-am dus împreună cu Naja ca să-i dau banii, Când i-am întins teancul de bancnote, nu le-a luat, ci a aruncat o privire în direcţia Najei, care flecărea cu nevastă-sa. Am

insistat, am împins alte câteva bancnote spre el şi până la urmă, cu vizibil regret, a luat banii.

Seara, înainte de a adormi, discutam după cum ne era obiceiul, despre viaţa şi moravurile groenlandeze.

— Ai mai făcut dragoste cu prietenul meu Angmalortok? am întrebat.

La început mi-a spus că nu, apoi că da, dar asta înaintea sosirii mele în sat.

— Şi ai s-o faci din nou?

A zâmbit, a râs şi a declarat că nu. În realitate, el îi mai făcuse această propunere şi ea îi dăduse curs. Faptul că achitasem costul câinelui, strica ordinea firească î lucrurilor.

— Perfect. Ai să te culci cu el când voi fi plecat la vânătoare. După aceea, o să-i ceri înapoi banii pentru câine şi ai să mi-i restitui la întoarcerea mea.

Văzut sub acest unghi, amorul în trei nu mai părea să-i priască. În ceea ce mă priveşte, eram gata să vând totul: cuter, sanie, câini, puşcă, să mă întorc în Franţa şi, de-acolo, să plec pe un alt continent, mai mult ca sigur cel african. O clipă mi-am urât mâinile degerate, frigul glacial, Extremul Nord, chiar şi banchiza.

Apoi, m-am imaginat în Franţa sau aiurea, mi-am văzut compatrioţii şi „colegii” muncind în birourile lor de „studii şi proiectări” şi am simţit că-mi vine să-mi vărs şi maţele. Am cuprins-o pe Naja în braţe şi am alungat toate aceste gânduri negre. La urma urmei, situaţia nu era chiar atât de dezastruoasă... Trebuie doar să las timpul sa lucreze cum ştie el...

31 octombrie

Năbădăioasă zi... Hălăduiam prin împrejurimile Pământului Balenelor, pe o noapte ca cerneala. Ca să evit o zonă periculoasă, am vrut s-o cotesc la dreapta şi, ca să grăbesc manevra, am sărit pe partea stângă a saniei, şi am pornit să

alerg pe lângă câini, biciuindu-i şi dirijându-i. Brusc, simt cum mi se duce pământul de sub picioare — nimerisem pe o punte de zăpadă — şi mă trezesc într-o groapă, cu apa până la brâu. Câinii îşi continuă cursa; din fericire, am reflexe bune, şi apuc să mă prind de hamul lor. De bine, de rău, se opresc. Atunci le strig să pornească din nou. Mă vor asculta oare? Da, se pun în mişcare, trăgându-mă după ei şi, peste câteva momente, mă trezesc la marginea gheţii solide, cu sania, înţepenită, alături. De astă dată, urlu la ei să oprească, mă caţăr pe banchiză, degajez vehiculul, apoi rămân în picioare, perfect imobil. Aştept ca pantalonii şi cizmele mele, bine strânse cu şireturi, să îngheţe bocnă, treabă care se întâmplă în mai puţin de două minute. Sparg atunci pojghiţa de gheaţă şi mă scutur bine; apa nu apucase să pătrundă, practic sunt perfect uscat. Câinii m-au salvat. Dacă i-aş fi răsfăţat prea tare, nu m-ar fi ascultat, ar fi venit să se bulucească în jurul meu şi, atunci, aş fi fost pierdut. Înainte de orice, un atelaj trebuie să fie un instrument util, fidel şi docil.

Când mă întorc, Naja mă anunţă că Nukik, unul din vecinii apropiaţi, a omorât un urs şi suntem invitaţi cu toţii să ne înfruptăm din el.

— Sunt poftit şi eu?

— Bineînţeles. Vânătorul îşi sărbătoreşte izbânda. Iar carne e berechet, pentru toată lumea.

Evenimentul e din cele mai importante: blana se vinde foarte bine, mai cu seamă dacă animalul e bătrân. Cu cât e mai în vârstă, cu atât firul e mai lung şi are mai multă valoare. Blana aparţine celui care a lovit primul animalul, în plus, ursul e o fiară de care vânătorul izolat e mai bine să se ferească. Dacă însă ursului i se întâmplă să se aventureze prin preajma unui sat, atunci e sinucidere curată: asmuţite toate deodată, haitele de câini îl împresoară şi-l blochează imediat.

Nukik locuieşte într-o mică căscioară, din bârne, ca oricare alta. Când am sosit, câteva persoane se aflau deja adunate. Cum intra câte un nou musafir, zâmbitor şi uşor stânjenit, gazda, răspunzând întrebărilor, se pornea imediat să răspovestească întâmplarea, mimând când pe marele vânător (adică el), când pe neîndemânaticul (tot el), când ce-a făcut ursul, când ce-au făcut câinii, de care, şi pe bună dreptate, e foarte mândru.

— Câinii au simţit ursul, istoriseşte el, şi ei au fost cei care au dat alarma. Am lăsat dracului plasa pentru foci şi am sărit în sanie. Începe urmărirea. Nukik îşi îndeamnă câinii, silueta albă, aureolată de cenuşiu, se deplasează cu repeziciune prin noapte. Câinii galopează, dezlănţuiţi, omul răcneşte ca să-i stârnească şi mai tare, sania e un bolid care ia viraje nebuneşti, zboară peste hârtoape, gata-gata, în orice clipă, să se răstoarne şi să-l proiectele pe vânător cine ştie unde. Ralak, care vâna şi el prin împrejurimi, aude hărmălaia şi atelajul său se alătură rapid urmăritorilor.

Cele două echipaje câştigă teren, ursul încearcă să i se piardă urma, să dispară printre aisberguri şi să ajungă la mare, să plonjeze în ea. Dar marea e prea departe.

— Câinii, simţind urma, alergau cât puteau. Deodată, am văzut ursul, oprit lângă un perete de gheaţă netedă.

Aplecându-se simultan în faţă, vânătorii au apucat hăţurile celor mai buni dintre câinii lor şi le-au tăiat cu o lovitură de cuţit.

— Câinii s-au năpustit înainte, de parcă ar fi fost azvârliți cu praştia. În câteva clipe, încercuiseră fiara. Şocul m-a dezechilibrat şi am crezut că acuşi-acuşi îmi văd capul făcut chiseliţă de tălpica saniei.

Spre norocul lui sania şi-a pierdut din viteză. Nunik sloboade şi restul câinilor. Acum, haita atacă ursul din toate părţile, obligându-l să se apere.

M-am repezit, continuă Nunik, cu puşca în mână şi l-am luat la ochi, având mare grijă să nu nimeresc cumva în vreunul din câinii mei sau ai lui Ralak. De ucis, l-am ucis împreună.

Duşmani înverşunaţi ai ursului, câinii şi-au satisfăcut şi ei ancestrala ură muşcând pentru o ultima oară, din trupul neînsufleţit, după care s-au apucat, potoliţi, să-şi lângă rănile.

Şi iată-ne acum, înfruptându-ne cu mare plăcere din carnea ursului.

Am auzit, spun eu, că ursul are acelaşi gust ca şi câinele.

— Cei din sud, răspunde careva, pretind că renul seamănă cu câinele.

— Dar ceva mai la nord, face un altul, se zice că la gust câinele e la fel cu vulpea.

— Iar în nord de tot, se spune că ursul seamănă cu carnea de om, completează un alt mesean.

— Ai încercat vreodată? întreb eu.

Nimeni de aici n-o să-ţi mărturisească vreodată că, poate, strămoşii lui au încercat acest gust...

Conversaţia decurge, ca întotdeauna, într-o atmosferă veselă, plină de râsete şi înţepături. Mă gândesc, însă, la cumplita poveste istorisită de Aqaluq şi-mi dau seama de ce, astăzi, nimeni nu mai e eschimos ci „groenlandez”.

25.
O ZI ÎN FAMILIA NAJEI

Pe la orele 10 dimineaţa, la începutul lungii nopţi polare, iradiază, între pământ şi cer, o fâşie circulară, portocaliu deschis, aurind universul de gheaţă şi transformând, pentru câteva ore, ziua ce nu mai avea să vină, într-un amurg prelungit

Însă, cu fiece zi care trecea, întunericul devenea tot mai adânc, mai ermetic şi unica lumină era cea a lunii.

Unde începe noaptea, când se sfârşeşte, cât ar putea fi ceasul? Nu ştiu. În afară de Naja şi de mine, toată lumea din casă doarme. Vorbim încet, pe şoptite. Naja, care a călătorit şi la nord de Savigsivik, a trăit şi în sudul Groenlandei şi vorbeşte curent groenlandeza veche, îmi poate povesti multe despre viaţa din Extremul Nord; are o inteligenţă vie, o minte deschisă şi răspunde fără ocolişuri la întrebările mele.

După crearea bazei atomice americane de la Dundas, vânătorii din vechea Thule s-au regrupat într-o aglomerare de trei sute de suflete — pentru noi, europenii, un sat, dar care, aici, în Groenlanda, reprezintă un orăşel. Astfel s-a născut Ultima Thule (Thule K'anak), devenită centrul administrativ al districtului Nord. Toate acestea le cunosc; ce se întâmplă însă cu locuitorii obligaţi să migreze înspre pol?

— Visul lor e să devină funcţionari, ca să primească un salariu regulat, îmi spune Naja.

Pesemne că am făcut o mutră uluită şi decepţionată, pentru că fata s-a grăbit să-mi explice, ca şi cum i-ar scuza:

— Viaţa de acolo e foarte aspră. Pe timpul nopţii, teritoriile de vânătoare sunt mult mai întunecate ca cele de aici. Munţii înconjoară fiordul din toate părţile şi e foarte greu să pătrunzi în el.

— În asemenea cazuri, îţi iei ca punct de reper diferite creste...

— Seamănă toate una cu cealaltă, e negru pe negru, le confunzi cu insulele care se află la intrarea fiordului, nu poţi pătrunde pe nicăieri. Aici, la noi, ştii întotdeauna unde te afli, te poţi orienta în funcţie de orizont, de mare...

— Exceptând cazurile când e ceaţă său ninge...

— Da, dar acolo, totul se confundă în oricare ceas al zilei. Şi nici vânatul nu-i atât de îmbelşugat ca la Savigsivik. Se întâmplă, adesea, ca vânătorii să revină cu o singură focă, dacă nu chiar cu sania goală.

— Poate că bombardierul care s-a prăbuşit peste banchiză a alungat vânatul?

Acest memorabil accident s-a produs în 1958. Grosimea gheţii atingea circa un metru. Prăbuşindu-se, avionul a făcut o spărtură lunga de şaptezeci de metri şi lată de treizeci, astfel încât banchiza pluteşte acum deasupra unui morman de fiare radioactive...

— Dar aici; care-i cel mai bun loc de vânat?

— Fără îndoială, capul York şi încă în toate anotimpurile. Acolo ucid cel mai mult vânătorii.

Reiau cu ea o temă pe care am atins-o şi într-o discuţie cu Aqaluq, temă care mă preocupă. Aş vrea să pătrund cât mai adânc în esenţa unor fenomene, să înţeleg ce se petrece în ţara aceasta.

— Pe măsură ce micile grupuri de case aflate în zone izolate se golesc şi locuitorii se regrupează aiurea, satele vor creşte... Nu există riscul ca nevoile de hrană ale populaţiei să depăşească resursele locale?

— Da ce crezi tu că păzesc şefii satelor? Kutaak, de pildă, veghează ca nu cumva cei din district să vină şi să se aşeze aici....

— Dar cei din sud?

— Până la urmă, echilibrul se stabileşte de la sine. În zonele din sud-vest există câteva şcoli tehnice care-i pot orienta pe tineri către un învăţământ practic pe plan local; în mare însă,

toţi elevii buni, fie că-s din nord, fie că-s din sud, pleacă în Danemarca pentru desăvârşirea studiilor. Guvernul caută să-i asimileze; dacă lucrurile nu merg, tinerii revin acasă, mai cu seamă cei din sud.

— Dar cei din nord? Bănuiesc că aceştia sunt pierduţi pentru vânătoare?

— Vor căuta şi ei o slujbă salariată. Cum însă nu există posturi pentru toată lumea, cei rămaşi pe dinafară emigrează în sud. Acolo oraşele se dezvoltă şi, odată cu ele, pescuitul industrial.

Dar cu femeile, ce se întâmplă în linii mari?

— Oh, femeile, chiar dacă au, chiar dacă n-au studii, abandonează oricum muncile lor tradiţionale. Le vezi tu pe fetele acelea pe care le-ai condus la Dundas ca să plece din Danemarca, revenind aici ca să spele şi să mestece piei? Cu toatele n-au decât un singur vis: să se mărite cu un pescar bogat sau cu un funcţionar — poate fi chiar danez — care să le ofere mantouri de blană, frumoase şi, mai ales, gata făcute!

— Dar tu?

— Mi-ar place să mă întorc şi să muncesc undeva în sud.

Mă întreb dacă nu visează cumva şi ea să scape din acest univers în care „muncile muiereşti” sunt de neevitat? Experienţa de la fabrica de conserve nu mi se pare că a fost concludentă...

În sinea mea mă gândeam: iată încă o femeie pierdută pentru nord. Sigur, e foarte bine că există moaşe, infirmiere sau ajutoare sanitare. Dar de ce să obligi groenlandezele să nască numai şi numai în spital, deci să ia elicopterul când le-a sosit sorocul? Până acum, graţie muşchilor lor abdominali puternici, ştiau să nască fără dureri; această facultate va fi repede pierdută în saloanele aseptizate ale spitalelor. N-ar fi fost oare mai înţelept ca din rândul localnicelor să fie formate

moaşe, bine instruite care să-şi facă meseria fără trambalarea viitoarei mame?... Revin însă la ideea mea fixă:

— Nu există riscul să asistăm, treptat, la completa depopulate a aşezărilor din nord?

— Nu, pentru că mulţi tineri din Upernavik sau Kuvdlorssuak visează să devină mari vânători şi vin încoace pentru că vânatul e abundent. La urma urmei, au la dispoziţie tot golful Melville! Acolo pot să câştige, într-un singur an atâţia bani încât să-şi construiască o casă nouă. Când au strâns destul ca să-şi poată oferi tot ce reprezintă bogăţie la noi în Groenlanda, se întorc la ei acasă. Cei care continuă să locuiască în sate, sunt adulţii... iar dacă există şi imigranţi, au sosit cu familiile lor cu tot. Dintre aceştia, însă, rămân numai cei mai rezistenţi, cei mai îndemânatici şi formează o societate oarecum marginală comunităţii, fără a fi însă orfanii satului; uite, de pildă, cazul lui Ralak.

— Dar Suluk este din Upernavik şi am impresia că e perfect integrat.

— De acord, dar nu uita că nevastă-sa e de aici, din Savigsivik.

— Ce crezi, populaţia sporind — din câte îmi dau seama se nasc mulţi copii — cei care vor deveni vânători, vor lua oare drumul capului York sau al golfului Melville, ca să se stabilească acolo?

— Nu-i cu neputinţă, mi-a răspuns Naja după câteva momente de gândire, dar tot Savigsivik va rămâne centrul, deci ei vor trăi izolaţi şi nu cred că administraţia le va asigura aprovizionarea. Şi, bagă-ţi odată în cap, că oricât ar fi de Inuk cineva, tot fuge de *nuanangilaq.*

Literal, *nuanangilaq* înseamnă: „nedistractiv”, cu alte cuvinte, plictis.

Întreaga casă continuă să doarmă. Mă trezesc, e 11 dimineaţă, e întuneric beznă şi aşa o s-o ţină încă trei luni de

aici încolo. Mai dormitez niţel, cu capul Najei pe umărul meu, după care începem să ne foim şi ne trezim reciproc. N-avem încotro, trebuie să ne sculăm.

— Naja, ceaiul şi cizmele mele.

Pesemne c-a visat urât, pentru că o aud că-mi răspunde:

— Poţi să ţi le pregăteşti şi singur.

Mă întorc cu nasul spre perete şi mormăi:

— Foarte bine. Fără cizme nu pot pleca la vânătoare, şi mă prefac că readorm. Trece un minut. Unde nu-i vânat, pândeşte foamea. Naja se propulsează afară, din pat, trage pantaloni, cămaşă, scoate apă dintr-o putină la suprafaţa căreia s-a format un strat gros de gheaţă, înteţeşte focul din soba cu păcură, apoi dă jos cizmele mele, puse pe un uscător agăţat de plafon.

Când apa a fiert, pune în ea frunze de ceai, aşează pe masă un bloc de margarină tare ca piatra, zahăr, dulceaţă de fragi şi taie câteva felii de pâine albă.

— Poftim, masa e servită, anunţă ea.

Mă extrag, la rându-mi, de sub pături şi, instalându-mă pe marginea patului, îmi iau micul dejun în vreme ce ea, aşezată într-un ungher al camerei, reda tălpilor cizmelor mele supleţea, frecându-le de un drug de fier, al cărui mâner de lemn îl ţine strâns între genunchi. Odată jj

terminată această operaţiune, mestecă între dinţi vârfurile lor, întărite de dogoarea focului, face la fel şi cu şosetele mele din piele de câine şi îmi expediază totul la picioarele patului.

O dulce căldură se răspândeşte, încetul cu încetul, în locuinţa încă tăcută. După câtva timp, apare Avatanguak, tatăl, în cămaşă şi izmene lungi. Naja îi serveşte ceaiul. Peste puţin se iveşte şi Sikutaq, mama, în aceeaşi ţinută.

Încă n-am schimbat nici un eu vin întunericul ne apasă pe toţi şi fiecare-n parte se gândeşte la treburile pe care urmează să le facă. În sfârşit, mă ridic şi încerc să arunc o privire afară, însă, densele flori de gheaţă încrustate de ger

pe fereastră mă împiedică să desluşesc ceva. Ca în fiecare dimineaţă, îmi trag cizmele, acum moi şi suple şi, numai în chiloţi şi cămaşă, ies să-mi fac mica mea plimbare igienică în direcţia haznalei cu lături instalată la adăpost de vântul de nord-est. Acolo, stau şi ascult noaptea, gust tăcerea, evaluez frigul, umezeala sau uscăciunea aerului, observ forma şi mişcarea norilor, luna şi halourile din jurul ei, sclipirea, mai mult sau mai puţin intensă, după cum e pâclă sau nu, a stelelor. Contemplu şi fumul care, ieşind din hornul casei, se înalţă, perfect drept, spre cer.

Nu-i pic de vânt în această, seară, în această dimineaţă, în această zi, în această lungă noapte. Doar clar de lună. Peste patru ore, astrul va fi la apogeul cursei sale. Glodul mă duce la plasele mele întinse sub calota de gheaţă din dosul marilor aisberguri, la vreo doisprezece kilometri de aici şi la altele, plasate şi mai departe, dincolo de ceea ce am numit, odată, Veneţia plutitoare, într-un golfuleţ ascuns după un mic promontoriu, al cărui relief îl cunosc ca pe propria-mi palmă.

Mă delectez cu pacea care învăluie micul meu univers, dar lobii urechilor încep să-mi degere şi mă întorc în trap, la căldura camerei. Naja îşi ia, în sfârşit, micul dejun, instalată pe marginea patului. Prin uşa deschisă a odăii părinţilor, îl văd pe Avatanguak cum soarbe o ceaşcă de cafea, după ceaiul băut, apoi deschide fereastra basculantă şi, la fel ca mine, încearcă să prevadă cum va fi timpul, gândindu-se, probabil, la ce am de făcut. Închide apoi geamul şi, revine în camera mare. Va fi primul care să rupă tăcerea:

— S-ar putea să mă duc să văd ce-i cu capcanele mele pentru vulpi. Poate că un vulpoi frumos s-a prins în capcana fiului meu, sau în plasa întinsă de el. Şi s-ar putea să mă duc să văd şi ce-i cu plasele mele pentru foci.

Plasasem, împreună, o setcă, într-un loc pe care mi-l indicase el, foarte potrivit pentru focile dornice să respire.

— Va fi o gheaţă bună şi tălpicile vor aluneca uşor, fără să istovească câinii, am spus, la rându-mi... Pe un timp ca ăsta, poţi rămâne multă vreme afară. Am să plec pe la ceasurile trei, când luna va fi la zenit şi o să mă întorc mâine dimineaţa.

Fac, în minte, inventarul lucrurilor pe care trebuie să le verific: puşca, harponul, plasele, hamurile câinilor, după care recad, la fel ca toţi ceilalţi, într-o semi-somnolenţă.

Mă întind, nu-i nici o grabă, luna îşi urmează drumul ei, timpul e frumos şi va dura, şi ştiu că peste câteva ore nu voi fi scutit de nici un efort. Până una-alta însă, respir şi sunt teafăr, viaţa e frumoasă, hai s-o trăim simplu şi fără complicaţii.

Tăcută, Naja s-a apucat să frământe cocă pentru pâine...

Ora 3, după-amiază

Ceasul trândăvelii s-a încheiat. Ascut tokul, îmi trag cizmele, leg strâns nojiţele de piele în jurul gleznei şi călcâiului, înhaţ cuţitul, nişte hamuri reparate de cu seară, tutunul, pipa.

— Naja, unde mi-ai pus pantalonii şi hanoracul? Şi unde-i pila?

Înarmat cu pila, pornesc să polizez şinele saniei, lucru migălos şi de răbdare, căci trebuie să le frec, ţinând pila perfect dreaptă, pe toată lungimea lor. Odată terminată această operaţiune, răstorn sania în poziţia ei normală şi mă duc în magazioara de lângă casă, să-mi iau scurta din piele de ren — i se spune *qulitsaq* — cortul, plasele reparate, cutia cu primusul, bidonul cu gaz. Strecor sub o pătură, şi ea din piele de ren, tokul, cazmaua, o rangă de fier cu vârful ascuţit, ţăruşi şi leg totul cu o frânghie de nailon, având grijă ca harponul să se afle pe latura dreaptă a saniei, în lungul acesteia, iar puşca să stea culcată în faţă, uşor oblic, astfel încât să-mi fie mereu la îndemână. Apoi Naja îmi aduce un

sac alungit, care conţine hamurile de rezervă şi cele necesare reparării lor. Îl agăţ de spătarul saniei şi mă îndrept spre câini. Văzându-mă, încep să sară în sus de bucurie, dar restabilesc rapid ordinea, rotind de câteva ori, pe deasupra capetelor lor, cureaua harapnicului. Îl trec după aceea Najei, ca să-i ţină culcaţi cât timp le descurc legăturile. Unul după altul, se culcă făcându-se covrig, vârându-şi boturile sub cozile lor stufoase. Cel care îndrăzneşte să şi-l scoată de-acolo şi-l bagă fulgerător la loc, nu fără un schelălăit jalnic.

Apropii sania şi leg toate hamurile de cureaua principală. Naja îmi înapoiază biciul, fluier anunţând plecarea şi pornesc înaintea atelajului, Naja rămâne în urmă, ţinându-se cu mâinile de spătar, pentru a frâna, în cazul în care sania ar porni-o prea repede la vale pe panta pe care coborâm ca să ajungem la bolovănişul de gheaţă — i se spune *hummock* — îngrămădit haotic la ţărm, împrăştiat, sfărâmat şi iarăşi adunat, în funcţie de înălţimea mareelor. Odată trecută această barieră, ajungem pe banchiza netedă şi lucioasă. Mă dau puţin în lături, scot un strigăt, Naja lasă din mână spătarul, câinii ţâşnesc din loc. Sar din mers în sanie şi cu biciul îmi conduc „bidiviii” în direcţia pe care am ales-o pentru ziua de azi. Naja ne urmăreşte cu privirea până când dispărem, ascunşi de un troian sau de vreun aisberg înfipt în mijlocul mării îngheţate.

Ajuns pe banchiză, mă simt eliberat de constrângerile vieţii colective; domn şi stăpân pe propria-mi viaţă şi peste propria-mi fantezie. Luna poleieşte, în toate tonurile posibile de gri, zăpada, gheaţa, aisbergurile răzleţite, umbrele lor. O coamă de deal proiectează peste banchiză un ton mai închis; abrupte, dezgolite de vânturi, coastele munţilor sunt tuşe negre pe o paletă argintie.

Treptat, însă, această totală bucurie dispare. Frigul şi nemişcarea din jur mă ţintuiesc pe sanie. O adiere îngheţată

mi se strecoară între mănuşă şi mâneca scurtei. Simt cum picioarele încep să-mi degere. Sar pe banchiză şi încep să alerg în spatele saniei sau pe lângă ea.

Aşa plec, în fiecare zi, după hrană...

Iată şi locul primei plase. La mică distanţă de un enorm bloc, în formă de canapea, se înalţă un stei de gheaţă, asemănător, la prima vedere, tuturor celorlalţi. Şi totuşi, câinii se opresc de la sine, reflexul li s-a format şi îşi cunosc meseria de auxiliari ai vânătorului.

Urme de labe, anumite mirosuri, alte semne...

Mă apropii de steiul de care sunt fixate corzi fine din nailon; sunt. bine întinse ceea ce înseamnă că o focă s-a prins în plasă. Trag întâi de coarda din dreapta, apoi de cea din stânga. Zbătându-se să scape, foca n-a reuşit altceva decât să se încurce şi mai tare. O simt cum se deplasează, greoaie, pe sub gheaţă.

Alerg să-mi iau tokul şi cazmaua şi sparg, cu frenezie, cei patruzeci sau şaizeci de centimetri de sloi. Acum, mor de căldură. Mare băgare de seamă ca nu; cumva să retez sfoara care leagă plasa de reper. Trag apoi foca pe banchiză, operaţiune pe care o fac cu mâinile goale, pentru ca mişcările să fie sigure şi rapide, descurc frânghiile şi ochiurile plasei şi o instalez din nou sub gheaţă. Numai în asemenea ocazii poţi aprecia, la întreaga, lor valoare, veşmintele tradiţionale: cizmele şi mănuşile din piele de focă, scurta-hanorac din piele de ren. În ele, omul nu năduşeşte, aerarea se face la nivelul genunchilor şi al încheieturilor mâinii, căldura degajată de corp se evacuează perfect. La punctele de întâlnire, diversele piese care formează echipamentul polar se apropie şi se îndepărtează la fiecare mişcare; o flexiune la nivelul unei articulaţii şi perii blănurilor se întrepătrund, filtrând aerul. Iată-mă răcorit, tot atât de repede precum mă încălzisem adineaori, când am sprintat alături de câini.

Luna începe să apună. Pornesc să controlez şi celelalte capcane, în total paisprezece. La capătul turneului, mă reîntorc în sat cu două foci legate de-a curmezişul saniei.

Câinii urmează fără şovăire cele mai mici sinuozităţi ale pistei. Aproape că n-am nevoie să-i ghidez. Ştiu că, la capătul drumului, îi aşteaptă porţia lor de mâncare. Luna a dispărut undeva, pe după capul York, argintiul peisajului s-a mătuit şi întunecat. Bezna se lasă, în pofida stelelor. Lângă prăvălie, agăţat în vârful unui uscător de carne, străluceşte felinarul de furtună pe care Aqaluq îl lasă aprins în permanenţă ca să slujească drept „far” vânătorilor. În seninul de sticlă, lumina lui se desluşeşte perfect. Zăresc şi alte gămălii luminoase, pâlpâind, limpezi, în noapte: sunt casele în care cei rămaşi veghează. La un moment dat, zăresc chiar o siluetă, decupându-se net într-un fascicol de lumină, apărut pe neaşteptate şi, tot atât de brusc, dispărut. Un câine se porneşte să urle, apoi amuţeşte. Nimic nu tulbură liniştea nopţii. Ceasul arată ora 3 dimineaţa.

Câinii accelerează alura, atelajul trece în goană peste *hummockul* abia luminat, urcă panta îngheţată şi sunt nevoit să sar din sanie şi să readuc la ordine, cu o lovitură seacă de harapnic, pe cei doi sau trei câini care manifestau intenţia s-o ia pe alături, în speranţa că vor găsi vreo bucată de osânză de focă scăpată de careva.

Iată-ne şi în faţa casei. Scot un şuierat, câinii se culcă în zăpadă, biciul e un argument convingător. Odată calmul restabilit, mă apuc pe-ndelete, să-i desham. Copiii îmi ies în întâmpinare — Angut, verişoara sa, alţi câţiva pici — izbucnesc în ţipete de bucurie la vederea focilor şi pornesc în goană în sat să ducă vestea.

Apuc toate hăţurile într-o singură mână — acum biciul e de prisos — şi haita porneşte de la sine spre locul unde o ţin priponită. Acolo, câinii se culcă, trei câte trei, urmărind cu coada ochiului toate mişcările mele. Au burţile goale şi

aşteaptă să mă ocup de ei. Dar înainte de a-i hrăni, mă întorc la sanie, mă aplec astfel încât să pot agăţa gluga scurtei de spătar, apoi mă dau puţintel îndărăt şi trag cu mâinile de guler, mişcându-mi în acelaşi timp umerii şi torsul. E cea mai bună metodă ca să te extragi din acest soi de cămaşă de forţă (cunosc cazul unor neîndemânatici care au pierit de frig pentru că n-au ştiut să îmbrace scurta aceasta îndeajuns de repede.) Aici, îndemânarea „nevestei vânătorului” joacă un rol primordial, pentru că ea e aceea care, mestecând pielea, o face să fie suplă, astfel încât bărbatul să-şi poată scoate hanoracul uşor, fără să se încurce în el şi fără să se zbată. Urmează, acum, să-mi strâng diversele scule şi materiale, să le depozitez în magazie, să duc focile în casă şi să le aşez în apropierea focului, să se dezgheţe. După aceea, trebuie să ies din nou, să hrănesc câinii. Din lada cu rezerve, scot nişte hălci de carne pe care le sparg, iar apoi le tai cu securea în porţii. Câinii mă fixează cu ochii lor maronii, ciulesc urechile, scurte, se arcuiesc la cea mai mică mişcare a mâinii, iscodindu-mă cu privirea: care dintre toţi va căpăta primul?

Trebuie să respect ierarhia şi, în acelaşi timp, să dau dovadă de îndemânare, altminteri se vor lua imediat la bătaie. Întâi îşi primeşte porţia câinele-lider, apoi ceilalţi, după o anumită ordine prestabilită. Bucăţile sunt prinse din zbor, fălcile trosnesc, închizându-se, un kilogram de carne e înghiţit pe nemestecate, urmând să se dezgheţe, treptat, în stomac.

În sfârşit, pot intra în casă, să mă odihnesc, ceea ce şi fac, nu înainte însă de a-mi lovi cizmele una de alta ca să scutur zăpada de pe ele şi să--mi dezmorţesc picioarele.

Naja mi-a pregătit mâncarea şi-mi umple o farfurie cu carne. Mi-e cald. Dau jos de pe mine pantalonii de vânătoare şi hanoracul din foaie de cort şi mă aşez pe duşumeaua răcoroasă; farfuria cu carne e depusă între picioarele mele şi mănânc, fără să scot o vorbă, unicul meu prânz de când am

plecat, adică de aproximativ douăsprezece ore. Când termin, mă întind puţin, să-mi trag sufletul. Vin şi nişte prieteni, cărora Naja le oferă câte ceva de-ale gurii. Vorbim despre respectivele noastre vânători, despre câini şi... despre ultimul film văzut. Ei da, aici, la Savigsivik, la doi paşi de banchiză, locuitorii Extremului Nord au descoperit un Jean Marais fascinant, într-un film de capă şi spadă, un Jean Marais care se căţăra, sărea şi cobora zidurile castelului, cu măiestrie de virtuoz. Spectacolul a avut un succes monstru. De la film, trecem la un alt subiect de actualitate: în prezent, aparatul de proiecţie e alimentat de un mie generator care funcţionează cu benzină. Se pune următoarea întrebare, deosebit de importantă, căci este vorba de progres cu P majuscul: merită sau nu să fie cumpărat un generator mare, funcţionând cu motorină, foarte oneros şi ca preţ de cumpărare şi ca preţ de revenire, dar capabil să furnizeze curent electric nu numai pentru aparatul de proiecţie, ci şi pentru întreaga comună? Unii sunt pro, alţii contra. Nu-i vorba numai de o chestiune de bani un generator e o maşinărie zgomotoasă, nu cumva tihna localnicilor va fi otrăvită de duduitul lui?

Carnea şi grăsimea de focă ne-au încălzit într-atât, încât transpirăm din gros şi ne lungim pe duşumea, să ne răcorim un pic, sfârşind, bineînţeles, prin a adormi. Când mă trezesc, ceilalţi au dispărut. Fumez o pipă şi mă apuc să dreg o sculă, un ham.

Afară s-a pornit un vânt glacial; sunt, totuşi, nevoit să ies să jupoi focile, dezgheţate abia pe jumătate. Trebuie să fiu foarte atent să nu deteriorez pielea care îngheţată, devine ţeapănă, se manipulează greu şi se sfâşie ca o bucată de hârtie.

O parte de carne va fi depozitată în lăzile cu rezerve, iar cealaltă, pusă la încălzit în lighene, va sluji următorului prânz al familiei. Ficatul rămâne afară; e o mare delicatesă, care aici se degustă precum o îngheţată.

Toate aceste treburi, mi-au făcut sete. De frigider n-are nimeni nevoie; dacă ai chef de apă rece, iei cu cana dintr-o putină în care plutesc în permanenţă şi câteva bucăţi de gheaţă. Ceva mai târziu, plec împreună cu Naja în vizită pe la prieteni; într-un loc se joacă cărţi, într-altul se povestesc legende sau întâmplări vânătoreşti. Când ne înapoiem, s-a făcut târziu şi ceilalţi dorm duşi. Suntem, în sfârşit, singuri şi stăm îndelung la taclale, bând ceai după ceai.

— Ai văzut cât e ora? mă întreabă, deodată, Naja.

Înainte de a adormi, suflu în lampa cu gaz.

Mâine va fi o zi întocmai cu cea de azi. La fel şi poimâine...

26.
BANCHIZA ÎN DERIVĂ

De două luni şi jumătate, adică de pe la începutul lui septembrie, ninge cu intermitenţe şi, în ultima vreme, din ce în ce mai des. Vântul de răsărit a îngrămădit asemenea troiene între aisberguri şi ţărmul insulei — e vorba de cel opus satului — încât pistele trasate de sănii au devenit impracticabile. Treptat, treptat am fost nevoit să abandonez zona aceasta de vânătoare în favoarea imensităţii de gheaţă ce se întinde în faţa satului, limitată la nord de coastele continentale şi, la sud, de mare.

În ziua aceea — sau în noaptea aceea — mă aflam demult pe drum, sub un cer jos şi încărcat de nori, când am pierdut şfichiul de nailon de la bici. Să fi fost din pricina atmosferei umede şi încărcate, în ciuda frigului, sau consecinţa acestui amănunt de ordin practic, dar mi se părea că randamentul clinilor era mai puţin bun decât de obicei.

Îmi propusesem să fac turul plaselor: două ceasuri, ca să ajung la cele întinse în direcţia largului mării, încă o jumătate de oră, să le controlez... şi să nu găsesc nimic, o oră să aşez o nouă plasă sub o crustă subţire de gheaţă şi, abia după aceea, aş putea porni spre Pământul Balenelor.

Distanţa dintre capcane e mare, drumul lung şi deseori sinuos, în funcţie de capriciile troienelor. Nimic, nici la ultima plasă, sania mi-a rămas neîncărcată... Hotărăsc s-o iau înspre Pământul Balenelor. Ştiu că, pe acolo, gheaţa e perfidă, nu degeaba am făcut eu „baia” aceea, dar mai ştiu că, mâncată de curenţii submarini, banchiza cotieră se dislocă şi balenele, negăsind alte locuri, vin aici să respire. S-ar putea, deci ca şi focile să vină să-mi facă o vizită...

Mai aşez, deci, o plasă, de astă dată pornind dinspre ţărm, forând trei găuri într-o gheaţă foarte groasă. Alte două ceasuri de muncă. Culmea ghinionului, la ultima lansare,

tokul s-a prins în ceva pe sub gheaţă şi, după o oră de chinuri ca să-l desprind, a trebuit să renunţ şi să-l las acolo. Între timp, se pornise şi un drăgălaş de vânt dinspre nord, iar nasu-mi începuse să îngheţe. Se scurseseră, în mare, şapte ceasuri de când ne speteam muncind, ba eu, ba câinii...

Încarc toate sculele şi materialele pe sanie şi mă apuc să descurc, cu mâinile goale, hăţurile câinilor, transformate, de excremente, într-un pachet de noduri betonate. Ei mă privesc liniştiţi, făcuţi colac pe zăpadă. Când în sfârşit isprăvesc, Nalagaq, credinciosul meu şef de haită, scoate un mârâit, îi scoală pe veşnicii chiulangii şi pornim pe urmele noastre proaspete. Interminabil acest drum de întoarcere! Cu atât mai mult, cu cât vântul se înteţeşte. Înaintăm destul de încet şi regret amarnic şfichiul de nailon care s-a desprins de harapnic...

După o oră de drum, pista se bifurcă. Lăsăm la o parte pe cea care duce spre larg şi ne angajam pe cea care ne va scoate la sat. Câinii au iuţit pasul — simt pesemne apropierea casei — dar am pierdut destul timp şi nu ştiu de ce, dar această întârziere nu-mi prevesteşte nimic bun. Brusc, sania, se opreşte. Exact înaintea noastră, o dâră ceva mai întunecată decât noaptea, barează albul pistei. O zăresc încă de pe sanie şi cobor sa văd despre ce-i vorba; nimic grav: gheaţa a crăpat şi dunga netedă nu-i decât un braţ subţire de mare. Păşesc peste el fără greutate, fluier, câinii sar cu toţii laolaltă şi îi dăm drumul mai departe, în viteză. Trecem aşa peste vreo douăzeci de alte crăpături, din ce în ce mai dese şi din ce în ce mai largi. Mă aşez în capul atelajului, ca să indic drumul, nemaiputând fi vorba să ne ghidăm după urmele lăsate. La început paralele, fisurile se desfac acum în toate direcţiile. În timp ce-mi inspectam plasele, în timp ce mai aşezam una şi în timp ce Nalagaq şi ortacii săi leneveau la drum, vântul dinspre uscat a dislocat banchiza.

La un moment dat, fisurile sunt atât de numeroase încât câinii se opresc, înfricoşaţi, gata să facă stânga-mprejur... dar unde ar putea să se ducă? *Tokul* meu, care ne-a făcut să pierdem o oră, a rămas sub gheaţă, undeva lângă Pământul Balenelor. Sondez gheaţa cu ajutorul răngii, câinii mă urmează, prudenţi, pas cu pas. Sar, cei mai viguroşi dintre ei mă imită, cei mai bicisnici cad în mare, sania vine peste ei, le ţine capul sub apă. Îngrozită, haita o ia din loc. Îi smulge din baia glacială pe cei căzuţi, îi târăşte după ea. Cu chiu, cu vai, nefericiţii revin pe labele lor, se tăvălesc o dată, de două ori prin zăpadă, ca să se zvânte şi pornesc în urma curajoşilor până la următoarea crăpătură. Cu cât înaintăm, cu atât însă îi simt mai şovăitori, iar până la sat mai sunt două ceasuri bune de drum. Ce mai cursă cu obstacole! Următorul şanţ are peste un metru lăţime. Îmi fac vânt, îl sar şi fluier câinii. Nici o reacţie: refuză să încerce, nu mai ascultă de ordin, frica i-a paralizat.

Îmi forţez privirea, vreau să descopăr unde se termină fisura, dar ea pare să n-aibă sfârșit. E şi prea întuneric ca să-i pot desluşi extremităţile şi apoi, nimic nu-mi garantează că voi găsi, la dreapta sau la stângă, o altă trecere mai bună. Timpul presează; vântul suflă din ce în ce mai tare, falia se lăţeşte văzând cu ochii, gheaţa peste care am trecut se desprinde în bucăţi şi dispare undeva în largul mării. Dintr-o săritură sunt din nou lângă sanie şi câini. Acum, descopăr şi limitele domeniului nostru: vreo treizeci de metri pătraţi, nu mai mult, care, sigur, derivează către larg. Trebuie să trecem dincolo cu ori ce preţ, altminteri suntem pierduţi. Nu avem la noi nici măcar o focă să ne slujească de hrană. Ridic harapnicul şi încep să biciuiesc câinii. Înnebuniţi de groază, ei se azvârlă în toate direcţiile, unii se bagă sub sanie, să scape de lovituri. Cu cât îi biciuiesc mai mult, cu atât spaima lor creşte, iar, între timp, sloiul e dus de curent, şanţul se lărgeşte.

Arunc cât colo biciul, îl înşfac în braţe pe cel mai fricos, şi din toată puterea, îl arunc pe malul celălalt. N-apucă el bine să se ridice de jos, că aterizează şi următorul, apoi încă unul. Înspăimântaţi şi totodată furioşi, ei urlă şi schelălăie de durere, sufocaţi de strânsura harnaşamentelor. Culeg de pe jos harapnicul, plesnesc cu el în gol, sar pe sanie şi dau un chiot ascuţit, imbold pentru cei rămaşi. Aceştia se năpustesc, sar în dezordine, aterizează cu bine. Sania e pur şi simplu catapultată de pe sloiul în derivă pe banchiza stabilă. Ea planează deasupra hăului, dar se izbeşte cu partea din faţă a tălpicilor de buza gheţii, fapt pentru care, spatele se cufundă imediat în apă. Eu mă aflu însă pe banchiză, perfect uscat. Mă înham alături de câini, tragem cu nădejde şi iată-ne salvaţi cu toţii.

Restul parcursului decurge fără incidente, dar nu mi s-a întâmplat încă, niciodată, să mă aflu fiind pe banchiză, într-o asemenea primejdie. Aici, nu-i ieşirea din fiordul de la Jakobshavn şi nu există nici un pescador care să te repereze în larg.

Dar când, odată ajuns, le-am povestit celor de acasă păţania mea, n-au părut defel impresionaţi.

— Dacă ajungeai în largul mării, trebuia să faci un singur lucru: să dai foc la tot gazul din primus. Flacăra ne-ar fi semnalizat că cineva e în derivă şi am fi venit să te căutăm, mi-au spus ei.

Nimic mai simplu: o barcă încărcată pe sanie, câţiva voluntari şi salvarea era asigurată!

Dar şi ce imagine: nouă câini, o sanie, un om şi un uriaş foc de tabără, totul derivând pe apele glaciale ale mării polare!

Probabil că aşa ceva se mai întâmplase, devreme ce mi se spunea ce-ar fi trebuit să fac. Prefer însă să nu fiu niciodată eu omul acela!

Nu-mi rămânea decât să usuc pielea de ren care îmbracă pe dinăuntru sania, udată cu prilejul plonjonului, apoi să

sparg cu ciocanul gheaţa adunată pe spătar şi... s-o iau iarăşi din loc, mâine de dimineaţă, dar cu prudenţă. De altfel, am şi putut constata că falii şi sloiuri detaşate nu mai există; toată buza banchizei a fost smulsă şi dusă în larg, iar, odată cu ea, majoritatea plaselor mele, sfâşiate de sloiuri. Acum, cât vezi cu ochii, e doar întinderea neagră a mării...

27.
FURTUNA DE ZĂPADĂ

A doua chenzină din noiembrie

Răbufnirea de vânt care a fost cât pe-aci să ne ducă în larg pe mine şi pe câinii mei, a fost precursoarea unei furtuni de zăpadă care durează de câteva zile. Cu neputinţă să ieşi la vânătoare, nu se vede nimic la doi paşi. Profit de această pauză, ca să-mi confecţionez un cort dintr-un material pe care-l trambalez printre bagaje de când am părăsit Franţa. Îl croiesc după un model personal — mă tot gândesc la el încă de la Grenoble — model care reprezintă o sinteză între corturile europene, aşa-zisul „tip camping”, şi cele eschimose, dar fără nici un punct slab. Cortul meu trebuie să se adapteze pe o singură sanie, şi nu călare pe două, cum e obiceiul aici, să fie perfect ermetic — deci să păstreze căldura — şi să poată fi micşorat la jumătate, că să reducă din forţa vântului, când este cazul.

Profitând de o scurtă întrerupere a furtunii, tatăl Najei s-a dus să vadă ce-i cu plasele sale. S-a întors mofluz, nici tu vulpe, nici tu focă! Focile care mi-au mai rămas sunt depozitate mult prea departe de sat, în partea de est a insulei, şi-i cu neputinţă să ajung la ele.

— Nu cred să fie vreo focă în plasele mele, i-am spus Najei, care răzuia o piele cu ajutorul unui *ulo.*

Şi-a îndreptat brusc spinarea:

— Sunt sigură că în fiecare din plasele taie e câte o focă!

De fapt, aceasta era şi convingerea mea, dar găseam că fata devenise cam prea mândră de mine.

— S-ar putea, dar probabil s-au pierdut toate, sunt undeva sub zăpadă. Ca să nu mai spun că datorită furtunii, valurile au rupt cu siguranţă toată gheaţa, chiar şi în partea aceea a insulei...

Ai să le găseşti, tu poţi să le găseşti! Şi chiar dacă nu le găseşti, să-ţi spui că aşa ceva li se poate întâmpla, după furtună, şi celor mai vajnici vânători!

Pentru ea devenisem un mare vânător, şi amorul ei propriu sporea din zi în zi. Puţin cam prea mult, pentru gustul meu... Am schimbat tema discuţiei:

— De îndată ce se potoleşte furtuna, învăţătorul vrea să plece cu sania, la Thule. Ori mă duc cu el, ori plec să vânez la capul York.

— Nu mi-ar place deloc să te duci la Thule.

— De ce?

— Pentru că la Thule sunt multe femei.

— Şi ce-i cu asta?

— Ele au auzit de isprăvile făcute de un francez în golful Melville şi ştiu că te pricepi la vânătoare.

— Mare scofală. Toată lumea cunoaşte lucrurile astea.

— Da, dar ele ar vrea să guste din francezul acela.

Instantaneu mi-am adus aminte de Phil, traducându-mi expresia: „Are gust bun”. Acum însă era vorba de mine.

— Ia te uită, văd că eşti la curent cu multe!

— Nu uita că am fost la Thule, nu demult.

— Bine, atunci mă voi duce spre capul York, imediat ce stă furtuna.

— Va fi prea devreme, gheaţa de acolo e încă proastă.

(Avea perfectă dreptate, banchiza de acolo era şi mai zdrenţuită ca cea din zona Pământului Balenelor.)

Va trebui, deci, să aştept. Păcat...

— Sunt multe vulpi pe-acolo, reia Naja firul discuţiei.

— Şi ce se poate face cu vulpile alea?

— Nişte prea frumoşi pantaloni, care sa meargă cu o pereche de *kangmit* cât toate zilele...

— Ultima oară când am ieşit cu tatăl tău, am instalat şi eu o capcană.

E cu siguranţă ceva prins acolo, dar furtuna ori a smuls totul din loc, ori a acoperit cu zăpadă.

Ochii îi străluceau. Era fericită că am aşezat şi eu o capcană. Până atunci, pentru ea, doar taică-su se pricepea să captureze o vulpe.

— Dacă-ţi aduc o blană frumoasă, poate ai să te hotărăşti, în sfârşit, să-ţi faci o pereche de cizme noi şi una de ciorapi din piele de ren?

Sunt câteva săptămâni de când am încredinţat celor două femei din casă — Najei şi mamei sale — cinci piei mari de focă, material suficient pentru patru perechi de cizme, două pentru mine şi câte una pentru fiecare din ele. Am reuşit să obţin o pereche — una croieşte, cealaltă coase — dar Naja amână mereu să se apuce de prepararea, aşa cum trebuie, a celorlalte piei, care cer să fie mestecate bine pentru că, atât ciorapii cât şi cizmele mele, trebuie să fie foarte suple.

— S-ar putea să le şi fac, îmi răspunde ea, luându-mă uşor, peste picior, dar cu privirea mereu scăpărătoare.

— În orice caz, de îndată ce va fi posibil, fie că ţi-s gata cizmele, fie că nu, că vii cu mine ori ba, eu unul plec să vânez la capul York, am declarat, în chip de concluzie.

— Voi veni cu tine, mi-a răspuns ea, cât se poate de calmă.

Naja m-ar urma acum ori unde, în ori ce fel de condiţii, ar veni, dacă aş dori acest lucru, chiar şi în Franţa. Pe zi ce trece, devine tot mai mult „femeia mea”.

Furtuna însă continuă. Foametea a prins să rânjească de prin ungherele casei noastre. Sunt două ceasuri de când, aşezat în faţa mesei, Avatanguak înşiră poveşti vânătoreşti, descriind, cu lux de amănunte, vânatul ucis şi ospeţele care se încingeau după aceea, atât de copioase că plesneau centurile pe burţile mesenilor... În vremea asta, Sikutaq pregăteşte sărăcăcioasa noastră masă, ca mai apoi să ne aşeze în faţă câteva bucăţi de focă care au fiert o jumătate de

oră: o coastă şi o fâşie de piele, un pic de osânză, un ochi crud — rezervat din oficiu lui Angut — limba, creierul, rinichii, o parte din stomac, inima, un capăt de bojoc, fuduliile şi, la sfârşit, o panglică destul de scârboasă la vedere: o bucată de intestin.

Suntem vreo zece, împresurând din toate părţile masa, şi aşteptând cu cuţitul în mână. Mental, fiecare hotărăşte care va fi partea lui, apoi îi cercetează, pe rând, cu privirea, pe ceilalţi comeseni, încercând să ghicească la ce se uită ei: „Care bucată şi-o fi ales?" E o tacită opţiune înaintea asaltului general. Cuţitele se ciocnesc între ele, două ş-au înfipt, simultan, în inimă. O clipă, adversarii se privesc cu ochii mijiţi, apoi unul din ei cedează cu un zâmbet: „Ia-o tu, mănânc-o, ai mai multă nevoie decât mine", gândeşte el.

Odată terminate şi aceste jalnice bucăţi de focă, timp de patru sau cinci zile n-am mâncat decât balenă congelată. Atunci ne-a fost cu adevărat şi foame şi frig, iar eu am desluşit tâlcul expresiei: „să ai o gaură în burtă". Ne era foame de focă...

De obicei, atât eu cât şi Naja ieşeam fără probleme din casă, pentru câteva minute, doar cu cămaşa pe noi. Îndărăt ne mânau doar urechile care începeau primele să îngheţe. Această performanţă — care, de fapt, atunci când sunt condiţii normale, nu reprezintă mare scofală — a devenit absolut imposibilă. Dacă suntem siliţi să ieşim, ne înfofolim bine şi ne grăbim cât putem. Acasă la noi, sau în casele diverşilor prieteni, sobele şi lămpile cu petrol merg din plin, e cald şi plăcut, iar gazele nocive, rezultate din ardere, sunt evacuate prin *igalaq,* un soi de mic oberliht, ferit de vânturile dominante.

În aşteptarea timpului frumos, îmi confecţionez câteva scule noi care să-mi slujească în gheţurile de la capul York. Tatăl Najei e ocupat cu împletitul plaselor. Din când în când,

lasă lucrul la o parte şi vine să-mi dea diverse sfaturi. Cu cât sculele vor fi mai bune, cu atât voi prinde mai multe, foci, iar hrana din casă va fi şi ea mai îmbelşugată. Lucrez şi, în timpul acesta, îl chestionez în legătură cu drumul de urmat ca să ajung la capul York. Care-i cel mai bun traseu? Să pornesc direct într-acolo, sau pe etape, trecând şi prin insula Qeqertaq? Unde-i cea mai proastă gheaţă, unde-s cele mai mari depuneri de zăpadă?

Avatanguak îmi arată o floare imprimată pe muşamaua care acoperă masa: acesta e Savigsivik. Pipa, aşezată la oarecare distanţă, figurează capul York, iar cutia cu chibrituri — insula Qeqertaq. Cu vârful unghiei, îmi indică punctele cele mai periculoase, confirmându-mi şi cele spuse de Naja: într-adevăr, aici focile abundă, dar locurile sunt mai expuse furtunilor venite dinspre larg şi mareelor; între insula Qeqertaq şi capul York nu există aisberguri care să reţină banchiza în caz de furtună, deci poale fi smulsă de vânt. Riscurile sunt foarte mari, mai cu seamă pentru cineva care nu cunoaşte capriciile Extremului Nord. Ar trebui să mai treacă o lună ca gheaţa să devină cu adevărat solidă.

Am fost nevoit să împuşc câinele vândut de Avatanguak: nu suporta să stea legat, se învârtea şi se sucea tot timpul şi, la un moment dat una din labe i-a rămas prinsă în cureaua care-l ţinea priponit şi i-a degerat. I-am schimbat locul şi l-am lăsat singur în speranţa că alergând de colo până-colo, circulaţia sângelui se va restabili şi degerătura va trece. Dar laba a continuat să se tumefieze, să se înnegrească şi nu mi-a rămas altă soluţie decât să-l sacrific. Era, de altfel, un specimen nărăvit, care se dădea întruna la căţelele din haită, provocând, fără încetare, aprige bătălii.

Aici, la Savigsivik, lumea nu mănâncă câine. Când am anunţat că diseară vom avea aşa ceva la masă, noutatea a fost salutată cu strâmbături de dezgust. Dar foametea

bântuie prea straşnic ca cineva să mai poată face fasoane şi, după cum s-a văzut, accidentul acesta ne-a priit la toţi. Urmând sfaturile mele, Naja a fiert carnea timp de trei ore, după care cei prezenţi nu numai că au mâncat cu poftă, dar au cerut şi supliment! Pe-aici, câinele, la fel ca şi ursul sau vulpea, nu se înscriu în meniul obişnuit. Cert e că această ciorbă cu rasol ne-a asigurat trei mese.

Încă de la început, Naja a fost cea care mi-a preparat pieile pe care apoi le duceam împreună la prăvălie. de la o vreme însă, am constatat că aceste piei ne aduceau din ce în ce mai puţini bani. Într-una din zilele astea de ninsoare şi vânt, m-am dus, de unul singur, la Aqaluq şi, pesemne, metisului nu i-a scăpat grimasa pe care am făcut-o la auzul preţului, de-a dreptul derizoriu, pe care mi l-a oferit.

— Jean, mi-a spus el, pieile tale nu fac multe parale. Ştii asta?

— Am băgat eu ceva de seamă, dar aş vrea să ştiu şi de ce?

— Rămâne prea multă grăsime pe ele, mi-a explicat el şi a întors-o pe dos pe cea pe care i-o adusesem. Uită-te şi tu.

Într-adevăr, pe întreaga ei suprafaţă rămăsese lipită o peliculă de grăsime.

— Ar trebui să-i spui femeii tale să le spele mai bine.

— Aşa-a? Şi eu care credeam că le prepară foarte bine!

— De ştiut, ştie foarte bine, într-adevăr, ce trebuie făcut. Totul e să pună şi osul la treabă.

Până acum, aveam o încredere absolută în conştiinciozitatea Najei, când era vorba de munca ei. Întors acasă, am afişat o faţă de cremene, n-am răspuns la zâmbetul ei de bun venit şi m-am apucat să pilesc la fiarele mele, până în momentul în care i-am lansat:

— Şi de data asta pielea preparată de tine a fost de ultima speţă. Probabil că nu faci ceea ce trebuie făcut...

M-a privit, uluită şi stânjenită.

— Pierdem cam mulţi bani...

Până la venirea celorlalţi, n-am mai scos o vorbă. După un timp, luând ca pretext zăpada şi pantele acoperite de polei, Naja m-a rugat s-o însoţesc până la prăvălie, chipurile s-o ajut să aducă acasă un sac de cărbuni, corvoadă obişnuită pentru o casă a cărei plită de gătit funcţionează eu cărbuni. Cum am ieşit în tindă, m-a apucat de mână şi s-a lipit de mine:

— De aici încolo, n-o să mai rămână grăsime pe piei. Îţi promit, am să le spăl mai bine, mi-a şoptit ea.

Un zâmbet a pecetluit pactul nostru.

În aceeaşi seară, i-am dat pielea unei foci mici, deloc plăcută la vedere, şi am urmărit de-aproape toate fazele operaţiunii, punând întrebări şi deprinzându-mă să pricep mai bine sensul fiecărui gest. Până acum, o văzusem, numai de la distanţă lucrând. Nu încăpea îndoială, muncea cu sârg, spălând şi răzuind de zor. Poate că delăsarea îi venise din faptul că eram european? S-o fi gândit, probabil, că n-am să observ nimic. Sau, cine ştie, simţea nevoia ca cel de lângă dânsa să fie preocupat de ceea ce face? Adevărul e că stăpâneşte la perfecţie tehnica prelucrării, dovadă că toţi cei prezenţi la prăvălie au felicitat-o pentru pielea adusă şi i-a fost plătită cu preţul maxim.

28
VIRAJE DUPĂ FURTUNĂ

Furtuna a trecut.

M-am dus să văd ce-i cu plasele pe care le aşezasem, aşa cum mă povăţuise Angmalortok, pe coasta de est a insulei. Am mers un ceas încheiat, când înfundându-mă până la brâu în zăpadă, când alergând pe lângă câini şi degajând sania. Vântul dezgolise stâncile care-mi slujeau drept repere şi nu mai izbuteam să mă orientez. Norii, în continuare grei şi joşi, împiedică să treacă palida lumină pe care ar fi putut-o da cornul, în creştere, al lunii. Bezna nopţii domneşte, suverană, douăzeci şi patru de ore din douăzeci şi patru. Nu se mai zăreşte nici măcar acea vagă geană de lumină care, de obicei, pâlpâie pe la ora 11 în direcţia răsăritului.

Toate indiciile care marcau poziţia plaselor au dispărut. Pentru ce aş fora mai curând aici decât, dincoace? Mă las şi eu condus de fler, îndepărtez zăpada cu cazmaua, sparg gheaţa, practic o gaură de aproximativ şaptezeci de centimetri, dau, în fine, de apă, înlătur sfărâmăturile care pluteau, împiedicându-mă să văd; treptat, ochii se obişnuiesc cu această întunecime care parcă ţâşneşte din însăşi apa mării şi sfârşesc prin a distinge pietrele care pardosesc fundul ei stâncos.

Flerul nu m-a înşelat: aici amplasasem o plasă, dar ai zice că întreaga banchiză a fost zgâlţâită de maree; e limpede că o focă fusese prinsă, murise în capcană şi curenţii o duseseră undeva, în larg, împreună, cu ochiurile sfâşiate ale plasei.

Am repetat aceeaşi operaţie de încă două ori şi, de fiecare dată, am pornit, mofluz, mai departe. Acum, stratul de gheaţă de lângă ţărm e mult prea gros, focile nu mai pot veni să respire, au abandonat această zonă, iar mie nu-mi rămâne altceva de făcut decât să le urmez exemplul.

Traversez banchiza în direcţia Pământului Balenelor. Cât vezi cu ochii, zăpada, egalizată de teribilele vânturi, se întinde uniformă, masivă, bine tasată. Mă orientez după aisbergurile şi troienele cele mai înalte, care marcau, odinioară, pista şi cărora furtuna le-a ascuţit crestele. În scurt timp, mă acomodez noilor condiţii, îmi recapăt, ca să zic aşa, ritmul meu cinegetic şi pot hrăni, din nou, întreaga familie, inclusiv câinii. Victorie! Într-una din zile, aduc Najei o vulpe polară.

Unul din marile inconveniente ale acestei vieţi în comun — e drept, ştiusem lucrul acesta de la bun început — e că nu izbutesc să fiu niciodată singur, pe de-a-ntregul, cu Naja. Mă mulţumesc să admir de la distanţă tânăra eschimosă, perfectă, suplă, tainică, tăcută, discretă, care-şi îndeplineşte sarcinile sale cotidiene fără un gest brusc. În ceea ce priveşte casa, ea şi cu maică-sa fac un excelent tandem, completându-se de minune, cu toate că „bătrâna” lasă în grija fiică-si o puzderie de mici corvezi domestice: să caute gheaţă dulce pentru apa de băut, să încălzească lighenele cu piei, să pregătească ceaiul, să coacă pâinea... Uneori, trecând pe lângă mine, care stau şi împletesc plase, Naja mă invită, printr-o privire şăgalnică sau o încreţire a nasului, să ne giugiulim puţin, fără ştirea familiei; dispare, apoi, discret, o urmez afară şi facem o mică plimbare să ne putem, în sfârşit, simţi în voie. Cu acelaşi deliciu întâmpinăm şi ceasul când toată lumea adoarme, părinţii în odaia lor, fratele ei cel mic şi fiul, într-a noastră. Totuşi, poate din pricina ambianţei calme care domneşte aici, poate din cauză că ne lipseşte o autentică intimitate... sau poate pentru că e indolentă din fire, această femeie, e o frână pentru mine.

Ştiu, ar fi absurd să-i reproșez faptul că mă simt prea, bine lângă ea, că sub pilota de puf e cald şi că-i greu să te smulgi, de acolo. Dar dimineaţa o lungeşte mult cu sculatul, iar eu

mă las, la rându-mi furat de dulcea trândăveală... Afară, pe banchiza care mă aşteaptă, domneşte bezna, cumplitul frig şi, chiar dacă furtuna s-a oprit, viscolul, crivăţul, ninsoarea continuă să pândească. Mai am două luni şi ceva de înfruntare cu „perioada neagră” şi Naja nu mă ajută cu nimic. Simt cum, uneori voinţa mă lasă.

În fond, defectul ei major e că se comportă ca o autentică groenlandeză; două, trei, patru zile la rând prepară în draci piei, repară veşminte, trebăluieşte fără preget, după care lasă totul baltă şi nu mai face nimic nu se ştie niciodată cât timp. Sau, de pildă, face ce e de făcut pentru noi toţi, dar în doze mici, ca un soi de divertisment care ar interveni în atribuţiile ei domestice... În schimb, dacă-i vorba de băut ceai pe la unul sau altul, de mâncat tartine unse cu margarina şi dulceaţă, de făcut vizite, de fumat ţigară de la ţigară, atunci e cu totul altceva... Iar timpul fuge cu atât mai repede, cu cât ciclul zi-noapte nu mai reglează nici una din ocupaţiile fireşti pentru respectivele ore; acele pendulei nu mai indică, de fapt, nimic.

Nici măcar nu sunt convins că Naja nu face dragoste şi cu alţii în zilele când sunt la vânătoare. O chestie de moravuri locale? Posibil, dar pe mine personal nu mă încântă. Şi încă aş mai admite-o, aş mai închide poate ochii, dacă treburile ei de „nevastă de vânător” ar fi terminate la înapoierea mea; dar nu, ea se apucă de ele exact în momentul în care intru pe uşă. Simt că încep să mă înfurii.

Pentru ea, cel puţin aşa cred, a trăi cu un european înseamnă a trăi altfel decât strămoşii. Aici e toată drama. Din încurcătura cu un danez a conservat nostalgia unei anumite existenţe facile, în timp ce eu mă aflu aici tocmai ca să revin la surse.

Din diversele confidenţe făcute de Avatanguak, am reuşit, treptat, treptat, să am o imagine a modului în care se trăieşte în casa aceasta... Văzându-mă cum mă dau de ceasul morţii

să aduc cât mai mult vânat, bătrânul mi-a zis, într-o bună zi, prieteneşte:

— Eu le-am trăit pe toate astea...

— Ce vrei să spui?

— Aşa, să plec cum pleci tu, foarte des şi foarte departe, ca să aduci hrană pentru toată familia. Acum, nu vânez decât pentru mine, pentru fiul meu şi pentru câinii mei („am băgat eu de seamă”; eram cât pe-aci să-i zic, „ba uneori nici măcar atât!”) şi ca să pot cumpăra de la prăvălie ceva combustibil, niscaiva, alimente şi unele furnituri, în privinţa mâncării, nu duc grija celorlalţi.

Atunci, cum, dumnezeu, se descurcă? Bine, fratele Najei lucrează la prăvălia lui Aqaluq şi are, deci, din ce trăi. Dar restul? Şi aşa am aflat... Femeie încă foarte frumoasă, Sikutak întreţine tandre relaţii cu câţiva dintre cei mai buni vânători ai satului; în schimbul favorurilor sale, capătă „tainul vânătorului”, cu care îşi hrăneşte copiii proveniţi, din diversele ei „mariaje”.

Mai ştiu că, dacă o femeie prelucrează pieile aduse de un vânător, înseamnă că acest vânător — chiar dacă o plăteşte pentru muncă — are dreptul să se culce cu ea. Şi mai ştiu că în majoritatea cazurilor, un bărbat nu încredinţează pieile decât unei „relaţii intime”... De aceea am fost destul de şocat văzând într-o zi în ligheanul Najei alte piei decât cele aduse de mine, de fratele ei sau de taică-su.. De unde veneau ele?

— Astea de unde-s? am întrebat-o pe Sikutaq.

— Îi aparţin lui Aqaluq.

Îmi era cunoscut faptul că, dincolo de îndeletnicirile sale comerciale, Aqaluq era un excelent vânător, după cum ştiam şi că nevasta sa, o femeie de altminteri foarte frumoasă, se dovedea pasivă în pat şi că ceea ce-i oferea ea soţului, nu-l satisfăcea. Mi-o spusese chiar Naja. Bun, am înţeles... Am schimbat subiectul, dar, la un moment dat, am aruncat, neglijent:

— Ia te uită, tot nu sunt gata ultimele mele două piei?

Socot că Naja are destul de lucru cu ce-i aduc eu ca să se mai încarce şi cu pieile altora.

Sikutak se apucă, pe dată, să răzuiască grăsimea de pe pieile lui Aqaluq şi de atunci n-am mai văzut în lighene alte piei decât cele aduse de mine sau de Avatanguak...

De altfel, am impresia că mă bucur de aprobarea tacită a soţului, tatălui şi tatălui vitreg, a tuturor celor din casă. La câteva zile după scena descrisă, terminasem de reparat nişte plase şi hamuri şi, cum făcusem murdărie pe jos, am dat să iau mătura şi făraşul şi să fac curat după mine. Avatanguak m-a oprit, însă, i-a făcut un semn Najei şi ea s-a lăsat, umil, pe podea ca să mătură. Avatanguak pare satisfăcut, îmi face cu ochiul şi-mi aruncă un zâmbet complice.

Aşa am ajuns noi la ultima zi a lui noiembrie.

1 decembrie 1974

Tatăl Najei a cumpărat o sticlă de alcool şi vrea să mă aibă tovarăş de băutură, ceea ce nu-mi surâde deloc, dar, la fel ca şi cu cafeaua care-mi face rău la stomac, trebuie să accept, aşa cere politeţea. Întreaga familie s-a pus deci pe băut; seara a început într-o atmosferă veselă, după care toată lumea s-a luat la harţă, aşa cum se întâmplă, de cele mai multe ori, la aceste beţii de întâi ale lunii. La un moment dat, lui Avantanguak i-a venit chef să plece la vânătoare. Era prima noapte cu adevărat superbă, de la furtună încoace. Nimic nu clintea şi deasupra Savigsivikului strălucea, rotundă, luna. L-am privit, plin de invidie, cum pleacă, dar n-am îndrăznit să părăsesc, în acelaşi timp cu el, familia aflată în plină efervescenţă.

Când s-a înapoiat, spiritele se potoliseră aşa că m-am pregătit, la rândul meu, de plecare. Sania era deja încărcată, câinii înhămaţi. Sikutaq pregătise de mâncare pentru

întoarcerea soţului, şi încă o mâncare foarte bună. Hotărât lucru, prima zi a lunii e zi de sărbătoare!

Tocmai îmi potriveam armele sub frânghia care le ţine legate de-a curmezişul saniei, când Avatanguak a venit să mă invite să împart cu el cina. L-am refuzat şi atunci s-a apucat să insiste în numele soţiei sale.

— Mă duc să-mi inspectez plasele. Vezi şi tu că s-a făcut, frumos, trebuie să profit.

Atelajul meu era gata de drum, beţivăneala familială, eram sigur, avea să continue, simţeam nevoia imperioasă să ies la aer. Avatanguak a renunţat, în schimb Sikutaq a venit în persoană să mă roage să rămân.

— Mă duc să-mi inspectez plasele, am repetat.

Atunci ea s-a pornit să insiste, apoi aproape că mi-a poruncit, eu m-am încăpăţânat — un asemenea refuz era echivalentul unei rupturi — ea s-a înfuriat de-a binelea, iar mie mi s-a făcut brusc lehamite de toată această constrângere familială. Dintr-un salt am fost călare pe sanie.

— Să-nu te mai întorci în casa asta! mi-a strigăt ea.

— S-a făcut, excelentă idee, plec să văd ce-i cu plasele mele! am răspuns dând bice câinilor şi neluând-o prea în serios.

Orice s-ar zice, prefer să gonesc pe banchiza înzăpezită, decât să mă pilesc în casă. Respir până-n adâncul plămânilor. Gheaţa a adunat în ea toate nuanţele posibile de alb, negru, cenuşiu. Cât vezi cu ochii cristale foarte fine strălucesc, aidoma unor picături de rouă. Văzduhul nu clinteşte, lumina îngheţată a polului tremură peste troiene şi piste. Umbrele aruncate de aisberguri variază între ternul albăstriu al ardeziei şi verdele intens şi luminos. Sunt fericit la culme, cânt cât mă ţine gura, poruncesc câinilor ba ho!, ba hai!, le dau ordine contradictorii; ei se încurcă în hăţuri, apoi se descurcă singuri, puţin zăpăciţi dar în acelaşi timp veseli de parcă ar împărtăşi euforia mea. Au scos limbile, roşii, late,

aspre, şi se răcoresc lingând din fugă, zăpada. Unul dintre ei şi-a luat obiceiul să flirteze, năbădăios, cu cele două căţele, umflate ca nişte burdufuri. Niciodată n-am lăsat să-mi scape nimic din amorurile şi rivalităţile ce se nasc între diverşii membri ai haitei mele şi regula cere să intervin, restabilind ordinea. Astăzi însă îi las să-şi facă de cap.

Gerul e straşnic — vreo 40° sub zero — gheaţa solidă. Sania zboară prin tăcerea diafană, diversele ei articulaţii din lemn, menţinute de legături din coardă de nailon, lucrează, amortizând şocurile, atunci când trecem peste şanţuri şi hopuri. Pe banchiza încremenită sub luna aflată la zenit sunt fericit cum n-am mai fost niciodată până acum. Din plasă în plasă, cursa continuă, orele curg, traseele nebuneşti pe care le împrumut îmi înzecesc bucuria.

Odată întors, nimeni nu mi-a ieşit în întâmpinare, nimeni n-a venit să mă ajute, nici măcar Naja... Pesemne că toată lumea doarme. Am legat, provizoriu, câinii, apoi trecând prin antreu, am intrat împingând uşa care dădea în locuinţa propriu-zisă.

Camera mi s-a părut, dintr-o dată, prea mare şi goală. Ceva lipsea, era limpede. Mi-au fost necesare câteva momente să-mi dau seama ce anume: dispăruse patul nostru conjugal înlocuit acum de o masă. Naja stătea pe patul fiului ei. O lumânare aprinsă conferea decorului un aspect cvasi-religios.

Eram obosit, o oboseală fizică, bună, nu ca aceea pe care ţi-o dă foiala a zece persoane înghesuite în două odăi, şi mă bucuram s-o găsesc pe Naja singură.

Mi-am aşezat, calm, căciula şi mănuşile pe muşamaua cu floricele.

— Vrei un ceai? m-a întrebat Naja.

— Cu plăcere.

Intr-adevăr, ambianţa se preta la ceai, care, de altfel, era, gata făcut, de parca aş fi fost aşteptat...

— Am fost dat afară, nu-i aşa?

— Da.

Părea mulţumită. Ca şi mine, de altfel. Cântecele de pe banchiză, goana saniei, poruncile date câinilor, mă răcoriseră, Contrar dorinţei mele, viaţa aceasta de familie mă apăsase chiar mai mult decât crezusem. Acum mă simţeam eliberat.

Intimitatea noastră n-a durat mult; ceilalţi şi-au făcut apariţia, de parcă abia aşteptaseră întoarcerea mea ca să-şi înghită şi ei ceaiul. Odată isprăvit şi acest act ritual şi schimbate câteva fraze banale, mi-am încărcat fără o vorbă în plus, tot calabalâcul pe sanie şi dus am fost. Esenţial era acum să cobor lunga şi abrupta pantă ce mă despărţea de mare. Am procedat şi eu, cum spune proverbul, înjugând carul înaintea boilor, adică am aşezat sania, spre vale şi câinii spre deal; sania trăgea în jos, eu biciuiam câinii să meargă în sus, de urcat cu ea nu reuşeau, fireşte, dar agăţându-se cu ghearele de toate asperităţile terenului, făceau oficiul unei foarte eficace frâne.

Cel mai scurt şi cel mai comod drum ca să ajung la „Nanok”, aflat la celălalt capăt al satului, e peste banchiză. Odată ajuns pe gheaţă, sar peste pielea de ren care-mi acoperă încărcătura şi o pornesc în goană. Calea speranţelor îmi e deschisă. Sunt fericit, cu adevărat fericit că am scăpat de-acolo. Dar şi Naja părea bucuroasă... Mă întreb, de ce?...

Până una, alta, lunec pe gheaţă, culcat peste boarfele cu care mă mut. Mă aşteaptă un urcuş greu, voi fi nevoit să-l abordez de câteva ori, dar câtă fericire să-l zăresc pe „Nanok” şi, mai ales, câtă bucurie să transbordez pe el boccelele mele, armele, năvoadele... În sfârşit, voi dormi în cabina mea şi chiar dacă-mi va fi foarte frig, nu-mi pasă. Nu vreau să mai apelez în nici un fel la locuitorii din Savigsivik. Am pentru ei cel mai mare respect ca vânători, recunosc că în acest domeniu sunt de-a dreptul prodigioşi; din păcate, însă, dacă din contactul cu europenii au dobândit un oarecare confort şi

câteva produse ce le erau necunoscute, s-au molipsit de la „civilizaţie” şi de câteva din defectele ei majore, printre care şi acela de a înghiţi alcool pentru „plăcerea de a bea”. Au existat unele momente în care am simţit că-i detest de-a binelea.

Meditam la aceste lucruri când şi-a făcut apariţia Eqortoq.

— Nu poţi rămâne la bord, mi-a spus el, e mult prea frig.

— Am mai dormit pe el în mijlocul gheţurilor.

— Da, dar era vară şi nu iarnă. Vino să stai la mine, casa e goală, nu-i nimeni în ea. Când nevastă-mea se va întoarce, vom locui cu toţii împreună. Ca să scap de el, a trebuit să-i promit că voi veni. Într-adevăr, nevastă-sa lipseşte, a plecat cu ultimul elicopter să-şi viziteze familia. Până la întoarcerea ei, stă cu Puto, mama adoptivă a bebeluşului roz al nevestei lui Ralak, pentru că şi soţul lui Puto e dus din sat. Aici, genul acesta de „cadril” e cât se poate de normal şi acceptat în mod tacit.

Când am sosit la Eqortoq, lampa mă aştepta aprinsă, pâlpâind ca o candelă. Am ridicat fitilul să fac mai multă lumină şi m-am îndreptat spre camera principală. Acolo erau două paturi, dintre care cel din fund era ocupat de o pereche de amorezi (pentru o casă goală, începutul era promiţător. M-am întins şi eu pe celălalt şi cu mâinile sub ceafă şi ochii în tavan, am început să mă gândesc la libertatea redobândită şi la ce avea să mă aştepte în viitor. Ce uşurare să mă simt scăpat!

Deodată, am auzit uşa deschizându-se, cineva a intrat, apoi a ieşit şi a rămas să aştepte în tindă. Am sărit din pat şi am prins intrusul de braţ. Era Naja.

— Tu eşti? Stai aici? Iartă-mă... am auzit-o şoptind.

— Vino, aşează-te. Ai ieşit pe frigul ăsta numai cu un pulover pe tine?

— Am izbutit să scap zicând că mă duc după nişte gheaţă pentru apă.

— Ia zi, nu cumva, din întâmplare, tu ai fost aceea care l-a îndemnat pe Eqortoq să vină după mine la bord?

Fireşte că a negat, dar o cunoşteam îndeajuns de bine ca să ştiu cât de abil minte şi cât de mare îi este orgoliul.

Ne-am întins pe saltea, dar ne clănţăneau dinţii din gură de frig.

— Mâine ne vom organiza, i-am spus.

— Ştiu, a replicat Naja.

29.
CĂSUŢA

2 decembrie

Într-adevăr, de a doua zi ne-am organizat, în sensul că ne-am instalat în vechea căsuţă pe care o tot ocheam de câteva săptămâni şi pe locul căreia, la anul, va fi ridicată o şcoală.

Construită după tipicul din bătrâni al caselor groenlandeze, şi concepută la dimensiunile eschimoşilor, pe una din laturile ei tavanul e mult prea jos pentru mine şi nu pot sta acolo decât adus de şale. În fundul odăii, la o jumătate de metru de podea, se află ceea ce va constitui culcuşul nostru: o scândură pe care ne grăbim s-o acoperim cu piei de ren, ca să fim protejaţi de frig şi pe care ne vom întinde, înfofoliţi în sacul nostru de dormit, dublu. Din fericire, căsuţa mai are şi o veche plită cu cărbuni. Două din minusculele gemuleţe care alcătuiesc fereastra sunt sparte, dar gheaţa le-a astupat şi nu va apuca nicicând să se topească, chiar şi atunci când vom face focul. De altfel, toţi pereţii sunt acoperiţi, de sus până jos, de chiciură.

Pentru prima oară de când ne-am luat, suntem cu adevărat singuri. De data aceasta, Naja nu mai are încotro şi trebuie să-şi facă meseria de „nevastă de vânător”. S-a apucat chiar, după ce le mestecase bine, să prelucreze nişte piei de câine, destinate să slujească la confecţionarea ciorapilor. Ba şi-a terminat şi pantalonii din blănile de vulpe — una neagra, una albă — pe care eu şi cu taică-su i le-am adus.

Am impresia că abia acum, când trăim cu adevărat împreună şi singuri, mi se dezvăluie întreaga supleţe a acestei femei — deşi mai toate eschimosele sunt suple — întreaga şi inegalabila ei graţie şi zvelteţe. Când ne trezim, e întuneric şi temperatura e de circa - 10°. Naja aprinde lumânarea pusă de cu seara la căpătâiul patului şi făcând asta, pletele ei lungi şi negre mătură pieile de ren şi sacul de

dormit. Apoi se scoală, trage pe ea pantalonii galben-deschis şi o bluză cu flori roşii, iese afară după cărbuni, sparge cu securea nişte surcele, ridică ochiurile de fontă de pe plită, toarnă un pic de gaz peste lemnele aşezate în vatră, scapără un chibrit şi bojdeuca noastră se luminează de strălucirea flăcărilor. Cu o lovitură de picior închide portiţa de jos a plitei, ca să reducă tirajul.

Astăzi s-a îmbrăcat mai gros: hanorac din piele de ren, mănuşi — împrumutate de la mine — *kangmit* (a reuşit să le facă!). — şi pleacă să aducă nişte carne din lada noastră cu rezerve, aflată nu departe de „Nanok”. Timp de o jumătate de oră, în, ciuda frigului, va sparge carnea cu toporul, aşa cum se sparg lemnele de foc, cu gesturi sigure, la lumina felinarului de furtună. Când revine, prin uşa dată de perete, gerul năvăleşte în casă, năprasnic. O strâng în braţe ca s-o mai încălzesc, după care ne luăm micul dejun în pat: ceai acompaniat de cubuleţe de carne crudă şi congelată — o „delicatesă” greu acceptabilă pentru un european, deşi, până la urmă te obişnuieşti cu orice — dar constituind deliciul eschimoşilor.

Mi se întâmplă să mă gândesc la Peggy, la micul dejun pe care mi l-a adus în mansarda mea pariziană, de lângă Place de l`Etoile... Un mic dejun care ne-a purtat până-n Groenlanda şi le-a precedat pe cele luate la Jakobshavn, în scurta noapte polară de acolo, lăfăind-ne într-un adevărat pat, în căminul bine încălzit. Aici, nu dispunem decât de o scândură îngustă drept pat şi suntem nevoiţi să rămânem înfofoliţi în sacul nostru de dormit.

Peggy se voia emancipată, venea dintr-o ţară dinamică, o ţară în care femeile se afirmă în toate domeniile vieţii sociale, ne mai acceptând tutela masculină. Peggy fusese şi ea, în mod integral, „femeia mea”, fidelă dar reclamând reciprocitate, geloasă, posesivă, dar, în acelaşi timp, reînnodând, fără a avea conştiinţa acestui fapt, o milenară

tradiţie de sumisiune. În cazul Najei, nici o doctrină nu stă la baza gesturilor sale şi, în prezent, am ajuns la o înţelegere, la o comprehensiune mutuală absolută şi, totodată, la o autonomie, care ne eliberează de constrângerile vieţii comunitare, de ceea ce determină în viaţa colectivă, relaţiile sexuale.

Odată ceaiul băut, mai tragem un pui de somn, iar când ne trezim, eu sunt acela care reaţâţ focul — e iarăşi teribil de frig — în vreme ce Naja rămâne tolănită la căldurică. Un scurt răgaz şi ne vom înhăma din nou la sarcinile noastre zilnice...

Între două ieşiri la vânătoare, apuc să-i fabric Najei un *ulo,* cuţitoiul pe care-l folosesc femeile ca să răzuiască pieile. Îl fac tăind cu cleştele o veche lamă de joagăr, dându-i o formă ovală, după care, cu ajutorul unei pile, o fasonez ca să fie perfect plată pe o parte a tăişului şi piezişă pe cealaltă. Treaba aceasta îmi ia câteva zile, pentru că, atât materialul pe care-l pileam cât şi cel cu care pileam erau de duritate egală.

Alte ceasuri, s-au dus cu perforarea celor două găuri prin care să treacă şuruburile: ce aveau să fixeze mânerul de lamă. Drept „burghiu” mi-î slujit un capăt de pilă în care am tot bătut cu ciocanul. Mânerul l-am făcut dintr-o bucată de colţ de narval.

Căsuţa noastră se află în imediata vecinătate a casei lui Otokarssuak, bătrânul vânător care posedă unica nicovala din sat.

Aproape în fiecare zi, „foarte bătrânul” Otokarssuak pleacă, în mod simbolic, însoţit de câini, la vânătoare. Se duce să vadă cele două sau trei plase pe care le are instalate la ţărmul micuţei insule Sagdleq. Sigur, experienţa şi viclenia acestui om sunt mari dar îi lipsesc puterile ca să foreze o gheaţă prea groasă pentru el; în schimb, datorită acestui

simulacru de vânătoare, rămâne în continuare un „mare vânător”, în vreme ce nevastă-sa, mult mai tânăra ca el, prelucrează pieile altor bărbaţi... cu tot ce decurge de aici. În felul acesta, familia nu duce lipsă de carne. Dacă n-ar mai pleca la vânătoare, Otokarssuak s-ar izola de restul colectivităţii, şi-ar pierde până şi identitatea şi ar pieri de foame. Poate că într-o zi, prea istovit, va adormi lângă plasa sa şi nu se va mai întoarce niciodată în sat...

Rezultat: guvernul danez e pe cale să pună la punct un sistem de asigurări sociale de bătrâneţe pentru autohtoni.

Luiza, nevasta lui Suluk, a venit să ne vadă. În timp ce-şi bea ceaiul, o văd că se uită la o piele pusă la uscat pe un şasiu atârnat de tavan, că fixează un anume punct de pe această piele şi că în privirea ei apare o licărire sarcastică. Reperez, în mod discret, punctul cu pricina, şi, de îndată ce mă văd singur, mă duc să constat despre ce-i vorba: toată porţiunea respectivă e plină de grăsime. De aici încolo voi remarca de la trei metri orice loc prost degresat şi în lighenele Najei vor ateriza toate pieile lucrate de mântuială.

— N-ai aflat niciodată, am zis eu, uşor batjocoritor, că o piele prost prelucrată poate fi motiv de divorţ?

— Ah! Iar e Kutaak care se întoarce de la vânătoare! exclamă, agasată, Naja.

Detestă zgomotul, or căsuţa noastră se află niţel mai sus de locuinţa lui Kutaak, ale cărui reveniri de la vânat sunt deosebit de zgomotoase. Ca să se facă ascultat de cei şaptesprezece câini ai săi, urlă de-i înnebuneşte, pe toţi vecinii.

Uneori, se abate şi pe la noi, în vizită. Astăzi, de pildă, mă găseşte lucrând la confecţionarea unei plase. Se uită mai întâi atent la ce fac, apoi se pune pe râs, ţinându-se cu mâinile de burtă:

N-ai să prinzi niciodată o focă cu chestia asta!

— Zău? Şi de ce, mă rog?

— Păi, uită-te şi tu! zice el şi trage un fir de păr, lung, negru şi mătăsos, care se prinsese într-unul din ochiuri. În apă, firul acesta va face zgomot, cam cum face vântul prin iarbă.

Văzându-mi mutra neîncrezătoare, nu mai poate de plăcere, dansează prin odaie, mimând scena:

— Foca, aude cântecelul acesta şi ştie ce înseamnă... Dacă sub apă e un fir din părul unei femei, se cheamă că nici vânătorul nu-i prea departe!

Uneori, căsuţa noastră slujeşte drept loc de întâlnire pentru alţi câţiva vânători. Discuţiile se învârt, în general, asupra timpului care va fi, dar nu cel de a doua zi. Nu, în timpul ieşirilor lor după vânat, oamenii aceştia se lasă pur şi simplu impregnaţi de elementele de afară şi previziunile lor meteorologice sunt de lungă durată. Se pare că cei de aici sunt capabili să prezică dacă anul ce vine va fi un an sărac sau îmbelşugat în foci sau în balene; în plină iarnă, cum suntem acum, ei ştiu dacă primăvara va fi geroasă sau călduroasă (adică bogată în ninsori) şi pot să deducă, pe baza acestor previziuni, cum se va prezenta sezonul de vânătoare...

Daca stau şi mă socot bine, până la urmă nu-i găsesc pe eschimoşi într-atât de diferiţi de locuitorii satului meu natal. Sigur, mai cu seamă aici, în nord, natura şi clima îşi spun cuvântul, dar „fondul uman” rămâne foarte asemănător: dur la suprafaţă, sensibil şi tandru în esenţa lui. Nici un sentiment nu răzbeşte, aparent, la exterior, iar gesturile şi atitudinea sunt deseori înşelătoare; totul trebuie descifrat din priviri, din intonaţia vocii. Reacţiile pot şi ele evolua cu maximă rapiditate; o provocare, de pildă, îl poate face pe cel vizat să se exteriorizeze violent sau, dimpotrivă, să se blocheze complet.

Ceea ce-i diferă, însă, total de ai noştri e aerul lor de perpetuă veselie, zâmbetul aproape veşnic, obiceiul de a glumi și face farse, chiar născocind uneori minciuni, de pildă în legătură cu relaţiile unui cuplu. Dacă aceste mici bârfe dau roade, dacă cei doi se ceartă sau chiar se despart, atunci se cheamă că gluma a fost reuşită. Dacă cuiva îi este rău, cu cât suferă mai tare, cu atât râde mai mult; iar dacă şi-a rupt, bunăoară, un picior, atunci tot satul, inclusiv accidentatul, se va distra de minune, până când, betegeala va trece.

În sfârşit, Naja a terminat frumoşii ei pantaloni din blană de vulpe. Ample porţiuni de alb şi negru, dispuse simetric pe diversele rotunjimi ale anatomiei feminine se ondulează armonios la fiece mişcare. Şi-a pus şi o pereche de cizme din piele de focă, albe şi suple, înalte până la coapse, împodobite cu o largă fâşie de blană de urs polar, în funcţie de mişcările corpului şi de jocul muşchilor, toate aceste elemente de blană se animă, dansează, se separă, se împreună, se mângâie...

Tolănit pe pat mă uit la ea cum trebăluieşte lângă plita şi nu mă mai satur de acest spectacol care face din veşmântul cel mai funcţional cu putinţă o veritabilă operă de artă.

Într-una din zilele acestei lungi nopţi, când armonia dintre noi era încă perfectă, i-am povestit Najei despre vara petrecută în Turcia şi i-am datat una din baladele compuse în închisoarea siriană. Era cea pe care i-o psalmodiasem lui Kutaak, în chip de cântec religios. Naja m-a rugat să-i traduc cuvintele şi cum ideile exprimate acolo — fraternitatea dintre cei năpăstuiţi, dorul de libertate, inocenţa mea etc. — reclamau anumite explicaţii, i-am povestit despre Turcia şi despre ţările calde pe care nu le va vedea niciodată. Cum ar fi putut să şi le imagineze, cu dunele lor nisipoase, cu plantaţiile de portocali şi măslini, coborând în terase până la ţărmul mării, al unei mări atât de calde încât puteai să te scalzi în ea

în tot timpul anului, cum putea, zic, să şi le imagineze ea, când toţi prietenii care veneau pe la noi, îmi spuneau:

— La anul, să comanzi cherestea pentru casă. Ai să ţi-o faci la malul mării. Va fi o casă mare, în care o să locuieşti tu şi cu Naja. Iar peste doi ani, când, pe toamnă, vor veni balenele, vei putea să le harponezi de la fereastră. Te şi vedem cum le dai gata cu carabina! La rândul său, Nukik mi-a propus ca la primăvara următoare să merg cu el după „pietre de săpun”:

— Am să te învăţ să ciopleşti din ele *tupilak;* pe urmă le dai pe tutun americanilor de la bază.

Cred că am izbutit să mă integrez de-a binelea.

Când ne-am instalat, la începutul lunii, în căsuţa noastră, Naja a rupt toate relaţiile cu familia, dar aşa cum se petrec asemenea lucruri aici, adică fără ceartă şi scandal. Eu m-am apucat de îndată să fabric o sanie, ceva mai scurtă şi mai manevrabilă decât cea pe care o aveam, ca să putem să ne deplasăm cu uşurinţă prin haosul îngheţat din preajma pământului. Cele două bucăţi de lemn care urmau să devină tălpicile saniei şi altele, mai scurte, destinate platformei, umpleau mai toată odăiţa. Ciopleam, practic, fără întrerupere. Avatanguak îmi împrumutase sculele necesare, adică un vechi ciocan şi un fierăstrău cam ştirb. Şi el şi alţii veneau în vizită, îmi dădeau diverse sfaturi, ba uneori chiar şi o mână de ajutor, ca să asamblez diversele piese cu corzi de nailon.

În a treia săptămână a lui decembrie, sania era gata. Împreună cu Naja am pornit s-o testăm, făcând un adevărat slalom, printre aisberguri, şi glisade pe coastele mameloanelor de gheaţă, glisade ce se terminau cu câte un zbor planat, ca atunci când sari de pe trambulină. Câinii se prinseseră şi ei în acest joc, care se vede treaba că le plăcea şi deveneau, pe zi ce trecea, tot mai experţi. O ieşire la pus plase deveni o veritabilă partidă de plăcere.

În această perioadă mă duceam, cu precădere, pe ţărmul opus al insulei noastre, denumit în daneză Meteoriteq din pricină că o expediţie europeană descoperise, la cincisprezece kilometri de Savigsivik, un meteorit în greutate de câteva tone, aflat actualmente într-un muzeu din Copenhaga. Până atunci, el fusese sursa de metal trebuincios vieţii de fiecare zi şi a celor de aici, şi a celor din Thule şi chiar a celor din îndepărtatul Soriuapaluk. Poate că aşa s-a născut şi satul Savigsivik: aici, pe această insulă, omului i-a fost mai lesne, ca oriunde în altă parte, să forjeze armele şi uneltele de care avea nevoie.

Pe măsură ce zilele lui decembrie se scurg, iar eu mă simt tot mai sigur pe săniuţa zburătoare, vechea mea idee fixă se precizează, astfel încât, într-o seară, o expun Najei:

— Ce-ar fi să ne instalăm la capul York, într-unul din refugiile construite pentru vânătorii aflaţi în trecere?

— Pentru câteva zile?

— Nu, pentru totdeauna. Definitiv, în iarna asta o să ne descurcăm cum o să putem, dar, de îndată ce vom avea destui bani, vom cumpăra un adevărat cuptor, în care să putem coace şi pâine. În fond, distanţa până la sat nu-i chiar atât de mare, o să putem veni când vrem după provizii.

— La începutul căsătoriei ei, mama a trăit acolo cu Avatanguak, într-o căsuţă din turbă, aşa cum mai existau pe atunci. Ştiu că cele mai bune amintiri le are din vremea aceea, mi-a răspuns ea.

Focile abundă în zona capului York, toată lumea cunoaşte lucrul acesta şi chiar Naja mi l-a confirmat, nu odată. Vânat va fi din belşug, piei cu nemiluita şi... dacă Naja le va prelucra cum trebuie, la sfârşitul sezonului, vom avea destui bani să ne cumpărăm o casă adevărată. Asta, fără a mai pune la socoteală blănile vulpilor, care şi ele sunt foarte numeroase,

— Naja, ştii cumva de unde ne-am putea procura o lampă? am întrebat-o, continuând să ascut securea.

— Un felinar de furtună? Dar avem unul!

— Nu, vorbeam de vechile lămpi groenlandeze dintr-acele scobite într-o piatră plată.

— Ce să facem cu ea?

— Să ardem grăsime de focă.

Izbucneşte în hohote de râs.

Dar aşa ceva nu mai există demult-demult!

— Păcat.

— Şi pentru ce ai vrea să ardem grăsime de focă?

— Pentru că, în felul acesta, am economisi gazul de primus, ne-am încălzi iar grăsimea ar folosi, în sfârşit, la ceva.

De data asta, Naja nu mai râde.

— Temperatura de afară va fi de minus 20°, minus 40°; sau poate chiar şi mai rău. Cu o lampă din cele vechi, temperatura din casă ar urca repede până la minus 2°, scutindu-ne de sculatul, foarte greu, atunci când e prea frig în interior şi ne-ar îngădui să dezgheţăm tot ce ne trebuie, fără prea multă caznă. Cred, Naja, că la vară nu mă las până nu-mi confecţionez o asemenea lampă.

Când au aflat de intenţia noastră de a pleca, în sihăstrie, la capul York, aşa cum făcuseră şi ei în luna de miere, părinţii Najei s-au arătat de-a dreptul încântaţi. Unicul punct negru e opoziţia lor ca plecarea să se facă înaintea sărbătorilor Crăciunului. Or, eu, unul, refuz categoric să iau parte la beţivănelile eschimose de sfârşit de an. Am avut, pe când stăteam la Jakobshavn, parte de o mică mostră a ceea ce înseamnă ele; aici, le cunosc pe cele de la fiecare început de lună şi îmi ajung cu prisosinţă. Ca să mă lase în pace, am sfârşit prin a declara că vom pleca pe 27 decembrie, ceea ce, pare-se, i-a mulţumit. De fapt, avem de gând să plecăm înainte de Crăciun; în felul acesta, o săptămână sau două vom fi absolut singuri. După aceea, s-ar putea să vină şi alţii pentru câteva zile şi riscăm să ne trezim cu cinci şase vânători, sosiţi, eventual, şi cu nevestele după ei.

Din păcate, nu mă pot bizui decât parţial pe Naja şi uneori mă întreb dacă voi izbuti să mă adaptez — şi în cazul în care rămân să trăiesc aici, lucrul acesta e absolut obligatoriu — la formula, hai să-i spunem, „independentă” a mariajului eschimos? Sau voi lăsa totul baltă? În plus, se mai pune şi o altă întrebare: voi rezista oare fizic, nu atât la duritatea climei, cât la consecinţele acestei durităţi? Va suporta oare organismul meu de european, să fie hrănit, aproape în exclusivitate, cu carne şi încă în nişte cantităţi greu de închipuit pentru cineva de la noi? Nn sunt chiar atât de sigur. Uneori, noaptea, îmi simt membrele amorţind. Să fie doar efectul frigului şi al umezelii care se lasă de îndată ce aprindem focul? Şi atunci, cum o să rămână cu proiectul pe care-l port în inimă de atâţia ani, — să trăiesc, izolat, la un capăt de lume, de pildă, la capul York?...

Naja este singura femeie pe care o socot capabilă să vină cu mine, singura dintre tinerele din Savigsivik aptă să-şi asume — fireşte, dacă va vrea — rolul de „nevastă de vânător”.

În ajunul sărbătorilor, în sat îşi face apariţia un negru american uriaş, înveşmântat în Moş Crăciun, care se plimbă de colo, până colo, împărţind tot soiul de jucărioare copiilor. Dar vai! colosul negru, la fel ca şi Phil, colosul blond, îi sperie pe plozi care se răspândesc chirăind amarnic. La adulţi însă, americanul are un succes nebun! Naja soseşte acasă cu un pachet în mână.

— Uite ce cadou mi-au făcut americanii.

— Un cadou de Crăciun?

— Da... Nişte gheaţă.

— Gheaţă? am făcut eu, pipăind „geamul” nostru.

Gheaţă avem din belşug, chiar şi în casă. Că doar nu s-au apucat să spargă cu ciocanul gheaţa care li se formează pe tălpicile elicopterului în timpul zborului?

— Vino, hai s-o mâncăm!

Ce mai înseamnă şi gluma asta?

— Să mănânc gheaţă? Dar nu mi-e sete.

De obicei, gheaţa provenită din apa dulce serveşte aici la prepararea ceaiului. Naja se apropie de felinarul de furtună, desface pachetul şi scoate la iveală un prea frumos cub galben-roz-maron... Gust şi mă dumiresc: e îngheţată, o clasică îngheţată de vanilie-fragi-ciocolată (confuzia mea provenise din similitudinea termenilor în groenlandeză), aşa cum întâlneşti mai în toate, ţările din lume.

— Nu-ţi place gheaţa asta? mă întreabă, uşor îngrijorată, Naja.

— Pentru mine, fetiţo, gheaţa e aceea pe care o sparg eu ranga şi o sondez cu tokul.

30.
ÎN DRUM SPRE CAPUL YORK

23 decembrie

Timpul este splendid, câinii — într-o formă perfectă, aşa că decidem să pornim, cât mai repede cu putinţă, spre capul York.

Sarcina mea e să pregătesc sania. Dacă nu-i prea încărcată, vom fi la destinaţie în circa şase-opt ore; în caz contrar, vor fi necesare între douăsprezece şi cincisprezece ceasuri de drum. Ca atare, încerc s-o uşurez cât pot, suprimând, printre altele, cortul de care nu vom avea nevoie acolo unde ne ducem. Cu toate acestea, totalitatea materialului luat — gaz lampant, primus, uneltele de pescuit şi vânat, plase, lighene şi copăi, haine de schimb, pături, alimente etc. — atinge circa trei sute de kilograme.

Începusem să înham câinii când l-am văzut pe Kutaak apropiindu-se de noi.

— Încotro vrei să te duci?

— Să vânez foci la capul York.

Se înclină uşor şi zâmbeşte. Naja, ca să arate limpede că face parte din echipaj, a apucat cele două bare de lemn ale spătarului, gata să ghideze sania în momentul plecării, Kutaak, dă calm roată saniei, îi încearcă stabilitatea cu vârful sabotului — e singurul din sat care poartă asemenea încălţări — după care se adresează Najei:

— Mâine e Crăciunul. Rămâi printre noi?

De fapt, e mai curând o afirmaţie decât o întrebare, subînţelesul ei fiind: „Bineînţeles, nu-i aşa, că-ţi vei petrece Crăciunul împreună cu noi, în familie?” Aproape un ordin dat de căpetenia satului.

— Am să-l urmez, e tot ce răspunde Naja.

— O să aveţi vreme frumoasă pe drum, face Kutaak. apropiindu-se, din nou, de mine.

Şi, ca şi când nimic nu s-ar fi întâmplat, flecărim câteva minute în legătură cu câinii mei, după care ne lansăm pe banchiza scăldată în lumina lunii. E 24 decembrie, ora 0. După observaţiile mele, traiectoria lunii trebuie să ne conducă direct spre ţinta aleasă; n-avem altceva de făcut decât s-o urmăm,

24 decembrie, primele, ore ale zilei

Atelajul înainta spornic în direcţia insulei Qeqertaq, lăsând în urmă aisbergurile care jalonează pistele. Pe la orele şase însă, talerul lunii s-a acoperit, a început să ningă şi în scurtă vreme atât de des, încât nu mai vedeam nici măcar câinii. Pământul nu poate fi prea departe, în fundul golfului ne aşteaptă o baracă, dar s-ar putea să ne rătăcim înainte de a ajunge acolo. Hotărâm să ne oprim şi, în aşteptarea unei înseninări, să preparăm un ceai.

Lăsăm primusul în cutia lui de lemn, ferit deci de vânt, cu toate acestea e nevoie de o jumătate de oră ca să fiarbă un sfert de litru de apă: termometrul indică minus 15 grade, ceea ce aici se cheamă „timp călduros şi apăsător”. Focul ne mai încălzeşte puţin, dar trebuie să ne ferim cu măre grijă feţele de aburii ce se ridică din ibric, fiindcă riscăm să ne trezim cu o mască sticloasă pe obraji. Lăsăm ceaiul să tragă şi când infuzia e gata, o turnăm în căniţele noastre din plastic, pe fundul cărora am aşternut cam un centimetru de zahăr pudră. Bem ceaiul, muind în el biscuiţi, care, chiar şi aşa, tot trosnesc între măsele. Apoi, mestecăm şi frunzele de ceai impregnate cu zahăr. Aici, totul e vital, nimic nu e lăsat să se irosească. Aşa obişnuiesc eschimoşii să bea ceaiul, aşa sărbătorim şi noi ajunul Crăciunului, opriţi pe banchiza înzăpezită, undeva în nemărginirea Extremului Nord.

Întrucât continuă să ningă la fel de tare, hotărâm să dormim puţin, folosind sania drept culcuş. Mă întind pe spate, Naja se culcă peste mine, bine acoperită cu pielea de ren.

Adormim pe nesimţite şi, tot pe nesimţite, perfidia amorţeală ne cuprinde, somnul devine greu, adânc. Dacă nu reacţionăm, moartea e sigură. Dar înainte ca gerul să ne prefacă într-un bloc împietrit, înainte ca ceasul de somn să devină veşnicie, un muşchi tresare, o mână sau un picior zvâcnesc, primul trezit îl scoală pe celălalt, pericolul e evitat. Încercăm să găsim o poziţie în care corpurile noastre să păstreze cât măi multă căldură; Naja şi-a înfundat capul în gluga de blană a hanoracului meu, dar vântul continuă să pătrundă pe sub pielea de ren şi pe sub haine. Ne cufundăm din nou în somn până în clipa în care, alertat, organismul nostru se revoltă. E limpede că nu putem rămâne aşa, imobili. Sărim în picioare, ne scuturăm râzând, tropăim pe loc, ne burduşim reciproc cu palme şi ghionţi peste blănurile în care suntem înfofoliţi.

Ninsoarea s-a mai rărit, aşa că, după un alt ceai, pornim la drum. Curând ajungem la capătul de sud al micuţei, insule Qeqertaq, loc unde vânătorii lasă, adesea, chiar şi pe timp de iarnă, depozitele lor de came de focă. Am şi eu o focă, rămasă încă de astă vară. Când, în sfârşit, dăm peste cabana aflată în capătul golfului, constatăm că uşa e complet blocată de zăpadă, aşa că ne vedem nevoiţi să ne strecurăm prin unica şi strâmta fereastră, care din fericire nu se mai închide demult. Singurul indiciu că această construcţie a fost cândva, cu adevărat locuită e un vechi cuptor, aşezat într-unul din colţurile ei. Vom rămâne şi vom dormi aici două ceasuri, în aşteptarea momentului când „se va face ziuă”, adică acel vag clar-obscur care, pe la orele 11, se arată la răsărit. O aşteptare, de altfel inutilă, pentru că timpul e atât de mohorât şi norii atât de joşi, încât nimic nu va veni să dilueze bezna. Pornim.

Din păcate, e imposibil să tăiem direct, de la Qeqertaq la capul York: banchiza e nesigură pe această porţiune, aşa că,

urmând sfaturile lui Avatanguak, ne înfundăm în interiorul imensului fiord.

Vizibilitatea e nulă. Mergem cu schimbul înaintea câinilor, ca să le arătăm drumul şi să mai uşurăm sania. Dar nici propriile noastre picioare nu se mai văd! Iar ca să evităm o prăbuşire, gheaţa, invizibilă sub clăbuceala albă care o acoperă, trebuie sondată la fiece pas.

Aşa se scurg câteva ore. La un moment dat — ninsoarea mai slăbise din intensitate — Naja îmi arată ceva, împungând cu braţul spre dreapta.

— Uite, acolo, capul York! strigă ea.

Vin şi eu lângă ea, pe sanie.

— Pata aceea neagră? Să fie falezele? Mira-m-aş!

Cunosc pata aceea. Ar fi trebuit, de fapt, s-o fi depăşit demult şi, în nici un caz, nu este capul York.

— Ba da, ba da, te asigur, stăruie Naja, e capul York.

În ceea ce mă priveşte, sunt convins că e vorba de Akuliaruserssup Nua, un uriaş promontoriu care separă în două canale gemene imensul fiord pe care ne căznim acum să-l străbatem; ştiu asta pentru că aici, la sfârşitul lui august, am împuşcat, într-o singură zi, şapte foci.

Tot scrutând întinderile albe, şi eu şi Naja suferim de oftalmia zăpezilor. În noi sălăşluieşte o singură dorinţă: să ajungem odată, să găsim baraca aceea, să ne încălzim puţin şi să dormim. În sinea mea îmi zic că, totuşi, Naja e groenlandeză, e eschimosă, a trăit din totdeauna pe meleagurile acestea şi că, deci, le cunoaşte mai bine ca mine... În fond, şi faleza şi stâncile ascuţite care zimţuiesc orizontul, eu unul nu le-am văzut decât dinspre mare şi niciodată de pe banchiză, aşa că s-ar putea prea bine să mă şi înşel...

Îi dau, aşadar, crezare şi ne îndreptam către acel pământ. Alte câteva ore de mers trudnic peste banchiza înzăpezită. Ba, ca să evităm sfărâmăturile tăioase şi perfide de gheaţă

care se adună întotdeauna lângă ţărm, suntem nevoiţi să ocolim, la mare distanţă, extremitatea promontoriului.

— Mai e de mers... mai e încă mult de mers, şopteşte Naja.

E pentru prima oară când câinii mei dau semne de oboseală. E drept că greutatea pe care o trag e mare, mai ales pentru o cursă atât de lungă, pe o zăpadă adâncă şi un strat de gheaţă neregulat, plin de denivelări, de cocoaşe şi surpături, obligându-ne la mii şi mii de ocolişuri.

În sfârşit, atingem şi pământul, într-un loc care pare să ofere un minim de siguranţă.

— Trebuie să ne oprim, i-am spus Najei.

— Dar unde-s casele?

— Nu ştiu, dar lasă-mă să mă gândesc un pic. Vezi bine că nu suntem la capul York, cum ziceai!

O ţine, însă, pe a ei. Atunci, cu coada biciului, am desenat o hartă pe zăpadă.

— Uite, i-am spus arătându-i promontoriul, aici suntem noi.

— Înseamnă că ne-am pierdut!

— Nu suntem la capul York, dar nici pierduţi. Am făcut doar un ocol uriaş şi inutil.

Simţeam cum o cuprinde panica.

— Nu putem rămâne aici, o să murim îngheţaţi, n-avem nici măcar cortul...

Poate că refugiile sunt ceva mai încolo, hai să vedem!...

Părea cu adevărat terorizată. Dar cum să fac ca să accepte evidenţa?

— Mergem noi doi. Câinii au nevoie de odihnă. Ei rămân pe loc.

Aşa am şi făcut — alţi cinci kilometri dus-întors — cercetând cu atenţie fiecare cută de teren, în nădejdea că vom descoperi cabanele. Naja repeta într-una:

— N-avem nici măcar cortul, ca să ne adăpostim...

— Pune apă de ceai, i-am spus, în momentul în care am revenit la sanie.

Capul York e într-acolo şi am arătat cu mâna spre sud.

— Şi cam cât e de mers?

— Vreo douăzeci de kilometri.

— N-o să ajungem niciodată, se tânguia ea.

Încrederea însă a revenit odată cu fierbinţeala ceaiului.

— Trebuie să uşurăm sania. Câinii sunt la capătul puterilor. Lăsăm aici tot ce nu ne este strict necesar, vom reveni să luăm boarfele când o să se facă iar frumos.

Am depozitat, deci, cea mai mare parte a calabalâcului nostru pe ţărm, am stropit totul cu petrol, am mai turnat gaz şi de jur împrejur; în felul acesta ne-am asigurat că urşii nu se vor înfrupta din rezervele noastre de zahăr, margarină, făină, săpun. Am oprit doar sacii de dormit, ceai, zahăr pentru două-trei zile şi o vulpe împuşcată pe drum.

După câteva ore de mers, cerul se degajează făcând ca înaintarea noastră să nu mai fie atât de anevoioasă. Deodată, în pofida oboselii, câinii grăbesc pasul, apoi, brusc, schimbă direcţia. Au mirosit ceva. Parcurg în galop vreo sută de metri şi se imobilizează. Prima mea reacţie a fost să-i croiesc, dat m-am răzgândit imediat şi, aruncându-i Najei biciul, am înhăţat puşca. În picioare, cu bustul uşor aplecat înainte şi arma rezemată pe antebraţ, aştept. Prin întunericul nopţii desluşesc o calotă de gheaţă, subţire şi uşoară, de pe care vântul a spulberat zăpada, dezgolind-o complet. Calota acoperă o gaură conică: e răsuflătoarea unei foci. Din fericire, câinii s-au oprit la timp.

Naja a luat conducerea atelajului, l-a îndepărtat şi acum descrie cu el un cerc, în centrul căruia sunt eu, şi a cărui rază e de vreo treizeci de metri; un soi de manej uriaş şi insolit în deşertul de gheaţă.

Într-un perimetru dat, o focă îşi sapă între trei şi şase răsuflători. În cazul de faţă, speriată de scârţiitul zăpezii sub

tălpicile saniei, ea va evita răsuflătorile periferice şi va veni la cea din mijloc, acolo unde e linişte.

Un sfert de oră se scurge aşa, Naja şi câinii continuă să se învârtească iar eu stau la pândă, sforţându-mă din răsputeri să nu fac nici cea mai mică mişcare, cu faţa expusă la vânt şi picioarele care încep să degere. Ţin însă minte ce mi-a spus Avatanguak: „E de ajuns să mişti fie şi numai degetele de la picioare, ca zgomotul acesta, trecând prin gheaţă, să se propage în apă. Foca are auzul foarte fin. Evită să-ţi mişti braţele; ca să duci puşca la ochi. ţine coatele depărtate şi nu te ridica, foca distinge până şi fâşâitul pe care-l fac perii blănii din care ne sunt făcute hainele.

Din păcate, foca pe care o pândeam n-a binevoit să apară... De altfel, am impresia că locul e abandonat: crusta de gheaţă are deja o oarecare grosime. Trag un şuierat şi-i fac semn Najei să se oprească. Apoi o iau la goană spre locul unde se află, prilej să mă mai încălzesc puţin. Sar în sanie şi câinii, care an priceput despre ce-i vorba, se opintesc în hamuri. Pornim din nou, căutând defileurile care să ne îngăduie să străbatem bariera de aisberguri ce zăvoresc capul. Câinii trec cu uşurinţă peste cocoaşele de gheaţă provocate de mişcarea mareelor sub banchiză, adevărate ramblee, care ating şi doi metri înălţime.

O pantă de vreo sută de metri e tot ce ne mai separă de refugiul atât de mult căutat, în realitate o simplă cabană din scânduri...

31.
CAPUL YORK

Gerul de afară e atât de năprasnic, — ceva în jur de minus 50 de grade — încât în momentul în care pătrundem înăuntru, încăperea se umple de un veritabil nor, provocat de brusca condensare a respiraţiei noastre şi a căldurii degajate de corpurile noastre. E atât de dens norul acesta încât nu ne mai vedem nici mâinile şi ne vine să ne întrebăm dacă, în genere, mai existăm. Îi trebuie cam un minut-două sa se risipească; în interior, sunt cam minus 15 grade, destul de cald ca sa ne dezmorţim, adăpostiţi de vântul care izbeşte cu furie refugiul nostru din vârful colinei.

Tragem un pui de somn, după care, înarmat cu felinarul meu de vânt, ies să forez nişte găuri în gheața groasă de un metru, ba şi mai bine. Găurile trebuie să aibă între 60 şi 80 de centimetri diametru la baza lor şi numai 25 — 30 centimetri în partea de sus. Dar n-apuc să ating bine nivelul apei, că gura puţului meu s-a şi îngustat din pricina depunerilor de gheaţă. Când sunt gata cu cea de a doua gaură, mă văd nevoit să mă apuc iar de prima, înainte de a putea trece la cea de a treia. Abia după cinci ore de caznă izbutesc să aşez plasele. Puteam oare să-mi imaginez că munca zilnică de aici va fi atât de trudnică? Nu ştiu, n-am timp să mă gândesc la aşa ceva, trebuie să forez, să forez mereu.

A doua zi, furtuna potolindu-se, am plecat împreună după rezervele de combustibil şi hrană abandonate la piciorul promontoriului. Nici vorbă s-o las pe Naja singură la cabană; nici un vânător n-avea să dea pe aici înainte de o săptămână, două, poate chiar şi o lună şi de una singură n-ar fi putut niciodată să reziste în pustietăţile astea. În plus, dacă e să se întâmple ceva, e mai nimerit să fii în doi, de bine, de rău, unul îl mai poate salva pe celălalt. Ca să nu mai vorbim de faptul că Naja e terorizată la gradul că un urs polar dă târcoale pe

undeva, pe aproape. Drumul, dus-întors, ne-a luat unsprezece ore, cu toate că nu mai aveam de înfruntat nici ninsoare, nici viscol, şi luna scălda totul în lumina ei. Ajunşi la piciorul capului, avem serios de luptat cu sania care, încărcată din greu, s-a înţepenit între cocoaşele de gheaţă şi refuză să mai lunece. Naja plesneşte din harapnic, eu împing din răsputeri din spate, câinii se opintesc cât pot şi, într-un târziu, conjugând toate eforturile, urnim din loc atelajul. Cu limbile scoase de un cot, câinii pornesc pe suprafaţa lucie şi, gâfâind, ajung în faţa cabanei. De „când am părăsit

Savigsivikul, n-au căpătat încă nimic de mâncare, pentru că un animal ghiftuit nu face două parale, dar acum şi-au meritat pe deplin păpica. Aşa cum m-am înţeles cu Ralak, iau din rezervele lui de carne depozitate aici, urmând ca el să recupereze, la întoarcerea mea din depozitul pe care-l am pe insula Qeqertaq, cantitatea echivalentă cu cea pe care am consumat-o.

Am descoperit, în răstimpul celor câteva zile care s-au scurs între Crăciun şi Anul Nou, unul din cele mai austere moduri de a trăi, din câte există pe planetă: acela de a supravieţui, complet izolaţi, folosind doar resursele, proprii, într-o cabană îngheţată, la aproximativ 77° latitudine nordică, o cabană în care simpla extragere din sacul de dormit, după un pic de somn, reclamă un efort supraomenesc...

Naja îşi face treaba ei cu conştiinciozitate, Eu trebuie să sondez neîncetat gheaţa, deosebit de periculoasă în această zonă, din pricina curenţilor submarini care o macină fără încetare pe dedesubt. Ore în şir sap puţuri, descurc plase, le aşez, le controlez, totul cu mâinile goale, pe un ger de minus 50°, în speranţa că voi putea aduce sus, la cabană, cele trebuincioase hranei. Eforturi, până la urmă, zadarnice: ori sezonul focilor e abia la început, ori e prea înaintat, ori gheaţa

e mult prea groasă, cert e că plasele mele nu-mi aduc nimic... Continuăm să ciupim din rezervele lui Ralak.

Viaţa aceasta aspră îşi are însă şi compensaţiile sale: niciodată n-am trăit, mai intens, sentimentul că am atins marginea pământului, ca atunci când, îndepărtându-mă de capul York, priveam, de la distanţă, acest ultim promontoriu al coastei groenlandeze ce se implântă în banchiză înainte de a se dirija către pol ca şi cum, cu crestele sale ascuţite, dezgolite de viforniţe, ar vrea să marcheze o răspântie a celor patru puncte cardinale. Din loc în loc, gheaţa ascunde în ea pungi de apă fosforescentă, de mare; e suficient să calc pe o asemenea pungă ca de sub picioarele mele să ţâşnească o puzderie de scântei, împrăştiindu-se în zbor razant la câţiva metri în jur. Jerbe efemere de lumină, prefăcute aproape imediat în mii de globulețe de gheaţă ce zboară, sar, ricoşează, steluţe fragile, imagini fugare, contrastând cu masivele şi maiestuoasele aisberguri ce dorm nemişcate, ferecate în solitudinea lor până la următorul dezgheţ.

28 decembrie

Mi-am atins primul scop, acela de a trăi ca un adevărat eschimos, sau, cel puțin, aşa cum mai trăiesc şi astăzi unii din descendenţii vechilor triburi autohtone. Realiza-voi, însă, şi celălalt vis pe care-l port în mine încă de la Grenoble, ca să nu mai vorbesc de Jakobshavn: crearea unei crescătorii de ursuleţi polari, în mediul lor natural? Puii de urs se nasc pe la mijlocul lui. ianuarie, dar nu-şi părăsesc decât după un anumit timp bârlogurile săpate în pereţii de gheaţă.

Străin fiind, n-am voie să ucid un urs decât în caz de legitimă apărare şi chiar şi atunci îmi este interzis să folosesc o armă de foc: trebuie să lupt cu cuţitul, după metodele din legendele ancestrale, lucru de care, fireşte, sunt perfect incapabil... Peste două luni însă, adică prim martie, va avea loc o migraţie sezonieră, pornită dinspre regiunile sudice:

vânători veniţi din golful Melville, de la Kuvdlorssuak, din toate zonele de la vest şi nord de Upernavik se vor aduna la o mare serbare la Savigsivik, după care se vor dispersa pe toată întinderea banchizei, pe promontorii şi la golfuri, în căutarea fiarelor. M-aş lua şi eu, atunci, după ei şi, poate, aş pune mâna pe câţiva ursuleţi rămaşi orfani. Dar ce-ar trebui să fac ca să-i păstrez şi, mai ales, să-i păstrez fără s-o pierd pe Naja?

Cum abordez acest subiect, cum o apucă toate spaimele. Să fie groaza de urs, pe care o au mai toţi eschimoşii, sau doar un pretext? Să regrete oare viaţa dusă în sat, cu multiplele vizite pe la diverşi prieteni şi nenumăratele ceaiuri şi cafele sorbite cu aceste ocazii, vizite care constituie agrementul vieţii polare? Ea care devenise, în bordeiul nostru de la Savigsivik, o ireproşabilă „nevastă de vânător” ea, care se arătase atât de bucuroasă când am decis să venim aici, ea care păruse, în primele două zile, că se adaptează perfect rigorilor noii noastre existenţe, dă, acum, semne de delăsare. Uită să pregătească masa, uită să coacă până şi lipiile care înlocuiesc aici pâinea — pentru aceasta din urmă ne-ar trebui un cuptor pe care nu-l avem — lasă de izbelişte treburile domestice — n-a eviscerat nici până azi vulpea împuşcată pe drum —, dar ce-i mai rău, nu mai are deloc grijă de veşmintele noastre. Or, pe aceste meleaguri, cea mai mică agăţătură e o poartă larg deschisă gerului. S-ar putea ca în lungile ore când mă aşteptă, Naja să viseze dacă nu chiar la confortul european, dar măcar la oraşele din sudul Groenlandei, unde a petrecut doi ani şi unde viaţa e mult mai îngăduitoare pentru femei decât în Externul Nord?... Crede ea, oare, cu adevărat acest lucru? Crede, oare, cu adevărat că soarta celor care lucrează „în acord” la fabrica de conserve e mai bună decât cea a suratelor lor din regiunile nordice? Sau, poate, regretă perioada petrecută la Thule?

Un lucru e sigur: dacă nu vom reuşi să ne adaptăm, în chip de cuplu autonom, la viaţa de aci, nici vorbă să mă reîntorc la capul York după ce o readuc pe Naja la Savigsivik. Dacă refuză acest tandem, daca refuză să mă urmeze pe urmele propriilor ei strămoşi, îmi va fi cu neputinţă să răzbat de unul singur. Am considerat-o, şi o socot şi acum, ca fiind singura capabilă să-mi fie tovarăşă în pustietăţile de aici; cu o singură condiţie; să vrea şi ea şi să vrea cu adevărat.

30 decembrie

Să fie de vină oboseala, să fie stratul de gheaţă prea gros, sau noaptea prea neagră, sau gerul prea crâncen? Cert e că mi-a trebuit mult ca să ochesc bine înainte de a-mi lansa *tokul* sub banchiză şi de a-l vedea apărând în cea de a doua gaură, purtând cu el bucata de sfoară ce va sluji drept fir de ghidaj atunci când voi întinde plasa.

Îmi simt tot corpul amorţit. Acum, e rândul celei de a treia găuri. Refac gestul de adineaori, dar mă poticnesc, frânghiuţa pe care o menţineam sub talpa piciorului îmi scapă şi *tokul* dispare în puţul negru, târât de flux. Mă ridic şi rămân aşa, în bătaia vântului ce s-a stârnit, ascultând cum nu departe de mine gheaţa pârâie şi se sfarmă...

Pierderea *tokului* capătă alte proporţii decât cele ale unei pagube materiale, ea se transformă într-un simbol. Aici, natura nu îngăduie nici cea mai neînsemnată neatenţie...

Nu-mi rămâne altceva de făcut decât să urc îndărăt la cabană; am nevoie să dorm, să uit de această noapte care nu se mai sfârşeşte. Dar nu; mai întâi, un alt *tok.* Fără această sculă, supravieţuirea e imposibilă. Suntem pândiţi de foamete. Caut, deci, printre materialele aduse în vederea unei şederi pe toată durata iernii o bucată de fier, nişte sfoară şi o bucată de lemn din care să meşteresc o coadă. Partea cea mai delicată e echilibrarea acestei cozi: dacă-i prea uşoară atunci pluteşte şi e cu neputinţă s-o lansez pe sub

gheaţă, dacă-i prea grea se duce la fund imediat. Toate aceste treburi îmi iau câteva ore. Intre timp, puţurile forate s-au îngustat, cu siguranţă, prin depuneri de gheaţă şi va trebui să iau totul de la capăt...

Sunt nevoit să fac de câteva ori naveta între cabană şi găuri ca să mă asigur că vârful de fier nu face *tokul* să se ducă la fund şi că, la aruncare, coada se comportă aşa cum trebuie.

Uruitul unui motor tulbură încremenirea văzduhului. Instinctiv, ridicăm capetele.

— Elicopterul, rosteşte unul dintre noi.

Ruta sa trece chiar pe deasupra Capului York.

— Acum vom avea şi capcane pentru vulpi, am spus eu. Va trebui să mergem după ele.

Dar, fără să sufle o vorbă, fiecare din noi gândeşte unul şi acelaşi lucru: elicopterele înseamnă americani, iar americanii nu văd deloc cu ochi buni faptul că un vânător alb s-a instalat pe aceste meleaguri. Care le va fi răspunsul: da sau ba? Îmi vor acorda permisul de şedere, ori mi-l vor refuza? Mister. Dacă răspunsul nu vine cu acest elicopter, înseamnă că va trebui să aştept până la luna viitoare.

— Ar fi bine să te apuci totuşi de pielea aia de vulpe, ca să avem ce vinde, când ne vom duce după capcane, am sugerat eu, înainte de a mă duce să probez, pentru ultima oară, *tokul.*

Coborând panta, contemplu, încă o dată, nemărginirea albă a banchizei, a acestei fascinante banchize, neclintite precum granitul şi în acelaşi timp sortită să dispară, cu anotimpul ei...

Ajuns la puţul meu, constat că orificiul s-a sugrumat iarăşi, prin depunere de gheaţă, că va fi nevoie să sap din nou, după care, cu o iscusită mişcare a mâinii să lansez *tokul...* Nu, e clar că nici de data asta nu l-am nimerit cum trebuie, mă aşteaptă un nou urcuş, o nouă porţie de pilit, de ajustat, de potrivit...

Şi, deodată, mă opresc, mă ridic, mă îndrept de şale.

Ce m-a adus aici? Ce caut eu pe banchiza asta? Serge, proiectul nostru comun?... Sunt săptămâni şi luni de când n-am mai primit o veste de la el. Aş putea paria că a capitulat! Şi Peggy? Peggy s-a dus. A plecat. De ce am părăsit-o? Ce sper să găsesc aici?

Să las totul baltă şi să mă reîntorc în Franţa? Să redevin un slujbaş?

Las *tokul* să-mi scape din mână, ascult cum pârâie gheaţa, cum şuieră felinarul de vânt. O să mai rezist multă vreme în ţara asta? Voi rezista mereu? Fără să mă fi născut aici? Cu neputinţă!

Urc la cabană. Naja se pregăteşte să cureţe blana vulpii pe care, în sfârşit, a jupuit-o.

— Pune, te rog, carnea la fiert.

— Dar urma s-o mâncăm de Anul Nou.

— Ei bine, vom sărbători revelionul chiar astăzi,

— De ce? Suntem abia în 30. E prea devreme.

— Pentru că plec.

— Cum aşa, pleci?

— Mă înapoiez în Franţa.

Vulpea îi scapă din mâini şi o podidesc lacrimile.

— Nu-ţi fă griji, o să mergem şi după capcane. Dar trebuie — asta o ştii doar şi tu — să lămuresc situaţia mea faţă de americani.

O ştia atât de bine că toată noaptea mi-a plâns şi m-a ameninţat că se va sinucide cu propria mea puşcă. N-a adormit decât pe la crăpatul de ziuă, dacă admitem că aşa ceva există la aceste latitudini. Suntem flămânzi, flămânzi sunt şi câinii. Ni-e foame de carne proaspătă, ne-am săturat până-n gât de carne congelată de acum un an. Foamea dublată de nelinişte, singurătatea, interminabila noapte polară — n-au trecut decât trei luni de când a început şi mai

avem tot pe-atâta, ne aduc pur şi simplu la demenţă. Nicio îndoială că a sosit timpul să revenim în sat.

32,
ÎNTOARCEREA

În Seara zilei de 31 decembrie pornim spre Savigsivik, lăsând pe loc tot materialul nostru: ne vom întoarce, peste vreo două zile, să-l luăm. Pe 1 ianuarie, 1975, bem un ultim ceai în baraca prăpădită, de pe insula Qeqertaq. De prisos orice încercare de a dezgropa focile depozitate în ascunzătoarea mea; solul e într-atât de dur încât lovind, toporul scoate scântei. În bezna nopţii, stânci şi foci congelate par totuna. În timpul care ne-ar fi necesar ca să deplasăm pietrele. sudate prin ger, am şi ajuns în sat.

N-apuc bine să desham şi mă şi reped până la Aqaluq.

— Ţi-au sosit capcanele pentru vulpi, îmi spune el, întinzându-mi corespondenţa primită.

— Capcanele? A, da... voi veni mâine să le iau.

N-am nimic din partea Administraţiei din Thule sau Dundas, în schimb sunt două scrisori, una din America, cealaltă de la fratele meu. O deschid întâi pe cea de la Peggy. Înainte de a se reîntoarce la ea acasă, a trecut prin Canada, unde a povestit cui a vrut s-o asculte viaţa petrecută printre eschimoşi, stârnind pretutindeni aplauze la scenă deschisă. Grozavă fată, Peggy!

Apoi — şi în sfârşit! — scrisoarea lui Serge! Visează, în continuare, la velierul proiectat şi doreşte năprasnic să-l construiască, dar cum să-şi realizeze visul? Din ce câştigă abia reuşeşte să-şi ducă zilele, ori ca să-ţi poţi construi un vas, chiar dacă te speteşti muncind la el, tot îţi trebuie o groază de bani. Eu unul am ceva parale puse de o parte, rod al celor doi ani de strădanii, dar şi aşa suntem departe de suma necesară.

Pe drumul de întoarcere, arunc o privire la căsuţele răspândite pe costişa ce se pierde printre stânci. În ianuarie, oamenii nu prea ies din case, trăiesc din ce-au agonisit

primăvara şi vara şi aşteaptă ca vremea să se mai îmblânzească. În cazul nostru, dacă ar fi să revenim la Capul York, statul în casă este exclus: vânatul e abundent, avem nevoie de hrană şi de piei, ca să le putem vinde.

2 ianuarie

Ne îndreptam, Naja şi cu mine, spre prăvălia lui Aqaluq, să luam capcanele aduse, când ne-am întâlnit cu Eqortoq.

— Vrei să schimbi cu mine raţia ta de alcool? mă întreabă el. Dacă mi-o dai, ai de la mine două foci.

Şi imediat după asta, s-a adresat în dialect — să nu fi ştiut oare că ajunsesem să-l înţeleg foarte bine? — nevestei mele.

— Da fac şi dragoste cu tine, că intră în preţul cărnii.

Naja nu pare defel şocată. Ba dimpotrivă. Tipul pleacă şi între noi se iscă, pe loc, o discuţie aprinsă. De data asta sunt furios şi încă de-a binelea.

— Mă duc înapoi la mama îmi declară ea, pe neaşteptate.

Ca într-un roman de două parale. Dar în mediul acesta ostil şi apăsător, numai de râs nu-mi arde.

— Bine, atunci plec şi eu. Renunţ la capcane şi mă duc să văd dacă Aqaluq e hotărât în continuare să-mi cumpere cuterul.

Ştiam, încă demult, că în ziua în care m-aş decide să plec, Aqaluq ar fi un cumpărător sigur... Naja mă părăseşte, se întoarce la căsuţa noastră, iar eu mă înfiinţez la prăvălie,

— Gata, am hotărât, iau primul elicopter, zic, intrând la Aqaluq. Ideea de a deveni fericitul proprietar ai lui „Nanok” îl încântă, dar, presupunând că sunt presat de timp şi că n-am încotro, încearcă să se tocmească.

— Ascultă, îi replic, nava asta e o părticică din mine. Aici nu mai ţine cu tocmeala. Ori îmi dai cât ţi-am cerut pe o bucată din mine însumi, ori îi dau foc.

Până la urmă capitulează: prea şi-l doreşte.

Acasă o găsesc pe Naja, ocupată să-şi strângă lucrurile.

— L-am vândut pe „Nanok”, o anunţ fără alt comentariu.

Tace şi iese. La rându-mi, mai fac un drum până la prăvălie, să achiziţionez câte ceva de-ale gurii. Aflu, cu această ocazie, că elicopterul nu-şi va face reapariţia înainte de încheierea nopţii polare. Aqaluq şi cu fratele său, însă, intenţionează să se ducă cu sania la Thule.

Dacă mă hotărăsc să plec, pot veni cu ei.

Când mă întorc, Naja e tot acasă. Aşteaptă. Ce să fac? Nu sunt atât de sigur de mine precum vreau să par.

— Pot să-ţi spun un singur lucru, Naja: în noaptea asta nu ne mai ducem la capul York. În rest, nu mă întreba, că nu ştiu.

A plecat, fără un cuvânt.

Viitorul? Viitorul începe de mâine.

Să plec? Nimic mai uşor, nimic mai simplu.

Să rămân? Şi asta-i uşor, şi asta-i simplu.

„Dacă rămân, la primăvară voi demonta căsuţa asta şi o voi transporta tocmai la capul Melville. Într-o zonă unde să fim numai noi doi, Naja şi cu mine...”

Dar la ce bun să fac proiecte? Următorul elicopter îmi va da de ştire dacă pot să mă instalez aici sau nu, fiindcă acesta, care a fost, nu mi-a adus nici un fel de veste de la americanii mei.

Mi-am petrecut prima zi a neaşteptatei burlacii cărând de pe vas acasă, lucrurile pe care le aveam acolo şi pe care intenţionam să le vând înaintea plecării. Toată după amiaza a fost un du-te-vino continuu, dar, pe seară clienţii s-au rărit.

Singurătatea mă apăsa. Am rugat-o pe o fetişcană, care intrase să cumpere o cratiţă, să-i spună Najei că vreau s-o văd. A venit după câteva ore. Atunci i-am dat frumuşel afară pe cei care mai zăboveau prin casă — oricum, tot nu cumpărau nimic — şi am rămas în doi, singuri şi fericiţi. Era însă absolut limpede că drumurile noastre luaseră direcţii

diferite. Fiind, amândoi fataliști, ceea ce conta pentru noi era clipa prezentă.

În pofida vieţii moderne care a pătruns şi aici şi a unui relativ confort, oamenii au rămas la stadiul de vânători. Trăiesc fără să-şi facă mari probleme, principala lor grijă fiind să-şi asigure existenţa de pe o zi pe alta. Fără doar şi poate că, dacă un cataclism mondial, i-ar rupe brusc de restul lumii, băştinaşii şi-ar regăsi, în foarte scurt timp calităţile şi cunoştinţele moştenite din străbuni, cunoştinţe care le-ar îngădui să trăiască din nou izolaţi, procurându-şi toate cele necesare traiului din ceea ce le oferă mediul înconjurător. Şi este, indiscutabil, îmbucurător faptul că asemenea grupuri umane mai există, nebântuite de ambiţia de a se extinde, de a polua şi distruge ceea ce omenirea le-a lăsat drept moştenire. Dar sunt oare de ajuns aceste atribute ca să mă ataşez definitiv de acest sat, ca să-mi construiesc o casă adevărată, să întemeiez o familie?

Să devin „vânător profesionist”? În 1975, aşa ceva înseamnă să intru într-un adevărat ciclu de producţie, acela al dobândirii şi apoi comercializării pieilor de focă; dar în acest caz, puteam foarte bine rămâne acasă şi prelua succesiunea fermei, care, oricum, îmi era destinată, întrucât eram primul băiat născut, ceea ce mi-ar fi asigurat tihna şi siguranţa zilelor până la adânci bătrâneţi.

Îmi place să cred că i-am înţeles pe turci, pe groenlandezi, pe eschimoşi. Am învăţat limbile lor şi am reuşit să comunic cu ei. Dar dacă rămân aici, pe loc, înseamnă să-mi văd din nou orizonturile limitate. În asemenea condiţii, de ce a mai fost nevoie să părăsesc Normandia mea natală?

Mă gândesc la Peggy şi la deosebirile de vederi dintre noi, iscate de simplul fapt că ea era americancă, iar eu aparţineam bătrânei Europe. E un lucru de care nu m-am putut dezbăra nici venind aici. Trebuie să mai spun că subiectele de conversaţie, cu amicii mei vânătorii din

Extremul Nord, nu sunt din cale-afară de variate: „Ce-ai mai vânat?”, „Pe unde ai umblat?”, „Ce ai împuşcat?”, sau „Cine s-a dus cu cine? unde, când etc...?”, adică istorii cu muieri, temă pe care ei o adoră. Dacă mai stau mult pe aici şi le adopt, definitiv şi în totalitate, moravurile, risc să-mi uit până şi propria-mi limbă.

Şi mai e ceva: sunt sigur că metabolismele mele au început să se transforme. Aşa se explică de ce, noaptea, amorţesc foarte tare, fapt care nu este normal la cineva de vârsta mea. Mănânc prea multă carne, fără a avea deprinderea ereditară a unui asemenea regim alimentar. Dacă o ţin tot aşa, n-am să pot rezista multă vreme. Aş avea nevoie de lucruri proaspete, dar, de când mă aflu, la Savigsivik, am mâncat o singură dată un soi de lăptucă de munte, asta pe vremea când mai locuiam la Suluk. De atunci, nimic.

Uneori, lucrurile se rânduiesc de-a dreptul caraghios: acum că sunt pe plecatelea, iată-mă poftit pe la diverse ospeţii. Aici, orice aniversare e prilej de sărbătoare şi invitaţi sunt toţi localnicii, inclusiv copiii şi bătrânii. Gazdele stăruie ca fiecare să vină la ora care-i convine şi se aranjează în aşa fel ca cei certaţi să nu se întâlnească, sau, dimpotrivă, folosesc prilejul pentru o posibilă reconciliere.

De regulă, se oferă focă congelată, balenă sau păsări îngheţate; satul trece, în momentul de faţă, printr-o criză alimentară şi singurele variaţiuni la meniu sunt cafeaua şi fursecurile, cumpărate de la prăvălie.

Ceaiul e gata...

Trântiţi pe scândurile care ne-au slujit drept pat, săptămâni de-a rândul, luăm pentru ultima oară micul nostru dejun în comun. Un mic dejun la fel de monoton ca şi trataţiile de care am vorbit mai sus.

33.
PLEC DIN SAVIGSIVIK

Aqaluq, fratele său vitreg Satok şi cu mine am părăsit satul noaptea, încărcaţi în două sănii. În timp te ne îndreptam către capul York, i-am pus la curent cu situaţia gheţii, astfel încât s-au putut evita zonele anevoioase sau periculoase. Noaptea era relativ senină şi se vedea perfect: coasta se profila în nuanţe mai întunecoase, pe un cer spuzit de stele, iar banchiza se scălda în toate tonurile de gri.

Ajunşi la capul York, Aqaluq şi frate-său au instalat cortul la baza falezei; primusul l-am pus direct pe gheaţă; ca pe podea, iar săniile alăturate, urmau să ne fie pat. Am aşternut cu mare grijă pieile de ren, pentru că, pe gerul acesta năprasnic — sunt minus 50° — pot să se rupă, sau, mai exact, să se spargă, aidoma unor plăcuţe de mică. Din nenorocire, nimic nu poate fi închis ermetic, frigul pătrunde pe sub pânza cortului şi, cu tot primusul, suntem nevoiţi să ne îndesăm unul într-altul stând pe marginea săniilor şi bătând din picioare, ca să nu ne trezim cu ele degerate.

Curând voi revedea, pentru ultima oară, cabana în care ne-am adăpostit. Totul era exact aşa cum lăsasem, nimeni nu trecuse pe aici în răstimpul acestei săptămâni. Unelte, veselă, lighene, copaia, proviziile intacte, îngheţate...

M-am aşezat lângă cutia cu tutun, pe care o lăsasem pe prici, mi-am îndesat pipa, am aprins-o şi mi-am adus aminte de gestul meu simbolic pe care l-am făcut când am intrat în familia Najei, pachetul de tutun pus pe marginea ferestrei...

Câinii mei! Mă iubeau toţi şi mai cu seamă Sagatak, teribilul Diavol. Mă iubeau şi mă ascultau orbeşte; săreau în sus de bucurie când mă apropiam cu sania de ei. Recurgeam rar la bici, doar atât cât era nevoie să restabilesc ordinea şi să împiedic încurcarea hamurilor care, când îngheaţă, sunt

îngrozitor de greu de descurcat. Dar ce curse superbe am făcut noi împreună!

Când am coborât la locul de tabără, tutunul din pipă era pe terminate.

A doua zi ningea şi era mai puţin frig: doar vreo 40° sub zero. Gheaţa se prezenta excelent şi am gonit întreaga zi, până în momentul în care Aqaluq şi-a fluierat încetişor câinii, să oprească. La lumina unui felinar de vânt, fiecare dintre noi forăm câte două găuri mici, la distanţă de trei-patru centimetri una de alta, legate între ele printr-un tunel săpat sub gheaţă; prin acest „belciug” trecem câte o frânghie cu care ne legăm câinii, formând două grupe a câte nouă capete. Satok face şi el acelaşi lucru, dar ceva mai încolo.

În vreme ce unul aprinde primusul, celălalt descarcă sania, iar cel de al treilea caută gheaţă de apă dulce pentru ceai; ar fi şi timpul să bem ceva cald, nasurile ne sunt complet îngheţate, obrajii aşijderi, dar trebuie să fim foarte prudenţi când ne apropiem, feţele de flacără ca să le dezmorţim. Cu mâna sa înmănuşată, Aqaluq extrage dintr-un sac o bucată de ceva pe care o apropie de felinar:

— E grăsime, zice el, punând-o deoparte, asta va fi pentru câini.

Urmează, la rând, alte blocuri de carne, tari precum piatra, printre care şi un prapur, vechi de vreo şapte sau opt luni, dar perfect protejat de pielea lui, o adevărată delicatesă când e foarte frig afară. Mă uit la el cum îndepărtează zăpada de pe banchiză, alege câteva bucăţi de carne, le aşează pe gheaţa care-i ţine loc de farfurie şi le sparge, apoi, cu lovituri de toporişcă, scurte, precise, exerciţiu care-l încălzeşte pe mesean şi-i menajează, totodată, dinţii şi stomacul. Acum, Aqaluq şi-a scos mănuşile şi înghite, una după alta, bucăţelele congelate care i se lipesc de limbă şi de cerul gurii,

examinând, în acelaşi timp, conţinutul sacului, în căutarea celor mai tentante porţii.

Fratele său şi cu mine facem la fel, cu singura deosebire că eu, neavând toporişca, sparg carnea cu vârful cuţitului,

a cărui lamă măsoară pe puţin treizeci de centimetri. În vremea asta, fără să ne oprim din înfulecat, montăm şi cortul. Suntem atât de deprinşi cu frigul, încât, după ce am hrănit şi câinii, mai rămânem afară o bună bucată de vreme, să trăncănim de una, de alta şi să râdem. Abia într-un târziu, ne luăm pieile de ren şi ne vârâm sub cort. Acolo ne aşteaptă ceaiul.

Pe tot parcursul de la Savigsivik la Dundas, aveam să dormim doar de două ori, şi încă cu intermitenţe, ca să putem menţine flacăra primusului şi observa ce se mai întâmplă pe afară.

Odată sculaţi, pornim din nou şi, după două ceasuri, ajungem la capul Atholl, unde ne oprim să facem o vizită prietenilor noştri de la bază, o vizită scurtă, exact atât cât clar obscurul dimineţii — care oricum, nu se manifestă — să nu se transforme în noapte opacă,

— O să cantonaţi lângă bază? ne-au întrebat americanii şi danezii de-acolo.

— De ce am face-o?

— Păi e prea întuneric ca să porniţi acum pe banchiză. Mai-mai să ne umfle râsul. Oamenii aceştia care trăiesc în Groenlanda, dar la lumină de neon, ca în oricare instituţie administrativă de pe lumea asta, m-au uluit şi mă vor ului întotdeauna.

Satok şi-a pornit sania fără să bage de seamă că Aqaluq coborâse de pe a sa; abia am avut timp să mă arunc pe ea şi câinii au şi luat-o din loc, imitându-i pe cei din faţă. Am încercat să-i opresc dar cei optsprezece dulăi goneau voioşi cu cozile în vânt; nu-mi cunoşteau, vocea şi nici gând să

asculte de ea. Suprafaţa gheţii era acum neregulată şi mi-ar fi fost imposibil să sar din mers, fără să mă rănesc, după cum ar fi fost imposibil să-i ajung din urmă, să-i depăşesc şi să-i opresc cu biciul. În vremea asta, Aqaluq alerga cât putea de iute de-a lungul ţărmului, lansând semnale luminoase. Am încercat să-i răspund, dar. bateriile lanternei de pe sanie îngheţaseră.

Din fericire, fratele său a remarcat, la un moment dat. semnalele şi a răspuns cu lanterna lui. Am urlat la el să oprească, ceea ce a şi făcut şi după câteva clipe eram lângă el. Câinii s-au culcat pe zăpadă, aşteptându-l pe stăpânul lor care se apropia, siluetă neagră, abia vizibilă pe întinsul banchizei luminată doar de palidul fascicol al lanternei. L-am auzit încă de departe cum înjura şi-şi blestema soarta; în pustietăţile acestea, omul izolat se poate trezi oricând, nas în nas, cu un urs. Cum a sosit a şi pus mâna pe harapnic şi tăcerea nopţii a fost sfâşiată de plesnetele curelei împletite şi chelălăitul câiniior. În sfârşit, am plecat, de astă dată cu toată lumea la bord.

Hârtoapele peste care treceam, în goană, aveau darul să stârnească câinii, redeveniţi nişte fiare nedisciplinate, greu de condus printre aisbergurile înfipte în banchiză, la voia întâmplării, având, în chip de metereze, troiene de zăpadă, cărora furtunile le ascuţiseră crestele ca pe nişte brice. La un moment dat, luând prea strâns un viraj, câinii s-au izbit de unul din aceste troiene, s-au oprit brusc şi sania s-a răsturnat, proiectându-ne, pe Aqaluq şi pe mine, în zăpadă. Spre marele nostru noroc, am scăpat teferi, dar n-a trecut mult şi figura s-a repetat. Amicul Aqaluq a zburat pur şi simplu, iar eu, rămas pe sanie ţinându-mi picioarele spânzurate în afară, m-am pocnit cu unul din ele de un bolovan enorm de gheaţă înfipt în banchiză aidoma unei pietre de hotar. Durerea a fost atât de vie, atât de cumplită, încât mi-au jucat numai stele pe dinaintea ochilor.

Zbieram cât puteam, iar Aqaluq, din nou, pedestru, galopa pe banchiză, încercând să ne ajungă. Din fericire, terenul accidentat îi împiedica pe demenţii noştri de câini sa stabilească un nou record de viteză, aşa că am izbutit să cobor din mers, să galopez la rându-mi printre blocurile răvăşite şi abia vizibile de gheaţă şi, cu aprige lovituri de bici, să-i opresc pe cei optsprezece bidivii. În ultima parte a drumului, unele animale, mai istovite, au început să tragă prost; ne mai fiind perfect întinse, hamurile se agăţau de câte un bolovan de gheaţă, câinele se împiedica, frânându-i pe ceilalţi şi tot atelajul stopa în dezordine. Săream din sanie, Aqaluq se apropia de vinovat, de cele mai multe ori rănit, dar gata să-şi înfigă colţii în noi, îl calma pocnindu-l cu codirişca biciului peste cap, după care îi descurca hamul.

Incidentul cel mai grav l-a avut drept tragic erou pe unul din foştii mei tovarăşi de vânătoare: unul din dulăii lui Aqaluq, gelos pesemne pe noul venit, l-a muşcat de un picior. Incapabil să alerge în ritmul cerut pe gheaţa accidentată, fostul meu câine devenise o frână pentru ceilalţi, dar nici nu se lăsa prins, ca să poată fi deshămat. Aqaluq a fost nevoit să-l captureze cu lasoul, după care l-a legat de sanie, făcând un nod culisant şi l-a izbit cu un băţ în cap până când nenorocitul s-a prăbuşit, năucit şi pe jumătate sugrumat. Abia atunci noul său stăpân s-a îndurat să-l urce pe sanie şi, ameţit cum era, să-l lege pe deasupra încărcăturii, cu un capăt de sfoară.

În privinţa câinilor, Aqaluq e o adevărată fiară: l-am văzut, nu odată, lovindu-i cu capătul biciului peste anus — tratament deosebit de dureros — ca să-i împiedice să-şi facă nevoile şi să nu încetinească ritmul cursei.

Odată ajunşi la Dundas, l-am lăsat să se ocupe de treburile sale cu câinii, urmând ca eu să-mi văd de ale mele, adică de procurarea biletului de avion. Aici însă aveam să dau peste dificultăţi cu totul şi eu totul nebănuite şi să descopăr că,

ajungerea până la Savigsivik, pe mare şi de unul singur, a fost o treabă incomparabil mai lesnicioasă decât părăsirea din punct de vedere administrativ, a Groenlandei, cu avionul, ca pasager...

34.
DIN NOU ÎN FRANŢA

Odată încheiate câteva formalităţi la baza americană de la Dundas, ne-am îndreptat cu toţi la Casa vânătorilor, un fel de cămin rezervat groenlandezilor aflaţi în trecere, fie că sunt din Moriussak (veniţi să-şi facă târguielile la prăvăliile de aici, din Thule), din sudul Groenlandei sau chiar de pe continent. Când am trecut prima oară pe aici, am regretat faptul că n-am putut vizita această Casă a vânătorilor; acum am prilejul s-o fac şi, deşi european, sunt admis, ca o excepţie de la regulă.

În prima încăpere, care constituie un soi de vestibul, sunt aliniate câteva dulăpioare, în care vizitatorii pot depozita diverse obiecte sau pachete. În fundul camerei, o ladă de fier, de mari proporţii, dar nu foarte adâncă, aşezată direct pe jos. slujeşte drept cămară; e plină de bucăţi de carne, a căror culoare şi miros nu lasă nici un fel de îndoială asupra gradului lor de fezandare... Urmează odaia propriu zisă, comună, încălzită de o sobă pântecoasă. Pornind de la peretele din spate, o platformă ridicată cam la patruzeci de centimetri de podea şi ocupând aproape jumătate din spaţiul total, constituie patul. Fiecare nou venit îşi poate aşterne, aici, pielea sa de ren.

În cameră se află doi călători. Bem împreună ceaiul, tragem şi o porţie bună de râs — orice păţanie din timpul călătoriilor e un excelent pretext — după care toată lumea sfârşeşte prin a adormi.

Nu trece însă mult, şi apare un danez, chipurile căutându-l pe Aqaluq. Omul e de la poliţie. Unde, dumnezeu, l-am mai văzut pe tipul ăsta? Sigur că da, e şeful cu care am avut de-a face când cu călătoria mea da astă vară!

— Ah, eşti şi dumneata aici? îmi zice el în daneză. Trebuie să stau de vorbă cu dumneata.

— Despre ce anume?

— Despre şederea dumitale ilegală în regiune.

— Mă rog, dar să ştiţi că oricum plec cu primul avion.

— Ah, da? Nu ştiam, mi se spusese cu totul altceva, zice el înainte de a ieşi.

N-apuc să-mi trag bine sufletul şi iată-mă convocat, cu arme şi bagaje, la postul de poliţie. Acolo, vizitatorul de adineaori îmi pune o întrebare care mă lasă cu gura căscată:

— Cine eşti dumneata?

O ştia foarte bine. Îi întind paşaportul, gest pe care-l făceam, de altfel, pentru prima oară de când mă aflam aici. Se uită în el, dar nu pare satisfăcut.

— Arată-mi tot ce ai prin buzunare.

Mă execut şi iată-mă stivuind pe masa lui tot ce are prin buzunare un vânător: brichetă, beţe de chibrituri, cuţit şi încă multe altele. Nimic din ce-am scos nu părea să-l mulţumească. Când am isprăvit cu golitul buzunarelor, s-a apucat să mă percheziţioneze, apoi mi-a scotocit cu de-amănuntul bagajele, tot căutând, pesemne, vreo maşină infernală cu care aş fi putut detona cele câteva bombe atomice stocate de americani la baza lor.

— Bine, mi-a spus el, devenind mai cordial, ai un avion marţi.

Era însă limpede că tare i-ar mai fi plăcut să mă găsească cu ceva în neregulă.

Toate acestea s-au petrecut duminecă 12 ianuarie. Aş fi avut deci doar două zile de aşteptat. Dar, sub pretextul transferării contului meu de bancă groenlandez, la o bancă europeană, a făcut în aşa fel încât să ratez avionul de marţi şi m-a pus şi să vin de câteva ori la post, tocmai, de la Casa vânătorilor, în ciuda degetului de la picior, fracturat, care mă făcea să sufăr al dracului de tare. Spre norocul meu, un medic de la bază mi l-a prins într-un pansament strâns, împreună cu degetul vecin, ceea ce mi-a mai alinat suferinţa.

Am aflat şi de ce mi se făceau atâtea greutăţi la plecare; potrivit unor zvonuri, care circulau în orăşel şi, până la urmă, au sfârşit să ajungă şi la urechile mele, nu eram originar din Franţa, ci dintr-o ţară a lumii a treia, ba, mai rău chiar, făceam parte dintr-o organizaţie extremistă. Acum, autorităţile se „documentau” asupra mea în Franţa, treabă care cerea un oarecare timp. Dacă răspunsul sosea prin radio, era încă bine, dar dacă venea odată cu următorul avion, procedura trebuia grăbită la maximum, pentru că n-aş fi vrut să-l ratez şi pe acesta, iar avionul stătea la Dundas strict timpul necesar ca să-şi facă plinul.

Am profitat, însă, de aceste ieşiri obligatorii până la postul de poliţie ca să trec pe la bancă şi să-i expediez lui Peggy partea pe care i-o mai datoram pentru cumpărarea lui „Nanok” şi lui Naja o sumă cu care să poată ieşi, fără griji, din iarnă. Odată achitat şi biletul de avion până la Copenhaga, rămâneam fără nici o leţcaie. Dacă şederea de aici se prelungeşte, voi fi nevoit să mă apuc de cioplit *tupilakuri* — figurinele despre care localnicii spun că ar avea proprietăţi magice şi să le vând soldaţilor de la bază, ca să am din ce trăi.

Mi-am tot stors creierii să ghicesc de unde a pornit scorneala cu originea şi activităţile mele subversive şi până la urmă, cred, am găsit: într-una din zilele noastre de mare tandreţe, i-am cântat Najei una din baladele mele de deţinut, traducându-i textul şi explicându-i cum şi de ce am compus-o. Cu siguranţă că ea s-a apucat şi i-a povestit totul mă-si, femeie fără lacăt la gură... În plus, plecarea noastră în ajunul Crăciunului a iritat pe mulţi dintre locuitorii Savigsivikului, începând cu părinţii Najei şi cu Kutaak, căpetenia satului... Ţaţele locale s-au pus pe meliţat, au născocit tot soiul de baliverne., pe parcurs fiecare a mai adăugat şi câte ceva de la sine, după cum se ştie eschimoşii sunt morţi după

povestioare, confuzia din capetele lor a sporit şi rezultatele n-au întârziat să se arate...

Şi iată-mă ferecat în această închisoare fără gratii, nu numai în imposibilitate de a părăsi ţara, dar chiar şi Dundasul: groenlandezii au primit ordin să nu mă invite la ei şi nici la vreo ieşire în afara localităţii. Şi cum poliţia le inspiră o sfântă teamă, dispoziţiile ei sunt riguros respectate. Ceea ce mă întristează însă cel mai tare e că au început să se ferească de mine, iar viaţa de la Casa vânătorilor a devenit teribil de tristă. În fond, zic ei, ce ştim noi despre omul acesta în afara faptului că e foarte puternic? La drept vorbind, nu prea multe, doar că se pretinde francez şi că nu-i place să i se spună *qavălunaq* — adică cel care vine de la miază-zi... Dar dacă nu e francez? Si dă-i înainte cu supoziţiile... Într-o seară, pe când stăteam, singur, soba care trăgea prost, a început să scoată gaze. A venit un danez, a meşterit ceva la ea şi, după plecare lui, am aţipit niţel. M-a trezit o voce de femeie:

— Arde! Arde! răcnea ea.

În prag stăteau patru inşi, iar din pereţi ieşea fum. Tot ce era material lemnos în apropierea sobei. Începuse să ardă. În fond, nimic grav.

— Nu sta aici, îmi spune unul dintre groenlandez!, intrând înăuntru, trebuie scos totul afară..

Am golit împreună, la repezeală, camera de bagajele şi baloturile grămădite acolo, am atacat scândurile aprinse cu securea, iar focul propriu zis l-am stins cu extinctorul. Evident, după tot acest tămbălău, n-a mai fost chip să readormim. Ore în şir am băut ceai — eternul ceai şi am istorisit eternele poveşti. Gheaţa — dacă mi-e îngăduit să fac această butadă — fusese spartă!

Aflasem, pe când eram încă la Savigsivik, că existase un mesaj radio, lansat pe calea undelor, potrivit căruia un navigator solitar ce se îndrepta către Thule pierise împreună cu nava sa în timpul unei groaznice furtuni, într-o regiune

bântuită numai de urşi polari... Două săptămâni mai târziu, un alt mesaj vestea că omul şi ambarcaţiunea sa scăpaseră şi că temerarul călător trăia sănătos şi fericit într-un sătuc din nord. Întâmplarea face ca unii dintre actualii oaspeţi ai Casei vânătorilor să se fi aflat în sudul Groenlandei în momentul difuzării primului mesaj, ceea ce înseamnă că vestea traversării mele nu se limitase dar la districtul nordic, ci se răspândise în întreaga ţară şi, cine ştie, poate chiar şi în Danemarca.

Eschimoşii au adoptat şi respectă religia exportată de danezi, dar asta nu-i împiedică să păstreze, în fundul sufletului lor, ancestrala groază de strigoi. Când le-am povestit că mi se făcuse onoarea să fiu considerat ca atare, odaia noastră comună s-a zguduit pur şi simplu de un hohot general de râs.

— Pe cinstea mea dacă nu-i o mare plăcere să stai la taifas cu nişte oameni, în vreme ce o lume întreagă te socoate mort! am conchis eu, sporind şi mai tare veselia.

Eram, din nou, fericit. Vedeam cum licărul de teamă dispărea treptat din ochii, tovarăşilor mei de cameră, vedeam cum piere suspiciunea. Nu mai eram „strigoiul venit să se răzbune”, ci cel care, de unul singur, a trecut de capul Melville. Oamenii îşi redobândeau veselia lor firească, se înţepau unul pe altul, îşi gâdilau vecinul ca să nu-l lase să doarmă.

Înaintea orei de masă, unul sau altul dintre pensionarii căminului depune în lada de fier o bucată zdravănă de carne, având grijă să nu împroaşte saramura pe jos; apoi, folosind cuţitul sau securea, fiecare îşi oferă o halcă zdravănă, pe măsura apetitului.

Într-o bună zi ne-am pomenit cu o bătrână de prin partea locului, venită împreună cu nepoţica, o fetiţă, crescută în principii moderne, care se întorcea la familia ei de undeva din

sud. Judecind după mutriţa, pe care o făcea, lipsa de confort şi mirosul din încăpere erau departe de a-i fi pe plac..

— Şi unde se culcă toţi ăştia? a întrebat-o ea, pe bunică-sa, făcând o strâmbătură de dezgust.

— Pe priciul ăla de colo...

Până la urmă, copila a fost nevoită să se supună condiţiilor existente, aşa cum făceam cu toţii. De altfel, rarii europeni sau americani care se aventurau până aici nu-şi ascundeau dezgustul şi nu-şi disimulau grimasele... Cum e cu putinţă ca cineva să mănânce carnea asta crudă şi îngheţată? Cum să trăieşti într-o asemenea duhoare? Dar nu se gândeau o clipă că faimoasele lor patiserii vitaminizate şi fulgii de ovăz ar putea întoarce pe dos stomacul, unui eschimos!...

Şederea mea în Casa vânătorilor a durat circa zece zile. Apoi, dificultăţile administrative fiind depăşite, am fost lăsat să plec. Iată-mă şi în avionul care mă va duce la baza de la Sondre Stromfjord, de unde, un alt zbor mă, va depune în Danemarca. Spre norocul meu, noaptea e senină, cu clar de lună.

Survolăm capul Atholl, apoi capul York cu stâncile lui abrupte ce cad direct în mare şi banchiza pe care am suferit de foame. Reuşesc să disting chiar şi micuţa insulă Qeqertaq... Savigsivikul însă nu-l voi mai vedea, avionul i-a altitudine şi zburăm mult prea sus ca să zăresc licărirea felinarului de vânt agăţat în vârful catargului din faţa prăvăliei lui Aqaluq.

Părăsesc pentru totdeauna, pe cei care au fost, luni de-a rândul, „familia” mea, prietenii mei... Încerc să desluşesc, prin negura depărtărilor, capul Melville. Voi reuşi oare? De jur împrejur, noaptea e opacă. De ce am plecat? De ce am părăsit ţara asta? Am învăţat să vânez — acum stăpânesc bine acest meşteşug — dar a continua să mă îndeletnicesc numai cu vânătoare ar fi devenit o rutină, ca oricare alta. Aici, fiecare luptă pentru sine, ascultând totodată de legile

colectivităţii în care trăieşte. Şi a trăi într-o lume în care toate sunt precare şi, în acelaşi timp, violente şi concrete, înseamnă să nu ştii niciodată dacă vei apuca ziua de mâine...

Pe rând, trec în revistă pasagerii aflaţi la bord; dacă avionul ar cădea şi ne-am trezi, europeni sau groenlandezi, nevoiţi să ne descurcăm cum ştim în mijlocul gheţurilor, singurul lucru înţelept pe care l-aş putea face ar fi să caut tovărăşia bătrânei eschimose aşezate acum pe rândul de vizavi; ea ar fi unica, dintre toţi, capabilă să supravieţuiască, datorită cunoştinţelor din moşi-strămoşi. În doi, am putea rezista oricât ar fi nevoie. Fierăraia avionului ar constitui pentru noi o mină inepuizabilă: pentru un eschimos un cui, o scândurică, un ac reprezintă o veritabilă comoară.

Probabil că făceam o mutră cam bizară, pentru că vecinul meu; un muzician italian, s-a apucat să mă descoasă: cine sunt, de unde vin şi să se minuneze: „Cum, se poate trăi printre eschimoşi?”, de-mi venea să-l întreb, la rându-mi, cum se poate trăi din muzică?

Ceea ce mă uimeşte teribil sunt minusculele pacheţele cu alimente, băgate în punguţe de plastic, ce ne sunt oferite cu mare delicateţe. Unde sunt kilogramele de carne de focă pe care le înghiţeam la o singură masă?...

Escală la Sondre Stormfjord. Dorm într-un pat adevărat şi temperatura de-afară mi se pare din cale afară de blândă. Suntem cu toţii foarte gros îmbrăcaţi, încotoşmăniţi în hanorace blănite. Pentru mine, unul, cel puţin, odată scăpat de noaptea polară, sentimentul e că am şi intrat în primăvară.

Îmi recuperez bagajele şi, în timpul acesta, unul din funcţionarii aeroportului, auzindu-mă vorbind groenlandeza, această „limbă barbară „, mă întreabă şi el de unde vin. De la Thule? Dar cum e cu putinţă? Stupefacţie generală: deci, sunt acela „CareTrevine-de-acolo-de-unde-nici-un-om-nu-s-a-aventurat-de-unul-singur?”...

În aşteptarea avionului de Copenhaga, stau de vorbă cu un groenlandez, dar din sud, pe care-l miră accentul meu nordic. Mă apuc să-i povestesc — şi nu fără nostalgie — viaţa mea de la Savigsivik. „Veniţi să-l ascultaţi! Veniţi să-l ascultaţi!”, le strigă el compatrioţilor care treceau pe acolo. Încetul cu încetul, grupul din jurul meu creşte. Le povestesc de vânătorile de focă, de cele de balene, de cursele cu sania pe banchiza îngheţată... Cei cărora le spun toate acestea au uitat ce înseamnă viaţa cu adevărat liberă, fără oroare, o viaţă în care fiecare se scoală când vrea, pleacă când vrea, face ce vrea. Ei muncesc cu ora, cu ziua şi fac economii ca, odată pe an, să-şi poată permite o excursie sau cine ştie ce achiziţie.

Elicopterul lor aterizează. Ne despărţim, nu fără regrete. Ei pleacă spre alt oraş groenlandez, unde-i aşteaptă fabricile în care lucrează, conservăriile, birourile, ca pretutindeni în lume, pleacă visând poate la sănii trase de câini gonind peste albul banchizei... Mă îmbarc şi eu. În Danemarca, trecând cu vaporul pe lângă insule, descopăr, aproape uluit, că există şi mare liberă, fără sloiuri şi aisberguri.

Am ajuns la Paris făcând auto-stopul. Părăseam, pentru a doua oară, o lume care devenise „a mea”, şi mă pregăteam, pentru a nu ştiu câta oară, să iau totul de la capăt...

Parisul... Unde sunt *kangmitii,* cu tălpile lor matlasate, acoperite de piele suplă?... Unde-i zăpada, atât de moale sub picioare?...

Pantofii sunt prea tari, tocurile prea înalte, asfaltul prea dur, toţi muşchii mă dor.

Adio gerurile mele de minus 40°. Aici, în Franţa, dârdâi de frig la numai minus 10°, mai ales dacă sunt în oraş. Simt umezeala până în măduva oaselor. Hrana, mi se pare aseptizată, sintetică. Adio, carne de focă, atât de gustoasă,

dătătoare de căldură. Adio, plesnete scurte de bici şi netezimea banchizei sub clarul de lună...

Îmbrăcămintea şi hrana de-acum nu sunt decât semnele exterioare ale schimbărilor care se operează în mine. Viaţa de vânător m-a învăţat să observ atent tot ce-i în jurul meu, să veghez fără întrerupere, să am reflexe rapide. Uită-te, calculează, trage! Simt cum acuitatea vederii îmi scade. Să fie oare o carenţă de vitamina A? Umerii se lasă şi ei, de parcă i-ar strivi imobilele cu câte şapte, zece, patruzeci de etaje, zgomotul, fumăraia, vânzoleala maşinilor. Dar cel mai, groaznic e că aici râsul, zâmbetul ce flutură veşnic pe buze par oamenilor ceva straniu, deplasat... Pe când eram acolo, mi-am zis că nu i-aş face Najei un serviciu aducând-o în Franţa. Acum sunt sigur: pentru ea ar fi fost de-a dreptul catastrofal.

La douăzeci şi patru de ani, singur în stradă, fără bani

de buzunar, pe umăr cu uriaşul meu sac plin de comori devalorizate de latitudine, aştept... Aştept să-mi iasă în cale un nou prieten, să întâlnesc o întâmplătoare iubire...

O zi şi o noapte rătăcesc aşa, de unul singur; în dimineaţa zilei următoare, pe la ceasurile 5, dau de un om. A fost de-ajuns o singură privire ca să simţim că ne cunoaştem de-o viaţă. E sirian, e prietenul meu Hassan, sau poate unul din fraţii săi... El mă va ajuta să revin la noua mea condiţie: aceea de a vieţui în Paris.

Dezrădăcinat. Sunt un dezrădăcinat.

Mi-e cu neputinţă să mănânc. Enorma diferenţă între o alimentaţie şi alta, intervenită prea rapid, mă sileşte la o dietă cvasi-totală. Nu pot înghiţi mai nimic.

De disperare, bat zile de-a rândul cheiurile Senei. Apa e neagra, aproape la fel de neagră ca şi gândurile mele... Dar dacă aş sări în ea, aş avea cu siguranţă reflexul înotătorului şi aş scăpa teafăr, doar murdar. Or, tocmai aşa ceva nu vreau!

Mă simt atât de slăbit, încât mă decid să consult un doctor. Ce număr are carnetul meu de Asigurări sociale? Aveam unul, dar asta era „la eschimoşi”. Aici nu figurez nicăieri... Medicul mi-a prescris o cantitate uriaşă de doctorii şi a adăugat:

— Dacă nu merge, vino să mă vezi.

N-a mers, dar nici nu m-am dus să-l mai văd. Mi-am zis că răul trebuie căutat la rădăcină şi, timp de un an, mi-am reeducat metabolismul prin purgaţii, dietă, alimentaţie raţională şi progresivă.

Răbdarea. Singura mea armă, ca atunci când pândeşti o focă pe banchiză — „crrru-crrru” — e răbdarea...

Iar banchiza mă aşteaptă. O voi regăsi, ştiu bine.

GLOSAR DE NUME COMUNE

Agpa-Agpat[2] specie de păsări; garia
Ananaga mama-meA
Angmassat peştişori care trăiesc în bancuri
Agpaliar altă varietate de păsări: mergulul pitic
Averneq vânt de nord
Hummock îngrămădire de gheaţă, la marginea uscatului
Iga marmită, cratiţă mare cu capac
Igalaq ferestruică, oberliht
Inuk-Inuit[2] Om, prin excelenţă, fiinţă superioară
Kamik-Kangmit[2] cizme din piele de focă
Kivia gării fezandate cusute în piei de focă
Mamarpa e gustoasă, are gust bun
Matak piele de balenă
Miteq-Mitet[2] altă varietate de păsări
Nalagaq câinele lider al unui atelaj
Nalo cel care nu ştie nimic (asemeni unui copil)
Nanok urs alb
Mauja varietate de păsări
Nigsik cârlig, cange
Nuanangilaq ne distractiv, timp în care te plictiseşti
Piniartoq vânător
Pujortuleraq vaporaş (**pujoq** fum)
Qavdlunaq străin venit din sud
Qivipoq cel care pleacă de unul singur
Qivitoq cel care revine sub formă de strigoi
Qulitsaq scurtă, hanorac din piele de ren
Tipe miros (plăcut sau neplăcut)
Tok un soi de lance, cu care se sondează gheaţa
Tupilak figurină cu aşa-zise proprietăţi magice
Ulo cuţit în formă de semilună
Umgbo cămin pentru tineret

[2] Pluralul.

REDACTOR: ROLICĂ ZAHARIA
TEHNOREDACTOR: ELENA DINULESCU
BUN DE TIPAR: 16 MARTIE 1981
APĂRUT 1981. COLI DE TIPAR 9.5
COMANDA NR. 614
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA SCÂNTEII”
PIAŢA SCÂNTEII NR. 1, BUCUREŞTI
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Vol. I–II Lei 22

Sondez neîncetat gheața, deosebit de periculoasă în această zonă, din pricina curenților submarini care o macină fără încetare pe dedesubt. Ore în șir sap puțuri, descurc plase, le așez, le controlez, totul cu mîinile goale, pe un ger de minus 50°, în speranța că voi putea aduce sus, la cabană, cele trebuincioase hranei...

Viața aceasta aspră își are însă și compensațiile sale: niciodată n-am trăit, mai intens, sentimentul că am atins marginea pămîntului, ca atunci cînd, îndepărtîndu-mă de capul York, priveam, de la distanță, acest ultim promontoriu al coastei groenlandeze ce se implîntă în banchiză, înainte de a se dirija către pol, ca și cum, cu crestele sale ascuțite, dezgolite de viforniță, ar vrea să marcheze o răspîntie a celor patru puncte cardinale.

EDITURA MERIDIANE